

This book contains the so-to-say new or amended Dasavatar which uses more of "Hindu" or "Indian" outwardly-looks/words/terms in place of "Islamic" or "Arabic" outwardly-looks/words/terms, used in original Dasavatar preached since formation of Satpanth.
It is understood that this is done to attract Hindus

શ્રી નિષ્કલંકી અવતાર

શ્રી સદ્‌ગોર બ્રહ્મા વાચા સત્ય છે.

हनिष्यति कलौ मध्ये म्लेच्छान्तुरंगवाहनः ।
धर्म संस्थापनाथाय तस्मै कल्क्यात्मने नमः ॥

શ્રી વિષ્ણુ ભગવાને ધર્મની થયેલી ગ્લાનિ પછી, ધર્મનું સ્થાપન કરવા માટે કલિયુગને અંતે ઘોડા ઉપર અસ્વાર થઈને જે અસુરી તત્વોનો નાશ કરશે તે શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતારને હું નમસ્કાર કરૂ છું.

શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર

॥ અવતાર દસમો ॥

પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની આજ્ઞાથી આદરૂં છું
ૐ નમો શ્રી સદ્‌ગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઈન્દ્ર ઈમામશાહ મહારાજ
આદ્ય વિષ્ણુ નિરંજન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ તમારી આશીષે....

॥ શ્રી સતગોર બ્રહ્મા વાચા ॥

રાગ - "ભાઈ ભકિત રે એવી, જેમ તરસ્યાને પાણી જેવી"

વિભાગ ૧: પૂર્વભૂમિકા

નવ અવતાર શ્રીહરિના પુરાથાય, અવતાર દસમાનો સદગોરે કહ્યો છે મહિમાય. ॥૧॥
પહેલા વૈશાખ સુદ બીજ ને શુક્રવાર, તે દિન કલિયુગ બેઠો છે સાર. ॥૨॥
હે મુનિવરો આ કલિયુગમાં અથર્વવેદ પ્રમાણ, સતગુરૂ બ્રહ્માયે ઈમામશાહ ધરાવ્યું નામ. ॥૩॥
શ્રીહરિ વિષ્ણુ કલિયુગમાં હુવા છે સાર, તે દશમો શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર. ॥૪॥
દશમે રૂપે હરિ પાત્ર શ્રી નિષ્કલંકી અવતાર, તે આજ ગુપ્ત હોઈ રહ્યા કલિયુગ મોઝાર. ॥૫॥

નિષ્કલંકી અવતાર ગુપ્ત છે

આ ગુરૂયે કેટલાક ચરિત્ર શ્રીહરિના કહ્યા, તે દેવ આજ કલિયુગમાં ગુપ્ત હોઈ રહ્યા. ॥૬॥
જે સતગુરૂ બ્રહ્મા કલિયગમાં ગુરૂ ઈમામશાહ અવતાર, તે ગુરૂ અથર્વવેદ લઈ ફર્યા ચોવીસ મુલક મોઝાર. ॥૭॥
જે ગુરૂ ચોવીસે મુલકમા પ્રત્યક્ષ બોલી રહ્યા, તે ફરતા ફરતા ચીન નગરીમાં ગયા. ॥૮॥

વિભાગ ૨: સુરજારાણી અને કમલાકુંવરને સતપંથનો ઉપદેશ

ॐ
પરમ પુજ્ય સદ્ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજ (કળિયુગ) (અથર્વવેદ)
realpatidar.com

દશમો શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર (કળિયુગ) (અથર્વવેદ)

કલિયુગમાં કલિંગો જે છે કે
કાશીવિશ્વનાથ નું જાપાવે છે નામ

જયારે લાગ્યો કલિયુગને દ્વાપર ઉતર્યો, ત્યારે દૈત્ય કાલિંગો ચીન મહાચીનમા અવતર્યો. ॥૯॥
તે ચીન મહાચીનમાં બેઠો છે આજ, જે કાલિંગો કલિયુગ લાગતાં કરે છે રાજ. ॥૧૦॥
જે નવેખંડમાંહે વ્યાપક હોઈને કરે છે કામ, કલિયુગમાં કાશીવિશ્વનાથ જપાવે નામ. ॥૧૧॥
ત્યાં સુરજારાણીયે સાધ્યું હતું રાક્ષસનું જ્ઞાન, તે સ્મરણ કરે કાલિંગાનું એકે ધ્યાન. ॥૧૨॥
તેને સપ્ત ખંડી મેડીને ફરતા ઝરૂખા ચાર, ત્યાં ઉગાડા મંદિર મહોલ ને રાજદ્વાર. ॥૧૩॥
ત્યાં સુરજારાણી મોતીવીણે ને સ્વામીનુ સ્મરણ કરે, ત્યાં મધ્યાન કાળે આવી પંખી કલોલ જ કરે. ॥૧૪॥

વૈશાખ સુદ બીજ શુક્રવારના દિવસે કલિયુગની શરૂઆત થઈ. દ્વાપરયુગના અંતમાં સદ્‌ભકત પાંડવોએ ભગવાન બુધ્ધના કહ્યા પ્રમાણે સ્વર્ગરોહણ પ્રયાણ કર્યુ તે જ રાત્રે કલિયુગની શરૂઆત થઈ. બુધવારની પૂર્ણ અમાસ, ગુરૂવારના દિવસે સુર્યાસ્ત સુધી પડવો અને શુક્રવારના દિવસે પૂર્ણ બીજ હોઈને ચંદ્રદર્શન હોય તો આ કલિયુગનું મહાન વ્રત સમજવું. તેને અજવાળી બીજ, થાવર બીજ કહે છે. આવા વ્રતના દિવસે બાર પ્રહરનો નિરંકાર નિર્જર નિરાહાર ઉપવાસ કરીને વ્રત કરે છે. માટે આ અજવાળી બીજનું વ્રત યુગધર્માનુસાર યુગતિથિનું વ્રત ગણાય છે. પ્રત્યેક મહીનાના ચંદ્ર દર્શન ચાર પ્રહર એટલે ચંદ્રદર્શનના દિવસે જ ફકત નિરંકાર નિરાહાર ઉપવાસ કરવાનો હોય છે. કલિયુગમાં અથર્વવેદને પ્રાધાન્ય એટલે પ્રધાનપદી હોવાથી અથર્વવેદાનુસાર જ્ઞાન ધ્યાન યોગ સાધનાને પ્રમાણે છે. સંપૂર્ણ જ્ઞાનકાર્યમાં અથર્વવેદ એ શ્રેષ્ઠ બ્રહ્મપદે હોય છે કારણ એ જ્ઞાનથી અને આત્મવિદ્યાથી શ્રેષ્ઠ છે. માનવ જીવન સુખી સમૃધ્ધ અને ઉન્નત કરવા માટે વિવિધ દેવતાર્ચન અને જ્ઞાનયાગ વગેરે વિધિનો મંત્ર વગેરે ત્રાણેય વેદોમાંથી વિસ્તારેલ છે. પણ માનવ જીવનનું અંતિમ ધ્યેય મોક્ષ સાધ્ય કરવાની જે વિદ્યા છે. વિધિ છે તેનો સમાવેશ ફકત અથર્વવેદમાં બ્રહ્મ વિદ્યા આ ઉપવિભાગમાં થઈ છે. અથર્વવેદના સર્વ ઉપનિષદો આ બ્રહ્મવિદ્યાથી જ ઓપપ્રોત ભરેલાં છે. એ મુળ સનાતન સતપંથના જ આચરણથી જીવાત્મા જીવન મુકત થઈને વિદેહી થયા છે. ત્યાંજ મુળ સનાતન સતપંથ મુકિતનો માર્ગ, બ્રહ્માનુભૂતિ પામેલ આધાકારીક મહાત્મા સદગુરૂ ઈમામશાહ મહારાજે સદ્‌ભકતોને સતપંથ રૂપે દિગ્દર્શિત કર્યા છે. યુગધાર્માનુસાર અને અથર્વવેદના તત્વપ્રણાલીનુસાર કલિયુગમાં મુકિતનો આ જ એક સાધન સંપન્ન અને સહજ સાધ્ય સરળ માર્ગ છે. અથર્વવેદની બ્રહ્મવિદ્યા એ અષ્ટાંગ યોગસાધ્ય છે. તેનું સંપૂર્ણ વિવરણ સદગુરૂ ઈમામશાહ મહારાજે નિષ્કલંકી ગીતા અને મુળબંધ આ ગ્રંથમાં વિષદ કર્યુ છે. અથર્વવેદના યોગ સાધનાનુસાર બ્રહ્માનુભૂતિ પામેલ મહાત્મા સદ્‌ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજે કળશ પૂજા આરાધના માટે અથર્વવેદી મંત્ર આધારિત યજ્ઞવિધિ ગ્રંથ ઉપદેશ્યો. તે અનુસાર કલશ ઘટપાટપૂજા વિધિનો અવલંબ કરીને વાયુ, વરૂણ, ઈંદ્ર, ચંદ્ર, સૂર્ય, યમધર્મ, અર્યમા, ગાયત્રી, સરસ્વતી, લક્ષ્મી, આદ્યશકિત આદિ સંપૂર્ણ વિશ્વના દેવી દેવતાઓની આરાધના કરતાં આવડે અને તેમના કૃપાશીર્વાદથી અને આત્મબળથી માનવ જીવન સુખી, સમૃધ્ધ, શુધ્ધપવિત્ર અને ઉન્નત કરતાં આવડે. માનવની દૈવિક શકિત સાત્વિક તેજ વૃધ્ધિગત કરાય. એ પૂજા એક પ્રકારનો વરૂણ યજ્ઞ, જલયજ્ઞ જ છે. યજ્ઞમાં અગ્નિના માધ્યમથી દેવદેવતાઓની આહુતી અર્પણ કરાય છે. આ ઘટપાટ કલશપૂજા વિધિનુસાર જલના માધ્યમથી દેવદેવતાઓનું પૂજન, અર્ચન, નૈવેદ્ય સમર્પણ અને આરાધના કરાય છે. જયોતિસ્વરૂપમાંથી પરબ્રહ્મ પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાથી ચિત્તની એકાગ્રતા જલ્દી થઈને જીવાત્માને પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર થવામાં સુલભતા થાય છે. માટે પૂજાયજ્ઞના સમયે શુધ્ધ ઘૃતની જયોતિ લગાવી તેની ધ્યાનધારણા કરી. પૂજાના સમયે ૐ પ્રણવબ્રહ્મનાસ્મરણથી ગુરૂમંત્રનો જાપ કરવો. જાપ શકયતઃ સુક્ષ્મતાથી એટલે ફકત સ્મરણથી જ કરવો. શ્વાસોચ્છવાસાનુસાર જાપ તરફ ધ્યાન તરફ કેન્દ્રિત કરવાથી એ અજંપા જાપ જ વિશેષ પ્રાધાન્યભૂત અને શિઘ્ર ફળપ્રદ

નિષ્કલંકી નારાયણ -અલગ નામ અને અલગ અલગ દેશ માં હશે

થાય છે. ઈશ્વરના સ્વરૂપના દર્શન સાક્ષાત્કાર માટે આ વર્ણન કરેલા સુલભ માર્ગ સદગુરૂએ કથન કરેલો છે. પણ સૃષ્ટિકાર્ય માટે ઈશ્વરનો જે સગુણ સાકાર અવતાર પ્રગટ થઈને અવતારલીલા ચરિત્ર ફરશે. એ શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણ અવતારનું આગમ ચરિત્ર સદ્‌ગુરૂ મહારાજે અંતર્જ્ઞાન દ્રષ્ટિથી જાણીને જે કથન કર્યુ છે તેનું હવે વર્ણન કરાય છે.

ભગવાન શ્રી હરિ વિષ્ણુ નારાયણ આ કલિયુગમાં છેલ્લા પહરે એટલે કલિયુગના અંતસમયે નિષ્કલંકી નારાયણ એ નામ ધારણ કરીને અવતરશે, પ્રગટ થશે. ત્યાં સુધી ગુપ્તરૂપે મહાત્મા રૂપે પ્રગટ થઈને અલગ અલગ દેશમાં, અલગ અલગ નામે પ્રગટ થઈને સદ્‌ભકતોને અધ્યાત્મજ્ઞાનનો અને મુકિતમાર્ગનો ઉપદેશ કરશે. બ્રહ્મદેવ પણ ગુપ્તરૂપે અથવા સતગુરૂ રૂપે અવની તલ પર અલગ અલગ ભૂમીમાં જન્મ ધારણ કરીને લોકોધ્ધારનો અને જનજાગૃતિનો પ્રયત્ન કરશે. સતગુરૂ બ્રહ્મા, બ્રહ્મસ્વરૂપી સંત મહાત્મા રૂપે પ્રગટ થઈને સત્ ભકતોને સતપંથ ધર્મનું દિગ્દર્શન કરીને મુકિતમાર્ગનો ઉપદેશ સદભકતોને કરતા હતા. અધ્યાત્મ જ્ઞાન સાધનાનું અવલંબ કરીને બ્રહ્માનુભૂતિ પ્રાપ્ત થયેલા આ મહાત્માએ દીપસ્તંભ પ્રમાણે જગતના અજ્ઞાનપંથ જીવાત્માને મુકિતમાર્ગનો પ્રકાશ બતાવ્યો. એ માર્ગ એટલે જ મુળ સનાતન સતપંથ ધર્મ છે. આ સતધર્મનો પ્રચાર અને પ્રસાર કરવા માટે એ મહાત્માને પોતે અપાર કષ્ટ સહન કરીને જગતના મુખ્ય એવા ચોવીસ દેશોનો પ્રવાસ કર્યો. પ્રત્યેક દેશમાં તે તે દેશના લોકભાષાથી તેમણે ઉપદેશ કર્યો. જન્મોજન્મની દ્રઢ તપશ્ચર્યાથી તેઓ જીવાત્માના આત્મોધ્ધાર માટે લોકકલ્યાણ અને જનજાગૃતિ કરવા માટે તેમણે એક વાર ચીન દેશમાં પ્રયાણ કર્યુ. ચીન દેશની લોક સ્થિતિ, સામાજિક દુરાવસ્થા અને લોકોનું અજ્ઞાન જોઈને તેમને ખુબ દુ:ખ થયું. આ ચીન દેશમાંથી દૈત્ય કાલિંગો પોતાના મુખ્ય પાંચ સેનાની અને ચોવીસ પ્રચારક પરદેશના દૂત અને અગણિત એવા પોતાના સૈનિકો મારફતે દેશમાં અન્યાય, ચોરી, હિંસાચાર, આક્રમક ધોરણ વગેરેને કારણે સર્વત્ર અશાંત અસુરક્ષિત વાતાવરણ નિર્માણ થઈને પ્રજાહીત સંકટમાં આવ્યું. આ પ્રકારનું દુષ્ટ શાસન દૈત્ય કાલિંગો ચીની પ્રજા પર કરવા લાગ્યો. પ્રજાને બીજો કોઈ પણ સુયોગ્ય શાસનકર્તા ન મળવાથી નાઈલાજ દૈત્ય કોલિંગાનું શાસન તેને માન્ય કરવું પડયું. હવે જેમ જેમ કલિયુગનો પ્રહર વિસ્તારીત થવા લાગ્યો, તેમ તેમ જગત પર પોતાનો અમલ વધારવા લાગ્યો અને કાલિંગો એટલે પ્રત્યક્ષ કલિયુગનું સ્વરૂપ એમ લોકો કહેવા લાગ્યા. ધાર્મિક પૂજા અર્ચના યજ્ઞયાગ, જ્ઞાનશ્રવણ, કથન, સત્સંગ, ભજન, પૂજન, કિર્તન વગેરેનો વિધ્વંસ તેણે શરૂ કર્યો. પ્રજાને અન્યાય, ચોરી, વ્યભિચાર, દંભ વગેરે દુર્ગુણોથી ઠગીને, લૂંટીને પોતાના ભજને લગાવ્યા. કામ, ક્રોધ, અહંકાર, મત્સર વગેરેના આહારે જઈને ઠેક ઠેકાણે સુરાજ્ય નષ્ટ ભ્રષ્ટ કરીને એવી અરાજકતા પ્રસરાવવા લાગ્યો અને જગમાં હું એક મહા શાસ્ત્રોજ્ઞાતા અને ત્રાતા છું એમ સર્વત્ર નિર્માણ કરવા લાગ્યો. તેના આ પાશવી કૃત્યોનો અંત લાવવા માટે, તેના અમાનુષ કૃત્યો પર નિયંત્રણ નાખવા માટે દૈવી શકિતનો પ્રાદુર્ભાવ ત્યાં થાય તે માટે સતગુરૂ બ્રહ્મદેવે વિચાર્યું કે દૈત્ય કાલિંગાના અભેદ્ય એવા કિલ્લામાં અંદર પ્રવેશ કર્યા સિવાય આપણો હેતુ સિધ્ધ થશે નહીં. આ બધી યોજનાની ગુપ્તતા રહેવી જોઈએ એ માટે પોતાના સિધ્ધિના બળથી તેમણે પોપટ રૂપ ધારણ કર્યુ અને અંદર રાજયના બાગમાં પ્રવેશ કર્યો. દૈત્ય કાલિંગાનો મહેલ સાત માળનો ભવ્ય અને સુશોભીત હતો. ચારેય બાજુમાં ફરી શકાય આ પ્રકારના સજજ, ગવાક્ષ દરવાજા તેણે લગાવ્યા હતા. બગીચામાં અલગ અલગ પ્રકારના ફુલઝાડ, ફળઝાડ લગાવ્યાં હતાં. અત્યંત નયનરમ્ય સુંદર સુગંધિત એવા એ બગીચામાં એક કદંબ વૃક્ષ પર સતગુરૂ બ્રહ્મા પોપટ રૂપ ધારણ કરી બેઠા. મધ્યાન્હ કાળમાં ત્યાં બગીચામાં અનેક પક્ષી વિશ્રાંતિ માટે આવી બેઠાં. એમનો એ કલરવ અત્યંત શ્રવણીય અને આહ્‌લાદાયક હતો. એ પક્ષીઓમાં બહુશ: સુડા એટલે પોપટ જ હતા અને બહુતેક સર્વ પક્ષી અલગ અલગ અવાજ કાઢીને દૈત્ય કાલિંગાનું નામસ્મરણ કરતાં હતાં, એમ ભાસ થતો હતો. એટલી દૈત્ય કાલિંગાની ચરાચરસૃષ્ટિ પર પણ

વ્યાપક સ્વરૂપની છાપ પડી હતી. દૈત્ય કાલિંગાની સ્ત્રી સુરજારાણી અત્યંત સાધ્વી અને પતિસેવા પરાયણ હતી. દૈત્યની આસુરી સત્તાનો પ્રભાવ તેના પર હોવાથી તે પણ દૈત્ય કાલિંગાનું સ્મરણ ચિંતન કરતી. એ દિવસે સુરજારાણી પોતાના મહેલના ગવાક્ષમાં મોતીઓનું વીણવાનું કામ કરતી બેઠી હતી. ત્યારે પક્ષીઓનો કલરવ કરતાં દૈત્ય કાલિંગાના ગાયન તેને કાન પર પડયાં. એ કુતુહલથી બગીચાના કદંબ વૃક્ષ પર એ પક્ષીઓને જોવા લાગી તો તેમાં એક નવો પ્રકારનો પોપટ દેખાયો. એ પક્ષીનું રૂપ સૌદર્ય અને તેજ જોઈને અને તેના મુખમાંથી મંદમધુર એવા પ્રણવ ૐ નો ઉચ્ચાર સાંભળીને સુરજારાણીને અત્યંત આશ્ચર્ય થયું. અત્યંત કુતુહલબુધ્ધિથી એ તે પોપટનું નિરીક્ષણ કરવા લાગી.

ઈમામશાહ પોપટ
બની ચીનમાં ગયા

ત્યાં આવી પંખી તેમા સુડા બહુ, તે તો સ્મરણ કરે કાલિંગાનું સહુ. ॥૧૫॥
તે માંહે સતગુરૂબ્રહ્મા પોપટ રૂપે દીઠા સહી, તે તો સામા કદંબના ઝાડ ઉપર બેઠા જઈ. ॥૧૬॥
ત્યાં સર્વે પંખી બહુ કરે કલોલ, પણ તેમાં બ્રહ્મસ્વરૂપી બોલે નવા નવા બોલ. ॥૧૭॥
ત્યારે સુરજા રાણી મનમાં બહુ કરે વિચાર,એ તો કોઈ બ્રહ્મસ્વરૂપી આવ્યો નગર મોઝાર. ॥૧૮॥
એસો છે કોઈ નગરમાં હમારો દાસ, એ બ્રહ્મસ્વરૂપી પોપટને લાવે હમારે પાસ. ॥૧૯॥
તે સુરજા રાણીના મનમાં એવી ચિંતા થાયે, જે રાખે બ્રહ્મ સ્વરૂપી પોપટ ઉડી જાયે. ॥૨૦॥
ત્યારે સુરજારાણી મનમાં એવી ચિંતા કરે, તે તો વચન પોપટના હૃદયમા ધરે. ॥૨૧॥
હવે એવો છે કોઈ અમારો દાસ, એ પોપટને કરે ફાસો ને લાવે હમારે પાસ. ॥૨૨॥
ભાઈ જે ફાંદોને ફાસ પોપટને કરો, તે પોપટ લાવી મુજ આગળ ધરો. ॥૨૩॥
રાણી તમે શાને કરો ફાંદોને ફાસ, બાઈ હું તો કરવા આવ્યો છું તમને દાસ. ॥૨૪॥
સુણો સુરજા રાણી એક અમારી વાત, બાઈ તમે કહો તો આવુ તમારી પાસ. ॥૨૫॥
તમે સુણો સુરજારાણી અથર્વવેદી બ્રહ્મજ્ઞાન, તમે જે થકી આગળ પામો અમરાપુર ઠામ. ॥૨૬॥

દૈત્ય કાલિંગાના રાજના બગીચામાં એ કદંબ વૃક્ષ પર અનેક જાતીના પક્ષી અને તેમાં તેમની વચ્ચે સત ગુરૂબ્રહ્મા એ પણ પોપટ રૂપ ધારણ કરીને રાજમહેલની સામેની ડાળી પર બેસીને ૐ પ્રણવ બ્રહ્માનું સ્મરણ અને સ્પષ્ટ ઉચ્ચાર કરતા બેઠા હતાં. તેમના પ્રણવોચ્ચાર સાંભળીને પોપટનું સૌંદર્ય, નાદમાધુર્ય જોઈને વિસ્મિત થયેલી સુરજારાણી પોતાના મનમાં વિચાર કરે છે. આ અતિશય સુંદર પોપટ આજ સુધી પોતાને જોવામાં આવ્યો નથી. આ અત્યંત સુંદર અને અલૌકિક દિવ્ય ક્રાંતિમાન અને નાદમધુર વાણીનો પોપટ આપણા દેશનો તો નથી જ ? એ કોઈ અલૌકિક મહાત્મા અથવા સ્વર્ગી દેવ યક્ષ અથવા ગંધર્વ હોવો જોઈએ. તેની વાણી અત્યંત ધીરગંભીર અને બ્રહ્મસ્વરૂપી છે. આ મને જોઈએ છે ! આ પોપટ સદૈવ પોતાની પાસે રહેવો અને સતત તેની વાણી સાંભળતા રહેવું મને લાગે છે. અરે કોઈ દાસ સેવક છે કે મહેલમાં ? આ પોપટને પકડીને મારી પાસે લાવી આપે એવો કોઈ સેવક અહીં છે ? સુરજા રાણીના મનમાં હવે એકસરખી ચિંતા થવા લાગી કે જો થોડી વાર થઈ તો આ પોપટ જ અહીંથી ઉડી જશે અને પોતાની મનોકામના અપૂર્ણ રહેશે માટે ખુબ ઝટપટ કરીને એ સેવકોને બોલાવવા લાગી. અહીં સુરજારાણીનું ધ્યાન હવે પૂર્ણપણે પોતાની તરફ આવ્યુ છે એમ જાણીને પોપટ સ્વરૂપ સદ્‌ગુરૂ મહાત્મા અમૃતોપમ વાણીથી એક એક શબ્દ એવા અમૌલિક ઉચ્ચારવા લાગ્યા કે તે સુરજા રાણીના હૃદયમાં જઈને લાગ્યા અને તેની જિજ્ઞાસા અધિકાધિક જાગૃત થવા લાગી. અને તે પોતાના નોકરોને હુકમ કરવા લાગી કે કંઈ પણ પ્રયત્ન કરીને ઝાડ પર જાળ નાંખીને આ પોપટને પકડી લાવો. ઉડી જવા દેશો નહીં. આ પોપટને પકડીને મારી પાસે લઈ આવો. જે લાવી આપશે તેને અમુક ઈનામ મળશે આ પ્રમાણે બક્ષીસની પણ લાલચ આપી

સુરજા રાણીએ સેવકો પાસેથી પોપટને પકડવાનો પ્રયત્ન કર્યો. સુરજા રાણીની એ તાલાવેલી અને નોકર ચાકરની દોડધામ જોઈને સતગુરૂને ક્ષણભર મજા આવી. પછી રાણીની અધિરતા અને સ્થિતિ જોઈને સદગુરૂ મહારાજ મધુર વાણીથી બોલ્યાઃ 'હે સુરજા દેવી, હું તો અનંતાવકાશમાં સ્વચ્છંદ વિહાર કરનાર મુકત અને સ્વતંત્ર પક્ષી છું. મને પકડીને બંદીશાળામાં અથવા પિંજરામાં રાખી તારું કાર્ય સાધ્ય થશે ? ફકત મનના રંજન માટે જો તું મને બંદીસ્ત કરીશ તો તારા મનનું રંજન થશે એ નિશ્ચિત નથી. માટે મને પકડવા માટે વ્યર્થ ધમાલ ના કરીશ. સ્વતંત્રમુકત રહીને પણ મનોરંજન જ શું પણ તારા બધાં મનોરથ પૂર્ણ થશે. હું ઉડી જઈશ એવી તને જે બીક લાગે છે તે ખોટી છે. હે મહારાણી સુરજાદેવી, જો તારી ઇચ્છા હોય મનથી તને લાગતું હોય તો હું અહીં તારી પાસે આવીશ. મને પકડીને બંધ્સ્ત કરવાની કંઈ જરૂર નથી. હે સુરજા રાણી, અથર્વવેદી બ્રહ્મજ્ઞાનનો ઉપદેશ કરવા માટે અને તારા જીવીતનું સાર્થક ઘડવા માટે એટલે સંસાર બંધનમાંથી મુકત કરીને અમરપદની પ્રાપ્તિ કરાવવા હું આવ્યો છું અને તને તારી હરકત ન હોય તો હું અહીં તારી પાસે આવું છું.' એમ કહીને એ પોપટે ઝાડ પરથી ઉડ્ડાણ કર્યું અને મહેલના ગવાક્ષની ભીંત પર જઈને બેઠો. એ જ ગવાક્ષમાં સુરજા રાણી ઉભી રહીને આ બધું જોતી અને સાંભળતી હતી.

આજ સુરજા રાણી તમે રાજદ્વારે દૈત્ય ઘેર આયે,
હવે બાઈ તમારો જન્મ પદારથ એળે જાયે. ॥૨૭॥
એસા વચન સુણીને સુરજારાણી અચંબે થાયે,
ત્યારે બાઈ સતગુરૂ બ્રહ્મા રૂપે પોપટને લાગ્યા પાયે. ॥૨૮॥
ત્યારે બોલ્યાં સુરજારાણી ભાઈ પોપટજી તમે વારૂ કહો,
પણ અમારા જીવની ચિંતા તમે શાને લહો. ॥૨૯॥
ત્યાં પોપટ સ્વરૂપે ગુરૂબ્રહ્મા બોલ્યા વિખ્યાત,
તમે સુણો સુરજારાણી આજ અથર્વવેદની વાત. ॥૩૦॥
બાઈ સુરજાદેવી અમે આદે અંતે જીવનના ઓરતીયા છઉં,
તે માટે તમને આગમ કહેવા આવ્યો છઉં ॥૩૧॥
આજ દશમે રૂપે નિકલંકી નારાયણ અવતાર,
તે શ્રીહરિયે ધર્યો છે જંબુદ્વિપ મોઝાર. ॥૩૨॥
ત્યાં તમારા જીવના કારજ થાશે હો સુરજા નાર,
જો આજ વોહોરો આ સતંપથ ધરમ સાર. ॥૩૩॥
એવા સુણી વચનને સુરજારાણી અચંબે થાયે,
ત્યાં સત ગુરૂ બ્રહ્માને તખતે બેસાડયા આયે. ॥૩૪॥
ત્યારે વદે સુરજારાણી સ્વામી તમે આ શું કહો,
અમે તો આ કાલિંગા ઘેર પતિવ્રતા થઈને અવતર્યાં. ॥૩૫॥
જો અમે આ વ્રત નિમ છોડીને હરિભગતીની કરીશું વાત,
તો સ્વામી ત્રણ ભુવનમાં જાસે અમારી લાજ. ॥૩૬॥

ત્યારે તખતે બેસીને સતગુરૂ બ્રહ્મા બોલ્યા વિખ્યાત,
સાંભળો સુરજારાણી આજ અમારી વાત. ॥૩૭॥
હાંરે રાણી તમે પતિવ્રતા ધર્મ નિયમ પાળજો સહી,
પણ તેથી તમારા જીવની મુકિત થાશે નહી. ॥૩૮॥
મુકિત કારણ તમે ઓચરો અથર્વવેદી જ્ઞાન,
જે આદ અંત થકી જીવ પામ્યા મોક્ષગતિ નિર્વાણ. ॥૩૯॥

સુરજારાણીના મહેલમાં ગવાક્ષની ભીંત પર બેસીને પોપટ રૂપ સતગુરૂ બ્રહ્મા બોલ્યાઃ હે સુરજારાણી, આજે તું કંઈક પૂર્વકર્મદોષને કારણે આ દૈત્ય કાલિંગાના ઘેર સ્ત્રીરૂપે આવી છે. પણ તને આ અસૂરભૂમીમાં ઉન્નત થવા માટે યોગ્ય ન હોવાથી તારા ચિત્તમાં એ સંસ્કાર આમ જ કુજડતાથી પડયા છે. બાઈ, તારા આ સુસંસ્કારના અભાવે ઉન્નતિ ન જ થાય તો તારો જન્મ વ્યર્થ જ જશે. તારો જન્મ વ્યર્થ નાશ પામે નહીં માટે તારા ઉધ્ધાર માટે તને સન્માર્ગદર્શન થાય એ ઉદ્દેશ મનમાં ધારણ કરીને આવ્યો છું. પોપટના મુખમાંથી આ વચન સાંભળી જ સુસંસ્કારી સુરજારાણીના ચિત્તમાં એકદમ દિવ્ય પ્રકાશ પડયો. અને તેને આશ્ચર્ય થયું. તેના ચિત્તમાં રહેલા બધા સંસ્કાર જાગૃત થયા અને તે બંને હાથ જોડીને પોપટ સ્વરૂપ સદ્દગુરૂ બ્રહ્માને નમન કરવા લાગી. એણે કહ્યુંઃ 'એ પોપટ સ્વરૂપ મહાત્મન તમે કોણ છો. એ પૂર્ણપણે જાણવા હું અસમર્થ છું. પણ જે અર્થે તમારા મુખેથી આ અમૃતતુલ્ય મહદ ઉપકારક વાણી આવે છે, એ અર્થે તમે બ્રહ્માસ્વરૂપી મહાત્મા છો અને કંઈક વિશિષ્ટ હેતુ લઈને અહીં આવ્યા છો, માટે તમારા ચિત્તનો હેતુ પ્રગટ કરો. હું તમારી સેવામાં તત્પર છું. આ દાસને યથાયોગ્ય સેવાનો લાભ આપો એવી હું તમારા ચરણારવિંદમાં નમ્ર પ્રાર્થના કરૂ છું. તમે મારા જન્મ વૃત્ત માટે નિવેદન કર્યુ તો ઉદ્દેશ શું છે, સર્વ સ્પષ્ટ અર્થથી કહેવાની મારા પર કૃપા કરો.' ત્યારે સદગુરૂ બ્રહ્મા બોલ્યાઃ 'હે રાણી સુરજાદેવી હું તને બે વાત કહું છું તે તું પોતાના ચિત્તમાં ગ્રહણ કર. અમે આ સૃષ્ટિના પહેલેથી અલગ યુગમાં અલગ અલગ રૂપે પ્રગટ થઈને સદભકતોને, સુસંસ્કારી, જીવાત્માઓને સુયોગ્ય સન્માર્ગનું દિગ્દર્શન કરીને મુકિતમાર્ગનું પાંથસ્થ કરાવવું એ અમારું કાર્ય છે. આજ કલિયુગમાં સુરજા રાણી તને યોગ્ય એવી સુસંસ્કારી જાણીને મુકિતપ્રદ એવા અથર્વવિદી માર્ગનો ઉપદેશ કરવો અને મુકિતપ્રદની અધિકારીથી કરવી એ મારો ઉદ્દેશ અને પ્રયત્ન છે. માટે આગમ ભવિષ્ય કથન કરીને ઈશ્વરી યોજનાની અને લોકસ્થિતિની જાણ આપવી એવી મારી ઈચ્છા છે. આજ કલિયુગમાં ભગવાન શ્રીહરિ શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ નામ ધારણ કરીને જંબુદ્વિપમાં અવતાર ધારણ કરશે. તેની જો તું ભકિત, ઉપાસના, પૂજા કરીશ તો તારા કોટી જન્મોનું કલ્યાણ થશે. આજ તું મુકિતપ્રસાદ એવા સતપંથ ધર્મનો સાર જાણીને આચરણ કરીશ તો ફરી તને આ ભવરૂપી ભ્રમંતીમાં ભટકવું પડશે નહીં. આ વચન સાંભળીને સુરજારાણી આશ્ચર્યચકિત થઈ એને તેણે શ્રધ્ધા, ભકિતભાપૂર્વક નમન કરીને પોપટસ્વરૂપ મહાત્માને અંદર બોલાવીને આતિથ્ય સેવા સ્વીકારવા એવી આગ્રહ ભરી વિનંતી કરી. સદગુરૂ બ્રહ્માએ અંદર આવી પોતાનું મુળસ્વરૂપ પ્રગટ કર્યુ. સુરજારાણીએ તેમને આસન વગેરે આપી તેની પર બેસાડયા. અને યથાયોગ્ય આદરાતિથ્ય કર્યુ. તેણે કહ્યુંઃ 'હે મહાત્મા સતગુરૂનાથ, તમે મને આ ઉપદેશ કરો છો એ સમજવા માટે હું અસમર્થ છું. કારણ હું દૈત્ય કુળમાં જન્મેલી એક દૈત્યાધિપતિની પતિવ્રતા છું. આજ પતિસેવા, કુળાચાર, કુળદૈવત પૂજા, પરંપરાગત વ્રત, નિયમ વગેરે આ બધુ છોડીને શ્રીહરિના ભકિતમાં લાગીશ તો ત્રિભુવન મારી લાજ નહીં જાય ? લોકો મારી નિંદા કરવા લાગશે અને મને દુષણ આપશે માટે હે સદગુરૂનાથ ! મારી અવહેલના ના થાય, વિટંબાણા ના થાય અને જીવનનું સાર્થક થાય એવો સુયોગ્ય માર્ગ તમે મને બતાવો.'

સુરજારાણીએ આપેલ આસન પર બેસીને સદ્દગુરૂ મહારાજ બોલ્યા, 'હે સુરજાદેવી પતિવ્રતા ધર્મ પાળવું, પતિસેવા પરાયણ રહેવું. એ સ્ત્રીઓનું આદ્યકર્તવ્ય છે. તેની સાથે બાળકોની સેવા-યોગ્ય સંગોપાંગ કરવી ઘરના બધા કુટુંબીજનોની યોગ્ય સાર સંભાળ ભરણપોષણ સેવા કરવું, આપ્ત ઈષ્ટમિત્ર પરિવારના હિતસંબંધને જાળવું. સમાજસેવા, ગ્રામસેવા, રાષ્ટ્રસેવા, દેશસેવા વગેરે બધા ક્ષેત્રોનું સેવાકાર્ય કરતાં લક્ષ પુરુ કરવું એ સ્ત્રીઓનું કર્તવ્ય છે. એટલે પુરૂષની બરાબરીથી એ જવાબદારી સંભાળીને જનસેવા કરવું જેમ સુશિક્ષિત સમાજધુરીણ સ્ત્રીઓનું કર્તવ્ય છે તેમ જ પોતાના ઘરના કુટુંબીઓની અને દેશની જનતાની સર્વાંગીણ અભિવૃધ્ધિ થવી માટે ઈશ્વરની ઉપાસના સેવાભકિત કરવું એ પણ કર્તવ્ય જ છે. ઐહિક અને લૌકિક લાભ સાથે પારમાર્થિક અલૌકિક એવો લાભ જોડવો એ પણ તારા જેવી બધી સમર્થ સ્ત્રીઓનું કર્તવ્ય છે. હે સુરજારાણી, તું પતિવ્રતા નિયમધર્મ પાલન કર. તેનાથી તને પારલૌકિક સુખ મળશે પણ જીવનનું ધ્યેય જે તત્વ (મોક્ષ) એ માત્ર મળી શકશે નહીં. મોક્ષ મેળવવા માટે તારે પોતે જ પ્રયત્ન કરવો પડશે. જન્મમૃત્યુના ભવ બંધનમાંથી મુકત થવા માટે તને મુકિતમાર્ગનું આચરણ કરવું પડશે. કારણ આ ક્ષેત્રમાં પ્રત્યેક વ્યકિતને સ્વતંત્ર સાધના કરીને ધ્યેય પ્રાપ્ત કરવાનું હોય છે. પતિ-પત્ની, માતા-પિતા, ભાઈ-બહેન વગેરે સંબંધ કેટલાય વ્હાલા, પ્રેમથી હોય તો પણ મૃત્યુના દ્વારે બધાએ સ્વતંત્ર રીતે જ પ્રવેશ કરવાનો હોય છે. તેમજ સાધન માર્ગમાં પ્રત્યેક સ્વતંત્ર રીતે જ સાધના, તપસ્યા કરીને ઈષ્ટ, સાધ્ય કરવાનું છે. માટે હે સુરજા રાણી, અનાદિકાળથી જીવાત્મા જે માર્ગ આચરણથી મુકત થયા એ જ મુળ સનાતન અથર્વવેદી જ્ઞાનસાધનાનો માર્ગ હું તને ઉપદેશું છું. તું શ્રવણ કર. અને તેને યોગ્ય આચરણ કર.'

હારે રાણી કર્તાયુગમાં સતગુરૂ બ્રહ્મા ઋગ્વેદી વેપાર, ત્યાં ભકત પાંચ કરોડીશુ તાર્યા પ્રહલાદ. ॥૪૦॥
જે ચાર અવતાર હરિયે લીધા કર્તાયુગમાંહે, તે દેવે ચાર દૈત્ય સંહાર્યા ત્યાંહે. ॥૪૧॥
બીજા ત્રેતા યુગમાં અમે ગુરૂ વશિષ્ટ સત જાણ, ત્યાં વેપાર યજુરવેદી હુવા પરમાણ. ॥૪૨॥
જે હરિયે ત્રણ અવતાર લીધા ત્રેતાયુગ માંહે, તે દેવે ત્રણ દૈત્ય સંહાર્યા ત્યાંહે. ॥૪૩॥
તે સાત કરોડીશું તાર્યા હરિશ્ચંદ્ર રાયે, બાઈ તે પોતા અમરાપુર માંહે. ॥૪૪॥
રાણી દ્વાપર યુગમાં અમે ગુરૂ વેદવ્યાસ સહી જાણ, તાહા વહેવાર સામવેદી થયા પરમાણ. ॥૪૫॥
ત્રીજા દ્વાપર યુગમા બેઉ અવતાર શ્રીહરિના જાણ, ત્યાં દેવે બેઊ દૈત્ય સંહાર્યા નિરવાણ. ॥૪૬॥
ત્યાં નવ કરોડીશું તાર્યા પાંડવ યુધિષ્ઠિર રાય, બાઈ તે પોતે અમરાપુરમાં જાય. ॥૪૭॥
રાણી આ કલિયુગમાં સતગુરૂ બ્રહ્મા ઈમામશાહ જાણ, ત્યાં વહેવાર અથર્વવેદી હુવા પરમાણ. ॥૪૮॥
આ ચોથા કલિયુગમાં શ્રીહરિનો દસમો અવતાર,બાઈ તેના આ અથર્વવેદમાં છે પ્રકાશ. ॥૪૯॥
જે આજ નિષ્કલંકી અવતાર ધર્યો જંબુદ્વિપ મોઝાર, તે દેવ તારા ભરથારને મારસે હો સુરજા નાર. ॥૫૦॥
જે દેવનો અથર્વવેદનો એસો છે વિચાર, તે હું તમને આગમ કહેવા આવ્યો છું સાધવી નાર. ॥૫૧॥

હે મહારાણી સુરજાદેવી કર્તાયુગમાં પ્રાધાન્યભૂત વેદ ઋગ્વેદ હતો. સતગુરૂ બ્રહ્મદેવે નારદ સનકાદિ ઋષિવરોએ ઋગ્વેદી યુગધર્મનો પ્રચાર પ્રસાર જગતમાં કર્યો. એ સતપંથ ધર્મ પ્રમાણે આચરણ કરીને પાંચ કોટી જીવાત્મા સદભકત પ્રહલાદ સાથે અમરાપુરીમાં જઈ પહોંચ્યા, અમરપદે ગયા. એ કાળમાં ભગવાને ચાર અવતાર ધારણ કરીને ચાર દૈત્યોનો સંહાર કર્યો. યુગધર્માનુસાર કાળને અનુરૂપ એવા સતપંથ ધર્મની સ્થાપના કરી ચાર સદ્દભકતોનો ઉધ્ધાર કર્યો અને પૂર્વકાળમાં એ સદભકતોને આપેલ વચન પૂર્ણ કર્યું. ત્રેતાયુગમાં સતગુરૂ બ્રહ્મા વશિષ્ટ રૂપે પ્રગટ થયા. તેમણે યજુર્વેદાનુસાર યુગધર્મનું દિગ્દર્શન કર્યુ. યોગવશિષ્ટ જેવા અધ્યાત્મજ્ઞાન પ્રચુર યોગમાર્ગનું જ માર્ગદર્શન કર્યું. તેમણે દર્શાવેલા યુગધર્માનુસાર જેમણે

સતપંથધર્મનું આચરણ કર્યું એવા સાત કોટી જીવાત્માનો સદ્‌ભકત હરિશ્ચન્દ્ર રાજા સાથે ઉધ્ધાર થઈને અમરાપુરીમાં ગયા. સૃષ્ટિનું પાલન રક્ષણ, દુષ્ટોનું નિર્દાલન અને સતપંથધર્મનું પુનરૂજીવન કરવા માટે ભગવાને ત્રણ અવતાર ધારણ કર્યા. ત્રણ દૈત્યોનો સંહાર કર્યો અને ત્રણ સદ્‌ભકતોનો ઉધ્ધાર કર્યો. દ્વાપરયુગમાં અમે (સદગુરૂબ્રહ્મ) વેદમૂર્તિ વ્યાસના રૂપે પ્રગટ થઈને સામવેદના પ્રાધાન્યભૂત યુગધર્મનો પ્રચાર પ્રસાર કર્યો. શ્રીમદ્‌ ભાગવત, ભગવદગીતા વગેરે ગ્રંથો દ્વારા માનવજીવનનું ઉત્થાન કરવા જ્ઞાનનો ઉપદેશ કરીને સદ્‌ભકતોને ઉર્ધ્વગતીનો માર્ગ સુલભ કરાવી આપ્યો. તેમણે ઉપદેશેલા યુગધર્માનુસાર આચરણ કરીને નવકોટી જીવાત્મા સદ્‌ભકત યુધિષ્ઠિર પાંડવો સાથે વૈકુંઠમાં પહોંચ્યા. ભગવાને શ્રીકૃષ્ણ અને બુધ્ધ અવતાર ધારણ કરીને સદ્‌ભકતોને ભકિતમાર્ગનું અને મુકિતમાર્ગનું માર્ગદર્શન કર્યુ. માનવજીવન કલ્યાણને આડાઆવનારા દુષ્ટબુધ્ધી દૈત્યો કંસ, દુર્યોધન, કૌરવોનો સંહાર કરીને ભૂમિ પરનો ભાર હલકો કર્યો. હે સુરજારાણી, આજ કલિયુગમાં સત ગુરૂ બ્રહ્મા આ ઈમામશાહ રૂપે અવતરશે. અથર્વવેદ આ યુગને પ્રમાણભુત હોવાથી તે અનુસાર યુગધર્મનું દિગ્દર્શન કરશે. સતગુરૂબ્રહ્માની જ્ઞાનરૂપી જાગતી જયોત અથવા અમરકળા છે તે અમર અને સર્વવ્યાપી હોવાથી અલગ અલગ દેશમાં અલગ અલગ વ્યકિતના રૂપે પ્રગટ થઈને સદ્‌ભકતોને-મુમુક્ષુઓને અથવા સત સાધકોને તે અધ્યાત્મજ્ઞાનનો યોગશાસ્ત્રનો ઉપદેશ કરાવી મુકિતમાર્ગનું પાંથસ્ય કરશે. તેવા અધિકારી સંત મહાત્મા સદગુરૂ પાસેથી અનુગ્રહ લઈને જે આ માર્ગનું આચરણ કરશે એ અમરાપુરીમાં જશે એમ બાર કોટી જીવાત્મા આ યુગમાં સદગુરૂ બ્રહ્માના માગદર્શનથી અને તેમના સ્વરૂપ સાક્ષાત્કાર દર્શનથી અમર થશે. આ કલિયુગમાં ભગવાનનો એક પ્રગટ અવતાર શ્રી નિષ્કિલંકી નારાયણ થઈને એ તારો ભરથાર દૈત્ય કાલિંગો છે તેનો નાશ કરશે. સતગુરૂ બ્રહ્મા અને નિષ્કિલંકી નારાયણ જે સતપંથધર્મનું આચરણ કરશે એ સતપંથ એટલે અથર્વવિદીય અધ્યાત્મ બ્રહ્મવિદ્યાનો યોગમાર્ગ છે. તેનો પ્રસાર પ્રચાર જગતમાં તે સર્વત્ર કરશે. પણ ચીન દેશમાં તારા પતિ તેનો વિરોધ કરીને વિતુષ્ટ થશે. અસુરરાજાધિપતિના આસુરી મદોન્મત્તપણાથી દૈત્ય કાલિંગો ઝઘડો ઉપસ્થિત કરીને છેલ્લે શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ સાથે દૈત્ય કાલિંગાનું યુધ્ધમાં પર્યવસાન થશે. સુરશકિત અને અસુરશકિતનો આ છેલ્લો મહાભયંકર સંઘર્ષ થશે. તેમાં અસુરશકિત સંપૂર્ણતઃ નાશ પામશે. સુરશકિતનો સત ધર્મનો વિજય થશે અને પછી સંપૂર્ણ સૃષ્ટિનો વિલય થશે. વગેરે આ સર્વ હકીકત આગમ ભવિષ્ય કહેવા માટે અને હે સત્વશીલ સદભક્ત સુરજારાણી તને જાગૃતિ આપવા માટે હું અહીં સુધી આવ્યો છું. કારણ તું સુસંસ્કારી અને સત્વપાલન કરનારી યોગ્ય એવી અધિકારીણી છો.'

હારે બાઈ તમે શાને જાણો અમારો સત્યભાય,જે ગુરૂ બ્રહ્મા અવતાર આજ અમે સત્‌ગોર કહેવાય. ॥૫૨॥
બાઈ તમને સત્યવંતી અમે જાણી નાર, ત્યારે પોપટ સ્વરૂપ ધરીને આવ્યા તમારે દ્વાર. ॥૫૩॥
ત્યાં ગુરૂને છેડો છોડી રાણી લાગ્યા પાયે, હવે અમને મોક્ષમુકિતના દેખાડો ઠાયે. ॥૫૪॥
તમે સુણો સુરજારાણી ગુરૂ બ્રહ્મા કહે વિચાર, જો બાઈ આ યુગમાં સતપંથ ધાઓ સાર. ॥૫૫॥
જો આગળ આ સતપંથ વિના સીધ્યા નહી કોય, સતપંથ વિના મોક્ષ મુગતી નહી હોય. ॥૫૬॥
આજ કલિયુગ માહે સતપંથ ધાઓ સાર, તો તમે સુરજારાણી ઉતરો પરલે સાર. ॥૫૭॥
હારે રાણી તમે પાળો આવા સતપંથ ગુપ્ત હોઈ, જેથી દાનવમા તમને ન જાણે કોઈ. ॥૫૮॥
ત્યારે સુરજારાણી ત્યાં બોલ્યા છે બોલ, તમે વચન અમારા સુણો હો સત્યગોર. ॥૫૯॥
અમારા ઘરમાં આઠ પ્રાણી મલી એક વિચાર, તો એવા સતપંથ ધર્મના દેખાડો સાર. ॥૬૦॥
જયાં અમે આઠ પ્રાણી મળીને બેસીશુ એકાંત, ત્યાં આ સતપંથ ધર્મની અમે કરીશુ વાત. ॥૬૧॥
સુરજારાણી કમળાકુંવર સતગુરૂ શું કહે મર્મ, ત્યારે સતગુરૂ બ્રહ્મા આપે સતપંથના ધર્મનિમ. ॥૬૨॥

સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માએ સુરજારાણીને કહ્યું, 'હે સુરજારાણી હું તને જે કંઇ કહું છું તે તું ધ્યાનથી સાંભળ, જેની માટે મારે પોપટરૂપ ધારણ કરી અહીં આવવું પડયું, એ મારો હેતુ ખુબ ઉદાત્ત અને શ્રેષ્ઠ છે અને એ તારા જીવનનો અને તારા દેશના સદભકતોના કલ્યાણનો છે. હું સદગુરૂ બ્રહ્માનો એક અંશાવતાર હોઇને સદ્‌ભકતોને સન્માર્ગદર્શન કરવું એ મારૂ કાર્ય છે. તું એક સુસંસ્કારી તપશ્ચર્યાવાન સાધ્વી અને જગદુધ્ધારક શકિતને લાયક હોવાથી તને જાગૃતિ આપવા માટે હું આવ્યો છું. તારા પુણ્યોદયથી અતિશય ભાગ્યવાન સદ્‌ભકત પુત્ર કમલાકુંવર તેના પુણ્યપ્રભાવથી અને સદ્‌ભાવ પ્રેમભકિતના બળથી બાર કોટી જીવાત્માઓને સદ્‌ગતી મળશે. આ બધી ઘટનાની જાણ કરવા માટે હું આવ્યો છું.' સદગુરૂનાં વચન સાંભળી સુરજારાણી આશ્ચર્યચકિત થઇ અને બંને હાથ જોડીને મસ્તક નમાવી પાલવ ફેલાવી સદગુરૂના ચરણે લાગી. અત્યંત ગદગદ વાણીથી સદગુરૂ મહારાજને તેણે કહ્યું, 'હે પરમપાવક જગદુધ્ધારક સદગુરૂનાથ તમે મને મોક્ષમુકિતનો માર્ગ બતાવો. તમે દીપસ્તંભરૂપ છો. અમારા જેવા ભવસાગરમાં ડૂંબકાં ખાનારા, ભુલેલા, ચુકેલા, અજ્ઞાની પામરોને તમારા સદ્દુપદેશનો પ્રકાશ બતાવો એવી અમારી તમારા ચરાવિંદે નમ્ર પ્રાર્થના છે.' સુરજારાણીની પ્રાર્થના સાંભળીને અને તેની વિનયશીલ નમ્ર વાણી સાંભળી સદ્‌ગુરૂ મહારાજ બોલ્યાઃ 'હે સુરજાદેવી અનાદિ કાળથી વિશ્વ બ્રહ્માંડમાં વ્યાપેલા જે ચૈતન્યમય સત્‌તત્વ છે તેને પોતાની સદ્વિક બુધ્ધિથી જાણીને તેનો સાક્ષાત્કાર કરાવી લેવાનો જે માર્ગ છે તે અજર અમર અવિનાશી મૂળ સનાતન સતપંથ માર્ગ છે. આ માર્ગ ગુરૂગમ્ય હોવાથી યોગ્ય એસા સત્પાત્ર બ્રહ્મસ્વરૂપી મહાત્મા પાસેથી ઉપદેશ ગ્રહણ કરીને, ઉપનિષદાદિ સતશાસ્ત્રોનું અધ્યયન કરીને આત્મજ્ઞાન સંપાદન કરવું અને માર્ગના તત્વોનું યમનિયમાદિકોનું યથામતિ યથાશકિત પાલન કરવું એ જ મહદ્‌તપશ્ચર્યા છે. ગુરૂ પાસેથી અનુગ્રહ લઇને તેમના માર્ગદર્શનાનુસાર જપ, તપ, વ્રત અને તપસાધના કરવું અને જયોતિસ્વરૂપના માધ્યમમાંથી ઈશ્વરનું ધ્યાન પોતાના હૃદયમાં ધરવું, મન સતત અભ્યાસથી અને વૈરાગ્ય વિચારથી અને પ્રાણાયામાદિક સાધનાથી એકાગ્ર સ્થિર કરવું. અજંપાજાપ, ષડચક્રભેદન, અનહદનાદ શ્રવણ એ બધા સદ્‌ગુરૂના સાનિધ્યમાં રહીને સાધના કરવી. ધૈર્યથી તત્પરતાથી અને શ્રધ્ધાથી ધીમે ધીમે આ સાધનાનો અભ્યાસ કરતા જવાથી છેલ્લે ઈશ્વરનું સગુણ સાકાર નિર્ગુણ નિરાકાર સ્વરૂપ સાક્ષાત્કાર થઇને અદ્વૈત સિધ્ધિ જીવાત્મા મટીને પરમાત્મસ્વરૂપ અજર અમર થાય છે. આ પ્રકારનો આ યોગસાધનો માર્ગ અનાદિકાળથી ચાલતો આવ્યો છે. આ જ અમારો (સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માનો) મુળ સનાતન સતપંથ માર્ગ છે. તેનો જ ઉપદેશ કરવા માટે હે સુરજા રાણી, હું આવ્યો છું. હે રાણી સુરજાદેવી, તું પણ આ માર્ગનું આચરણ કરીને મુકિત મેળવ. તું સુયોગ્ય સંસકારી અને સુશીલ છે માટે તું જ આ માર્ગનું અવલંબન કરી શકીશ. તને આ દાનવ રાજયમાં આ માર્ગવલંબન માટે વિરોધી થવાની શકયતા છે. પણ અત્યંત ધૈર્યથી અને ગુપ્તતાથી આ માર્ગનું આચરણ કરીશ તો તારો અને તારી સાથે કેટલાય જીવાત્માઓનો ઉધ્ધાર તું કરી શકીશ.' સદગુરૂ મહારાજની વાણી સાંભળીને સુરજારાણીનું મન ગ્રહી આવ્યું એ બોલીઃ 'હે સદગુરૂસ્વામી અમારા જીવનના ઉધ્ધારની ચિંતા તમે કરો છો એ ખરેખર અમારું સદ્‌ભાગ્ય છે. તમારી કૃપાદ્રષ્ટિ સતત આ બાળક પર રહીને અમારાથી તમારી ચરણસેવા થાય એ જ અમારી અભિલાષા છે. અમે આઠ જાણ આ ઘરમાં એક મનના, એકવિચારના હોઇને તમે દર્શાવશો એ સત ધર્મનું પાલન કરવા માટે તત્પર છીએ માટે તમે અમને સતપંથનું માર્ગદર્શન કરો, તમારી શિખામણ પ્રમાણે જ્ઞાનશ્રવણ, મનન ચર્ચા અને સાધના અમે કરીશું માટે અમારા પર કૃપા કરીને અનુગ્રહ કરો.' સુરજારાણી અને કમલાકુંવર એમની વિનંતીનું મર્મ જાણી સદગુરૂ મહારાજે તેમના પર કૃપા કરી અને સતપંથનું દિગ્દર્શન કર્યુ.

વિભાગ 3: સતપંથ શિક્ષાપત્રી/શિખામણ/આજ્ઞા પત્રી/૧૦૦ ક્રિયા - મૂળ દશાવતાર ગ્રંથમાં નથી.
સતપંથનો મૂળ દશાવતાર ગ્રંથ (ID 3) માં કલમા ક્રમ 63 થી 163 (પેજ 483 થી 491) નથી. જેથી સમજણ પડે છે કે એ પાછળથી કોઇકે ઉમેરલા / જોડેલા છે.

વિભાગ 3: સતપંથ શિક્ષાપત્રી / શિખામણ / આજ્ઞા પત્રી / ૧૦૦ ક્રિયા

જયા આઠ પ્રાણી ઉભા છે કરજોડ, ત્યાં સદગોર બ્રહ્મા બોલ્યા છે બોલ. ॥૬૩॥
તમે સુણો દેવી સુરજારાણી કમલાકુંવર ભાઇ, આ સતપંથની શિખામણ તમને આપુ સહી. ॥૬૪॥
સતપંથની શિખામણ સાચી, તમે સાંભળો ઋષિવર એકાંતી. ॥૬૫॥
દિનપ્રત્યે કરો ધામસુ ધંધા, સાંજ પડે થાઓ સ્વામીના બંદા. ॥૬૬॥
કોઇ કેની ન કરશે નિંદા, આવી ગતમાને કહો હે જંદા. ॥૬૭॥
ત્યાં તમે ગુરૂ મુખે મેળવો જ્ઞાન, ઋષિવર કેરી એહી સંધ્યા સ્નાન. ॥૬૮॥
સંધ્યા કરો મારા મુનિવર ભાઇ, મેલો ક્રોધ નવ કરશો ઈર્ષાઈ. ॥૬૯॥
મન મારો તો મમતા મુઈ, મંદિરમાં ન રહેવું સુઈ. ॥૭૦॥
મંદિરમાં પર વાત ન કરશો, આહાર ઘણું કરી પેટ ન ભરશો. ॥૭૧॥
ભરશો પેટ તો ભારી થાશો, આવશે નિંદ્રા ને પછી પસ્તાશો. ॥૭૨॥
હલવે પેટે હાંસલ થાશે, જાગતા જીતશો સદ્ગુરૂ સાથે. ॥૭૩॥
વડા મોટાની અદબે રહેજો, મોટા તણા બે અવગુણ સહેજો. ॥૭૪॥
દાહડો તેણે વર્ષ કરી જાણો, બોલો મીઠા વચને પ્રેમ આણો. ॥૭૫॥
આપણાથી જે નાનેરો ભાઇ, તેને બોલાવો મોટેરો કહી. ॥૭૬॥
મીઠે વચને બોલો વીરા, તો તમારે મુખે ઝલકે હીરા. ॥૭૭॥
સદગુરૂ મળ્યાના એ છે ભેદ, કો કેનો ના કરશો ખેદ. ॥૭૮॥
સાંભલે રૂડુ આચરે કુડુ, નિશ્ચે તેનું થાશે ભુંડુ. ॥૭૯॥

સદગુરુ ની શિખામણ ઉર્ફે સતપંથ શિક્ષાપત્રી - શરૂ

સુરજારાણી અને તેના પરિવારના કમલાકુંવર વગેરે પુત્રો હાથ જોડીને સદગુરૂ સામે નમ્ર ભાવથી ઉભા રહ્યા અને જ્ઞાનોપદેશ કરવા વિનવવા લાગ્યાં. પ્રત્યક્ષ ચંદ્રકિરણ શરીર પર પડતાં જ ચન્દ્રકાન્ત મણી જેમ પ્રસરવા લાગે છે. તદ્વત અત્યંત વિનયશીલ જિજ્ઞાસુ સદ્ભકતોની એ જ્ઞાન ગ્રહણ કરવાની તત્પરતા જોઈને સદગુરૂ મહારાજનું હૃદય પ્રેમાર્દ્રતાથી સ્રવવા લાગ્યું. પોતાના ધીરગંભીર તત્વપ્રચુર વાણીથી એ બોલ્યાઃ ‘હે પરમપ્રિય સદ્ભકત સુહૃદયજનો ! આવો, આમ મારી સામે નીચે બેસો તમને સતપંથ ધર્મની ટુંકાણમાં રૂપરેખા કહું છું, સમજણ આપું છું. શિખામણ આપું છું તે તમે એકાગ્રતાથી શ્રવણ કરીને મનન અને નિંદિધ્યાસ કરો. એ માટે મનનું પ્રથમ એકાન્ત સાધો. જ્ઞાન, ધ્યાન, સાધના માટે એકાગ્રતા, શાંતતા અને સ્થિરતા આ ખુબ મહત્વનું છે. દરરોજ સંધ્યાકાળે નિયમથી પોતાની ઉપજીવીકાને આવશ્યક એવા સાત્વિક વ્યવસાય કામકાજ ધંધો કરો. પરંતુ સંધ્યાકાળે અને રાત્રે માત્ર પરમેશ્વરના દાસ સેવક થઈને રહો. આરતી પૂજા, અર્ચના, સાયં સંધ્યા વગેરે નિત્યકર્મો કરીને પરમેશ્વરની અને સદ્ગુરૂની સેવા એટલે નામસ્મરણ ચિંતન કરો. ગુરૂ ગતગંગામાં અથવા સત્સંગમાં કોઈ પણ નિંદા દ્વેષ કરશો નહીં. ગુરુ મેળાવડામાં જઈને બધાને અત્યંત નમ્રભાવથી પ્રણામ કરવા અને ગુરુમહારાજને સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરવા. સત્સંગમાં તમે ગુરૂ મુખમાંથી જ્ઞાન મેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો અને સંધ્યાકાળ સમય બધાને શ્રેયસ્કર અને નિર્વાંત હોવાથી જ્ઞાનશ્રવણ માટે સંધ્યાદિ સાધના માટે ઉત્તમ હોય છે. દરરોજ નિત્ય નિયમથી સવાર બપોર સંધ્યાકાળ અને મધ્યરાત આ સમયે સંધ્યા વિનંતી પ્રાર્થના કરો, પણ તે પહેલાં મનમાં ઉદભવનારા કામ, અહંકારાદિનો ત્યાગ કરો. માયા મમત્વ વિષે મનમાં વૈરાગ્ય કરો. તિવ્ર વૈરાગ્યથી મનના ઉત્છુંખલ ભાવ નહીવત થાય છે અને માયામોહ મમત્વનો પણ લાભ થાય છે. મંદિરોને ફકત આરામગૃહ કરશો નહીં. ફકત પ્રેક્ષણીય

માનીને જોશો નહીં. મંદિરમાં ધ્યાન ધારણ ઈશ્વરભકિત, સ્મરણ, ચિંતન કરવું. મંદિરમાં કોઈ પણ કોઈના વિષયે વાદવિવાદ, નિંદા, દ્વેષ, તિરસ્કાર, ઝઘડા ઉપસ્થિત કરવા નહીં. જ્ઞાનસંપાદન ધ્યાનધારણા યોગસાધના કરવા માટે જ મંદિરો હોય છે. ત્યાંનું પવિત્ર માંગલ્ય ન બગડતાં એ અટકવાનો પ્રયત્ન કરવો. જેમને યોગસાધના અને જ્ઞાનાર્જન કરવું છે, તેમણે પોતાના આહાર પર નિયંત્રણ રાખવું. આહાર શુધ્ધ, સાત્વિક અને માફક હોવો જોઈએ. ભરપુર આહાર કરવાથી યોગસાધના ન થતાં ફકત રોગસાધના થાય છે. ભરપેટ જમવાથી શરીર જડ થાય છે. સ્થુળતા વધે છે. બુધ્ધિ જડ અને મંદ થાય છે. કોઈપણ કામ કરવાની ઈચ્છા થતી નથી. આળસ ઉત્પન્ન થઈને કર્તવ્યકર્મથી મનુષ્ય દુર થાય છે. અતિ આહારથી ઉંઘ વધારે આવે છે અને એ યોગે શરીરમાં અને સ્વભાવમાં દરિદ્રપણું, નિષ્કાળજીપણું, નિર્બુધ્ધતા, નિરૂત્સાહીપણું, નિષ્ક્રીયતા આવે છે. પછી મનુષ્યને પશ્ચાતાપ કરવાનો સમય આવે છે. માટે આહાર અને ઉંઘ પર નિયંત્રણ રાખવું. ઓછું જમવાથી શરીર હલકુ લાગે છે. કોઈપણ કામ કરવા માટે ઉત્સાહ લાગે છે. શારીરિક બૌધ્ધિક વ્યાયામ અને શ્રમ સુલભતાથી કરાય છે. આરોગ્ય સુધારે છે, મનની ચંચળતા વિષય તરફની દોડ થંભાવે છે. સાધના પૂજા અર્ચના કરવાથી મન સમર્થ બને છે. આ માટે આહાર શુધ્ધ, સાત્વિક અને અલ્પ હોવાની જરૂર છે. આપણા કરતાં જ્ઞાનથી, માનથી અને વયથી વડીલ વ્યકિતને યોગ્ય માન આપવું. અદબથી નમ્રતાથી તેમણે પ્રણામ કરીને તેમની આજ્ઞાનું પાલન કરવું. મોટા વ્યકિતના અવગુણ અથવા દોષો શોધવા બેસવું નહીં. તેમના અનુરૂપ ગુણ લઈ અવગુણ છોડી દેવા. એક દિવસ એક વર્ષ પ્રમાણે માનીને ચાલો. આપણું એક પગલું કાળના મુખમાં છે એ જાણ રાખી સતકૃત્યો કરો. બધા સાથે નમ્રતાથી મૃદતાથી, સત્યતાથી બોલીને બધાનો આંતરીક પ્રેમ સંપાદન કરો. આપણા કરતાં નાના બહેન ભાઈ તથા મિત્ર વગેરે હશે. તેમના મન પર પોતાના શુધ્ધ પ્રેમાળ આચરણથી છાપ પડે છે એવું જ વર્તન તેમની સાથે રાખવું તેમને પણ યોગ્ય માન આપી સદાચારની શિખામણ આપો. તેમને વિના કારણ મારીને પજવીને ના હિંમત કરવા નહીં. બોધથી સારી વાતો શિખવી સારી ટેવ પાડવી. આ પ્રમાણે બધાં સાથે તમારું આચરણ નમ્રતાનું, મૃદુતાનું અને સત્યતાનું હોય તો તમે હિરા માણેક રત્ન મોલના થશો. સદ્‌ગુરૂની કૃપાદષ્ટિ તમારા પર થશે. જેમને સદ્‌ગુરૂની પ્રાપ્તિ થઈ એ મનુષ્ય અન્ય લોકો સાથે કદી પણ તુચ્છતાથી વર્તતા નથી. કોઈની નિંદા, દ્વેષ, વૈર, નિષેધ કરતા નથી. બધા સાથે સમાનતાથી, એકરૂપતાથી અને આત્મૌપમ્ય બુધ્ધિથી વર્તે છે. આથી ઉટલું જે જ્ઞાનશ્રવણ કરીને વિપરીત આચરણ કરશે તેનું અકલ્યાણ થાય છે. આ માટે સદાચારસંપન્ન બુધ્ધિની સત સાધકને અત્યંત જરૂર હોય છે.

આળસ નિંદ્રા ન કરવી જાણી, જુઠ ત્યજો વેદવચન પ્રમાણી. ॥૮૦॥
કુડ કપટ સર્વે નાખો કાઢી, અમીરસ પી, નિશાની લો દહાડી. ॥૮૧॥
ઉપજાવી ભાવ નિશાણી લાવો, ઘેર થકી ધર્મદ્વારે આવો. ॥૮૨॥
સંપત ઉપજે તે તમે લાવો, મુખી સાથે ના કરશે દાવો. ॥૮૩॥
દાવો કરે દુનિયાને ભાવે, પણ આવે દરિદ્રને દેવ ના પાવે. ॥૮૪॥
અધર્મીને ઉણિયાચારી, જાણ્યું અજાણ્યું તે દેખાડે પચારી. ॥૮૫॥
ધર્મી ધિંગાણાની વાત ન જાણે, અધર્મી મનમાંહે ઓછુ આણે. ॥૮૬॥
જ્ઞાન ધ્યાન માંહે જુવો વિચારી, હાણવૃધ્ધિ દિલમાંહે શોધો તપાશી. ॥૮૭॥
સુતક લાઈ ભર્યા જો રહેશો, ઉપજે હાણને બહુ દુ:ખ સહેશો. ॥૮૮॥
અમી નિશાણી જો લેવે ન દહાડી, તેણે સતગુરૂ મેલશે કાઢી. ॥૮૯॥

ધ્યાન ધરી હાથે લેવી સુમરણી, છાના છુપી કરો ઉત્તમ કરણી. ॥૯૦॥
એવાં ગુણ ગંભીરે ભરીયા, ઋષીવર પાળો સો એ ક્રિયા. ॥૯૧॥

૧૦૦ ક્રિયા

સમયનું મહત્વ સમજાયા પછી વારંવાર જાણી જોઈને આળસ નિંદ્રામાં પોતાનું મૌલિક આયુષ્ય વ્યર્થ ગુમાવશો નહીં. અસત્ય દંભ કુડકપટનો ત્યાગ કરીને સત્ય અને જ્ઞાન દ્રષ્ટિથી સદ્બુધ્ધિનો ઉપયોગ કરો. દરરોજ નિયમીતપણે સવારે અને સંધ્યાકાળે ધર્મદ્વારે, મંદિરમાં અથવા પૂજાસ્થાન જવું. કુડકપટ, દંભ, અસત્યનો મનથી ત્યાગ કરવો. ધર્મદ્વારે મન શાંત, સ્થિર અને પ્રસન્નતાયુક્ત ઉદાર, પરોપકાર, બુધ્ધિરત હોવું જોઈએ. સવારે દેવદર્શન અને સંધ્યાસાધન, સંધ્યાકાળે સાયંસંધ્યા અને રાત્રે પૂજા, કથા, કિર્તન અને ધ્યાન સ્મરણ નિયમ લગાવી મનને ભકિત માર્ગ તરફ પ્રવૃત્ત કરવું. મંદિરમાં અથવા પૂજા સ્થાને જતી વખતે ખાલી હાથે જવું નહીં. આપણા ઘરમાં, ખેતીમાં જે વસ્તુ હોય છે. દા.ત. ધાનધાન્ય, ફળો, શાકભાજી, દૂધ મેવા, મિષ્ટાન વગેરે પ્રસાદ તરીકે લઈ જવા. પંચમુખમાં પ્રેમથી અર્પણ કરવા. એનાથી જીવાત્મા ઈશ્વરના ઋણમાંથી મુકત થઈને કૃપાને પાત્ર થાય છે. મંદિરની અથવા પૂજા સ્થાનની ધનસંપત્તિ ચોરીથી બળજોરીથી બેઈમાનપણાથી હડપ કરવી નહીં. જે મુખી પૂજા, અર્ચના કરનારા હશે અથવા ગાદીપતિ આચાર્ય હશે તેમની સાથે વિનાકારણ વૈરભાવ, ઝઘડા, નિંદા, દ્વેષ, તિરસ્કાર, વગેરે કરવા નહીં. દુનિયામાં માન માન્યતા મેળવવા માટે અને સ્વાર્થ માટે જે દાવો કરે તો એવા જીવાત્માઓની નિશ્ચિત અધોગતિ થાય છે. તેવા ક્રિયાભ્રષ્ટોને નીતિભ્રષ્ટોને ઈશ્વર પ્રાપ્તિ બિલકુલ થતી નથી. ઉલટું તેને દારિદ્ર, રોગીવકાર થઈને અપમુત્યુ અને અધોગતિ થાય છે. જે અધર્મી ઉણીયાચારી હોય છે જે ધર્મ શાસ્ત્રના વિરુધ્ધ આચરણ કરે છે અને પોતે આચરે એ જ સાચો ધર્મ એવું માન્ય કરે છે. શાસ્ત્રના વ્યંગ શોધીને તેની પર વિતંડવાદ કરીને પાંડિત્ય બતાવે છે. તેઓ ધર્મશાસ્ત્ર તત્વ જાણીને પણ અજ્ઞાનપણાને ઓઢી લઈ ક્રિયાભષ્ટ થાય છે. જે સાચા ધર્મી હોય છે એ ધર્મ વિષયે કોઈ જ ટીકા કરતા નથી. ઢોંગીપણું અથવા વિતંડવાદ કરતા નથી. અધર્મી લોકો જ કુડકપટી અને નિંદા ક્રિયાભષ્ટ અને કુટિલ હોય છે. તે જ લોકો માનમરતબા અને આતમશ્લાઘા કરતા હોય છે. જ્ઞાનધ્યાનના બાબતે મનુષ્યએ ચોકકસ રહેવું. પોતાના કરતાં જ્ઞાની ધ્યાની અનુભવી વ્યકિત પાસેથી ગુરૂ પાસેથી જ્ઞાનસંપાદન કરવું. પોતાનો આચાર ધર્મ સારો છે અથવા કનિષ્ટ છે એ શ્રેષ્ઠ વ્યકિત પાસેથી તપાસી લેવું. પોતાના મનથી શુધ્ધ અંતઃકરણથી વિચાર કરીને હીન આચરણ છોડી દેવાં અને સારા ઉન્નતિકારક નીતિનિયમ યુકત તત્વોનું આચરણ કરવું સત્સાધકોએ માનિસક પાવિત્ર્ય માટે અને આત્મિક ઉન્નમતિ માટે કંઈ શૂચિર્ભુતતાના નિયમ પાળવા. લાઈ સુતક એટલે જનનાશૌચ, મરણસુતક અને રજસ્વલા ધર્મ વગેરે બાબતમાં જે નિયમ પોતાના ધર્મશાસ્ત્રમાં કહ્યા છે, તે અવશ્ય પાળવા એ જો ન પળાય તો સાધનામાં મનનું માલિન્ય, હીનવિચાર, આળસ આવે છે એ કારણે સાધનામાં વિકૃતિ આવે છે માટે મંદિરમાં અથવા પૂજા સ્થાને તેવા મંત્રોપચારથી શુધ્ધ પવિત્ર થવું. દરરોજ નિયમિતપણે દેવદર્શન માટે અને પૂજા માટે જવું, મંત્રશ્રવણ જ્ઞાનચર્ચા, મનોમન ઈશ્વરનું ધ્યાન, નામસ્મરણ, સદ્ગુરૂનું ધ્યાન અને પ્રાર્થના કરવી. ગુરૂ દીક્ષા લઈને જે વ્યકિત આ નથી કરતાં, એ સત્સાધક સંઘમાંથી દુર થઈ જશે. તેના પર ગુરૂ કૃપા થવી કઠિન છે. પૂજામાં આવતી વખતે બને તો સ્નાન કરીને ધાયેલાં સ્વચ્છ સફેદ વસ્ત્રો પહેરીને આવવું. હાથમાં જપમાળા લઈને સતત નામસ્મરણ ગુરૂ મંત્રનું ૐ કારયુકત સ્મરણ કરવું. જયોતિનું ધ્યાન કરવું, ગુરૂ ચરણામૃત તીર્થ પ્રાશન કરવું, ગુરૂમુખમાંથી જ્ઞાનચર્ચા શ્રવણ કરવી. જે નીતિનિયમોનો પોતાનામાં અભાવ હોય તેજ જાણીને તેનું આચરણ કરવું. જે ત્યાજય હોય તેનો ત્યાગ કરવો શારીરિક શુધ્ધતા, માનસિક પાવિત્ર્ય અને આત્મિક ઉન્નતિ માટે જે નિયમ કહ્યા છે તેનું યથાયોગ્ય યથામતિ પાલન કરવો.

પ્રથમ હૃદય ધોઈ નિર્મલ કરવું, બીજી ક્રિયા નિત્ય નાહીને જમવું. ॥૯૨॥
સતે ચાલવું રાતને દિવસ, તેમા સાચું બોલવું નિશ્ચેનિત. ॥૯૩॥
દયા રાખવી દિલમાં જાણી, સુપાત્રને દાન કરવું રે પ્રાણી. ॥૯૪॥
પરદુ:ખ જાણી પાસે રહેવું ભાઈ, મોટાને તો માનવા સહી. ॥૯૫॥
મોઠાઈનો મન ગર્વ ન કરવો, દસમી ક્રિયા જો ક્રોધ ન ધરવો. ॥૯૬॥
ધર્મ તણું આળસ ન કરવું, સર્જનહાર સાથે ધ્યાન જ ધરવું. ॥૯૭॥
નિતનિત ગતમા મલવુ જાઈ, ગોરનર મુખીને મલવુ ધાઈ. ॥૯૮॥
નિત્ય નિત અમી પીયે તે ધર્મી, અહંકાર ન મુકે તે નર કુકર્મી. ॥૯૯॥
જુઠુ ઋષિવર ને બોલવું નહી, અતીત અભ્યાગત સંતોષવા સહી. ॥૧૦૦॥
ભુખ્યાને અન્ન આપવું જાણી, તૃષ્યાને તો પાવુ પાણી. ॥૧૦૧॥
નાગાને વસ્ત્ર આપી અર્થ જ લેવો, સગા કુટુંબનો ભાર જ સહેવો. ॥૧૦૨॥
સઘળું સાખી કરી ધ્યાન જ ધરવું, અવગુણ કરે તેને ગુણ જ કરવું. ॥૧૦૩॥

પ્રત્યેક માનવનું સર્વશ્રેષ્ઠ અને આદ્ય કર્તવ્ય હૃદય શુધ્ધિ છે. પોતાના અંતઃકરણમાં સમય સમયે જે દુષ્ટ ભાવ પ્રગટ થાય છે. નિંદા, દ્વેષ, મત્સર, કામ, ક્રોધ, મોહ, ચોરી, હિંસા, આસકિત વગેરે ભાવ પ્રગટે છે તેનું કારણ અંતઃકરણનું માલિન્ય. આ માલિન્ય મનમાંથી ઉદ્‌ભવતા અને મન પોતાના આહાર વિહારથી ઘડાય છે. આ માટે આહાર અને વિહાર પર નિયંત્રણ રાખવું. શુધ્ધ સાત્વિક અને અલ્પાહાર સેવન કરવો અને આસકિત રહિત વિહાર કરવો એટલે હૃદય શુધ્ધ થાય છે. નિર્મલ હૃદય જ ઈશ્વરનું વાસ્તવ્ય સ્થાન હોય છે. મલિન હૃદયમાં દૈત્યોનું વાસ્તવ્ય હોય છે. દરરોજ નિત્ય નિયમથી સ્નાન કરવું. શારીરિક શુધ્ધિ થવાથી મન શુધ્ધિ થાય છે. મનની અને તનની શુધ્ધિ કરીને જમવાથી દિવસભર પ્રસન્નતા લાગે છે અને કોઈ પણ કામ કરવામાં ઉત્સાહ સ્કુર્તિ આવે છે. રાત દિવસ સત્વથી વર્તવાનો પ્રયત્ન કરવો. સત્ય વચનનું વાદન કરવું ને સત્યપાલન કરવું. 'હું સત્ય બોલું છું પોતાને અસત્ય ગમતું નથી.' એવું એકસરખું જપચિંતન કરવું, અથવા તો પોતાના વર્તનના આચરણથી કૃતિથી સત્યનો અવલંબ કરવો. પોતાના હૃદયમાં અન્ય પ્રાણી માત્ર વિષે દયાભાવ રાખો. આપણાથી કોઈને ઉપદ્રવ કે ત્રાસ થશે નહીં એની કાળજી લેવી. સુપાત્ર હોય તેને દાન કરવું. જેને જે વસ્તુની જરૂર હોય એ વસ્તુ આપી યાચકની ઈચ્છાપૂર્ણ કરવી, આપેલ વસ્તુનો દુરુપયોગ કરનાર વ્યકિતને દાન કરવું નહીં અથવા જરૂર ન હોય એવી વસ્તુનું દાન કરવું નહીં. પોતાનાથી શકય ન હોય અથવા દાન આપવાની ઈચ્છા ન હોય તો દાન કરવું નહી. પણ યાચકને અભદ્ર બોલીને હિનવવું નહીં. પરદુઃખ જાણીને તેમની સહાયતામાં રહેવું. એટલે તેને યોગ્ય સહાય કરવી. આપણા કરતાં ઉંમરમાં જ્ઞાનથી અભુનવથી મોટો હોય તેમને માન આપવું. અદબથી પ્રણામ નમસ્કાર કરીને આદર કરવો. મોટા વ્યકિત એ પોતાના મોટાપણાનો ગર્વ કરવો નહીં. ઈતર લોકો પોતાને માને છે આદર કરે છે માટે અભિમાનથી, અહંકારથી ફુલી જવું નહી. કનિષ્ઠોને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપી તેને સારી રીતે વર્તવાનો પ્રયત્ન કરાવવો. કોઈની ઉપર ક્રોધ કરવો નહીં. પણ ક્રોધને વારવાનો પ્રયત્ન કરીને ભુલેલાને સમજ આપી સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવો. ધર્મકર્મમાં પૂજા અર્ચના પ્રાર્થના ધારણા વગરે બાબતોમાં આળસ કરવી નહીં. સવારના પ્રહરે પોતાને નિરાંત સમય મળે એ સમયે સૃરજનહાર ભગવાનનું ધ્યાન નામસ્મરણ ચિંતન કરવું. ગુરૂગતગંગામાં સત્સંગમાં નિત્ય જઈને ગુરૂ સંત મુખીને પ્રણામ કરીને આશીર્વાદ મેળવવો તેમની આજ્ઞાપાલન કરવી. યથાયોગ્ય સેવાનો લાભ લેવો. નિત્ય દરરોજ

ગુરૂચરણામૃત પ્રાશન કરીને ગુરૂવચનામૃત શ્રવણ કરવું. એજ ખરો ધર્મ જાણવો. જપ, તપ, વ્રતોપવાસ કરનારા નિયમધારી છે, તેમણે અને તેમની સાથે અન્ય લોકોએ ખોટું બોલવું નહીં. અતિથિ અભ્યગતોની યથાયોગ્ય સેવા કરીને સંતોષિત કરવા. માતા પિતા, ગુરૂ અને અતિથિએ ચારને મુખ્ય સમજીને તેમની સેવાચાકરી પૂજન કરવું. તેમનાં માર્ગદર્શન શિરોધાર્ય માનીને એ પ્રણામે વર્તવું. ભુખ્યાને અન્ન આપી સંતોષ કરાવવો. તરસ્યાને પાણી આપી તેની તૃષા શાંત કરવી. વસ્ત્રહીણને વસ્ત્ર આપી તેની લજ્જા રાખવી. આ પ્રમાણે જેને જેની જરૂર હોય એ થયાશકિત પુરવવાનો પ્રયત્ન કરવો. કુટુંબના, વ્યકિતઓના, સગા સંબંધીઓની યથાયોગ્ય સંભાળ કરવી. કુટુંબીજનોનું પાલન પોષણ રક્ષણ ઉત્તમ રીતે સંગોપાન કરવું એ શીલવાન ગુણવાન અને સુસંસ્કાર થશે આ તરફ અગત્યથી ધ્યાન આપવું. એ ઘરના કુટુંબ પ્રમુખનું મુખ્ય કર્તવ્ય છે. સંસારના બધા પ્રકારના વ્યવહાર ઉત્તમ રીતે સંભાળીને નિયમિતપણે ધ્યાનધારણા કરવી. પોતાના જ ઘરમાં અથવા મંદિરમાં એકાન્તમાં, એકાગ્રતાથી, દ્રઢનિશ્ચયથી, નિયમથી ઈશ્વરનું ધ્યાન કરવું. કોઈ પોતાને અપમાનિત કરે, દ્વેષ, નિંદા, તિરસ્કાર કરે, અવગુણથી પોતાની સાથે અવૈદ્ય આચરણ તો પણ એ વિષયે ક્રોધ, દ્વેષ ન કરતાં ગુણગ્રાહ્ય થવું. ગુણ લેવા અવગુણ છોડવા. કોઈની માટે અવિવેકી બુધ્ધિરાખવી નહીં.

ઓછુ કેને આલવુ નહી, અદકુ કોઈનુ લેવું નહી. ॥૧૦૪॥
પરસ્ત્રીગમન તો કરવુ નહી, ભુંડી નજરે ના જોવું ભાઈ. ॥૧૦૫॥
જાણી અજાણી ના દિજે ગવાહી, કુડકપટે ન ચાલશો ભાઈ. ॥૧૦૬॥
મુખથી માર ન કહેવું લગાર, વ્યાજ ખાયે તેનો ન લેવો આહાર. ॥૧૦૭॥
હાડ વકરો કરે પાતક સહી, પશુ પાલીને વેચવું નહી. ॥૧૦૮॥
ધરતીનું મોલ ન કરશો માતા, કન્યા તણો રખે દ્રવ્ય જ ખાતા. ॥૧૦૯॥
લાંચ ન ખાવી એક રતિ, ખોટુ ખત નવ લખશો સતી. ॥૧૧૦॥
મેદાને જઈ પાંચ આચમન કીજે, ચાલીસ ક્રિયા ઋષિવર પાળી લીજે. ॥૧૧૧॥
માટી લઈને ધોવા હાથ, ન્હાઈ કરીને થાવુ પાક. ॥૧૧૨॥
પાણી લેઈ પેશાબ જ કરવી, આચમન ત્રણ કરે તે નર ધર્મી. ॥૧૧૩॥
અણગળ્યું નીર ન પીવું પાણી, જીવતો જીવ ન મારવો જાણી. ॥૧૧૪॥
હિંગ તમાકુ ન ખાશો કોઈ, અમલ આહાર તજો નર જોઈ. ॥૧૧૫॥
દનીમાં બેસીને ખાવું નહી, એઠું જુઠું ન ખાશો ભાઈ. ॥૧૧૬॥
ગળીના વસ્ત્ર પહેરવાં નહી, નીચની સંગત કરવી નહી. ॥૧૧૭॥

કોઈને પણ વસ્તુ ગણીને આપતી વખતે માપથી અથવા વજનથી પ્રમાણમાં ઓછું આપવું નહી, લેતી વખતે અન્યાયથી બળજબરીથી અથવા ફસાવીને વધારે લેવું નહીં. પરસ્ત્રીગમનનું ચિંતન કે અવલોકન કરવું નહી, સ્વસ્ત્રી સાથે પણ સંયમથી જ વર્તવું. વ્યર્થ કામચેષ્ટા ચાળા કરવા નહીં. નિયમિત બ્રહ્મચર્ય પાલન કરવું. કામચેષ્ટાથી નૈતિક અધઃપતન, હ્રાસ, ચંચળતા અને અધોગતિ થાય છે. એ માટે કામ વિકાર પર સંયમ રાખી નિયંત્રણ રાખવું. કોઈપણ વ્યકિત પાસે સ્ત્રી હોય કે પુરૂષ કોઈની તરફ ખરાબ દ્રષ્ટિથી, હીનબુધ્ધિથી, કામુદ્રષ્ટિથી જોવું નહી. પોતાના નયનમાં ત્રિભુવનનું પાપ વસેલું હોય છે. પણ એ નયનોને જ્ઞાનબુધ્ધિના અંકુશમાં લગાવવાથી પરાવૃત્ત થઈને દ્રષ્ટિ નિર્મળ થાય છે. જાણી જોઈને ખોટી સાક્ષી આપવી નહીં, શપથ લઈને અસત્ય બોલવું નહીં. કુડકપટ દંભથી વર્તવું નહી. પોતાના મુખમાંથી કોઈને મર

એમ પણ કહેવું નહીં. વ્યાજ, સવાઇ, દોઢું બમણું વ્યાજ લઇને જે રકમ લેતું હશે તેના ઘેર જમવું પણ નહીં. હાડવિક્રય કરવું એટલે સ્વાર્થ માટે પશુપક્ષીઓને વેચવું પાપમૂલક છે. પશુ, ગાય, બળદ, ભેંસ વગેરેનું પાલન પોષણ રક્ષણ કરવું, તેનું વેચાણ કરવું નહીં. જમીન એ માતા છે અન્નધાન્ય, શાકભાજી, ફળ, ફુલ, કંદમુળ વગેરે આપી એ આપણું પાલન પોષણ કરે તેનો વિક્રય કરવો નહીં. કન્યાએ મુકેલું દ્રવ્ય હડપ કરવું નહી. કન્યા સાથે બેઈમાનપણું કરવું નહીં. કોઈપણ કામ કરતી વખતે રતિભર પણ લાંચ ખાવી નહીં. નૈતિક અધઃપતન થાય છે. ખોટા કાગળ પત્ર લખીને લોકોને ફસાવવા નહીં. શૌચ જઇને આવ્યા પછી માટી લગાવી હાથ પગ સ્વચ્છ ઘસીને ધોવા. પાંચ આચમન કોગળા કરવા. શક્ય હોય તો સ્નાન કરવું. શૌચ જતી વખતે સાથે પાણી લઇ જવું. શૌચ કર્યા પછી ઈંદ્રિય સ્વચ્છ ધોવી. પછી હાથ પગ ધોઇને ત્રણ કોગળા કરવા. ન ગાળેલું પાણી કદી પણ વાપરવું નહીં. કાયમ પાણી ગાળીને જ વાપરવું. સૂક્ષ્મ નાના જીવપ્રાણીમાત્રની હિંસા કરવી નહીં. હિંગ, તમાકુ ખાવા નહીં. તેનાથી તૈયાર કરેલ વસ્તુ પદાર્થનું સેવન કરવું નહીં. તેનું સેવન કરવાથી વ્યસન લાગે છે અને કોઈપણ વ્યસન મનની ચંચળતા વધારે છે. ડુંગળી, લસણ, ભાંગ, ગાંજા, મદ્ય, માંસ એમનો સર્વસ્વ ત્યાગ કરવો. રાજસ તામસ આહાર વર્જ્ય કરવો. પરમાર્થમાર્ગથી પરાવૃત્ત કરનાર એ દુર્વ્યસની છે. એકવાર એ વ્યસનથી જોડાવવાથી મનુષ્ય તેનાથી મુક્ત થવો મુશ્કેલ હોય છે એ માટે સત્સાધકે પહેલાંથી જ તેનાથી દુર રહેવું. દુનિયામાં બેસીને એટલે જયાં ત્યાં બેસીને જમવું નહી. કારણ ત્યાંના દુષ્ટભાવ આપણા મનમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે અને મન દુષ્પ્રવૃત્ત થાય છે. વાસી, ઠંડા અને દુષિત અન્ન સેવન કરવાં નહીં. તેમાં રોગજંતુનો પ્રાદુર્ભાવ હોય છે, તે આરોગ્ય માટે ઘાતક હોય છે. ગળીના રંગે રંગાયેલા કાળાં વસ્ત્ર પરિધાન કરવાં નહી. શક્ય હોય તો સફેદ શુભ્ર વસ્ત્રોનો જ વપરાશ કરવો. સફેદ રંગ ઉજ્જવળતાનો, પ્રસન્નતાનો અને ઉન્નતિનો દ્યોતક છે. સફેદ વસ્ત્ર પરિધાન કરવાથી મન ઉલ્લાસીત પ્રસન્ન અને ઉત્સ્ફૂર્ત બને છે. રંગબેરંગી અથવા કાળા વસ્ત્ર પરિધાન કરવાથી મન ચંચળ મલિન અને વિકારી બને છે. માટે શુભ્ર અને નિત્ય ધોયેલા વસ્ત્ર વાપરવાં. નીચ હલકટ આચરણ કરનાર વ્યકિત સાથે મનમાં આવીને મનુષ્ય પાપકર્મમાં પ્રવૃત્ત થાય છે. માટે નીચની સંગત કરવી નહીં.

ઉપવાસ વ્રતની આશ ન ધરવી, પાણી પથ્થરની પૂજા ન કરવી. ॥૧૧૮॥
મેલી થાપણ ન રાખવી જાણી, વખત વેળા ન ચૂકવું પ્રાણી. ॥૧૧૯॥
અમર થઇયે તે જપિયે જાપ, વણ પુછે ખાધે પાપ. ॥૧૨૦॥
પા-ઘડી જતી ન કરશો લગારી, ચાંપી આહાર ન લેશો લગારી. ॥૧૨૧॥
લાલચે પ્રીત ન કરવો ભાઇ, માતા કરી જાણો મોટી ભોજાઇ. ॥૧૨૨॥
અરૂ પરૂ નવ કરશો ૠષિ, પાડોશી દુભવી નવ કરશો દુ:ખી. ॥૧૨૩॥
વિશ્વાસઘાત ન કરવી સહી, પડી જડી વસ્તુ ન લેવી ભાઇ. ॥૧૨૪॥
કોઇને આળ ન ચડાવવી જાણી, પછી ઉછીનું ન રાખવું પ્રાણી. ॥૧૨૫॥
પારકુ ધન લઇ ભાગવું નહી, પુત્ર થઇને આપવું પડસે સહી. ॥૧૨૬॥
કોઇને ગાળ ન દેવી જાણી, મર્ખપણામાં ન રહેવું પ્રાણી. ॥૧૨૭॥
જ્ઞાનદ્રષ્ટે જોવુ સૌને સરખુ, શત્રુ કરે તે તો ન કરવું. ॥૧૨૮॥
સાચો જુઠો નવ કરશો વાદ, જુઆ જુગટાનો ન કરવો સ્વાદ. ॥૧૨૯॥
નાચ છંદ ભવૈયા જોવા નહી, એ છલ ભેદે સદ્‌ગુરૂ ખોવા સહી. ॥૧૩૦॥

જળ અને મૂર્તિની પૂજા ન કરવી

નાચ / ગાન / નાટક જોવા નહીં

વ્રતોપવાસ, જપ, તપ, સાધના કરવાં પણ મનુષ્યએ તે વિષયની ફળપ્રાપ્તિની આસક્તિ કરવી નહીં. વ્રતોપવાસનું યોગ્ય ફળ ઇશ્વર આપણને આપે જ છે એ નિશ્ચિત જ છે. ફક્ત ફળપ્રાપ્તિની આશા કરવાથી જ ફળ મળશે એમ નથી. ફળપ્રાપ્તિની આશાથી પાણી પથરાની પૂજા કરવી નહીં. તીર્થસ્થળોની પૂજા યાત્રા-પૂજા મનના ચૈન માટે કરવી નહીં. તીર્થયાત્રા જપપૂજા વગેરે પરમશુધ્ધ ભાવનાથી કરવાં. તીર્થ સ્થળે ગયા પછી ત્યાં બેઠેલા અનાથ અપંગ ભિક્ષુક ભિખારીઓને અન્નદાન વસ્ત્રદાન પાત્ર જોઇને દ્રવ્યદાન કરો. તેમની આત્મશાંતિ થયા પછી બાકીની પૂજા અર્ચનાની બાહ્ય સાધનોની કંઇ જ જરૂર નથી. તીર્થક્ષેત્ર પર આવેલા મહાત્માઓના સાનિધ્યમાં રહીને તેમના દર્શન, સેવા અને સત્સંગનો લાભ લેવો. કોઇ પોતાની પાસે વિશ્વાસથી રાખેલી રકમ, ગીરવે મુકેલ વસ્તુ યોગ્ય સમયે તેને પાછી આપવી. તેમનો વિશ્વાસઘાત કરવો નહીં. સંધ્યાસમય, ધ્યાનધારણા, પૂજા, અર્ચના વગેરે બાબતમાં જે સમય નિમ્યો છે એ કદી પણ ચુકશો નહીં. અમર થવા માટે અજંપાજાપ કરવો. અજંપાજાપથી જીવાત્મા અજર અમર થાય છે. મૃત્યુથી એ બીતો નથી, જરા, શારીરિક વિકાર, દુ:ખ, કષ્ટ અને એને માનતો નથી. રજા સિવાય, સંમતિ સિવાય અને ઘરના પરીવારના બધા વ્યક્તિઓની ચોકસી કર્યા વગર ખાવું નહીં. યોગ્ય એ પુછ પરછ અને તપાસ કર્યા વગર કંઇ પણ ખાવું કરવું દોષમૂલક છે. જીવનમાં સારા વિચારોથી એક પળ પણ વ્યર્થ ન જાય તેનું ધ્યાન રાખશો. આહાર પેટ ભરીને કરવો નહીં. અલ્પાહાર અને શુધ્ધ સાત્વિક આહાર સેવન કરવો. લાલચમાં આવીને કોઇની સાથે પ્રીત કરવી નહીં. વડીલ ભાઇઓની સ્ત્રીઓ સાથે માતા પ્રમાણે વર્તન કરવું. કોઇને પણ અભદ્ર બોલીને દુ:ખી કરવાં નહીં. પડોસીઓને ત્રાસ આપી દુ:ખી કરવાં નહીં. પોતાની તરફથી પડોસીઓને તકલીફ ન થાય એવું વર્તન રાખવું. કોઇપણ નો વિશ્વાસઘાત કરવો નહીં. કોઇની પણ પડેલી વસ્તુ પોતાની માની ઉપાડવી નહીં. કોઇને પણ પોતાનીથી તકલીફ થાય એવું વરતવું નહીં. કોઇની સાથે અંદર અંદર દ્વેષ ભેદ ઉપસ્થિત કરવો નહી, કોઇની પાસેથી ઉધાર ઉછીની લાવેલી વસ્તુ અથવા રકમ તાત્કાલિક પાછી કરવી, તેમાં વિલંબ કરવો નહીં અથવા વિશ્વાસઘાત કરવો નહીં. અન્યાયથી બળજબરીથી ચોરીને અથવા વિશ્વાસઘાત કરીને કોઇના ધનનો ઉપભોગ કરવો નહીં. ઉપભોગ કરતી વખતે સુખ લાગશે પણ છેલ્લે મહાદુ:ખ ભોવવું પડશે. તેના ઘેર બળદ અથવા પશુ થઇને અથવા તેનો પુત્ર પુત્રી થઇને એ ધન પાછું આપવું પડશે. ત્યારે જ બંધનમાંથી છુટકારો થશે. કોઇને જાણી જોઇને અથવા અજાણતાં ગાળો આપવી નહીં. મુર્ખપણામાં અંધશ્રધ્ધામાં રહેવું નહીં. કોઇપણ વાતનો જ્ઞાનદ્રષ્ટિથી જાણીને આચરણ કરો. સાધક બાધક વિચાર કરીને અસત્યનો ત્યાગ કરીને સત્યમાર્ગનું અવલંબન કરો. પોતાના મનથી કોઇની સાથે શત્રુત્વ કલ્પિને વર્તવું નહી. સારાસારનો વિચાર કરો. પોતાના વિષયે કોઇના મનમાં અથવા કોઇના વિષયે પોતાના મનમાં ગેરસમજ હોય તો દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરવો. શક્ય હોય તો મનનો સંયમ સાધીને શત્રુત્વ, વૈરત્વ ઘટાડવાનો પ્રયત્ન કરવો. અથવા અસત્યનો વાદવિવાદ કરવા બેસવું નહીં. બધી બાબતમાં પોતાનો જ હકક લગાવવો નહીં. હું સત્યવાદી છું, આપણને અસત્ય ગમતું નથી, ફક્ત એમ કહીને બડાઇ કરવી નહીં. જુગાર, સટ્ટો, રમવાની લાલચમાં પડવું નહીં. નાચ, છંદ, તમાશો જોવો નહીં. સાંભળવા નહીં. એ કારણે મન ચંચળ બને છે અને ધ્યાનસાધનાથી પરાવૃત્ત થાય છે. તેવા છળ ભેદના નાદ લાગવાથી સદ્ગુરૂના જ્ઞાનમાર્ગથી વિમુખ થાય છે. તેના પર સદગુરૂ મહારાજની કૃપા થતી નથી.

જમતા ખોટું ના કહેવું ભાઇ, વખાણવું પણ વખોડવું નહીં. ॥૧૩૧॥
પ્રભાતે નાહીને બાહેર નિસરવું, સંસાર કરે તે તો નવ કરવું. ॥૧૩૨॥
તપ તીર્થને કરવું સ્નાન, નિર્મલ થઇને ધરવું ધ્યાન. ॥૧૩૩॥
આપણા પ્રાણીને દુ:ખ ના દિજે, દર દિવાનશુ પ્રીત ના કીજે. ॥૧૩૪॥

હિંડતા ચાલતા ખાવું ન ખાશો, ખટદર્શન પૂંજી પસ્તાશો. ॥૧૩૫॥
વેદ શાસ્ત્ર કહે તેમ કરવું સહી, ચતુરાઇ ચોખાઇમાં રહેવુ ભાઇ. ॥૧૩૬॥
ઝેર ખાઇ ઝપલાઇ ના મરવું, આવાગમનમાં ફરી અવતરવું. ॥૧૩૭॥
જોર જુવાની વશ કરવી, પરસ્ત્રી સાથે ગુંજ ન કરવી. ॥૧૩૮॥
આગને એઠું ન છાટવું જાણી, લીલુ ઝાડ ના ભાંગવું પ્રાણી. ॥૧૩૯॥
પ્રભાતે ફુલ ચુટયાનો છો બહુ દોષ, પાણી પથ્થર પૂજે નહી પામો મોક્ષ. ॥૧૪૦॥
અવાચક પ્રાણીની આળ ન કરવી, ભોજન છાંડી બેશ ઉઠ ન કરવી. ॥૧૪૧॥
ભાંજગડ કોઇની કરવી નહી, ગુરૂના વચન નવ લોપવા સહી. ॥૧૪૨॥
શિખામણ પુછે તેને સારી દિજે, લઇ સ્મરણી હરિનું સ્મરણ કીજે. ॥૧૪૩॥

પાણી અને પથ્થરને પૂજવા નહીં

જમતી વખતે અન્નને વખોડીને ખાવું નહીં. એ તો ખારું છે, એમાં મીઠું જ નથી એવા પ્રકારે કરવું નહીં. ન ગમે તો રહેવા દેવું. અન્ન બ્રહ્મ છે. પોતાનું પિંડ અન્નમય છે માટે અન્નના વખાણ કરવા પણ નિંદા કરવી નહીં. સવારે સુર્યોદય પહેલા ઉઠી શૌચત, મુખમાર્જન કરીને સ્નાન કરવું. શુર્ચિભુત થઇને મંદિરમાં અથવા ગુરૂ મહારાજના દર્શન માટે જવું. એ કારણે આરોગ્ય સારું રહે છે, મન સ્થિર રહે છે. સ્નાન થયા પછી ફરી આળસમાં આળોટવું નહીં, વિષય વિકારચિંતન કરતાં બેસવું નહીં. એ કારણે મનને ઘાતક આદત પડીને આરોગ્ય બગડે છે. સવારનો પ્રહર શાંત સુશીલ અને પ્રાણદાયી હોય છે. તેવા સમયે કરેલી ધ્યાનસાધના અને ઇશ્વર ચિંતન એ નિશ્ચિલ અને ચિર ફળદાઇ હોય છે, માટે એ અમુલ્ય સમય સાંસારિક ચિંતનમાં વ્યર્થ કરવો નહીં. જપ તપ તીર્થસ્નાન અવશ્ય કરવું. એ કારણે શૂચિર્ભુતતા થઇને મન સુવિચારી અને પ્રગલ્ભ બને છે, નિર્મલચિત્ત કરીને ઇશ્વરનું જ્યોતિસ્વરૂપમાં ધ્યાન કરવું. પોતે પાળેલા પોતાના પર જેમના પાલન પોષણની જવાબદારી છે એવા પ્રાણીઓને દુઃખી કરવા નહીં. તેમની ઉપેક્ષા કરવી નહીં.. દરદિવાન એટલે રાજ્યના સેવકો અને રાજ્યના પદાધિકારીઓ જોડે પ્રીતિ કરવી નહીં. કામ સિવાય તેમની સંગત કરવી નહીં, ચાલતી વખતે ફરતી વખતે કંઇ પણ વસ્તુ ખાવી નહીં. એક જગ્યાએ બેસીને ખાવી. અસત્ય દર્શનના પૂજાના નાદમાં પડવું નહીં. એ પોતે વાદવિવાદના ગર્તમાં પડેલા હોય છે અને તે આત્મજ્ઞાન સાધકને ચંચળ નાસ્તિક કરે છે. (ખટ દર્શન એટલે જારણ, મારણ, તારણ, વશિકરણ, કરણી કવટાળ, પિશાચ સાધન, વીર સાધન અને નાસ્તિક પ્રદર્શન) આ બધા અસત્ય પૂજનથી મનુષ્યને હીનત્વ આવી પશ્ચાતાપ કરવાનો સમય આવે છે. માટે એ ફંદામાં ન પડતાં મનુષ્યએ વેદશાસ્ત્રની આજ્ઞા પાલન કરવી. વેદાન્ત ઉપનિષદાદિ, સતપંથ શાસ્ત્રોમાંથી જ્ઞાન વાંચીને યોગ્ય અધિકારી વ્યકિતના મુખે સાંભળીને તેમનું મન અને નિંદિધ્યાસન કરવું. એ કારણે પોતાના મન પરનો અવિદ્યાનો મેલ નીકળી બુધ્ધિ સતેજ અને સ્થિર થાય છે. ચતુરાઇથી અને પવિત્રતાથી રહીને આત્મચિંતન કરવું. વ્યવહારમાં ચતુરાઇ, હોંશિયારી અને ચોખવટ હોવી જોઇએ. વિષય પ્રાશન કરીને ગળે ફાંસો લગાવીને, પોતે બળી જઇને અથવા નદી તળાવ કુવામાં કુદીને આત્મઘાત કરવો નહીં. એવા વ્યકિતને સદ્ગતિ બિલકુલ મળતી નથી. અપાર દુઃખ યમયાતના નરકદુઃખ ભોગવીને અંતે તેમને જન્મમૃત્યુના ફેરામાં પડવું પડે છે. તારૂણ્ય પર નિયંત્રણ રાખવું. ઇંદ્રિયો વશ કરવી. પોતાની સદ્બુધ્ધિનો અંકુશ ઇન્દ્રિયો પર અને મન પર રાખવો. પરસ્ત્રી પાસે કોઇ પણ વાત અથવા ગુપ્ત વાત કરવી નહીં. પરસ્ત્રી ગમન કરવું નહીં. અગ્નિ પર એંઠો એંઠવાડ ગંદુ પાણી નાંખવું નહીં. અગ્નિ દેવતા છે. લીલા ભીના ઝાડ ઉખાડવા તોડવાં નહીં. કારણ તેમાં પ્રાણનું અસ્તિત્વ હોય છે. ઝાડ પરોપકારી હોય છે. જીવપ્રાણી માત્ર એ ફળફુલ અન્નછાયા આપે છે.ઘર માટે તેના લાકડાં ઉપયોગમાં આવે છે. સવારના પ્રહરે સુર્યોદયના સમયે ફુલ ફળ તોડવા નહીં. સજીવ ઝાડના ફુલ, પાન, ફળ તોડીને પ્રકૃતીનો

દોષ લાગે છે. અવાચક પશુપક્ષી પ્રાણીઓ પર વિનાકારણ આળ લેવો નહીં. જીવપ્રાણી માત્રની કાયાવાચા મનથી હિંસા કરવી નહીં. જમતી વખતે ક્ષુલ્લક કામ માટે ઉઠ બેસ કરવી નહીં. એ એક પ્રકારનું અન્નદેવતાનું અપમાન હોય છે. એંઠા, એંઠવાડ વાસી અન્ન પશુને પણ આપવું નહીં. કોઈની પણ ઉણપ, અબદ, ખોટ જાહેરમાં ઉઘાડી કરી હીનવવું નહીં. એકાંતમાં તેને સમજ આપી ભુલ સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવો. ફક્ત દોષ આપવો નહીં. કોઈની સાથે ઝઘડો દાવો કરવો નહીં. સમજ આપી સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવો. સામ, દામ, દંડ, ભેદ આ તત્વોનો અવલંબ કરવો. ગુરૂના વચને ચાલવા પ્રયત્ન કરવો. ગુરૂ મહારાજ જે જ્ઞાનોપદેશ કરે છે, માર્ગદર્શન કરે છે પ્રસન્નચિત્તે એ ગ્રહણ કરીને આત્મસાત કરવું. અનુભવી અધિકારી સંત મહાત્મા ગુરૂ જે આજ્ઞા આપે એનું કોઈ પણ પ્રકારે અવગણના ન કરતાં પાલન કરવું. તેમના વચન લોપવા નહીં. તેમના વચનમાં કાલીમા લગાવવી નહીં. જે જિજ્ઞાસુ સત્સાધક હોય છે, તેને અધિકારી સમજી જવાબદાર મહાત્માઓએ યોગ્ય માર્ગદર્શન કરવું અને ઉત્તરોઉત્તર તેમની ઉન્નતિ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો. હાથમાં જપમાળા લઈને એકાંતમાં એકાગ્રતાથી ગુરૂમંત્રોનું ભગવાનનું સદ્‌ગુરૂ મહારાજનું નામસ્મરણ કરવું.' આ પ્રમાણે સતગુરૂ બ્રહ્માએ ચીનદેશના દૈત્ય કાલિંગાની સ્ત્રી સુરજારાણી અને કમલાકુંવર વગેરે તેના પુત્ર પુત્રીને ઉપદેશ કરતી વખતે શારીરિક શુધ્ધિ, માનસિક પાવિત્ર્ય અને આત્મિક ઉન્નતિના નિયમોનું તેમાણે માર્ગદર્શન કર્યું.

પીઓ અમીરસ બ્રહ્માજી મળીયા, ઋષિવર પાલો સોયે ક્રિયા. ॥૧૪૪॥
નવા ધર્મીને ધર્મ ઓરાવો જોઈ, સો ક્રિયાની પહેરાવો જનોઈ. ॥૧૪૫॥
થયા બ્રાહ્મણ બ્રહ્માજી મળીયા, આવા ગમનના ફેરા ટળીયા. ॥૧૪૬॥
ઋષિવર સાંભળો બ્રહ્મજ્ઞાન, ગતમા જઈને કરો ગંગા સ્નાન. ॥૧૪૭॥
બ્રહ્મજ્ઞાન ગુરૂનરને ભાવે, અડસઠ તીર્થ ગુરૂ ચરણે આવે. ॥૧૪૮॥
પ્રત્યક્ષ ગુરૂનર ગતમાં બેઠા, ભાગ્ય જેના સદ્‌ગુરૂ જ્ઞાને દીઠા. ॥૧૪૯॥
જ્ઞાન ધ્યાનમાં જુઓ વિચારી, દુનિયામાં દેવ ગુપ્ત અવતારી. ॥૧૫૦॥
ઋષિવર તેજે રાખે જ્ઞાન, નિર્મળ થઈને ધરવું ધ્યાન. ॥૧૫૧॥
મુનિવર જે તે વારે મન, કરે કસોટી કાયા રતન. ॥૧૫૨॥
ભણે ગુરૂ બ્રહ્મા સુણો સુરજાબાઈ, ગતમાં બેસી ઈમાન રાખો સબ કોઈ. ॥૧૫૩॥
જે સદ્‌ગુરૂ આદ્ય તપશી કહેવાયે, તે ગુરૂબ્રહ્મા જંબુદ્વિપમાં આયે. ॥૧૫૪॥
ગુરૂનર જંબુદ્વિપે આવ્યા સહી, મુનિવર આરાધો એક મના થઈ. ॥૧૫૫॥
ગુરૂ નરે પુર્યો જાંબુદ્વિપ વાસ, તમે રાખો અમરાપુરીની આશ. ॥૧૫૬॥
વાચા પાલો ઓચરો બ્રહ્મજ્ઞાન, રહો ઋષિવર એકે ધ્યાન. ॥૧૫૭॥
યુગપ્રમાણે ગુરૂ નરને સેવો સહી, અજંપાજાપ જપવો મુનિવર ભાઈ. ॥૧૫૮॥
નીચા નમી નમી કરો પ્રણામ, નીત નીત ઓચરો બ્રહ્મજ્ઞાન. ॥૧૫૯॥
જો પુરા પ્રેમશું ધર્મે ધાઓ, તો ઋષિવર અમરાપુરમાં જાઓ. ॥૧૬૦॥
અમર ભેદ અમરાપુરી લેશો, ઋષિવર અમર ગઢમાં રહેશો. ॥૧૬૧॥
અમર ફલનાં ભોજન કરશો, અનંત કલ્પની આવરદા ભોગવશો. ॥૧૬૨॥
ઋષિવર એક મને ગુરૂની વાચા પાલો, બોલ્યા ગુરૂ બ્રહ્મા અમરાપુર માલો. ॥૧૬૩॥

ગુપ્ત અવતાર

બ્રહ્માનુભુતિ સંપન્ન એવા સદ્‌ગુરૂની જેમને પ્રાપ્તિ થઇ છે. તેમણે નિત્ય ગુરૂચરણામૃત પ્રાશન કરીને ગુરૂવચનામૃત શ્રવણ કરવું. સતસંગના પવિત્ર જળથી પોતાના મનને સ્વચ્છ નિર્મળ શુધ્ધ કરવું એટલે તેમાં સતપંથનું ક્રિયાચરણ રૂપી અમૃત સારૂ રહેશે. જે સતપંથરૂપી પરમાર્થ માર્ગમાં પ્રવેશ કરે છે તેને યોગ્ય માર્ગદર્શન કરી આપવું. પોતાને ખબર ન હોય તો ચુપ રહેવું પણ વિકૃત અથવા અયોગ્ય માર્ગદર્શન કરવું નહીં. સતપંથના નીતિશતકના આચરણથી મનુષ્ય જે પ્રમાણે જનોઇ નાંખી બ્રહ્મત્વ સંપાદન કરે છે તેમ મુખી પાસેથી સતપંથનું પ્રથમ કાંકણ બાંધીને આ નીતિશતક રૂપી જનોઇ ધારણ કરી તે મુજબ વર્તન કરવાથી સાચા અર્થે જેને બ્રહ્મસ્વરૂપ સદ્‌ગુરૂની પ્રાપ્તિ થઇને બ્રહ્માનુભુતી થઇ છે, તેના જ આવાગમનના લક્ષ ચોર્યાસીના ફેરા મટે છે. આ માટે હે સદ્‌ભક્ત ઋષિવર સંત સજજનો, તમે નિત્ય નિયમથી ગુરૂગતગંગામાં જઇને સતસંગ રૂપી જળથી સ્નાન કરો. આત્મજ્ઞાન સંપાદન કરો. આત્મજ્ઞાન સંપન્ન સત્સાધક પર સદ્‌ગુરૂની વિશેષ કૃપા હોય છે. અડસઠ તીર્થનો મહિમા શ્રીસદગુરૂના ચરણે હોય છે. એવા જ્ઞાનસ્વરૂપ સંપન્ન મહારાજ આ ગતગંગામાં ગુપ્ત રૂપે વસેલા હોય છે. જેમનાં સદભાગ્ય હોય છે તેમને એ જ્ઞાનરૂપી દિવ્ય દ્રષ્ટીથી દેખાય છે. આત્મજ્ઞાન અને યોગધ્યાનમાં સત્સાધકે ચોક્કસ રહેવું. પોતાની યોગસાધના માટે પ્રત્યેક આવેલા અનુભવી એવા મહાત્માઓના અનુભવ જાણી લઇને પોતાના ચિત્તમાં તેની અનુભુતી લેવી. જગતમાં ઇશ્વરી તત્વ સત્‌તત્વ સર્વવ્યાપી હોવાથી ગુપ્ત રૂપે, સુક્ષ્મ રૂપે તે સર્વત્ર હોય છે. એ જાણ ચિત્તમાં સતત રાખી ઋષિવરે નિર્મળ પવિત્ર થઇને ધ્યાન ધારણ યોગાભ્યાસ કરવો. પોતાના મનની વિષય સેવનાની દોડ રોકીને, તનમનની કસોટી સહન કરીને પ્રાણપણાથી સાધના કરવી. એ માટે હે સદ્‌ભક્ત સુરજાદેવી અને બાળ કમલાકુંવર તમે ઇમાન, શ્રધ્ધા દ્રઢ રાખી ગતગંગામાં આવીને સતસંગ કરો. મહાન તપસ્વી એવા જે બ્રહ્મસ્વરૂપી મહાત્મા છે આ કલિયુગમાં સતગુરૂ જંબુદ્વિપમાં ભરતખંડમાં કુંવારીમાં ક્ષેત્ર પર સતગુરૂ બ્રહ્મા ઇમામશાહ નામે પ્રગટ થઇને સતપંથની અમર અખંડજયોત પ્રગટ કરશે. એ જગ્યાએ હે સદ્‌ભકતો, તમારો બધાનો મેળાપ સદ્‌ગુરૂ સાથે થશે. ભગવાન નિષ્કલંકી નારાયણ દસમા અવતાર રૂપે પ્રગટ થશે. દૈત્યોનો સંહાર કરીને અવની તળ પર અનંત કોટી સદ્‌ભકતોને આત્મસ્વરૂપમાં લય કરશે, તેમાં તમે પોતાના આત્મિક તેજથી તેજસ્વી બનશો. ત્યાં સુધી હે પ્રિય ભકતો, તમે જ્યાં સુધી માનવ જન્મામાં છો ત્યાં સુધી સત્વવચન પાળી બ્રહ્મવચન પાળીને બ્રહ્મજ્ઞાન સંપાદન કરો. એકાંતમાં એકાગ્રચિત્તે ભગવાનના તેજસ્વી સ્વરૂપમાંથી ધ્યાન નામસ્મરણ ચિંતન કરો. બ્રહ્મતપોનિષ્ઠ તપોનિધી સદ્‌ગુરૂનો અનુગ્રહ લઇને તેમના સાનિધ્યમાં માર્ગદર્શનાનુસાર યોગસાધના અજંપાજાપ સાધ્ય કરો. સદૈવ નમ્રતાથી લીનતાથી સંત મહાત્મા સદ્‌ગુરૂ સાથે વર્તો, નિયમીતપણે સ્વાધ્યાય તપ અને જ્ઞાન શ્રવણ કરો. આ પ્રમાણે પૂર્ણ પ્રેમથી તનમન પ્રાણથી ધર્મનું આચરણ કરશો તો હે ઋષિવર મુનિવર તમે અમરાપુરીમાં જશો. અમરાપુરીના દિવ્ય સુખનો ઉપભોગ લઇ અનંત કાળ સુધી થઇને રહેશો અને છેલ્લે ભગવાનના અંતિમ અવતારના લીલાચારિત્ર્યનો સમરસ થઇને તેમના સ્વરૂપમાં તમારી આત્મજ્યોત વિલીન થશે. હે સદ્‌ભકતો, આ પ્રકારની સતપંથની આ જાગૃત જ્યોતિ તમારી સામે પ્રજવલીત કરી છે. તેના તેજોકિરણોથી પોતાનું જીવન ઉજ્જવળ કરો.'

વિભાગ ૪: કલિયુગની પરિસ્થિતિનું વર્ણન

જયાં આઠ પ્રાણી ઉભા છે કરજોડ, ત્યાં સતગુરૂ બ્રહ્મા બોલ્યા અગમ્ય બોલ. ॥૧૬૪॥
તમે સુણો સુરજારાણી કમલાકુંવર આગમ નિરવાણ,બાઇ જે આગળ કઠણ વેળા આવશે જાણ. ॥૧૬૫॥
જયારે નવ નેજા ઉપર આવશે અસમાન, ત્યારે સહસ્ર કળા લઇને તપસે ભાણ. ॥૧૬૬॥
ત્યારે તાંબા વરણી ધરતી થાસે શું કરૂ વખાણ,જેણે આ સતપંથ સેવ્યો નહી તે તો જલસે ઘણા. ॥૧૬૭॥
બાઇ જે આ સતપંથ સાચસુ ધાઓ સાર, તો તેણે કઠણ વેળા નહી લાગે લગાર. ॥૧૬૮॥
જે સાચા સતપંથી લોકો ઉતરે છે પેલે પાર, ત્યાં જુઠાને શિર પડશે ઘણનો માર. ॥૧૬૯॥

બાઈ જો અંતઃકાલમાં થાય છે ઠોકાઠોક, તે જાણી આ સતપંથ ધાઓ તમે સતી લોક. ॥૧૭૦॥
જયારે એસી વાત સુરજારાણીશું સતગુરૂયે કહી,ત્યારે આઠે જણા સતસુ રોયા સહી. ॥૧૭૧॥
ત્યાં સુરજારાણીને કમલાકુંવર વિનંતી કરે સતભાયે,સ્વામી હવે અમથી અંતઃકાલ દુઃખ વેઠયા નહી જાયે. ॥૧૭૨॥
અમને આલો ધરમ તમે સૃષ્ટિના ધણી, અમે અપરાધી જીવ કયા લગી સિફાયત કરૂ તમ તણી. ॥૧૭૩॥
જો સ્વામી અમે હતા નાદાન તમારા પ્રાણ,તો અમે આજ દૈત્ય ઘેર આવ્યા જાણ. ॥૧૭૪॥
જયારે પૂર્વ જન્મની સેવા અમો શિર રહી ત્યારે આ દૈત્ય ઘેર આવ્યા સહી. ॥૧૭૫॥
જેમ બત્રીસ દાંત વચે તમે જિભ્યા રાખી સાર, તેમ સ્વામી અમને તમે લેજો ઉગાર. ॥૧૭૬॥

સદ્દગુરૂ બ્રહ્મા સુરજારાણી અને તેના પરિવારને સતપંથનો ઉપદેશ કરતાં એ આઠે જણ અત્યંત જિજ્ઞાસુ બુધ્ધિથી હાથ જોડીને સદ્દગુરૂ મહારાજની સામે અત્યંત નમ્રતાથી ઉભા રહીને સદગુરૂના મુખના એક એક અગમ્ય રત્ન પ્રમાણે અમુલ્ય બોલ પોતાના કર્ણેન્દ્રિયમાં શ્રવણ કરતાં હતાં. અમૃતોપમ ઉપદેશ સાંભળતાં સાંભળતાં જ તેમને ભવસમાધી લાગી. બ્રહ્માનંદ સાગરમાં ડુબકી મારીને તેમના મન યથેચ્છ તૃપ્ત થયાં. તેમની એ ઉત્કટ ભાવ સ્થિતિ જોઈને સદ્દગુરૂનું મન પણ દ્રવી ગયું. એ બોલ્યાઃ ‘હે અમરાપુરીના જિજ્ઞાસુ ભકતો, હજુ હું તમને થોડું આગમ ભવિષ્ય કહું છું તે સાંભળીને તમે યોગ્ય એ સારાસર વિચાર કરીને કેમ વર્તવું તે વિચારો. અનાદિકાળથી અનંત યુગ કલ્પથી આ સૃષ્ટિમાં કાલચક્રની જે રમત ચાલે છે. તે અનુસાર પ્રત્યેક ચતુર્યુગના અંતે પ્રકૃતિનો નિત્ય પ્રલય થાય છે. તેને સર્ગકાળ કહે છે. આ કલિયુગના અંતે ચતુર્યુગ સંપન્ન થવાથી જીવપ્રાણી માત્રનો સંહાર અને જલપ્રલય થશે તેવા સમયે જે અમરાપુરીમાં પહોંચેલા વૈકુંઠ ભુવનમાં ગયેલા પુણ્યાત્મા ભગવાનના અવતાર સમયે ભગવાન સાથે અવતરીને અનંતલીલા ચરિત્ર કરશે અને છેલ્લે ભગવાનના નિર્ગુણ નિરાકાર સ્વયંજયોતિ સ્વરૂપમાં વિલીન થશે. સૂક્ષ્મ વાસનાબીજ રૂપે પણ તે અસ્તિત્વમાં રહી શકશે નહીં. કારણ સતપંથ સતદર્શન પ્રમાણે જીવનભર વર્તીને તેમણે અધ્યાત્મિક તેજ આત્મબળ સંપાદન કર્યુ હોય છે. સતમાર્ગના જ્ઞાનધ્યાન યોગ સાધના અનુસાર સાધના કરીને તપશ્ચર્યા કરી હોય છે, જીવનમુકત થઈને વિદેહમુકત થયા હોય છે, માટે તેમનું વાસના બીજ સમુળ નષ્ટ થયું હોય છે. તેમનું અસ્તિત્વ ખતમ થાય છે. પણ જે કર્મજંજાળમાં બધ્ધ થયેલા જીવાત્મા હોય છે તે સંસાર સાગરમાં જન્મમરણરૂપ લેતા લેતા અનંત વાસનાનાં બીજ લઈને એ પ્રલય કાળ સુધી આવે છે. કૃતકર્મની આસકિત છોડતા નથી. ગુરૂસંગ, સતસંગ કરતા નથી. જ્ઞાનપ્રાપ્તિ અને આત્મોન્નતિ કરવાની ઈચ્છા કરતા નથી, માયીક, વિકાર અને સાંસારિક વ્યવહારમાં જ ગુંથાયેલા હોય છે. એવા જીવાત્માઓને સદ્દગતિ બિલકુલ મળતી. એમ આ માયાવી જીવાત્મા નિર્યકયોનીમાં અથવા નિકૃષ્ઠ પાપાચારી માનવોના જન્મમાં જઈ રોગી, દુઃખી થાય છે અને વાસના દુઃખ ભોગવે છે. આ કલિયુગના છેલ્લા પ્રહરમાં પ્રલય કાળના સમયે જયારે સૂર્ય નવ નેજાવર આવી સહસ્ત્રકળાએ તપવા લાગશે, પૃથ્વી તામ્રવર્ણી થઈને સૂર્યના ઉષ્ણતાપથી ધગધગવા લાગશે, એ સમયે એ અપરિપકવ જીવાત્માઓને અનંત દુઃખ કષ્ટ ભોગવવાં પડશે. જેમણે કંઈ યોગસાધના કરી નથી. આસ્તિક બુધ્ધિ રાખી ઈશ્વરની ભકિત કરી નથી એ મુકકર નાસ્તિક જીવાત્મા અસહય દુઃખ ભોગવશે. જે સાચા સતપંથના નીતિ પ્રમાણે વર્તનારા હશે એ પાર ઉતરશે. જે અસત માર્ગે લાગેલા પાપાત્મા હશે તેમને ઘણના ઘાવ સહન કરવા પડશે. અપાર કષ્ટદાયક એવી યમયાતના ભોગવી પડશે. આ માટે હે સદ્દભકત ગણો, હે ભકત કમલાકુંવર, હે સદ્દભકત સુરજારાણી, તમે હમણાં જ જાગૃત થાઓ. ફકત આ દાનવોના આસુરી સુખ સંપાદામાં આનંદ માનીને રહેશો નહીં. જીવનનું સાર્થક કરો સતપંથ સત દર્શનની સાધના કરો, સદગુરૂના વચનનું સ્મરણ કરો. આત્મજ્ઞાન સંપાદન કરો. આળસમાં રહેશો નહીં. ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણની ઉપાસના ભકિત આરાધના કરો. ગતગંગામાં જઈને પૂજા અર્ચના કરીને આત્મબળ

સંપાદન કરો. સદૈવ સત્સંગમાં રહીને આત્મજ્ઞાની થાઓ. બ્રહ્મજ્ઞાનના યોગે વાસનાત્મક કર્મબીજ નષ્ટ કરો, વૈરાગ્યવૃત્તિ ધારણ કરીને સાંસારિક માયીક વિકારથી મનને પરાવૃત્ત કરીને સતચિત આનંઘન પરબ્રહ્મ તત્વોથી ધ્યાનયોગથી એકરૂપ તદ્રુપ થાઓ. બાર કોટી જીવાત્મા તેમના ઉધ્ધાર માટે તમારી રાહ જુએ છે.' સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માનાં એ વચન સાંભળી પોતાના આત્મોધ્ધાર માટે એ બધા સદભકતોનું હૃદય દ્રવી આવ્યું. તેમના નયનમાં કૃતજ્ઞતાના અશ્રુ આવ્યાં. અત્યંત નમ્રતાથી લીનતાથી તેમણે સદ્‌ગુરૂને કહ્યું: 'ગુરૂ મહારાજ, તમારો અમારા અજ્ઞ જીવાત્માઓ પર કેટલો મોટો ઉપકાર થયો ! તેનું વર્ણન અમારાથી થતું નથી. હવે અમારાથી ધીરજ ધરાતી નથી. આ પ્રલયકાળના દુઃખ ભોગ નષ્ટ થાય અને સદ્‌ગતિ મળે એ માટે તમો અમને સતપંથ સતધર્મની દીક્ષા આપો. અમે અપરાધી, નાદાન અજ્ઞાની જીવ છીએ તમારી સ્તુતિ કેવી રીતે કરવી, પૂજા કઈ રીતે કરવી એ પણ અમને ખબર નથી. તમે આ જગતના અજ્ઞાની જીવાત્માઓને માયાવિકારમાં બધ્ધ થયેલાઓને, અહંકાર રૂપ અંધઃકારમાં ખદબદતા જીવાત્માઓને દીપસ્તંભરૂપ થઈને સત્યજ્ઞાન પ્રકાશ આપી ઉજ્જવળ માર્ગથી લઈ જનારા મહાન ઉપકારક મહાત્મા છો. હે સ્વામી ! અમે અજ્ઞ નાદાન જીવાત્મા પૂર્વકર્મદોષને કારણે આ અસુર યોનીમાં આવી આસુરી સંપદામાં આળોટતા હતા. પણ તમે અમને જીવન સાર્થકની પૂર્ણ જાણ આપી જાગૃત કર્યા. હે સદ્‌ગુરૂ નાથ ! જે પ્રમાણે બત્રીસ દાંત જીભને સુરક્ષિત રાખે છે તેમ અમને તમારી કૃપા છત્ર નીચે સુરક્ષિત રાખો. અમને તમારા છત્ર છાયાથી દુર કરશો નહીં.'

હારે બાઈ સતગુરૂ કહે દૈત્ય દુષ્ટ કાલિંગો જાણ, હવે એણે શ્રીહરિ મારસે નરવાણ. ॥૧૭૭॥
સ્વામી તે દૈત્ય ઘેર વાસા જન્મ અમારો ભયો, હવે સતગુરૂ બ્રહ્મા તમે સારથી અમારો થયો. ॥૧૭૮॥
જે જીવ તમારા હતા તે તમે લીયો ઉગાર, તે માટે વળી દોડી આવ્યા દૈત્યને દરબાર. ॥૧૭૯॥
એવું સુરજારાણી કમલાકુંવર બોલ્યા તેણે ઠાયે, ત્યાં એકાંતે આઠ જણ સતગુરૂ બ્રહ્માને લાગ્યાં પાયે. ॥૧૮૦॥
અજીયા વિજીયા બેની અલકાકુંવર ને કેવળભાઈ, રંગારૂપ કમળાકુંવર અને સુરજામાઈ. ॥૧૮૧॥
એ આઠ જણાની એક સજાઈ, ત્યાં એવી સતગુરૂ બ્રહ્મા બોલ્યા છે વાણી. ॥૧૮૨॥
જે સતગુરૂ બ્રહ્માયે ત્યાં એસા કીયા, તે આઠ જણાસુ નિયમ ધરમ પ્રત બોલ જ દીયા. ॥૧૮૩॥
બાઈ તમે પાળો આ સતપંથ ચાલો આ અથર્વવેદ, જેમ કોઈ દૈત્ય દરબારમાં ના જાણે ભેદ. ॥૧૮૪॥
તે ગુરૂએ આઠ જીવને નિયમ જ દીયા જહાં, ત્યારે ગુરૂ મંત્ર જાપ શ્રીનિષ્કલંકી જપાવ્યો તહાં. ॥૧૮૫॥
બાઈ તમો પાળજો એવા સતપંથના મરમ, અને ખરી દસોંદ આપજો સતગુરૂને ધરમ. ॥૧૮૬॥
એ ધરમ અમને અનામત પોચે સહી, જો તમે પેટીમા ઘાલીને દરીયા મુસાફરને સોંપજો જહી. ॥૧૮૭॥
ત્યાં એસી સતગુરૂ બ્રહ્મા બોલીયા સત વાત,અને મુખી કમળાકુંવર શિર દીધા હાથ. ॥૧૮૮॥

દસોંદના પૈસા દરિયાના માર્ગે અરબ દેશ જાય?

સુરજારાણી અને કમલાકુંવર બોલ્યા: 'હે સદ્‌ગુરૂનાથ ! દયાળુ કૃપામુર્તિ, આ જન્મમાં અમારું વાસ્તવ્ય દૈત્ય કુળમાં થયું છે. પણ અમ બાળકો પર કૃપાદ્રષ્ટિ કરીને તમે અમારા સારથી થયા છો, તમે અજ્ઞ વિષયી સાંસારિક માયિક જીવાત્માના ઉધ્ધારક માર્ગદર્શક છો અને મોટો ઉપકાર અમારા પર તમે કર્યો છે. અમારા જીવનના સાર્થક માટે તમે દૈત્ય દરબારમાં પણ દોડી આવ્યા. કેટલા અમારાં સદ્‌ભાગ્ય ! આ તમારા સત્સંગથી અમે કૃતાર્થ થયા. પરમ પાવન થયા. એક કૃપાદ્રષ્ટિ કરીને અમને આ સતધર્મની દીક્ષા આપો. એવી અમારી તમારા ચરણારવિંદમાં અત્યંત નમ્ર પ્રાર્થના વિનંતી છે. એમ કરીને સદગુરૂચરણે અનન્ય ભાવે એ આઠેય જણાંએ સાષ્ટાંગ પ્રણિપાત કર્યો, સુરજારાણીએ પાલવ ફેલાવીને સતપંથ ધર્મદીક્ષાની માંગણી કરી. અત્યંત કૃપાવંત થઈને સદગુરૂ મહારાજે કળશ ઘટપાટ પૂજાનું મંડાણ કરીને જ્યોતિ પ્રજ્વલિત કરી. પુષ્પ, અક્ષત, ગંધ,

વિભાગ ૫: મુખીના કામનું વર્ણન - મૂળ દશાવતાર ગ્રંથમાં નથી.
સતપંથનો મૂળ દશાવતાર ગ્રંથ (ID 3) માં કલમા ક્રમ 189 થી 239 (પેજ 495 થી 499) નથી. જેથી સમજણ પડે છે કે આ પુસ્તકમાં પાછળથી કોઇકે ઉમેરેલા/જોડેલા છે.

ઉદધુપ, પ્રસાદથી યુક્ત એવી પૂજા કરીને મંત્રોપચાર બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ, આદિનારાયણ, આદ્યશકિતનું નૈવેદ્ય સમર્પિત કર્યુ. વિશ્વચાલક, સર્વ દેવી દેવદેવતાઓને નમન કરીને વિશ્વ શકિત એક થવા માટે તેમની વિનંતી પ્રાર્થના કરી. પછી અજીયા, વજીયા, બેની, અલકાકુંવર, રંગારૂપ, કેવળભાઇ, કમલાકુંવર અને મહારાણી દેવી સુરજારાણીને સતપંથની દીક્ષા આપી, ગુરૂમંત્ર આપી ભગવાન નિષ્કલંકી નારાયણનો જાપ ૐ પ્રાણવ બ્રહ્મ યુક્ત ઉપદેશ્યો. કલિતારક એવા એ મંત્રનો ઉચ્ચાર તેમનાથી કરાવ્યો પછી ઉપદેશ કરતી વખતે સદગુરૂ મહારાજે તેમને કહ્યું, 'હે સદભકત પ્રેમી શિષ્યવૃંદ આ સતપંથના નિયમ ધર્મ મે તમને કહ્યા છે એ પ્રમાણે સદૈવ પોતાનું આચરણ રાખો. અથર્વવેદના જ્ઞાન ધ્યાન સાધનાનુસાર બ્રહ્મવિદ્યા સંપન્ન થાઓ. સતપંથના સંપૂર્ણ નીતિશતકનું આચરણ કરો અને પોતાની આત્મોન્નતિ કરી લો. તમને કોઇને કોઇ પણ સમયે અમારું એટલે સદગુરૂ બ્રહ્માનું માર્ગદર્શન રહેશે. ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણની કૃપા છત્ર નીચે તમારું રક્ષણ થશે. તમે નિશ્ચિત મને એકાગ્રતાથી એકાંતમાં આ સાધ્યસાધના યોગાભ્યાસ આચરો. બાહ્ય જગતમાં આચરતા ધર્મના માર્ગોનું આચરણ ન કરતાં તમે એકાંત ભકિત કરો. દૈત્ય કાલિંગાની આસુરી ભાવથી સાવધ રહો. દૈત્ય ઘરમાં જ રહીને તમારે પણ ઉપાસના કરવાની હોવાથી સાવધ રહો. તમારી સાધના માર્ગમાં વિઘ્ન ન આવે માટે જાગૃત રહો. પૂજા અર્ચના કરીને મંત્રોપચારથી અર્પણ કરેલા દાન દક્ષિણા અમને જ મળે છે. પછી એ જે સમુદ્રમાં ય પડે તોય અમને જ પહોંચે છે. કારણ અમે તમારા ધનસંપત્તિના ભોગતા નથી પણ તમારા ભાવભકિતના શ્રધ્ધા પ્રેમના ભોકતા છીએ. આ દાનદસવંત પ્રમાણે જે પોતાના જીવનનું પણ દસવંત ઇશ્વરચરણે સમર્પિત કરીને ભગવાનને ગર્ભવાસમાં આપેલ વચનમાંથી મુકત થાઓ. જીવની દસવંત એટલે દિવસના ચોવીસ કલાકનો દસમો ભાગ એટલે બે થી અઢી કલાક ઓછામાં ઓછું ઇશ્વર સ્મરણ, ગુરૂસેવા, ગતગંગાસેવા, સત્સંગ, નામસ્મરણ, જપ, પૂજા, ધ્યાન, સંકીર્તન કરો. બાળ ભકત કમલકુંવર તને પણ હું અથર્વવેદીય ઘટપાટ કલશ પૂજા યજ્ઞવિધિનો મંત્રોપદેશ કરીને મુખી માટે તને આશીર્વાદ આપું છું. મુખીના ક્રિયાચરણ પ્રમાણે વર્તીને તું આ યોગાભ્યાસ કરીને તપશ્ચર્યા કર. તારી આ તપશ્ચર્યા પૂર્ણપણે સિધ્ધ થઇને તું બાર કોટી જીવાત્માનો ઉધ્ધારક થઇશ એમ મારો તને આશીર્વાદ છે.

વિભાગ ૫: મુખીના કામનું વર્ણન

ત્યારે કમળાકુંવર કહે સ્વામી તમને વિનવું સહી, મુખીના ક્રિયાચરણ તે સંભળાવો કહી. ॥૧૮૯॥
ત્યાં બોલ્યા સદગુરૂ બ્રહ્મા તમે સુણો કમલાકુંવર, મુખી તણા ક્રિયાચરણ કહું વિચાર. ॥૧૯૦॥
આઠ લાખ કરણ મધ્યે ગુરૂ બ્રહ્માયે ભગતી કીધી, ત્યારે ઇશ્વરે સ્વર્ગની કુંચી ગુરૂ બ્રહ્માને દીધી. ॥૧૯૧॥
સ્વર્ગની કુંચી ગુરૂ બ્રહ્મા હાથ, નરકની કુંચી યમરાજ ને હાથ. ॥૧૯૨॥
જે કોઇ ધર્મને માર્ગે ચાલશે, તે સહી અમરાપુરી મહાલશે. ॥૧૯૩॥
ત્યા મળશે સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માના દર્શન સાર, ચૌદભુવનના દેવતા તેઓને દ્વાર. ॥૧૯૪॥
જે સ્વર્ગ મૃત્યુ ને પાતાળના ગોર, તે સદગુરૂ બ્રહ્માજીને ઠોર. ॥૧૯૫॥
આજ તેના ભેદ ન જાણે કોઇ, પણ સાચા મુનિવર જાણે સોઇ. ॥૧૯૬॥
બીજા કોઇ ના જાણે દુનિયા લોક, આજ ગુરૂનર રહ્યા જુગમાં અલોપ. ॥૧૯૭॥
તેના ચિત્તની કોઇ વાત ન જાણે, આપ એકલા રહ્યા વખાણે. ॥૧૯૮॥
માય બાપ બેણ બંધવ નહી કોએ, ત્યાં મુખ હાથ ઘસતા રોયે. ॥૧૯૯॥
તમે સાચા મુનિવર જાને જેહ, આપ મુરાદા નિશ્ચે નરક જાસે તેહ. ॥૨૦૦॥
તમે ગતમાંહે મળો મુનિવર ભાઇ, તયાં અમી નિશાની લેજો જાઇ. ॥૨૦૧॥

સદ્‌ગુરૂ મહારાજનો આશીર્વાદ થતાં જ કમલાકુંવરને અત્યંત આનંદ થયો. સદ્‌ગુરૂ મહારાજના ચરણે લાગી એ વારંવાર નમ્રતાથી નમન કરવા લાગ્યો. અત્યંત હર્ષભેર ચિત્તે એણે સદ્‌ગુરૂ મહારાજને કહ્યું: 'હે સદ્‌ગુરૂનાથ ! ત્રિભુવનના સ્વામી, લોકોત્તર દિવ્યાનુભુતિના દિગ્દર્શક તમે છો, જીવન સાર્થકતાનો માર્ગ ભુલેલાને જાગૃતિ આપવા માટે જ તમારું આગમન અને સંચાર હોય છે. સ્વામી, અમે અજ્ઞજનોના તમે આધારસ્તંભ છો. તમારા પરમાર્થ માર્ગમાં મેં પહેલું પગલું નાંખ્યું. તો દીપસ્તંભ રૂપે તમે અમારા જીવન નૈયાના સુકાની થયા છો, પણ પ્રત્યક્ષ આ નૌકા પેલે તીરે કેમ લઇ જવી, એ મુખીપદનું આચરણ કરવું કઇ રીતે એનું જ્ઞાન તો મને કંઇ જ નથી માટે તમે મને મુખી ગતગંગાનું આચરણ કેમ કરવું એ માટેની માહિતી આપો.' તેનો એ પ્રશ્ન સાંભળીને અને જિજ્ઞાસા જાણીને સદ્‌ગુરૂ બોલ્યાઃ 'બાળક કમલાકુંવર, મુખીનું અથવા ગુરૂનું આચરણ કઇ રીતે કરવું એ માટે હું તને કહું છું તે સાંભળ. પહેલાં પ્રથમ જ્યારે સૃષ્ટિ પંચમહાભૂત વગેરે કંઇ જ નહોતું ત્યારે પરમેશ્વરનું સ્વરૂપ અલક્ષ હતું. નિર્ગુણ નિરાકાર અનંતકોટી સુર્ય પ્રમાણે તેજસ્વી નિરંજન નિરામય સ્વરૂપ હતું. સંકલ્પ માત્રથી એ સત માંથી ૐ પ્રણવબ્રહ્મનું પ્રાકટ્ય થઇને તેને સગુણ સાકારત્વ આવ્યું. તેનાથી યોગમાયા અને પંચમહાભુત નિર્માણ થયાં. યોગમાયાથી ત્રિગુણાત્મક પ્રકૃતિ અને જીવ પ્રગટ થયાં. એ સતમાંથી પ્રણવોચ્ચારા સહિત સગુણ બ્રહ્માનું, ચૈતન્ય સ્વરૂપ આત્માનું પ્રાગટ્ય થયું. ચૈતન્યસ્વરૂપ સગુણ બ્રહ્મ એટલે જ બ્રહ્મદેવ થાય. રજોગુણાધિષ્ઠિત પ્રકૃતિના અધિષ્ઠાતા એ બ્રહ્મદેવે પ્રથમ આઠ લાખ કરણ વર્ષ તપશ્ચર્યા કરી. પ્રણવ બ્રહ્મસ્વરૂપ ભગવાન આદિનારાયણની પ્રેરણાથી બ્રહ્મલોક સુધીના સંપૂર્ણ દિવ્ય સ્વર્ગ લોકની ચાવી બ્રહ્મદેવને પ્રાપ્ત થઇ. નરકલોકની ચાવી ભગવાન યમરાજ દેવતાના સ્વાધીન કરી અને મૃત્યુલોકની ચાવી ભગવાને નિર્માણ કરેલા નાનાવિધ પ્રાણી માત્રમાંથી વિચાર કરીને માનવને આપી છે. આ પ્રકારના આ અધિકાર ભગવાને પ્રત્યેક અધિકારી જીવાત્માને સુપ્રત કર્યા છે. જે કોઇ પોત પોતાના નિયુક્ત ક્રિયાચરણ ધર્મ પ્રમાણે વર્તશે એ અમરાપુરીમાં જઇને અમર થશે. ત્યાં તેમને નિત્ય સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માનું દર્શન ચૌદભુવનનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે. સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ અને ચૌદ ભુવનમાં વ્યાપ્ત રહેલ ચૈતન્ય બ્રહ્મતત્વ જ્ઞાનદ્રષ્ટિથી જાણીને પ્રત્યક્ષ જોણે તેની અનુભૂતિ લીધી હોય છે અને છેલ્લે સમસ્ત સમષ્ટીના આત્મચૈતન્ય તત્વ વ્યષ્ટીમાં બતાવે એટલે 'પિંડે સો બ્રહ્માંડે' વ્યાપેલા આત્મતત્વનો સાક્ષાત્કાર અધિકારી સાધકને બનાવે છે એ જ સતગુરૂ બ્રહ્મા સમજવા. જગતમાં એવા ગુરૂ સદ્‌ગુરૂ કહેવાય છે. પણ બ્રહ્મસ્વરૂપી લીન થયેલા અનંત ચૈતન્ય તત્વમાં વિલય પામેલા મહાત્મા કોક જ વિરલા હોય છે, તેનો ભેદ પોતાની જ્ઞાનદ્રષ્ટિથી જે જાણે છે તે મુનિવર છે. કેટલાક મહાત્મા ઉન્મુખ થઇને આત્મસ્વરૂપમાં જ લીન થયા હોય છે. બાહ્ય જગતની જાણ પણ એ ભુલી ગયા હોય છે. બાપ, ભાઇ, ભગિની, માતા, બંધુ, આપ્તજન વગેરે કોઇનું પણ તેમને ભાન હોતું નથી. પોતાના દેહનું ભાન પણ વિસરાયેલું હોય છે. એવા ઉન્મુખ મહાત્મા પાસેથી આપણી પોતાની સાંસારિક ગરજ પૂર્ણ કરવાના ઉદ્દેશથી તેમની સેવા કરનારા મૂર્ખ સાંસારિક કીડા જ સમજવા. છેલ્લે તેણે હાથ ઘસીને પશ્ચાતાપ કરવાનો સમય આવે છે. આ માટે હે મુનિવરો, સદ્‌ભકતો પોતાના બ્રહ્મસ્વરૂપી સદગુરૂ પાસે નમ્રતાથી લીનતાથી આત્મોન્નતિ ના સાધનોની યાચના કરો. એ અંતર્યામી તમારી મનોકામના પૂર્ણ કરશે. પણ મતલબીપણાથી સાંસારિક કામના પૂર્ણ કરવાની યાચના કરવાથી અનંત હાલ અનિષ્ટાની જ ફકત પ્રાપ્તિ થશે એ માટે પોતાનું મન સાંસારિક વિકારોથી હટાવીને ગુરૂગતગંગામાં સત્સંગમાં વાળો. સત્સંગ જ તમને તારનાર પાર ઉતારનાર છે .નિત્ય નિયમિતપણે સદગુરૂ ચરણામૃત અને વચનામૃતનું સેવન કરો અને બ્રહ્મસ્વરૂપી સંતમહાત્મા સદ્‌ગુરૂ મહારાજના કૃપાશીર્વાદ મેળવો.

મુખી તે જે જીવને મોક્ષજ આલે, મોક્ષ મુગતના માર્ગ બતાવે. ॥૨૦૨॥
મુખી તે જે કોઇને ઘેર જાયે, તો તેના જીવના ભલા કરાવે. ॥૨૦૩॥

મુખી તે જે અસતને માર્ગે ન જાવે, ને જીવને મોક્ષ મુગત કરાવે. ॥૨૦૩૪॥
મુખી તે જે સર્વે બલા નિકાલે, લક્ષ ચૌરાસીના ફેરા ટાળે. ॥૨૦૫॥
મુખી તે જે મુવા માનવી જીવતા કરે, જેના દિલ હોવે તેના કારજ સરે. ॥૨૦૬॥
મુખી તે જે સર્વે જીવ આવે, તેની બમણી કમાઇ કબુલાવે. ॥૨૦૭॥
મુખી તે જે અનુભવી ડાહ્યા હોવે, સર્વે જીવને વૈકુંઠમાં લાવે. ॥૨૦૮॥
મુખી તે જે આપે અમરભેદ જાણે, અગમ નિગમની વાત પિછાણે. ॥૨૦૯॥
મુખી તે જે શુધ વરસાદની જાણે, સર્વેના ઘરની વાત પિછાણે. ॥૨૧૦॥
મુખી તે જે ગુરૂનરને નજરે દેખે, જનમ મરણના ભેદ જ પેખે. ॥૨૧૧॥
મુખી તે જે સત્ય વાત સાચી કરી જાણે, તે હક કમાઇ સહી કરી જાણે. ॥૨૧૨॥
ખરી કમાઇ સાચી કરી માને, તે મુખીની સેવા અમર પરમાણે. ॥૨૧૩॥
જે મુખીની સેવા અમર જાગે, તે સત્ય સબુરી સંતોષ માગે. ॥૨૧૪॥
જે એકમેકને એક ચિત્તે સતપંથે ધાયે, તે મુનિવર અમરલોકમાં જાયે. ॥૨૧૫॥
જે દશાંશ સુકિતે ખરા મુનિવર હશે, તે જીવતો અમરાપુરમાં જાશે. ॥૨૧૬॥
તમે ઋષિવરો સ્વામી સુ રાખો ચિત્ત, ગુરૂ ગતમાં મળવું નિત નિત્ય. ॥૨૧૭॥

મુખી અથવા ગુરૂ કોને કહેવા અથવા કેવા હોય એ માટે સદ્‌ગુરૂ કમલાકુંવર અને ઈતર સદ્‌ભક્તોને કહે છે કે એ પોતે આત્મજ્ઞાની હોવા જોઈએ અને આત્માનુભવી હોવા જોઈએ. પોતાના જીવન આત્મજ્ઞાનથી મુકત કરનારા અને અન્ય જીવાત્માને મુક્તિમાર્ગનું દર્શન કરાવનાર હોય છે. મુખી અથવા ગુરૂ કોઇના ઘેર જાય તો તેને ઘરના જીવાત્માઓનું કલ્યાણ કરી ઉન્નતિ કરવી. પોતે અસત્યના માર્ગે ન જતા નીતિનિયમોનું ઉલ્લંઘન ન કરતાં અસત્યમાર્ગનો બોધ બધાને કરવો, કોઈ એકાદની પાછળ કંઈક પીડા હોય રોગ-રાઈ, ભૂતબાધા કરણી વળગાડ વગેરે પીડા હોય તો પોતાના તપોબળથી નિરવાણ કરવા પ્રયત્ન કરવો, સદભક્તોને શુધ્ધ ભક્તિનો માર્ગ બતાવી તેમના લક્ષોર્યાસીના બંધનો તોડવા, મુખી અથવા ગુરૂ મરેલા માણસોને જીવતા એટલે ભવસાગરના અસત્યરૂપ કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહરૂપી માયાજાળે જેમણે મૃતપ્રાય કર્યા છે એવા જીવાત્માઓને જ્ઞાનામૃત સિંચનથી જાગૃત કરીને સન્માર્ગે લાવવા, પ્રત્યેકના મનોગત શોધીને માર્ગદર્શન કરાવી સન્માર્ગ બતાવવો. મુખી અથવા ગુરૂએ ગતગંગામાં સેવકોની યોગ્ય દેખરેખ રાખી પૂજા અર્ચન માટે તેમણે મનોભાવે જે કંઇ પાન, ફુલ, પ્રસાદ, ધનધાન્ય લાવ્યા હોય, અર્પણ કર્યા હોય એ મંત્રોપચારથી પરબ્રહ્માર્પણ કરીને પાવન કરવા અને તેમની પૂજાપાત્રી સ્વીકારવા, માટે ગુરૂમહારાજોએ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણની આરાધના કરવી. મુખી અથવા ગુરૂ પોતે જ્ઞાની પંડિત હોવા જોઇએ. સર્વ જીવાત્માઓને વૈકુંઠપદના અધિકારી કરવા. તેમણે પોતે મૃત્યુંજય ભેદ જાણવો. અગમ્ય આગમ ભવિષ્ય અને નિગમ એટલે વેદગતિના ભેદ જાણાવવાનો પ્રયત્ન કરવો. નિસર્ગનો ભેદ જાણીને હવામાનનો અંદાજ શોધીને લોકોને તેવી જાગૃતિ આપી વૃષ્ટિવિચારનો ભેદ જણાવવો. બધાના વર્તનનો ભેદ જાણીને તેમના ગુણ શોધીને અને અવગુણ હોય તો પર્યાયથી તેને ઉપદેશ કરીને એ અવગુણ ઓછા કરવાનો પ્રયત્ન કરવો. મુખી અથવા ગુરૂએ સદગુરૂબ્રહ્માનો ભેદ જાણીને સાધના કરીને સાક્ષાત્કાર કરી લેવો અને જન્મમૃત્યુના જંજાળમાંથી પોતાનો અને અન્ય ભાવિક ભક્તોનો છુટકારો કરવા પ્રયત્ન કરવો. અપાર કસોટી સહન કરવી પડે છે પણ છેલ્લે તેનો જ વિજય થાય છે એ જાણીને પોતે સત્યાચરણ કરવું અને અન્ય સદ્‌ભક્તોને તેવી શિખામણ આપવી. સ્વપ્રયત્નો કરીને સાચી કમાણીથી ધર્મોપાર્જન કરવું. તે જ ધન સંપાદામાંથી દેવતાર્ચન

દાનધર્મ અને પોતાનું અને કુટુંબનું ભરણપોષણ કરવું. આ પ્રમાણે સ્વામી કમાણીના જ માર્ગે ધનસંપત્તિનું ઉપાર્જન અને વિનીયોગ જે કરે છે તે જ મુખીની અથવા ગુરૂની સેવા અમર થાય છે. તેમના જ માર્ગદર્શનને સદ્‌ભકતો શિરોધાર્ય માનીને આચરણ કરે છે. સત્ય, ધૈર્ય અને યથાલાભ સંતોષ એ ગુણ જેમનામાં છે એ જ સાચો મુખી ગુરૂ અથવા સતપંથી સમજવો. આ ગુણને અનુસરીને સતપંથની સાધના કરવાથી મનુષ્ય અમર થઈને જીવન મુકત થાય છે. દાનધર્મ દસવંત અને નિષ્કામ ભાવનાથી પૂજા અર્ચનાદિ સુકૃત કરીને જીવાત્મા એકચિત્તથી એક મનથી સત તત્વોનું અનુંસંધાન કરશે તો આ એક જ માનવ જન્મમાં ફેરો સફળ કરી એ અમરાપુરીમાં જઈને અમર થશે. આ માટે હે ઋષિવર્ય તમે નિત્ય નિત્ય સતસંગ કરો. સતસંગથી જ તમ્મને શ્રધ્ધાભકિત અને પ્રેમભકિત પ્રાપ્ત થશે.

તમે અમરાપુરમાં જશો સહી, આજ ભુલવડે નવ પડશો કોઈ. ॥૨૧૮॥
ભુલ્યા કયાં ભમો છો ગમાર, સાચા ઋષિવર તો સચિયાચાર. ॥૨૧૯॥
ઋષિવર હશે તે સવામીના સેનમાં મળશે, દિવ્ય ઘોડે મુનિવર ચઢશે. ॥૨૨૦॥
ગુરૂનરને આગળ હજુર ફરશો, નિત નિત દર્શન સ્વામીનાં કરશો. ॥૨૨૧॥
જીવન મુકત હોઈને રહે, સુખ દુ:ખ દિલના સદગુરૂસુ કહે. ॥૨૨૨॥
મુખી તે ગતમાં શુધ્ધ થઈ આવે, પાંચો વસ્ત્ર શુધ્ધ કરી લાવે. ॥૨૨૩॥
જયોત જગાડે શુધ્ધ ધૃતની ત્રણ, બ્રહમા, વિષ્ણુ મહેશ્વર તે જાણ. ॥૨૨૪॥
આદ્યશકિત ને આદિનારાયણની જયોતિ સહી, એવા પંચાયતન પૂજવા સહી. ॥૨૨૫॥
ઉદ, ધૂપ, દીપ, નૈવેદ્ય આરતી કરે, એવી સેવા તો મુખી ગતમાં કરે. ॥૨૨૬॥
પૂજા કરે કળશની સાર, માહે નિરંજન સચરાચર.॥૨૨૭॥
મુખી તે જે ભાર ગતનો આપે સહે, પરવેદના દુ:ખ દિલમાં ગ્રહે. ॥૨૨૮॥
મુખી તેજે મન મારીને રહે, મુખ માંહેથી કોઈને મર ના કહે. ॥૨૨૯॥
નિત્ય નિત્ય હાલ ગુજારે આપ, પ્રણવ મંત્ર ભણી ઉતારે પાપ. ॥૨૩૦॥
કરી આશિષ ને છોડાવે કર્મ, ગુરૂગતની ક્રિયાચારે વાધે ધર્મ. ॥૨૩૧॥
બોલે સાચુ ને વચન પાળે, વ્રત આચરણ યુગ તિથિનાં કરે. ॥૨૩૨॥
અજવાળી બીજ વ્રત કલિયુગનો સાર, ઉપવાસ વ્રત તપ દાન કરે. ॥૨૩૩॥
મુખી તે જે ક્રિયા આચારસુ નિર્ભય રહે, દર્શન સ્વામી તે નીત લહે. ॥૨૩૪॥
સુણો કમળાકુંવર તમે કરો કમાઈ, એ ક્રિયા મુખીની પાળો સતિયારા ભાઈ. ॥૨૩૫॥

હે સદ્‌ભકતો, સતપંથના નિતિશતક આચરણથી તમે અમરાપુરીમાં જઈને પહોંચશો. અન્યત્ર કયાંય ભટકવાનો અને ભુલા પડવાનો સમય આવશે નહીં. સન્માર્ગ છોડીને અસત્યનું આચરણ કરનારા મહાઉપાધિમાં પડીને વિકારવંશ થાય છે અને ભ્રાંતિના યોગથી અધોગતિમાં જાય છે. સાચો ઋષિવર પોતાના સત્યતાના યોગથી પૂર્ણત્વ પામે છે. જે સાચા તપસ્વી સત્યવાન ઋષિવર હશે એ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના સૈન્યના મેળામાં આવીને મળશે.અત્યંત તેજસ્વી ચપળચતુર એવા દિવ્ય ઘોડા પર સવાર થવાનું સદ્‌ભાગ્ય તેમને મળશે. ગુરૂ બ્રહ્મા અને નર નિષ્કલંકી નારાયણના સાનિધ્યમાં રહીને તેમના દર્શનના કૃપાના અધિકારી એ જીવાત્મા થશે, ગુરૂ નર ગતગંગામાં એ મહાત્મા જીવનમુકત થઈને ભગવાનના સારૂપ્ય સાયુજ્ય મુકિતનો અનુભવ થશે. આ માટે હે સદ્‌ભકતો, પોતાના બધા પ્રકારનાં સુખ દુ:ખ પોતાના હૃદયસ્થ સદ્‌ગુરૂને નિવેદન કરો.

ઈમામશાહના દાદા પીર સદરૂદીન, પિતા પીર કબિરુદ્દીન, હુસૈન, દ્વારા કરેલ ભક્તિ અને પીર શાહ - પીર શાહ ના મંત્રો વગેરે - આ પુસ્તકમાં નથી.
સતપંથનો મૂળ દશાવતાર ગ્રંથ (ID 3) માં કલમા ક્રમ 82 થી 137 (પેજ 470 થી 474) સંપૂર્ણ રીતે ઇસ્લામી ઓળખ જાહેર કરતા હોવાથી, આ પુસ્તકમાં થી કાઢી નાખવામાં આવેલ છે.

આપણા ભવદુઃખ તેમના સિવાય બીજો કોઈ નિવારણ કરશે નહીં. નિત્ય ગતગંગામાં સદ્‌ગુરૂના વચને હાજર રહો. મુખી અથવા ગુરૂએ ગતગંગામાં પૂજા-અર્ચના સેવા માટે સ્નાન કરીને શુધ્ધ અને પવિત્ર થઈને આવવું. અને ઉપરણા એવા પાંચેય વસ્ત્રો, સ્વચ્છ ધાયેલાં અને સફેદ હોવા જોઈએ. ગતગંગામાં આવ્યા પછી નમ્રભાવથી બધાને પ્રણામ કરવા. કળશ પૂજા માટે આસન માંડવું. શુધ્ધ ઘીની જયોતિ આસનની એક બાજુ અને બીજી બાજુ ત્રણ જયોતિ પ્રગટ કરવી..આદિનારાયણ, આદ્યશકિત, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ આ પ્રમાણે આ સતપંથના મુખ્ય પંચાયતન દેવતા છે. સતપંથ ઘટપાટ પૂજાવિધિ મંત્રાનુસાર ઘટપાટ કળશની સ્થાપના કરીને ગંધ, અક્ષત, ફળ, ફુલહાર, અત્તર, ચંદન, કેશર, કસ્તુરી વગેરે પૂજા સાહિત્યથી મંત્રોપચારથી જયોત અને કળશની પૂજા કરવી. ઉદ, ધૂપ, દીપ નૈવેદ્ય સમર્પણ કરીને સર્વ દેવી દેવતાઓને નમસ્કાર કરીને આહ્‌વાન કરવું. બધાંનો કૃપાશિર્વાદ લેવો. પછી આરતી, પુષ્પાંજલી કરીને પૂજા કરવી. સદ્‌ગુરૂ મહારાજના ચરણામૃત અને કૃપા પ્રસાદ ગ્રહણ કરીને પૂજાની સમાપ્તિ કરવી. સદ્‌ગુરૂ મહારાજના ચરણામૃત અને કૃપાપ્રસાદ ગ્રહણ કરીને પૂજાના છેલ્લે જેટલો સમય શકય થાય, એટલો સમય એકાગ્ર નિશ્ચળ મન કરીને જયોતિ સ્વરૂપમાંથી ભગવાનનું ધ્યાન અને સ્મરણ કરવું. એકલાએ અથવા સામુહિક ધ્યાન કરવું. મુખી અથવા ગુરૂએ ગતગંગાનો ભાર હળવો કરવો. જેમ ગુરૂ ગતગંગાના એકાદ વ્યકિતએ કંઈક વ્યકિતગત અથવા સામાજીક ગુન્હો કર્યો હોય,, પાપ કર્યા હોય અને એ કૃતકર્મનો પશ્ચાતાપ થઈને તેણે જો પૂજામાં એ બદલ માફી માંગી હોય તો મુખી ગુરૂ અથવા ગતગંગાએ તેના દોષો તપોબળથી દૂર કરવા અને તેને પાવન કરીને હૃદયમાં દુઃખનો ભાર હલકો કરવો. મુખી અથવા ગુરૂએ પોતાના મનના લાડકોડને ન પુરવતાં, વૈરાગ્ય યુકત વિચારથી ધ્યાનથી અને સત્ય સંકલ્પથી મનને અવેરવું. પોતાના મુખમાંથી કોઈને પણ કંઈ ખરાબ શબ્દ બોલવા નહીં. દરરોજના વ્યવહારમાં પોતાના હાથે દોષયુકત કામ થયા હોય તો પૂજાના પહેલાં ગતગંગા પાસે ક્ષમા માંગી પ્રણવ મંત્રોચ્ચારથી પાપકર્મની નિષ્કૃતિ કરાવવી, ગતગંગાના જીવાત્માઓના મંત્રોપચારથી કર્મદોષ નિવારણ કરીને શુધ્ધ અંતઃકરણથી તેને કૃપાશિર્વાદ આપવો. ગતગંગાને ક્રિયાઆચાર, ધર્મની જાણી આપી ઉપદેશ કરવો. જે મુખી અથવા ગુરૂ સત્યવચન બોલે છે અને પાલન કરે છે. વ્રત જપ, તપ અને યુગધર્માનુસાર યુગતિથિનું આચરણ કરે છે. કલિયુગના યુગતિથિ અજવાળી બીજનું વ્રત, ઉપવાસ, તપ, દાનધર્મ કરે અને ઉપર કહ્યા પ્રમાણે ક્રિય આચારપધર્મનું પાલન નિર્ભયતા કરે છે. તેને સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માનું અને ઈશ્વરનું નિત્ય સ્મરણ થાય છે. હે કમલાકુંવર, સદ્‌ભકત, આ નિર્મળ જ્ઞાન તું પોતાના હૃદયમાં ધારણ કર અને સત્વ પાલન કરીને બાર કોટી જીવાત્માઓનો માર્ગદર્શક તારક ઉધ્ધાર કર.'

એવા સતગુરૂ બ્રહ્માજી ત્યાં ચાલ્યા કહી, હવે ભકત કમલાકુંવર
શિર બાર કરોડીના ભાર લખ્યા સહી. ॥૨૩૬॥
ત્યાં મળી ગતને મુખી સહુ કરે વિચાર,
ગુરૂજી જયાં સેન સ્વામીજીનું ત્યાં દેજો દરશન. ॥૨૩૭॥
બાઈ અમે તો પાસે તમારી છું તે હરદમ જાણ,
તમને દરશન માટે નીત આવું પરમાણ. ॥૨૩૮॥
હારે બાઈ અમે ભકતને દર્શન દેવા નીત આવુ સહી,
બ્રીદ અમારૂ પુરણ કરવા રૂપ અનંત લઈ. ॥૨૩૯॥
જે ગુરૂએ આઠ લાખ કરણ લગી તપ કીધો નિરવાણ,
તે આ કલજુગ મધ્યે ગુરૂ ઈમામશાહ અવતાર જાણ. ॥૨૪૦॥

વિભાગ ૬: ઈમામશાહના વખાણ અને વર્ણન

જે આ કલિયુગ અંતે નર નારાયણ આવ્યા દોયે,
આજ તે સુપાત્રને પરખી લેજો સહુ કોયે. ॥૨૪૧॥
તે ગુરૂ આજ અનંત કરોડીને વરદાન આપે જાણ,
પણ જે સાચા શ્રધ્ધાળું હશે તે નિપજે છે નિરવાણ. ॥૨૪૨॥
આજ હેમપુરી નગરી પાસે સાબરમતી નદી જાણ,
ત્યાં ગુરૂનર તીરથ જંબુદ્વિપે આવ્યા નિરવાણ. ॥૨૪૩॥
ત્યાં મુખી કમલાકુંવર થાસે જાણ, તપસી ગુરૂની
આશિષે ચોવીસ મુલકના જીવ છુટે નિરવાણ. ॥૨૪૪॥
ત્યા ચોવીસ મુલકના દેવ લોક આવ્યા જાણ,
જે ગત માંહા ગુરૂ નર બેઠા પ્રમાણ. ॥૨૪૫॥
જે નવ ખંડના દેવ લોક જંબુદ્વિપમાં આવ્યા સોયે,
ગુરૂનરને પ્રતાપે ગતમાં મેળા હોયે. ॥૨૪૬॥
આજ કલિયુગમાં સતગુરૂ બ્રહ્મા તારક નિરવાણ,
તે એવા સતગુરૂએ આગમ ભાખ્યા છે જાણ. ॥૨૪૭॥

મહાચીન દેશના સદ્‌ભકતોને સતપંથ સનાતન ધર્મનું દિગ્દર્શીત અને ઉપદેશ કરીને સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્મા ઉઠીને ઉભા થયા અને બોલ્યા, 'હે સદ્‌ભકતો અહીંનું મારું કાર્ય સંપન્ન થયું મારે બીજા સ્થાને ધર્મપ્રચાર માટે જવાનું છે. હવે આમ કહ્યા પ્રમાણે તમે સાધના કરો અને આ જ જન્મમાં સાયુજ્યતા મેળવો. એ ન જ થાય તો તમારે બીજો જન્મ લેવાથી ભગવાનની કૃપાથી તમને આ સંપૂર્ણ જ્ઞાન સ્મરણ રહેશે અને તમે અમરપદે જશો. મુકિતના સમયે તમે આ જ જગ્યાએ પ્રગટ થઈને સતપંથ સનાતન સદધર્મનું આચરણ કરશો અને સદ્‌ગુરૂબ્રહ્મા અને શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના અંતિમ સ્વરૂપમાં વિરામ પામશો.' તે પ્રમાણે કૃપાશીર્વાદ આપી તેમણે ભકત કમલાકુંવરના મસ્તક ઉપર પોતાનો વરદ હસ્ત મુકયો. ત્યારે બધા સદ્‌ગુરૂને વિનવણી કરવા લાગ્યા કે, હે સ્વામીન ! જ્યારે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ સવાર થઈને યુધ્ધ માટે સજ્જ થશે, એવા સમયે તમે અમારા પર અનુગ્રહ કરીને દર્શન આપજો. સદ્‌ગુરૂ બોલ્યાઃ 'હે પરમશ્રધ્ધાળુ ભકતજન સદ્‌ભકતોને દર્શન આપવા તેમના પર આવેલ સંકટમાંથી તેમનું રક્ષણ કરવા માટે અને યોગ્ય માર્ગદર્શન કરવા માટે અમે ગમે ત્યાં પ્રગટ થતા હોઈ છીએ. એ અમારું વચન છે. એ પૂર્ણ કરવા માટે અમે અનંતરૂપે અનંત નામે પ્રગટ થઈએ છીએ. સદ્‌ભકતોનો નાશ કદી પણ થવા દેતા નથી. તમે જે જગ્યાએ જે સમયે અમારું સ્મરણ કરશો ત્યાં એ સમયે અમે પ્રત્યક્ષ હાજર થઈશું. આજ આ કલિયુગમાં આ અમારી સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માની જાગૃત જ્યોત ઈમામશાહ મહારાજ સ્થાનકે પ્રદીપ્ત થઈ છે. આ કલિયુગમાં સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્મા ઈમામશાહ રૂપે અને ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ રૂપે પ્રત્યક્ષ પ્રગટ જાગૃત રહેશે. કલિયુગમાં સદ્‌ગુરૂએ અનંત કોટી જીવાત્માઓને આત્મબોધ આપ્યો છે જે સાચા ઈમાની નિષ્ઠાવાન ધ્યેયનિષ્ઠ સદ્‌ભકત છે તે જ નિર્વાણ પદે પહોંચે છે. આ કલિયુગમાં ભરતખંડ જંબુદ્વિપમાં સાબરમતી નદી તીરે હેમપુરી નગરી જે જગ્યાએ છે તે કુંવારીકા ક્ષેત્ર મહાન ક્ષેત્ર છે. હવે ભગવાનનો દસમો અવતાર શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રગટ રૂપ ધારણ કરીને આ ક્ષેત્ર પર આવશે, ત્યારે પૃથ્વી પરના મુખ્ય ચોવીસ દેશના રાજ્યપ્રતિનિધિ પોત પોતાના સૈનિક ગણ સાથે ભગવાન સાથે આ જગ્યાએ સંગઠીત થશે. એટલે આજ સુધી જે સદ્‌ભકત પોતા પોતાના ભકતગણ સાથે અમરાપુરીમાં પહોંચ્યા હતા એ

બધાનો મેળાપ થશે. તેમાં સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્મા ભકત કળાકુંવરને મુખી નીમીને તેમના કરથી ઘટપાટ કલશપૂજા વિધિ કરવા કહેશે. સંપૂર્ણ જગતના સંત, મહંત, મહાત્મા, ઋષિવર, મુનિવર અલગ અલગ રૂપે પ્રગટ થઈને આ ઈશભકિતના સાત્વિક મેળામાં પોતાની રીતે ભાગ લઈને સક્રીય સહાય કરશે. ચતુર્યુગનો આ છેલ્લો મહાયજ્ઞ રહેશે. આ મહાયજ્ઞમાં નવ ખંડના દેવલોક સત્પુરૂષ, સદ્‌ભકત, દેવી, દેવ દેવતા પ્રત્યક્ષ પ્રગટરૂપે ઉપસ્થિત રહીને ભગવાનની ઉપાસના કરીને સાત્વિક એવા એ શ્રી નારાયણની અનંત કળામાં તેમની આત્મિક કળા વિલય પામશે. સર્વ જીવાત્મા ભગવાનના સગુણ સાકાર અખંડ તેજોરાશીમાં વિલીન થશે. ભકત અને ભગવાન એ દ્વંદ મટી સર્વ સદ્‌ભકત ભગવંત રૂપ જ થઈ જશે. આ પ્રમાણેનો આ વિલયયોગ હે સદ્‌ભકત જયારે પ્રાપ્ત થશે ત્યારે અમે, તમે બધા એ અવિનાશી, અખંડ, અનાદી, સત્‌ચિત બ્રહ્મમાં વિલય પામીશું.' એમ કહીને સદ્‌ભકતોને કૃપાશીર્વાદ અને આશ્વાસન વચન આપી સદ્‌ગુરૂ મહારાજ ત્યાંથી અંતધ્યાન પામ્યા.

સદ્‌ગુરૂ ઈમામશાહ મહારાજ કહે છે કે : 'ચાંન મહાચીન દેશમાં જઈને સદગુરૂબ્રહ્મા સ્વરૂપી મહારાજે ભકત કમલાકુંવર અને મહારાણી સુરજાદેવી અને ઈતરઅન્ય સદ્‌ભકતોને જે સતબોધ આપ્યો તેમના આચરણથી એ સદ્‌ભકત અજરામર થયા. દેહરૂપે તો એ નષ્ટ થયા. પણ આત્મરૂપે આજે પણ તે જીવતા છે અને આ સૃષ્ટિના લય સુધી કાયમ અવિનાશી રહેશે. શા માટે ! તો સદગુરૂ બ્રહ્માએ તેમને ઉપદેશેલા મહાન સત્ય સનાતન ધર્મનો પ્રચાર કરવા માટે આ કર્તવ્યની ધુરા ધર્મપ્રચાર અને આચરણની ધુરા પોતાનાથી સંપૂર્ણ જગતના માનવોની સામે માંડવા માટે-એ માનવ સમાજમાંથી સદ્‌ભકત નિર્માણ કરાવીને તેમની પાસેથી સત ધર્મનું આચરણ કરાવી અને માનવ સમાજની ઉન્નતિ કરાવી સદ્‌ગતીનો લાભ આપવા માટે એ સંપૂર્ણ જગતમાં અલગ અલગ સદ્‌ભકતોના સંત મહાત્માઓના રૂપે પ્રગટ થયા છે. જગત ઉધ્ધારનુંમ્હાન કાર્ય શિર પર લઈ પોતે અનંત કષ્ટ સહન કરશે. જે અજ્ઞ કુસંસ્કારી માનવોની દ્વેષ, નિંદા, મત્સર અવહેલના બધી જ સહન કરશે એ જ માનવ સમાજમાંથી સત્‌ધર્મનું સત્‌માર્ગનું બીજારોપણ કરે છે. જેમના પૂર્વકર્મ શુભ છે, સંસ્કારી છે, જે કૃતકર્મ વિષયે પશ્ચાતાપ દગ્ધ છે, જેમના વિચાર વૈરાગ્યયુકત છે, જેમની બુધ્ધિ સતસંગ રત છે, એવા માનવમાં આ ભકિતમાં બીજ ઉગ્યા પછી દિવસાનુ દિવસ તે વુધ્ધિગત થાય છે અને સુસંસ્કારોની મોટી મોટી શાખા કાઢીને આજ માનવ સમાજમાં સતભકિતનું મોટું વૃક્ષ ફેલાવે છે એ બધી એ અચિંત્ય અર્તકય ભગવાનની જ લીલા છે. આપણે બધા તેનાં નિમિત્ત માત્ર છીએ. માટે હે સદ્‌ભકતો પોતાના શિર પર પણ આ સત ધર્મ પાલનની, આત્મજ્ઞાન સંપાદન કરીને આત્મોધ્ધાર અને જગદ્‌ઉધ્ધાર કરવાની મોટી જવાબદારી છે. આપણે ભગવાનને તેવું વચન આપ્યું છે. તે વચનની પૂર્ણતા માટે આ જવાબદારી અંગિકાર કરીને આપણે ધર્માચરણ અને યથામતિ પ્રચાર કરવો જોઈએ. સતપંથની શિખામણ પ્રથમ આપણે પોતે આચરણમાં લાવવી એ યોગે આપણા સાનિધ્યમાં રહેલાં ઘરનાં વ્યકિત પર તેનો પ્રભાવ પડશે. આપણાં ઘર સુધર્યા પછી તેનો પ્રભાવ સમાજ પર પડશે, સમાજ સુધર્યા પછી માનવીની પ્રગતિ થઈને ઉન્નતિ થતી જશે. માનવની ઉન્નતિ માટે આપણે પોતે પોતાની રીતે પુરૂષાર્થ લગાવવો.'

કલિયુગની સો નિશાણી તેના પરછા જાણ, તમે સાંભળો મુનિવર તેહ નિરવાણ. ॥૨૪૮॥
જયારે કલિયુગમાં કાયમ પધારસે પ્રગટસે જાણ,
ત્યારે કલિયુગની સો નિશાની પુરી હોશે નિરવાણ. ॥૨૪૯॥
જે દુનિયામાં પાપ વધશે મુનિવર તણુ પુણ્ય લોપસે જોયે,
તે પહેલું નિશાન કલિયુગના જાણો સહુ કોયે. ॥૨૫૦॥

વિભાગ ૭: ઈમામશાહની કલિયુગની આગમવાણી

જયારે દોનો બંધવ લઢસે, હૃદયમાં દયા નહી રાખે લગાર,
ત્યારે પુત્ર પિતાને મારસે,બંધવ બહેનને બોલસે ગાલ. ॥૨૫૧॥
કલિમાં કપટ વ્યાપસે, સતવંત દયાવંત માહે લઈ પડસે જંજાલ,
ધરત્રીમાં અન્ન ઓછા પાકસે વરસે પડશે દુકાલ. ॥૨૫૨॥
દાસીપુત્ર રાજ કરશે, એસા કલિના મહિમા લખાય,
બ્રાહ્મણનો ત્રાગો ત્રુટસે, અને ક્ષત્રિયનો ક્ષેત્રવટ જાય. ॥૨૫૩॥
લોક વિશ્વાસઘાત ઘણો કરશે, હિરદે દયા નહી આવે જાણ,
તારે લોક જીવહિંસા અતિ કરશે, કુડકપટ કરી જોડે દામ. ॥૨૫૪॥
તે દામ લઈને ગાડસે ધરત્રીમાં જાણ, અને ફણીધર થઈને ફરસે નિરવાણ. ॥૨૫૫॥
એવા કુડ કપટ કરી કલિયુગમા અવતરે, પણ તે આખરે શિર પડે કુટી મરે. ॥૨૫૬॥
જયારે એવા ચરપટ કલિયુગમાં વ્યાપક હોય, ત્યારે સાચ ન માનસે કોય. ॥૨૫૭॥

સદગુરૂ ઈમામશાહ મહારાજ આ કલિયુગના સ્વરૂપ વર્ણન કરતાં કહે છે કે કલિયુગમાં અંત સમયે નિત્ય અવિનાશી નિર્ગુણ નિરામય સચ્ચિદબ્રહ્મ સગુણાકાર રૂપે પ્રગટ થઈને અવતાર લીલા કરશે. એ પહેલાં કલિનું સામ્રાજય સંપૂર્ણ જગતમાં પ્રસ્તુત થશે. જગતમાં સર્વત્ર અનાચાર, અંધાધુંધી, અરાજકતા થશે. સમાજના નીતિ નિયમોની ધર્મની ઘડી બધી વિકટ થશે, અધર્મ વધશે અને પાપી, દુષ્ટ, ચોર, ઝઘડાખોર, સમાજકંટક લોકોનો સર્વત્ર જયજયકાર થશે, અને તેમના અન્યાયને લીધે, અત્યાચારને કારણે પુણ્યકૃત્ય ધર્મકૃત્ય લોપ પામશે. ધાર્મિક લોકોની સત્પુરૂષોની સત્યતા દબાઈ જશે. એ સમયે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રગટ થશે. પાપાચારના, અત્યાચારના સાધારતઃ સો નિશાન પૂર્ણ થયા પછી એટલે સો ટકા પાપાચરણ થયા પછી ભગવાન આ સૃષ્ટિનો ભાર ઉતારવા માટે પોતે સ્વયંસિધ્ધ રૂપ પ્રગટ લઈને તે કાર્ય કરશે. સૃષ્ટિનું પરિપાલન, દુષ્ટોનું સંહારણ, ધર્મની સ્થાપના અને મુકિતમાર્ગનું દિગ્દર્શન કરશે. બંને સગા ભાઈઓ એકજ માતાના પિતાના સંતાન ધનસંપત્તિ વારસા માટે અંદર અંદર લડશે, કોઈના હૃદયમાં કોઈના વિષયે દયાભાવ રહેશે નહી, પુત્રો પોતાના માતાપિતાને મારશે, ભાઈ બહેનોને અશ્લિલ ગાળો આપશે, કલિયુગમાં સર્વત્ર કપટ વ્યાપશે, સત્યવાન, શીલવાન, દયાવાન વગેરે ધાર્મિક સત્પ્રવૃત્ત લોકોની અનન્વીત અવહેલના છળ થશે, તેમણે પોતાનું સત્વ, શીલ છોડી દેવાનો સમય આવશે. જમીનમાં અન્ન ધાન્ય એકદમ અલ્પ પ્રમાણમાં પાકશે, જમીન રસકસ વગરની નિસ્તેજ થશે, વૃષ્ટિ પડીને પણ પાક સારો આવશે નહીં, દુષ્કાળ પડશે, દાસીપુત્ર રાજ્ય કરશે, તે સુખચેન આરામભોગ ભોગવશે, બ્રાહ્મણો જનોઈ ઉતારશે, તેમાં એટલે ફક્ત જનોઈ પહેરેલા બ્રાહ્મણોમાં કંઈ પણ બ્રહ્મપણું રહેશે નહીં. બ્રાહ્મણત્વના બધા જ સંસ્કાર લોપ પામશે, ક્ષત્રિયોનું શૌર્ય ધૈર્ય લોપ પામશે, સ્ત્રૈણ બનીને પાપાચરણ કરશે. વિશ્વાસઘાત અતિ કરશે. સ્વકર્તુત્વની સાચી ખોટી મોટી મોટી વાતો કરી લોકોને વિશ્વાસમાં લેશે અને છેલ્લે તેમને લલચાવીને ફસાવશે. જીવપ્રાણીમાત્રવિષયે દયા, પ્રેમ, સેવાભાવ રહેશે નહીં. લોકો જીવહિંસા અતિ કરશે. કુડકપટ, દંભ, અસત્યાચરણ કરીને અપાર ધનસંપત્તિ જમા કરશે. એ ધનનો લોકો માટે તો નહી જ પણ પોતાના સુખ માટે પણ ન વાપરતાં જમીનમાં દાટશે અને તેમાં વાસના અટકવાથી મોટા મોટા સર્પ થઈને તેની રખવાળી કરશે. આ પ્રમાણે કુડ કપટાચરણનો ઉભરો આવી છેલ્લે એકબીજાના સંહાર કરીને નષ્ટ ભ્રષ્ટ થઈને દુર્ગતી પામશે. સત્ય, ધર્મ, ન્યાય, નીતિ કોઈપણ જાણશે નહીં, માનશે નહીં.

જયારે શુદ્ર નહી માને બ્રાહ્મણને, અને ગંગાનદીનું નીર જાશે છેક.
ત્યારે એવા પાપ પ્રગટ થાશે,અને અઢાર વર્ણ થાશે એક ॥૨૫૮॥
તારે વનસ્પતિ ફલે નહી આવે કલિકાલ, અને સ્રી નિસ્તેજ પ્રસવસે બાલ. ॥૨૫૯॥
જયારે પાતાલનાં પાણી ખુટશે, ને ધરતી પાપે નહી ઝાલસે ભાર,
તારે બ્રાહ્મણ શુદ્રને પરણશે, નેપુરૂષ મેલશે પોતાની નાર. ॥૨૬૦॥
નવ વરસની બાલી પુત્ર પ્રસવશે ગવાને બે વાછરાં થાય,
એક નારી ત્રણ જોડવાં પ્રસવશે ભાઇ એ કલીની નિશાની લેજો જોયે. ॥૨૬૧॥
વિશ્વાસ ઓછા ઉપજે, રાજા વાચા પાલે નહી કોયે,
લોભે કપટ વ્યાપસે, જુઠા જાણજો તોયે. ॥૨૬૨॥
નાનો મોટાને માને નહી, રસ કસ જાસે ગગન પિયાલ,
રિદ્ધ સિદ્ધ સર્વે ખુટસે,દહી ઉપર માખન નહી ઉતરે. બાલ. ॥૨૬૩॥
ગુરૂને ચેલા માને નહીં, ગુરૂશિષ્ય દોનો લઢસે,
ધરમી હોઇને અધરમ ઓચરે, બેણ બેટીનો વિકરો લેશે. ॥૨૬૪॥
મા બેટયા દોનો લઢેયા, દોનો કહેગ્યા સવકન્નાજી,
બહુ ધરેગી સાસકી ઝિટયા, સાસને મારે વહુવાજી. ॥૨૬૫॥

હલકટ આચરણથી લોકો અનન્વીત પાપ ચરણ કરશે, અને તે જ બધા ઉપર વર્ચસ્વ જમાવશે. સત્પ્રવૃત્ત અને સુસંસ્કૃત એવા લોકોનાં કોઈપણ કોઇ વચન પાળશે નહીં, શુદ્ર બ્રાહ્મણને માનશે નહીં, અઢાર વર્ણ એક જ થશે. સંપૂર્ણ એકાંકાર ભ્રષ્ટાચાર થશે, કોઈ પણ એકજ વર્ણને શ્રેષ્ઠત્વ રહેશે નહીં, વર્ણસંકર થશે. સર્વ સમાનતાના એકતાના વિચારથી પછડાયેલી પ્રજા માનવ સમાજની તળથી ઉપર સુધીની ક્રિયાચરણની ઘડી બદલી નાંખશે. એ પાપાચરણનું પરિણામ વાતાવરણ પર ઘડાઈ આવશે અને સંપૂર્ણ નિસર્ગ (કુદરતી કાર્યક્રમ) બદલાયેલો દેખાશે. ગંગાનદીનુ પાણી પણ દુષિત થઈને સુકાઈ જશે, પાતાળમાંનું પાણી ખુંટશે એટલે તળાવ, કુવા, ઝરણાંનુ પાણીપણ સૂકાઇ જશે, વનસ્પતિ ફળશે ફુલશે નહીં. સ્રીઓ નિસ્તેજ, પંગુ, આંધળા, અપંગ, એવી સંતતિનિર્માણ કરશે, પ્રજામાં લૈંગિકતા, વ્યભિચાર અતિશય વધશે. વિવાહ શુભકાર્યમાં પણ માંગલ્ય રહેશે નહીં. બ્રાહ્મણ પુરૂષ શુદ્ર કન્યા સાથે વિવાહ કરશે. પુરૂષ કુળવાન શીલવાન સ્વસ્રીનો ત્યાગ કરીને બજાર સ્રીથી વ્યભીચાર કરેશ, નવ વર્ષની કુમારી ગર્ભધારણ કરશે અને અપાર કષ્ટ ભોગવશે, ગાયને એકવાર જ બે વાછરડાં થશે, એક સ્રી એક સાથે ત્રણ ત્રણ બાળકો પ્રસવશે. વિકૃત ગર્ભધારણને કારણે વિચિત્ર અવયવ આકૃતિનાં બાળકો જન્મશે, પૃથ્વી પર પાપનો ભાર અતિશય વધશે, લોકો અતિશય વિશ્વાસઘાત કરશે તેથી કોઇ કોઇના પર વિશ્વાસ રાખશે નહીં, રાજા વચન પાલન કરશે નહીં, લોભના, સ્વાર્થના યોગે સર્વત્ર કપટાચરણ વ્યાપશે, નાની વ્યકિત જ્ઞાનથી વયથી અને અનુભવથી મોટાને માન આપશે નહીં, સર્વ ખાદ્ય પદાર્થના સત્વ રસ કસ નીકળી જશે અને નિઃસત્વ અન્નધાન્ય ખાદ્યપદાર્થ ખાવા પડશે. વાતાવરણના પ્રદુષણને કારણે નિઃસત્વ પર ઉદર નિર્વાહ કરવો પડશે, દહીં દુધ પણ નિઃસત્વ થશે, દહી ઉપર માખાણ અથવા મલાઇ પણ આવશે નહીં. રિધ્ધિ સિધ્ધ સર્વ સુકાઇ જશે. એ પણ કંઇ કામ કરી શકશે નહીં, ગુરૂને શિષ્ય કંઇ જ માનશે નહીં, શિષ્ય ગુરૂ પર ખોટા દાવા કરીને તેમને કોર્ટમાં ખેંચશે અને તેમનું અપમાન કરશે, ધર્મી કહેવડાવશે, ગુરૂ પાસેથી દીક્ષા લેશે પણ બધા અધર્માચરણ કરશે, ગુરૂનો ઉપદેશ કોઇ સાંભળશે નહીં. સતશાસ્રોનાં અધ્યયન શ્રવણ કરશે

નહીં. લોકો અઘટીત અને અભદ્ર સાહિત્ય વાચનમાં વધારે રસ લેશે અને તેથી તેવા કુસંસ્કાર પોતાના પર પોતાની સંતતિ પર થશે, બહેન પુત્રીનો ધન મેળવવા વિક્રય કરશે, વ્યભિચાર કરશે, માતા અને પુત્રી બંને સોતન પ્રમાણે વર્તીને પૈસા માટે અને પોતાના વિલાસ સુખચૈન માટે અંદર અંદર લડશે. ક્ષુલ્લક કારણોથી સાસુ વહુના ઝઘડા થઈને એકબીજાને મારશે. વહુઓ સાસુ પાસેથી વહીવટ પોતે વહીવટ લઈ પોતે વ્યવહાર કરશે. સાસુ પાસે ઘરકામ કરાવી વહુ મેવા મિઠાઈ ખાશે. આ પ્રમાણેનું વર્તન કલિયુગમાં દેખાશે.

અશીલને તો જગા નહી, કમશીલ રાજદ્વારેજી,
અશીલને શિર બલા પડેગી, કમશીલ પકડે ગુમાનજી. ॥૨૬૬॥
સતીયારા સત છોડેગે, સદા ફલ સુખ જાયેગેજી,
કોટ ગીરસે માંડયાં ધસેગ્યા સઊ હોસે જંગલજી. ॥૨૬૭॥
આકાશથી મેહુ ના વરસે, ધરતી ધાન નહી પાકેજી.
બારા બારા કોસ દરમ્યાન એક એક દિવા જલેગાજી. ॥૨૬૮॥
અજબ ગજબકી આગ લગેગી, જલ બલ હોયગા અંગારજી,
એસી ગજબકી પવન ચલેગી, પર્વત ઉડ ઉડ જાયેગેજી. ॥૨૬૯॥
હેત હેતાંતર ત્રુટશે, માતા પુત્રીને પુઠે ધરે,
કુટુંબ માહે કલહો કરસે, મુનિવર મુનિવરમાં બાજી દેસે. ॥૨૭૦॥
દૈત્ય દેવતા ઉપર દાવા માંડસે, દેવતા કલિમાં ઓસરી જાય,
ભૂત ભગતી બહુ વધશે, ઘેર ઘેર અસત્‌ને પૂજાય. ॥૨૭૧॥
વિવાહ વાજીંત્ર નોતર્યા, એક તેડે સહુ કુટુંબ જાય,
રંગમાંહે જાઈને ભંગ કરે, ઝુટ મલી દરદિવાણે જાય. ॥૨૭૨॥
નારીને પાંચ પુત્ર થાસે, નરથી નારી ભલેરી કેવાય,
પાંચ વરસની પુત્રી ભ્રતાર માગશે, અતીત અભ્યાગતની સુધ નહી લેવાય. ॥૨૭૩॥
ઠાવ ઠેકાણે નહી કોઈ ગુરૂમુખી, રહસે કોઈના ઈતબાર,
કોઈ પરદુ:ખ ભંજનહાર નહી રહસે, કોઈ ધરે નહી રે લજાય. ॥૨૭૪॥
ગુપ્ત પ્રગટ કોઈ જાગસે, દેવલ દેવ્હારા માંહે નહી રહે સાચ,
નહી કોઈ સાચી કરામત દેખાડે, નહી કોઈ પાલેરે વાચ. ॥૨૭૫॥

આ કલિયુગમાં જે સાચો સત્વશીલ હશે તેને કોઈપણ પ્રકારનું માનસન્માન મળશે નહીં. કોઈપણ પદને લાયક એવી વ્યકિત એવી ટકી શકશે નહીં, નાલાયક, લાંચખાઉ, અને સ્વાર્થસાધુ અધિકારીઓનો જ બધે પ્રચાર થશે, સત્વશીલ માણસનું જીવવું અત્યંત દુસ્તર કઠિન થશે, કમશીલ લોકો સુખ ચૈન આરામ ભોગવશે. આ પ્રકારની સામાજિક સ્થિતિ જોઈને સત્વશીલ લોકો પણ સત્વ છોડીને વર્તશે. સારા સારા કુળવાન શિલવાન લોકો અસત્યાચરણ કરશે. વાતાવરણમાં સંપૂર્ણ બદલાવ આવશે. જમીનના પેટમાં અતિશય ઉષ્ણતા નિર્માણ થશે. સૂર્યની ઉષ્ણતા પણ દિવસે દિવસે વધતી જશે. ફળ ઝાડ પર જ સુકાઈ જશે. ફળ સાથે ઝાડ કોરા થશે. આકાશમાંથી વૃષ્ટિ જ થશે નહીં. અન્ન ધાન્ય ફળ પાકશે નહીં. ધરતીકંપ જવાળામુખી,

જોરજોરથી વાદળ, ચક્ર વાદળ, ઉલ્કાપાત, વિદ્યુતપાત થઈને મહેલ વાડીઓ, કોટ, કિલ્લા બધું ઉધ્વસ્ત થશે. પર્વત શિખર ઉધ્વસ્ત થશે, સર્વત્ર જંગલ વેરાન થશે, ખંડભંગ થશે, ઘાતક શસ્ત્રોથી વાતાવરણ દૂષિત થશે, રોગ, અપમૃત્યુ, પ્રચંડ આગ, વગેરેને કારણે અસંખ્ય પ્રાણ હાની થશે, બાર બાર કોસના અંતરે દિવા દેખાશે એટલે વસ્તીનું પ્રમાણ ઘટશે, મનમાં કલ્પના ના હોય તેવી એકાએક મહાભયંકર આગ લાગશે, ખેતી, ઉદ્યોગ, અન્નધાન્યનું અપરિમિત નુકસાન થશે, અત્યંત સુસવાટાના પવન સાથે ચક્રવાદળો થશે, અને એ કારણે પર્વત શિખરો પણ ઉડવા લાગશે, માનવને જીવન જીવવું દુસ્કર થશે. આમ અત્યંત કઠણ સમયે જે તે જીવાત્મા પોતાના હીતનો તેટલો વિચાર કરશે, કુટુંબીઓના ગમે તે હાલ થાય તો પણ ત્યાં દુર્લક્ષ્ય કરશે. અંદર અંદર પ્રેમભાવ નહીવત થશે. સત્વશીલ માણસો પણ સત્વ છોડીને અંદર ઝઘડા કરશે. દૈત્યલોકો દેવતાતુલ્ય સાત્વિક લોકો પર વૈર દાવા ઉપસ્થિત કરશે, દેવોને પણ ખોટા કરશે, દેવ પૂજા મંદિરો ને બદલે ભૂતભકિત પૂજા, પિશાચ્યસાધના, વીરસાધના આ પ્રકારની ભકિતઓ ઘેર ઘેર વધીને રસ્તામાં ઘરમાં સ્ત્રી અને પુરૂષ તે પ્રકારનાં ભગત અને ભકતાણી ઘુમતા ફરશે, ઈશ્વરનું ભજન પૂજન કીર્તન નામસ્મરણ ને બદલે અસત્યની દંભયુકત પૂજા થશે. વિવાહ માંગલકાર્યો, સામુયિક ભોજન પ્રયોજન વગેરે કાર્યમાં જો એક વ્યકિતને આમંત્રણ આપશે એ જગ્યાએ ઘરના બધા લોકો ઉપસ્થિત થશે, મદિરાપાન કરીને રંગનો ભંગ કરશે. મંગલકાર્યનું સંપૂર્ણ અમંગલ કરશે અને કોર્ટમાં જઈને કાર્ય કરનારા વ્યકિતઓ પર માનભંગ કરવાનો આરોપ કરીને દાવા રચશે, સ્ત્રીઓને એક એક સમયે પાંચ પાંચ બાળકો થશે, સંતતિ નિયમના કેટલાંય પ્રયોગ કરશે તો પણ લોકસંખ્યા વધતી જશે, રજસ્વાલા ધર્મ, સ્પર્શાસ્પર્શ, સુતક, જનનાશૌચ, કોઈ પાળશે નહીં અને એ કારણે રજોગુણ સર્વત્ર લૈંગીકતા, અરાજકતા, અનાચાર, વ્યભિચાર, બળાત્કાર વગેરે વિકાર વધારે પ્રમાણમાં વધશે, અતિથિ અભ્યાગતનો આદર સત્કાર કોઈ કરશે નહીં, કોઈનો વિશ્વાસ કરશે નહીં, કોઈ પણ પરદુઃખ નિવારણ કરનારો રહેશે નહીં. સવર્ણજન મનની લજ્જા છોડીને નિર્લજજની જેમ વર્તશે. દેવમંદિરો સુનાં થશે. સાચી સત્વશીલ ભકિત કોઈ કરશે નહીં. સર્વત્ર અસત્યાચરણ, અધર્માચરણ, દંભિક ભકિત ચાલશે, કોઈ પણ આપેલ વચન પાળશે નહીં.

રાજા રાખણહાર લૂંટસે, પ્રજા નહીં માને રાજાની આણ.
રાજા રાક્ષસરૂપી અવતરે, પ્રજા ચોર ધુતારી જાણ. ॥૨૭૬॥
રાણી સેવે દાસ ને દાસી સેવે રાય,
લેયે તે આપે નહી, કલિમાં હરિને માને નહી કોય. ॥૨૭૭॥
બે કોલી રાજા ત્યાંહા કોઈ નહી ધણી,
ભકત બ્રહ્માની નિંદા કરે ત્યા શુભ અશુભને માને નહી. ॥૨૭૮॥
રાજા લૂંટે પ્રજા અને પિતા લૂંટે પરિવાર,
પિતા લેવે કન્યાનો દરભ માતા વેચે બાલ. ॥૨૭૯॥
ભાવ ભોજન કરાવે નહી પછે જમવા જાય,
મરમ તો જાણે નહી મિથ્યા વેદ લટે જાય. ॥૨૮૦॥
કોલ દઈને બીજે ફરે, સવારે બોલે તે સાંજે ફરે.
દંભ કુડકપટ આચરે . ને આપ ઈમાને કોઈ ના ડરે. ॥૨૮૧॥
લોભી પંડિત તયાં વાંચે સ્વાર્થ પુરાણ,
અને લંપટ શ્રોતા ત્યાં તો સુણે બેઠા જાણ. ॥૨૮૨॥

યુધ્ધ સમે સહસ્ત્ર યોધ્ધા રણમાહે લઢે, સહસ્ત્રમાંહે કોઈ એક સન્મુખે લઢે. ॥૨૮૩॥
લાખ મધ્યે એક દાનવંતા નર રે જોયે, કરોડ મધ્યે એક યોગી યતિ હોયે. ॥૨૮૪॥
સુકુલની નારી લજ્જા લોપસે ને સ્ત્રી બાલકને વધસે જાણ,
બ્રહ્મન બનીયા હિંસા કરશે ને વિઘની પૂજા થાસે જાણ. ॥૨૮૫॥
ગાયના વિકરો થશે, વિપ્ર કન્યા વેચે જાણ,
દાડો દાડાને લોપસે, મહાવખડી વેલા આવશે નિરવાણ. ॥૨૮૬॥
નગર વસતા ઉજાડ થાસે, ચહુદિસ થાસે ઢયઢયકાર,
પેટ સ્વાર્થ આદરા કુલગોત્ર માંહે દેસે ગાળ. ॥૨૮૭॥
સતીઉમાં નહી કોઇ પતિવ્રતા, નરમાં નહી કોઇ નરાકાર,
નહી કોઇ છટી રાતનો, નહી કોઇ પરદુ:ખ ભંજનહાર. ॥૨૮૮॥
હેત હેતાંતર ત્રુટસે, અને ઉઠી જાસે દયા ધરમ
ધરમી ધરમીની નિંદા કરસે, તારે ઉપજસે બહુ કરમ. ॥૨૮૯॥
ત્યાં આયુષ્ય માનવના ઓછા હોયે, અને જુઠા કર્તવમા જાસે સોયે. ॥૨૯૦॥
નવસોનવ્વાણુ નદીઓ ખુટસે, ધોરી છાંડસે પ્રિથમીનો ભાર,
ધરત્રીમાંહે ધંધુ:કાર વ્યાપીયો સર્વે થાસે હલહલંકાર. ॥૨૯૧॥

રાજ્યનું રક્ષણ કરનાર જ રાજ્ય લુંટી લેશે. પ્રજાપણ રાજાના હુકમ પાળશે નહીં, રાજાલોક અથવા રાજ્યકર્તા રાક્ષસી પ્રવૃત્તિના થશે. પ્રજા પણ ચોર, લુંટારું અને મતલબી ઢોંગી થશે, રાણી દાસીઓની સેવા કરશે, દાસી રાજાની સેવા કરશે. ઉધાર લીધેલી વસ્તુ રકમ પાછી કોઇ આપશે નહીં. કલિયુગમાં રાજા દેવધર્મ કંઈપણ માનશે નહીં. રાજા વિશ્વાસઘાતકી થશે, પ્રજાને યોગ્ય એવો શાસનકર્તા મળશે નહીં. ભકતલોકો પણ દેવની બ્રહ્માની નિંદા કરશે. શુભ અશુભ એવો કોઇ પણ વિચાર માનશે નહીં. રાજા પ્રજાને લૂંટશે અને પિતા પરિવારને લૂંટશે. પિતા પોતાની કન્યાનું જ દ્રવ્ય હડપ કરશે. માતા બાળકોને વેંચશે, માનસન્માનથી ભોજન માટે ન જતાં અપમાનીત થયા પછી જમવા જશે. વેદશાસ્ત્ર પુરાણ વંચાશે પણ તેમના મર્મભેદ જાણશે નહીં. એકાદ વાતનું આશ્વાસન આપશે. પણ એ પ્રમાણે વર્તશે નહીં. સવારે બોલશે કંઇક અને સાંજે કરશે બધું ઉલટું. સર્વત્ર દંભ કુડ કપટ અનાચાર ચાલશે. આપ ઈમાન કોઇ પાળશે નહી. બેઈમાની ગેર વિશ્વાસ વધારે વધશે. પંડિત આપ સ્વાર્થ માટે મતલબનાં હોય તેટલાં પુરાણ વાંચશે અને એ પુરાણ સાંભળનારા શ્રોતા પણ લંપટી અને મતલબી રહેશે. યુધ્ધ સમયે હજારો લોકોમાંથી એકાદ યોધ્ધો થશે અને તેવા હજારોમાંથી એકાદજ સન્મુખ જઈને લડાઇ કરશે. લાખો લોકોમાંથી એકાદ દાનવીર થશે, કોટયાવધી લોકોમાંથી એકાદ યોગી, યતિ સંન્યાસી બ્રહચારી થશે, સત્યકુળની સ્ત્રીઓ નિર્લજ્જા પ્રમાણે સમાજમાં વર્તશે. સ્ત્રીઓ ભ્રૂણહત્યા, બાલહત્યા અને ગર્ભપાત કરશે. બ્રાહ્મણ વાણીયા, જૈન, બૌધ્ધ વગેરે અહિંસાવાદી લોકો જીવહિંસા કરીને અભક્ષ્ય ભક્ષણ અપેયપાન કરશે. બલી આપનારા દેવી દેવતાઓની પૂજા કરાશે અને દેવનો પ્રસાદ માની માંસાહાર અને મદિરાપાન કરાશે. ગાયોનો વિક્રય થશે. બ્રાહ્મણ કન્યા વિક્રય કરશે. દિવસે દિવસે સુસ્થિતિ લોપાયમાન થશે, દુસ્થિતિ વધતી જશે, અતિ કઠણ, સામાન્ય જીવન જીવવા પણ કઠિન એવી પરિસ્થિતિ નિર્માણ થશે, મોટા મોટા નગર, લોકવસ્તીથી, રાહદારીઓ, કારખાનાં, વગેરેથી વિસ્તારાયેલા નગરો, ઉધ્વસ્ત થશે, સર્વત્ર ઉજ્જળ ઉદાસ

વાતાવરણ થશે. ઉદરનિર્વાહ માટે પેટ ભરવાના સ્વાર્થે લોકો અવન્વીત કૃત્યો, ચોરી, ખુન કરશે. કુળગોત્રને ગાળો આપશે. કુલધર્મ, ગોત્રધર્મને કલંક લગાવશે. સત્યવાન શીલવાન કુળની સ્ત્રીઓ પણ પતિવ્રતા રહેશે નહીં. સ્ત્રીઓમાં પણ સ્ત્રીત્વ અને પુરૂષોમાં પુરૂષત્વ રહેશે નહીં. સ્પર્શાસ્પર્શ વિચાર કરશે નહીં. શાસ્ત્રોકત કામસેવન ન કરતાં પશુવત કામક્રીડા કરશે. પરદુઃખ નિવારણ કરનારા કોઈ પણ મળશે નહીં. ઉલટું બધાને દુઃખીત પીડિત કરનારા જ વિપુલ થશે. ઘરમાં, કુંટુંબમાં, સમાજમાં, અંદર અંદર પ્રેમભાવ ઓછો થશે. દયા, ધર્મ, પ્રેમ, બધું નહીવત થશે, ધર્મી લોકો અંદર અંદર નિંદા કરશે, માણસોનું આયુષ્ય દિવસે દિવસે ઓછું થતું જશે અને રહેલું અલ્પ આયુષ્ય પણ પાપચરણમાં જશે. જગતની બધી મોટી મોટી નદીઓ પણ સુકાઈ જશે, પાપના ભારાથી ધવલધોરી પૃથ્વીનો ભાર સ્થિર રાખી શકશે નહીં એટલે અતિશય ભૂકંપ જવાળામુખી થતા રહેશે, પ્રચંડ આગ લાગશે, સૃષ્ટિની વનસ્પતિ સંપૂર્ણ નષ્ટ થશે અને વાતાવરણ ધુંધળુ થઈને શ્વોચ્છવાસ કરવું પણ મુશ્કેલ થશે. હવાના પ્રદુષણથી, અવાજ, ધ્વની, પ્રકાશ વગેરેના પ્રદુષણથી જીવ પ્રાણીમાત્ર ગુંગળાઈને મરશે. અંધ, બધિર, મુક, અસમાધાની એવા થશે, સર્વત્ર હાહાકાર થશે, સંપૂર્ણ જીવમાત્ર ત્રાહી કરીને હાલ હાલ ભોગવશે.

જે ચરપટ ચાલા કરશે દાનવના કામ, આજ તીરથવાસા છે તેના નામ ઠામ. ॥૨૯૨॥

કલિંગો કલિયુગ માં શું કરશે

કાલિંગાના ચેલા ચરપટ કરસે કામ, લોકોને કહસે ભાઈ અમો તિરથવાસી નામ. ॥૨૯૩॥
પાણી મંત્રી ને ધૃત કરશે હો ભાઈ, વેળુ મંત્રીને ખાંડ કરસે લેજો જોઈ. ॥૨૯૪॥
આપ રૂપ લઈ કાલિંગો આવસે, તે તો પોતાના પરાક્રમ કરસે. ॥૨૯૫॥
નાદ સંગીતના તે નાદ વગાડશે, તારે સહું કોઈના મન ભાવસે. ॥૨૯૬॥
કીલંગો અત્રંગી આસને બેસશે, તે તો સર્વેને મનની આસ પુરાવસે. ॥૨૯૭॥
કાષ્ટના ઘોડાને દાણો ખવરાવસે જાણ, અને નદીના પાત્ર પલટાવસે નિરવાણ. ॥૨૯૮॥
તે કાલિંગાના ચોવીસ ચેલા આવશે, અને મુખમાંથી બોલાવસે ભાંડરે. ॥૨૯૯॥
સાત પીઢીના માબાપ તેવો દેખાડશે સહી, કલિયુગના દૈત્યની એવી નિશાની લેજો જોઈ. ॥૩૦૦॥
તે સાત પેઢી સગાની દેખાડશે રે, અને દેખાડશે પોતાનાં માબાપ રે. ॥૩૦૧॥
એણી રીતે તે સર્વે પરબોધસેરે, કાશીવિશ્વનાથ જપાવે જાપ રે. ॥૩૦૨॥

કલિંગો કલિયુગમાં કાશી વિશ્વનાથ જાપ જાપાવશે

કાલિંગો એવો અનાચાર કરસે જાણ, બહુ જુટી કરામત કરી દેખાડે નિરવાણ. ॥૩૦૩॥
એવા સતીયોના મન પલટાવસે જાણ, તેના ચિત્ત ચાલા કરશે પાપ પરમાણ. ॥૩૦૪॥
એણી રીતે તો દુનિયાના ઈમાન ડુલાવસે, તારે સહુ કોઈ થાસે નિરાશ રે. ॥૩૦૫॥
એવો ચરપટ ચાલ કરતો કાલિંગો આવશે, નદી સરસ્વતી કરે મેલાણરે. ॥૩૦૬॥
તે સતી લોકના સત ચુકાવસે, એણી રીતે તે લેસે ઈમાન રે. ॥૩૦૭॥
જયારે સંવત્સર ચિલોત્ર પૂર્ણ હોસે, અને ચૈત્ર માસ ગુરૂવાર રે. ॥૩૦૮॥
તે દિન સ્વામીજીની સેના ચઢસે, તારે પ્રભુજી થાસે અસ્વાર રે. ॥૩૦૯॥

નિષ્કલંકી નારાયણ લડાઈ માટે તૈયાર થશે.

ભારતના ઉત્તરમાં આવેલા ચીન મહાચીન દેશમાં આસુરી સંપદા બનાવીને ત્યાંના અધિપતિ દૈત્ય કાલિંગો, કલિયુગના પ્રત્યક્ષ કાલપુરૂષ સંપૂર્ણ જગત પર પોતાની સત્તાની જમાવટ કરશે. અતિશય કુડકપટ દંભાચાર કરીને લોકોને એ સ્વધર્મ કર્મથી ભ્રષ્ટ કરશે. દુષ્કાળગ્રસ્ત રોગપીડિત અને ભૌતિક સંકટોથી ત્રસ્ત થયેલી જનતા, આર્થિક સામાજિક વિષમતાથી પીડાયેલી જનતાને, સાંસારિક, શારીરિક, માનસિક શાંતિનો સાચો સત્યમાર્ગ ન થવાથી અજ્ઞાન, અશાન્ત, અવિદ્યાગ્રસ્ત જીવાત્માઓનું

માનસીક વ્યંગ ધ્યાનમાં લઈને દૈત્ય કાલિંગો અને તેના આસુરી મતના પ્રચારક તેના ચિત્તમાં પોતાનાં અસુર ધર્મના બીજ વાવશે. પોતે મોટા ઋષિ સિધ્ધિ પતિ તીર્થવાસી મહામાનવ છે એ પ્રકારનું દંભાચરણ લોકોને બતાવશે. પોતાના આસુરી તપશ્ચર્યાના બળ પર પિશાચ્ચસાધના, મોહિની વિદ્યાની સહાયથી ભાવિક ભોળી જનતાને ભુલાવીને ડુબાડશે. પાણી મંત્રીને ઘી તૈયાર કરશે. વેળુ મંત્રીને ખાંડ તૈયાર કરશે. અતિશય કર્ણમધુર એ નાદ વગાડીને લોકોને મોહીત કરશે અને લોકોનું ચિત્ત પોતાની તરફ આકૃષ્ટ કરશે. કાલિંગો દૈત્ય પોતે અંતરીક્ષમાંથી આવી અત્રંગી આસન પર બેસીને ભવદુ:ખથી પીડાયેલી જનતાની મનોકામના પૂર્ણ કરશે. લાકડાના ઘોડાને અન્ન ખવડાવશે. નિર્જીવ સજીવન કરીને બતાવશે. નદીનું પાત્ર પલટાવીને ઉગમ તરફ લઈ જઈને બતાવશે. લોકોને તેમની સાત પેઢીઓના માતાપિતાનાં ચિત્રપટ બતાવશે. એટલું જ નહીં. તેમનાં સગા સંબંધીઓના પણ સાત સાત પેઢીઓનાં ચિત્રપટ બતાવી તેમની માનસિક શ્રધ્ધા પર પોતાનો આસુરી પ્રભાવ પડાવશે. આ રીતે લોકોની સત્યધર્મ પરની શ્રધ્ધા ડગમગ કરીને પોતની તરફ મનશકિત આકૃટ કરશે. પોતાના આસુરી ધર્મનો અનાચાર, અત્યાચાર, બળાત્કાર, વ્યભિચારનો પ્રબોધ આપી લોકોને અસત્યના કાર્ગે લગાવશે. અલગ અલગ દેવી દેવતાઓની વિકૃત સ્વરૂપની કથા રચીને અને તેના લોકોમાં મોટા પ્રમાણમાં પ્રચાર કરીને લૈંગિકતા અને વિષયાસકિત વધારશે. જયભોલે, જયશંકર કાશીવિશ્વનાથ વગેરે નામ ઉચ્ચારાવશે. ગાંજા, ભાંગ, તમાકુ, મદિરા, માંસાહારનો પ્રસાદ વહેંચશે, સ્ત્રી લંપટપણું વગેરે દુર્વ્યસનોથી ભરાઈ આવશે અને શીવશંકરનાં નામ ધરીને ધર્મ સાથે તેમનો પોતાનો સંબંધ જોડશે. આ પ્રકારે દૈત્ય કાલિંગો અને તેમના પ્રચારક શિષ્ય અનાચાર કરીને ખોટા કરામતી કરીને બતાવશે. માટે સારા સત્યવાન શીલવાન લોકોનું પણ ધૈર્ય ખુટશે. સચ્છિલ પુણ્યવાન લોકોનો મનોભંગ કરીને સત્યધર્મ પરાવૃત્ત કરવું એ તેમનું મુખ્ય કામ રહેશે. પોતાની આસુરી શકિત બળવાન અને સમર્થ કરવા માટે જોઈએ એ પ્રલોભન લોકોને બતાવી સતધર્મની પ્રવૃત્તિ ઓછી કરશે. આ પ્રકારના આ અસત્ય, દંભી આસુરી કલાકૃતિ કરતાં કરતાં ઉત્તરથી એ સરસ્વતી નદી સુધી આવશે. સતી લોકોનું સત ચુકવવા માટે, લોકોનું ઈમાન, શ્રધ્ધા, ધર્મનિષ્ઠા ડોલાવવા માટે તેમણે કેટલોય પ્રયત્ન કર્યો તો સુરશકિત કદી સ્વસ્થ બેસવાની નથી. એ દૈવી શકિત બલ સંપન્ન કરવા માટે તેનું સામર્થ્ય સંગઠીત કરવા માટે ભગવાન શેષાઈ નારાયણ પોતે આ અવની તળ પર પ્રગટ થઈને પોતાના અલગ અલગ દેવતા અલગ અલગ ઠેકાણે પ્રગટ કરીને દૈવી સંપત્તિનો પ્રસાર પ્રગટ થઈને ભગવાનના મૂળ સનાતન સદ્ધર્મનું દિગ્દર્શન અને પ્રચાર કરીને દૈવી સંપદા સંગઠીત કરશે. યોગ્ય સમય આવતાં જ ચિલોત્ર સંવત્સર, ચૈત્ર માસ પૂર્ણિમા ગુરૂવારના દિવસે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રગટ થઈને દૈત્ય કાલિંગાનો પ્રતિકાર કરવા માટે તેમની પર જાહેર રીતે સવારી કરશે.

જયારે એવા કપટ કલિમાં વ્યાપક હોય, ત્યારે સાચા સતગુરૂને નહી માને કોય. ॥૩૧૦॥
આજે કલિમાં અંતે આચાર લોપસે જાણ, તે જુઠા કરામત કરીને દેખાડસે નિરવાણ. ॥૩૧૧॥
આ દેવ થાપનાનો ભેદ ન જાણે જેહ, અને ગુરૂ નર ગતગંગાસુ દાવો કરસે તેહ. ॥૩૧૨॥
જે કોઈ માસ છ માસે ગતમાં આવસે અજાણ, તે સતગુરૂના ભાખ્યા નહી કરે પરમાણ. ॥૩૧૩॥
જે ગતમાં આવેને માનબઢાઈ નો કરે વિચાર, તેનું આ ગુરૂ નરસુ હેત નહી લગાર. ॥૩૧૪॥
જે અવતારપાત્રમાં ભેદ રાખે આપ, ભાઈ તેણે માથે ચઢે છે મોટું પાપ. ॥૩૧૫॥
જયારે એ નિશાની સઘળી આવી મળસે સાર, તારે સર્વે દુનિયામાં થાસે એકંકાર. ॥૩૧૬॥
જયારે એ વખત વેળા આવશે વકરમ, તારે કલિમાંહેથી ઉઠસે દયા ને ધરમ. ॥૩૧૭॥
એક અવિચલ ધરતી ને બીજો આ સતપંથ જાણ, બાકી સહું કોયે માથે કરમ લીધુ પરમાણ. ॥૩૧૮॥

ત્યારે હસ્તીને દુધ આવશે ને દરિયાવ મીઠા થાસે નિરવાણ,
વડપીપળને તો ફુલને નાગરવેલ ફલ આવશે જાણ. ॥૩૧૯॥
જયારે વરસ દસ દાડલા થાશે ને સાઠ માસની રહેણી જાણ,
ચાંદો સુરજ બેઉ ગરદ જ થાસે અને પાછમ દિશા ઉગસે ભાણ. ॥૩૨૦॥
ચૈત્રમાસ શુક્રવારને આશ્વીન નક્ષત્ર સાર, તે પુનમને દાડે કાયમ પ્રગટ થાસે મુરાર. ॥૩૨૧॥

10 Day = 1 Year
1 Night = 60 Months

દૈત્ય કાલિંગા નિર્મિત દુઃસ્થિતિ સંપૂર્ણ જગતમાં જયારે વ્યાપક થશે તયારે સદગુરૂને કોઈ માનશે નહીં. આ કલિયુગમાં અંતિમ સમયે સર્વ પ્રકારના આચારધર્મ લોકવ્યવહાર બગડશે. સ્વૈચ્છાચાર શરૂ થશે. અસત્યાપણાને વધારે પ્રાધાન્ય મળશે. સત્ય લોપ પામશે. દેવસ્થાપના, દેવતાર્ચન, પૂજાના ભેદ કોઈ જાણશે નહીં, ગુરૂ, મુખી ગતગંગાના લોકો સાથે મિથ્યા વાદવિવાદ કરીને ઝઘડા દાવા ઉપસ્થિત કરશે, સતસંગ, કથા, ર્કિતન, કંટાળાજનક લાગશે, લોકસંગીત, નાટક, તમાશા વધારે લોકપ્રિય બનશે. અનુયાયી લોકો પણ ગુરૂમુખી ગતગંગામાં વર્ષ છ મહીનામાં એકવાર આવશે. સતગુરૂનું વચન પાલન કરશે નહીં. ગુરુ મેળામાં સતસંગમાં માન બઢાઈનો વિચાર કરશે, ગુરૂ શું ઉપદેશે છે, ગુરૂ પોતાના હિતનું શું કહે છે એ તરફ દુર્લક્ષ્ય કરીને હું લક્ષાદીશ, કોટવાધીશ, મારાથી કોઈ ઉચ્ચ નથી, મારા હુકુમત પ્રમાણે બધાંએ વર્તવું જોઈએ. વગેરે માન માન્યતાનો દેખાવ બતાવશે. ગુરૂ માટે, શાસ્ત્ર ગ્રંથ માટે, કોઈ પણ આદરભાવ બતાવશે નહીં. ભગવાને જે અવતાર ધારણ કર્યો છે. તેમાંથી તત્વ ન જાણતાં રામ જ સાચો દેવ હતો. કૃષ્ણ સંધીસાધુ ધૂર્ત હતો. બુધ્ધ થયો જ નહીં. વરાહ અવતાર જ નહોતો. નૃસિંહ એ ફકત ગપ્પા છે વગેરે આ પ્રમાણે વાદ વિવાદ કરીને અશ્રધ્ધા નિર્માણ કરશે. ભગવાનના અવતારપાત્રમાં જે ભેદ માનશે એ પોતાના શિર પર મોટું પાપનું પોટલું લેશે. ઉપર વર્ણવિલી કલિયુગની સંપૂર્ણ નિશાની જયારે ઘડાશે ત્યારે સંપૂર્ણ પૃથ્વીમાં એકાકાર થશે. વર્ણસંકર અને અનાચાર થશે. અતિશય વિકૃત એવી કલિયુગ સ્થિતિનો પ્રયત્ય થશે, દયાભાવ અને ધર્મ દુનિયામાંથી ઉઠી જશે. સદ્‌ગુરૂ પાસેથી આત્મજ્ઞાન ગ્રહણ કરીને એ અનુસાર ધ્યાન, ધારણા, સાધના કરીને આત્મોન્નતિ સાધેલા મહાત્મા જ અવિચળ સુસ્થિર અને નિશ્ચલ રહેશે. બાકી જીવાત્મા પોત પોતાનાં કર્મ જંજાળ પ્રમાણે અતોનાત દુઃખ કષ્ટ ભોગવશે. હાથિ[illegible]ને દુધ પ્રગટ થશે. સમુદ્રનું પાણી મીઠું (ગળ્યું) થશે. તેની ઉપર ઉદર નિર્વાહ કરવો પડશે, વડ પીપળાને ફુલ આવશે, [illegible]ાગરવેલને ફળ આવશે, વગેરે અશકય વાતો શકય થવા લાગશે. પૃથ્વી પર પાપનો ભાર વધીને દસ દિવસમાં એક વર્ષ સંપન્ન થશે. એક રાતમાં સાંઈઠ મહીના એટલે પાંચ વર્ષ સંપન્ન થશે આ પ્રમાણે કલિયુગની વર્ષ પ્રમાણેની ગણતરી થશે. છેલ્લે ચંદ્ર અને સુર્ય બંને પણ અંધુક (અવ્યવસ્થિત) થશે. પશ્ચિમ તરફ સૂર્ય ઉગેલો દેખાશે. ચૈત્ર મહિનામાં આશ્વિન નક્ષત્ર પુર્ણિમા શુક્રવારના દિવસે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ નિત્ય અવિનાશી અખંડઅભંગ એવાભગવંત અવતાર રૂપે પ્રગટ થશે.

10 Day = 1 Year
1 Night = 5 Years

ત્યારે આપણો સ્વામી પોતે પધારસે, ગુરૂ બ્રહ્માજી ભણસે વેદ,
હજારો ભલેરા કર જોડીયા તમે જપો સતગુરૂના ભેદ. ॥૩૨૨॥
શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ નિરંજન નિરાકાર પોતે જાણ,
જેહુને ચરણે ઉગમીયા અનંત કોટી ચન્દ્ર ને ભાણ. ॥૩૨૩॥
ત્રણ કલ્પ ત્રણ જુગમાં, ગુરૂ ભેદ માર્ગ એહ દેખ,
આજ કલિ દસમો આવિયા, તે આપો આપ અલેખ. ॥૩૨૪॥

નિષ્કલંકી નારાયણનું
આગમનનું વર્ણન શરૂ

દેશ દિલમે હરિ અવતરીયા, પ્રત્યક્ષ દેવ મુરાર,
શહર વરજાગડમા બેઠા છે મુનિવર, હરિ જીવનો તારણહાર. ॥૩૨૫॥
નવહી અવતાર પાછળ હોઈ ગયા, કલિ માંહે દસમો અવતાર,
નવ અવતાર દાનવ છેદ્યા દસમે કાલિંગાની છે જાન. ॥૩૨૬॥
જયારે આવી સો નિશાણી પુરી થાશે મુનિવર જાણ,
ત્યારે સ્વામી દૈત્ય કાલિંગા ઉપર સવારી કરશે નીરવાણ. ॥૩૨૭॥
એવા સતવચન ઈમામશાહ બોલ્યા સહી પરમાણ,
ભાઈ મુનિવરો આ તમને કહ્યા છેલ્લાં એંધાણ. ॥૩૨૮॥
જયારે શ્રીહરિ દૈત્ય કાલિંગાને મારવાના કરશે વિચાર,
ત્યારે તેડાવી હનુમાન જાસે ચીનમહાચીન નગર મોઝાર. ॥૩૨૯॥
જયારે હનુમાન જાશે ચીન મહાચીન નગર મોજાર,
તે તો જઈ ઉભા રહસે પાછમ દિશાના દ્વાર. ॥૩૩૦॥
ત્યાં હાક મારીને કરસે હનુમાન બુમ બુમકાર,
હવે તું કાંઇ સુતો છે દૈત્ય કાલિંગો ગમાર. ॥૩૩૧॥
મારા પ્રભુજી આવશે કાટવા તારો શિશ,
ત્યારે દૈત્ય સાંભળી કરે મનમાંહે અતિરીશ. ॥૩૩૨॥
હનુમંતે ક્રોધે કીધો મહા બુભુકાર,
ત્યાંહાના કોટના કાંગરા ઢળી પડયા ચાર. ॥૩૩૩॥
એવી દ્વાહી દઈને હનુમંત પાછા ફર્યા,
અને શહર વરજાગડ માંહે આવી સંચર્યા. ॥૩૩૪॥
પછી દૈત્યને નગરમાં થયો બહુ હલહલંકાર,
ત્યાં સર્વે દૈત્ય મલી યુધ્ધના કરવા લાગા વિચાર. ॥૩૩૫॥

કલિયુગની ૧૦૦ નિશાની પૂરી થઈ.

વિભાગ ૮: લડાઈની ધમકી આપવા હનુમાનને ચીન મોકલ્યા

ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર પ્રગટ થશે એ વખતે બ્રહ્મીભૂત થયેલા સદ્ગુરૂ ઈમામશાહ મહારાજ પણ પ્રગટ થઈને વેદમંત્રોથી યુક્ત ભગવાનનું સ્તુતિગાન કરશે. હજારો દેવ દેવતા માનવ રૂપે પ્રગટ થઈને ભગવાનના સગુણ સાકાર રૂપની સ્તુતિ કરશે. ભગવાનનો અને સદ્ગુરૂ બ્રહ્માનો આગમ ભવિષ્ય ભેદ હે સદ્ભક્તો, તમે સમજી લો. ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ નિરંજન નિરાકાર અજન્મા, અવ્યય, અખંડ, અનાદિ છે. જન્મકર્મને તેને નથી. એ સામાન્ય માનવ કોટીના નથી, સર્વ વ્યાપી અને સર્વદર્શી છે તો પણ ભકતો માટે સગુણત્વ સાકાર રૂપે એ અવ્યકત વ્યકત છે. એ અયોની જ છે. માનવ પ્રમાણે સામાન્ય દ્રષ્ટિકોણમાંથી તેમના દિવ્ય જન્મ કાર્ય માટે વિચાર કરવો યુકત નથી. માનવ પશુ પક્ષાદિ અને વૃક્ષપાષાણાદિ જડ યોની તેના એકમાત્ર સંકલ્પ બળની નિર્માણ થઈ. એ સંપૂર્ણ વિશ્વનો સૃજક પોતે સ્વયંસિધ્ધ સંકલ્પ બળથી જ પ્રગટ થશે. અનંત કોટી ચન્દ્ર સૂર્ય પ્રમાણે અપાર દિવ્ય તેનું તેજ હશે. તે પોતાનું અવતાર કાર્ય કરવા માટે સ્થિર થશે. પાછળના ત્રણ યુગમાં ભગવાને નવ પ્રગટ અવતાર ધારણ કરીને નવ દૈત્યોનો સંહાર કર્યો છે. હવે આજ કલિયુગમાં દૈત્ય કાલિંગાનો સંહાર કરવા માટે શેષશાઈ નારાયણ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર પ્રગટ થશે. તેમના અવતાર

કાર્યની જાણ નિશાની સદગુરૂ મહારાજે કથન કરી છે. ચીન દેશના મહાબલાઢય દૈત્ય કાલિંગો પોતાની જનતાને અનેક પ્રકારે ફસાવી લુબાડી ત્રાહી ત્રાહી કરીને છોડતો. આ જનતાને આ દૈત્યના સંતાપમાંથી છોડાવી શકે એવો એક પણ લોકનેતા મળશે નહીં. પણ ભારત ભૂમીમાં પુણ્યોદયથી ભગવાને એ ભૂમીમાં અનેક જગ્યાએ અનેક ગુપ્ત પ્રગટ અવતાર ધારણ કર્યા હોવાથી ભારત ભૂમિમાં સંપૂર્ણ જગતનું ધ્યાન પોતાની તરફ લેશે અને આ જાગતિક સંઘટનાનું કેન્દ્રસ્થાન ભગવાન શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણ એજ રહેશે. એ જગ્યાએ સંપૂર્ણ શકિત સંગઠીત થશે. વાયુપુત્ર હનુમાન ચિરંજીવ હોવાથી એ પણ એ જાગતીક શકિતમાં સહભાગી બનશે. તેને ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રથમ ચીન દેશમાં દૂત તરીકે મોકલી દૈત્ય કાલિંગાને તેનાથી આતતાયી અને આક્રમક ધોરણ બાબત જાણ આપી જાગૃત કરશે. હનુમાન ચીન નગરના પશ્ચિમ દ્વારમાં ઉભા રહીને મોટે મોટેથી ભુભુ:કાર કરશે, તેના એ અવાજથી નગરના ચૌફેર બાંધેલા કોટની ચારે બાજુ ખરડશે. હનુમાન દૈત્ય કાલિગાને મોટેથી હાક મારીને સંબોધીને ભગવાનનો સંદેશો તેને જણાવશે. હનુમાન કહેશે, 'હે દૈત્યાધિપતિ કાલિંગા ! આજ સુધી તેં જગતની પ્રજા પર ચોરની જેમ છુપા આક્રમણ કર્યા છે. પ્રજાને તે અનેક રીતે પીડી છે. પણ હવે તારો કાળ નજીક જ આવ્યો છે એમ તું નકકી સમજ. કારણ તને મારવા માટે અને તમારી આસુરી શકિતનો સંહાર કરવા માટે મારો સ્વામી શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર રૂપે પ્રગટ થયા છે. તો તું જાહેર યુધ્ધની તૈયારી કર. તને જાગૃત કરીને વીર પ્રમાણે સન્મુખ યુધ્ધ કરવાનું આહવાન અમે આપીએ છીએ.' આ પ્રમાણે જાણ કરી હનુમાન પાછા ફર્યા. હનુમાનનું એ આહવાન સાંભળી દૈત્ય કાલિંગો અતિશય ક્રોધિત થઇ ધૂવાંપૂવાં થવા લાગશે. તેને પકડીને ઠાર મારવા માટે એ ખુબ પ્રયત્ન કરશે. પણ એ વ્યર્થ જશે. હનુમાન પોતાનું દૂતકાર્ય સંપન્ન કરીને ઘટેલી ઘટનાનું બધું વૃત્તાંત કહેવા માટે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પાસે જશે. અહીં દૈત્ય કોલિંગો અને તેના ઇતર આસુરોને હનુમાન દૂતનું વચન સાંભળીને ચિંતિત થશે અને બધા મળીને યુધ્ધનો વિચાર વિનિમય કરવા લાગશે.

દૈત્ય કાલિંગાની સવારીના પરછા જાણ, તે તમે સુણો મુનિવરરો સહી પરમાણ. ॥૩૩૬॥
ત્યાં સઘળા દૈત્ય મળીને એકઠા થાયે, હવે તમારો દુશ્મન આપણાથી જીતી કેમ જાયે. ॥૩૩૭॥
તે દૈત્યને અનંત ક્રોધે મન છુટી કાંપણી, અમે છુ બહુ બલવંત છાસટ કરોડ યોધ્ધાનો ધણી. ॥૩૩૮॥
તે દૈત્ય કાલિંગાનું કુલ્યુ અંગને ચઢે સેલા બખ્તર ટોપ,તેણે બે સહસ્ર યોધ્ધા બાહે વળગે મહાભૂપ. ॥૩૩૯॥
એક માસ દિન સોળ લગી પહેરે સેલા બખ્તર ઉત્તમ સાર, તારે છાસટ કરોડ દૈત્ય એવા બાંધે હથિયાર. ॥૩૪૦॥
તે સર્વે યોધ્ધા સેલા બખ્તર પહેરે સહું સાથ,ત્યારે દૈત્યરાજ કાલિંગાયે સભા ભરી સહું સાથ. ॥૩૪૧॥
ત્યાં સભામાંહે દૈત્ય કાલિંગો બોલ્યો બોહોડ, અને તે દૈત્યસુ ભેટ કરીને બીડા દે હાથ. ॥૩૪૨॥
તમે સુણો ભાઇ યોધ્ધા કાલિંગો કહે નિશંક, તાહા રણક્ષેત્રમાંહા ઝુંજતાં ન આણસો દુ:ખ. ॥૩૪૩॥
ત્યારે સભાભા જે ઉમરાવ બેઠા છે પાંચ, તે દૈત્ય કાલિંગાસું બોલે વાચ. ॥૩૪૪॥

હનુમાને સંદેશો આપ્યા પછી દૈત્ય કાલિંગો પોતાના આગેવાન સેનાપતિઓની અને સહાયકોની સભા ભરાવશે. એ સભામાં હનુમાનની અને શ્રી નિષ્કલંકી નરાયણની નિર્ભત્સના અને પોતાના સભાસજનો સામે નિવેદન કરતી વખતે પોતાના દેશની, દેશબંધવોની, સૈનિકોની અને સભામાં રહેલા અમીર ઉમરાવ સેનાપતિની વાહવાહ, કરીને ગૌરવ કરશે, તેના પોતાના આસુરી ધ્યેય ધોરણ અને સત્તાનું પ્રદર્શન કરશે અને કહેશે કે આટલું છાસઠ કોટી સૈન્યબળ હોવાથી એ શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણની અથવા તેના યત્કિંચિત સૈનિકોથી બીવાની કોઇ જરૂર નથી. એમ કહીને ક્રોધાતિશયથી તેમનાં અંગ ફુલીને અને થરથરવા લાગશે. પછી સિંહ ગર્જના કરતા બધા અસુરો ચીન દેશના ને દૈત્યાધિપતિ કાલિંગાનો જયઘોષ કરશે. પોતાના

આસુરી ધ્યેય ધોરણનો જાહેર રીતે ઘોષ કરીને આનંદ વ્યકત કરશે. એ બધા જાહેર રીતે યુધ્ધ કરવાની તૈયારીમાં લાગશે. સર્વ સૈનિકોને બખ્તર, ટોપ, સંરક્ષક શસ્ત્રો, યુધ્ધોપયોગી સાધન સામગ્રી આપવાની તૈયારીમાં લાગશે. બધા યોધ્ધાઓની તૈયારીમાં એક મહીનો સોળ દિવસ લાગશે. પ્રત્યેક સૈનિકને વસ્ત્ર, બખ્તર, ટોપ, શસ્ત્રો અને ઘોડા, ઊંટ, હાથી વગેરે વાહનો આપીને દૈત્ય કાલિંગો પોતાના સેનાપતિઓ અને દેશના મોટા મોટા અમીર ઉમરાવોની હજુ એક મોટી જાહેર સભા કરશે. એ સભામાં એ બધાને પોતાના ધ્યેય ધોરણની જાણ અને શિખામણ આપશે. પછી કયા માર્ગથી કંઈક રીતે આક્રમણ અતિક્રમણ કરશે. એનું આયોજન સંપૂર્ણ એ પોતાના આસુરોને સમજાવીને કહેશે. આ રીતે સંપૂર્ણ યુધ્ધની તૈયારી થયા પછી પોતાના સૈનિકોને, દેશબંધુઓને પોતાના યુધ્ધ બળની સંપૂર્ણ જાણ થાય તે માટે એ સભામાં પોતાના સેનાનીઓને પાનબીડુ આપી તેમની પાસે શપથ લેવડાવશે અને તે પ્રત્યેક પાસેથી પોતે કોની સાથે કંઈક રીતે યુધ્ધ કરશે એની પ્રતિજ્ઞા કરાવશે. એ બધાને કહેશે કે મારે મારા પ્રાણપ્રિય અસુર બંધુઓ, સંપૂર્ણ જગતમાં પોતાના દેશ અને યુધ્ધમાં અને ઈતર અન્ય ક્ષેત્રમાં પણ સમૃધ્ધ અને નિપુણ છે. પોતે આટલા બલવાન અને સમર્થ છે કે સંપૂર્ણ જગત પર પોતાની સત્તા છે. હું અખિલ જગતનો સ્વામી હોઈને તમે મારા બધા અસુરો અત્યંત બળવાન અને સર્વસમર્થ છો. આમ હોવાથી પોતાની સત્તાનો વિરોધ કરનારો આ કોણ શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રગટ થયો છે. તેને અને તેના બધા મળતિયાઓને આપણે પરાસ્ત કરવા જોઈએ અને આપણા અજોડ અદ્વિતીય સત્તાનું બળ તેમને બતાવી દેવું જોઈએ. માટે તેમની જોડે લડતી વખતે કોઈએ પણ કોઈપણ જાતનું આળશ, કરવું નહીં. જીવ જાય તો પણ પાછું ફરવું નહીં. યુધ્ધ કરતાં કરતાં ભલે પોતાના દેશના કલ્યાણ હેતું મરણ આવે, પણ પ્રાણભયથી યુધ્ધમાંથી ભાગી આવવું નામર્દપણાનું લક્ષણ છે. આ માટે પ્રાણપણાથી લડો અને પોતાની વિરોધી શકિતની બધી પાળો ખોદ નાખીને છિન્નભિન્ન કરો.' દૈત્ય કાલિંગાની અહંકાર યુકત વાણી સાંભળીને વીરરસ ઉત્પન્ન થયેલા અસુરો એના સેનાપતિની આગળ જઈને એક એક જણ પ્રતિજ્ઞા લેવા લાગ્યા.

પેલો દૈત્ય મલકેશર કહે હું પાંચ પાંડવસુ લડું, બાકી અવર યોધ્ધા ચિત્તમાં નવ ધરૂ. ॥૩૪૫॥
બીજો દૈત્ય ગજકેશર મુખથી બોલ્યો કાલ, હું તો ઔટ કરોડી ભુતનો કાલ. ॥૩૪૬॥
ત્રીજો દૈત્ય રણકેશર બોલ્યો વિખ્યાત, હું તો બાણુ લાખ મારૂ પેશાવલ જાત. ॥૩૪૭॥
ચોથો દૈત્ય રકતકેશર બોલ્યો મહાભડવીર, હું તો નવકુળ નાગ મારૂ સધીર. ॥૩૪૮॥
પાંચમો દૈત્ય નાગકેશર કહે સાંભળો ચીનના ધણી, હું તો ચોસઠ લાખ મારૂ જોગણી. ॥૩૪૯॥
ત્યારે ટિલાવંત દૈત્ય તેડે કાલિંગો બોલ્યો બોલ, તે તો અભંગ સરીખા મારૂ કુટમ કરોડ. ॥૩૫૦॥
ત્યારે કમલાકુંવર બોલ્યા દૈત્યની સભામાંહે જઈ, આપણ રાજ ક્ષત્રીવટ પાલવા સહી. ॥૩૫૧॥
તાહા યોધ્ધા હશે તે છુપા નહી રહે, અને ઘણના ઘાયો તે ઐરણ સહે. ॥૩૫૨॥
એવા ઘણના ઘાયે સો સહે ભુપાલ, તમારૂ લખ્યુ તે થાસે કરમ કપાલ. ॥૩૫૩॥
એ સર્વે વાતો તમે ભોગવશો એમ કમલાકુંવર કહે, બાવા ત્યાં ક્ષત્રીય હસે તે છુપા નહી રહે. ॥૩૫૪॥

પહેલાં દૈત્ય સેનાપતિ મલ્લકેસર હાથ ઉપર કરીને મોટેથી પ્રતિજ્ઞા કરવા લાગે છે કે મલ્લયુધ્ધમાં અત્યંત નિષ્ણાત એવો હું જાગતીક કીર્તિનો યુધ્ધો છું. નિષ્કલંકી નારાયણના સૈન્યમાં રહેલા પાંચે પાંડવો સાથે યુધ્ધ કરીને હું તેમનો સંહાર કરીશ, બાકીના યોધ્ધા તો મારા મતથી કચરા પ્રમાણે છે. બીજા મહાબલાઢ્ય ગજ કેસરી દૈત્ય કહે છે કે, શત્રુ સૈન્યના સાડા ત્રણ કોટી ભૂતગણનો હું એક ચપટીમાં સંહાર કરીશ. ત્રીજો રણધુરંધર મહાયોધ્ધો રણકેસર કહેશે કે બાણુ લાખ સૈનિક ગણ રહેલા પેસાવલોનો હું સંહાર કરીશ. ચોથો દૈત્ય રકતકેસરે મોટેથી ગર્જના કરીને કહ્યું કે નવકુળ નાગ સૈન્યનો હું સંહાર કરીશ એવી

પ્રતિજ્ઞા કરું છું. પાંચમો દૈત્ય નાગકેસર કહેશે કે મારા ચીનદેશસ્થ બાંધવો અને દૈત્ય સમ્રાટ કાલિંગા સ્વામી, શત્રુ સૈન્યમાં આવેલ ચોસઠ લાખ જોગણી સૈન્યોનો સંહારની જવાબદારી હું શિર પર લઉં છું. શત્રુ પક્ષે પોતાના યોધ્ધાઓને નામોહરામ કરીને મોહમાં નાખવા માટે જ મેં જોગણી રૂપે સ્ત્રી સૈન્યની યોજના કરી છે. પણ એ મૂળ સાથે ઉખાડી નાંખવાની હું પ્રતિજ્ઞા કરું છું. આ પ્રમાણે જ હજુ અનેકાનેક નામવંત દૈત્યઓએ પોત પોતાની જવાબદારી અનુસાર પ્રતિજ્ઞા લીધી. પ્રત્યેક પોત પોતાના પરાક્રમની કલ્પના કરી. ત્યારે એજ સભામાં હાજર રહેલા દૈત્ય કાલિંગાનો પુત્ર ભકત કમલાકુંવર ઉઠીને ઉભો રહ્યો અને બોલ્યોઃ 'પ્રિય યોધ્ધાગણો, હું વિનંતી કરીને બે શબ્દ તમને કહેવાની હિંમત કરું છું તે શાંત ચિત્તથી સાંભળી લો. તમે બધા યોધ્ધા ગણ અત્યંત કુશળ અને શૂરવીર પરાક્રમી છો. આજ તમારું ક્ષેત્ર, સ્થાન, માન અને પદ અત્યંત શ્રેષ્ઠ અને આપણા દેશની દ્રષ્ટિમાં મહત્વનું છે. પણ યુધ્ધને કારણે દેશને લાભ ન થતાં નુકસાન થવાનો વધારે સંભવ છે. કારણ વિરોધી પક્ષ અત્યંત બળવાન અને સર્વસમર્થ છે. એની આગળ આપણું ટકવું શકય નથી. માટે તમે યુધ્ધ ન કરતાં તેમની સાથે સમજુતી કરવાનો પ્રયત્ન કરો. યુધ્ધ એટલે ઐરણ્ય ઘણની ગાંઠ છે. ઘણના ઘાવ સહન કરવાની એરણી પ્રમાણે આપણી શકિત હોય તો આગળ પગલું ભરો. અર્થાત સાચો ક્ષત્રિય પરાક્રમી ત્યાં પ્રત્યક્ષ યુધ્ધમાં અંગચુકારપણું કરશે નહીં, પણ વિરોધી પક્ષનું બળ જોઈને કાર્ય કરો. ફકત કલ્પના કરીને ઘોષણા કરવાથી કાર્ય સિધ્ધ થશે નહીં. આપણા દેશના આગળનો ભવિષ્યનો વિચાર કરીને સમજુતી કરવાનો પ્રયત્ન કરવો એ મારું તમને નમ્ર નિવેદન છે. ભકત કમલાકુંવરનું વચન માનનારા એ સભામાં કોઇ નહોતું. ઉલટું એ સર્વ સભાએ તેનો ઉપહાસ કરીને નીચે બેસાડયો અને એ બોલ્યાઃ 'બાળક હજુ તું નાને છે. તને આ યુધ્ધના દાવ પેંચ સમજવું શકય નથી. અમે સર્વ શ્રેષ્ઠ અને જ્યેષ્ઠ નાતે પોતાના દેશનું ભવિષ્ય જાણીને જ આ કાર્ય માટે ઉદ્યુત થયા છીએ.' એમ કહીને તેણે સભા બરખાસ્ત કરી અને સર્વ યોધ્ધા પોત પોતાની તૈયારીમાં લાગ્યા.

ત્યારે દૈત્ય કાલિંગો ચંચલ તુરંગ પલાણસે વાહન,તેહને સાડાબાર મણની હાથે કમાન. ॥૩૫૫॥
તેહને સાડાબાવીસ શેરનો તરકસ મહાતીર, ભાઈ જેથી ફાટે વજની ભીત. ॥૩૫૬॥
તે પાસે છુરી કટયારી મુદ્રલ તલવાર, એવા દૈત્ય છ માસ લગી બાંધે હથીયાર. ॥૩૫૭॥
તે ઘોડાને પાખર ઘાલી બાંધે ફરતી ઘુંઘર માલ,અને દૈત્ય કાલિંગો ચંચલ તુરંગ થાયે સ્વાર. ॥૩૫૮॥
તે દૈત્ય કાલિંગો ઘેર થકી ચાલ્યા જયારે થઇ સ્વાર,ત્યારે આગળ રોઈ ઉઠી રાંડી વિધવા નાર. ॥૩૫૯॥
વળી દૈત્યને સુકે કાષ્ટે કાગ કલકલે, તેણે નકટી નાર એક સામી આવી મલે. ॥૩૬૦॥
જો આવા અપમાન અપશુકન દૈત્યને થાયે, તો પણ ક્રોધ કરીને મનશુ બોલે કાલિંગો રાયે. ॥૩૬૧॥
ત્યારે બોલ્યા સુરજારાણીને કમલાકુંવર સતભાયે, એ અભંગ સાથે યુધ્ધ કર્યો નહી જાયે. ॥૩૬૨॥
જે દેવ ત્રણ ભુવનના ધણી કહેવાયે, તે અભંગસુ યુધ્ધ કેમ કરસો હો રાયે. ॥૩૬૩॥
એવા વચન સુણીને બહુ કોપીયા કાલિંગો રાયે, તે તો અહંકાર કરીને બોલ્યો રાણીશુ ત્યાંયે. ॥૩૬૪॥
હારે રાણી અમારા દલનો કઇ પાર ન પાયે, હવે મુજ આગળ અભંગ જીતી કેમ જાયે. ॥૩૬૫॥
હારે રાણી મારી સાથે યોધ્ધા અતિ બળીયા જાણ, તે ત્યાં અભંગનું સૈન્ય મારસે નિરવાણ. ॥૩૬૬॥
એવા ગર્વ કરી દૈત્ય નગરથી બાહર નિસર્યો, તે ઉત્તર દિશાને દરવાજે જઈ સંચર્યો. ॥૩૬૭॥

વિભાગ ૯: સુરજારાણી અને કમલાકુંવર ની લડાઈ ના કરવા વિનંતી

દૈત્ય કાલિંગો પોતાના પવનવેગી ચંચળ અશ્વ પર સવાર થવા માટે તેના શરીર પર શૃંગાર ચઢાવશે, દૈત્ય કાલિંગાનું ધનુષ્ય સાડા બાર મણનું રહેશે અને તેને સાડા બાવીસ શેર વજનનું બાણ લગાવી એ આયુધથી ભગવાન સાથે યુધ્ધ કરશે. વજ્રપ્રાય એવા એ શસ્ત્રથી પણ ભીંત ફાટી જાય એવા પ્રકારનું તીક્ષ્ણ અને મજબુત એ શસ્ત્ર હશે. બીજા અનેક શસ્ત્રાસ્ત્રો એ

ધારણ કરશે. તેમાં મુખ્ય છુરી, કટારી, મુગ્દલ, તલવાર રહેશે. આ શસ્ત્રોથી સજ્જ થયા પછી છ મહીના સુધી એ શસ્ત્રો ચલાવવાનો અનુભવ લેશે, યુધ્ધના પ્રાત્યક્ષિક લેવા માટે તેમને છ મહિના લાગશે. પછી દૈત્ય કાલિંગો પોતાના ચંચલ અશ્વ પર પલાણ નાખશે. તેના ઝુલ પડદા કિનખાબના હશે. ઘુંઘરાની ફરતે માળા બાંધશે. અતિશય મુલ્યવાન રત્નમણિકથી શૃંગારીને એ ઘોડા પર સ્વાર થઈને દૈત્ય કાલિંગો પોતાના સૈનિકોનું સંચાલન કરશે. પ્રત્યક્ષ સવારી પર જતી વખતે જ્યારે તે ઘેરથી નીકળી પ્રયાણ કરશે. ત્યારે તેની સામેથી એક વિધવા સ્ત્રી રડતી રડતી અને મોટે મોટેથી કર્કશ અવાજથી બુમો પાડતી આવશે. આજુબાજુમાં સૂકા લાકડાં પર કાગડા બેસીને કર્કશ અવાજથી આક્રોશ કરશે. થોડે આગળ ગયા પછી બિલકુલ નાક ન હોય એવી મહાકુષ્ટી રોગી સ્ત્રી સામે આડી આવશે. એવા પ્રકારનાં અત્યંત અશુભ સુચક એવા એ અપશુકન ઘડીને દૈત્ય કાલિંગો આગળ પ્રયાણ કરશે. ઉપરના અપશુકન થયા પછી માત્ર તેનું મન ખચકાશે પણ ઉપરથી અભિમાનથી, અતિશય ક્રોધથી પોતાના પરાક્રમનાં વખાણ કરતો કરતો આગળ ચાલવા લાગશે. આ બધું દ્રશ્ય જોઈને અને દૈત્ય કાલિંગાના આતતાયી પણાની વાણી સાંભળીને અને તેને યુધ્ધ ન કરવા માટે સુરજારાણી અને કમળાકુંવરનાં મન સંતાપશે. તે એકાન્તમાં કાલિંગા પાસે જશે અને તેને યુધ્ધ ન કરવા માટે વિનંતી કરશે. એ કહેશે કે 'હે સ્વામી, તાત તમે એ અભંગ અવિનાશી એવા શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ સાથે યુધ્ધ કરશો નહીં. એ ત્રિભુવનપતિ અભંગ એવા દેવ છે. તેની સાથે યુધ્ધમાં આપણે ટકાવ થશે નહીં.' આ વચન સાંભળતાં કાલિંગાનું શરીર સંતાપાતિશયથી ગરમ લય થઈ જશે. અત્યંત અહંકારથી એ રાણીને બોલશે. 'હે રાણી તું શું બોલે છે મારા પરાક્રમની તને જાણ છે કે નહીં ? અમારું સૈન્ય બળ શસ્ત્રશાસ્ત્ર બળ કેટલું મોટુ અગાધ છે એ તને ખબર નથી માટે તમે આમ બોલો છો પણ મારો એક સૈનિક યોધ્ધો એવો બળવાન પરાક્રમી છે કે જે અભંગ છે એમ તમે કહો છો તેનો સૈન્યો સાથે સંહાર કરશે.' આ પ્રમાણે દૈત્ય કાલિંગો નગર બહાર પ્રયાણ કરશે અને નગરના ઉત્તર દરવાજા પર જઈને પહોંચશે.

જે ઉત્તર દિશામાંહે એકવીસ દરવાજા ઉત્તમ સાર, એક એક બારણુ ગાઉ ગાઉ પોહોળો છે વિસ્તાર. ॥૩૬૮॥
જે દૈત્યના દલનો પાર ન લેવાયે, તે સૈન્ય એકવીસ દરવાજે સભટ બરાબર ચાલ્યાં જાયે. ॥૩૬૯॥
ત્યાં ચોસઠ પોર લગી એકવીસ દરવાજે દલ નિસરે,તે સર્વે જઈને પશ્ચિમ દિશામા પિયાણ કરે. ॥૩૭૦॥
તે દૈત્ય કમલાકુંવરને રાજ બેસારી નિસર્યો,હવે રાણી કુંવર તમે આ ચીન નગરીના રાજ કરો. ॥૩૭૧॥
દૈત્ય કાલિંગાયે કમલાકુંવરને રાજપાટ સાંપીયા જહાં,અને કહિયો જે તમે બેસીને કરો સઘલાં કાજ ઈહા. ॥૩૭૨॥
તેણે અરથ ગરથ ધનમાલ સર્વે સોપીયા જહાં,અને સોપીયા ચીન મહાચીન નગરીના રાજ તહાં. ॥૩૭૩॥
જે કમલાકુંવરને રાજપાટ નગર સર્વે સોપીયા,ત્યારે મુખીગત આ સતપંથ લઈ એકધ્યાન જો થયા. ॥૩૭૪॥
ત્યાં કમળાકુંવર ગત સર્વે દેવ લોક નરની જાણ, તે સુમરણી લઈ જીકર કરે સ્વામી દો દર્શન. ॥૩૭૫॥
જયારે દેવને એવી વિનંતી મુખી ગત કરે છે સેવ, ત્યારે મનવેગે સતગુરૂ બ્રહ્મા પ્રગટ થયા દેવ. ॥૩૭૬॥
જયારે ગુરૂ પાછમ દિશાને દરવાજે ઉભા છે આયે,ત્યાં સુરજારાણી કમલાકુંવર મુખી ગત સર્વે લાગ્યા પાયે. ॥૩૭૭॥
ત્યાં દેવને કરી પ્રણામ ને સર્વે ઉભા કરજોડ,ત્યારે મુખી કમલાકુંવર બોલ્યા બોલ. ॥૩૭૮॥

દૈત્ય કાલિંગાની રાજધાનીને ચોફેર કોટ હોઈને ઉત્તર તરફ એક એક યોજન અંતર પર એકવીસ દરવાજા, બુરૂજ, પહેરા બેસાડેલા હશે. આ રીતે સુરક્ષિત એવા એ માર્ગે સંપૂર્ણ સૈન્ય ચોસઠ પહર એટલે આઠ દિવસ સુધી નીકળશે. આટલી મોટી અફાટ સેના તેની રહેશે. છેલ્લા દ્વારમાંથી બહાર નીકળ્યા પછી પશ્ચિમ તરફ વળીને છેક ભારત તરફ એ પ્રયાણ કરશે. ચીનમાંથી નીકળવાના પહેલાં દૈત્ય કાલિંગો પોતાની અનુપસ્થિતિમાં દેશનો કારભાર ઉત્તમ ચાલે એ માટે અધિકારપદ

કમલાકુંવરના હાથે સુપર્દ કરશે. કમલાકુંવરને ચીન દેશના સિંહાસન પર બેસાડી સુરજારાણીને તેની સહાય કરવા માટે નીમશે. આ રીતે સર્વ રાજ્ય કારભારની વ્યવસ્થા કરશે. ધન, અર્થભંડાર, રાજયસુત્રો, ન્યાયદાન વગેરે સર્વ અધિકાર કમલાકુંવરને સોંપીને એ યુધ્ધ માટે પ્રયાણ કરશે. હવે પોતે દૈત્ય કાલિંગો તેના સર્વ અકરાળ એવા સેનાનીઓ તેમજ સંપૂર્ણ સૈન્ય યુધ્ધ માટે નીકળી ગયા પછી અહીં ચીનદેશમાં જે જનતા રહેશે તેમને ભકત કમલાકુંવર સન્માર્ગની રાહ દર્શાવશે. અને તેમના મન પર ધાર્મિક સંસ્કાર ઘડાય માટે ઠેક ઠેકાણે ધર્મપીઠ દેવમંદિર સ્થાપીને ત્યાં પૂજા અર્ચના, સતસંગ, કથાકિર્તન શરૂ કરશે. સર્વ પ્રજાજનોમાં ધાર્મિક સંસ્કાર આવે તે માટે પોતાની અધ્યક્ષતા નીચે અલગ અલગ ધર્મસભા યોજીને સર્વત્ર ઈશ્વર ધ્યાન પૂજા નામસ્મરણોનો પ્રચાર કરશે. સુસંસ્કારી પ્રજા પોત પોતાની રીતે સર્વ કાર્યક્રમમાં ભાગ લઈને પોતાના લોકનેતા, ધર્મનેતા ભકત કમલાકુંવરના ધર્મકાર્યમાં સક્રીય સહભાગી થશે. કમલાકુંવર પોતાના ભકિતના બળથી સર્વ દેવસભા પૂજા પોતાના ઘેર જ ભરાવશે. કમલાકુંવર મુખી થઈને જપમાળા હાથમાં લઈને પૂજા સતસંગ કરશે. સંપૂર્ણ ગતગંગા પૂજા માટે ભકત કમલાકુંવરના ઘેર એક્ત્રીત થઈ એકાંતમાં એકાગ્ર ચિત્તથી ભગવાનની આરાધના કરશે.' ભગવાન તારી ઈચ્છા સર્વ સમર્થ છે. તું બલવાન ધૈર્યવાન અને સત્વશીલ સત્યવાન છો, અમે ગરીબ પ્રજા બધા તારા જ અનુગ્રહમાં છીએ. આ સંપૂર્ણ મુખી ગતગંગામાં એક વિનંતી કરે છે કે એક વાર તમારાં દર્શન થાય. તમારા સ્વરૂપ સાક્ષાત્કારનો લાભ અમ પતિત જીવોને થાય એ જ અમારી ઈચ્છા કામના છે. અમને આ રાજ્ય, ધન, અર્થ, પદ વગેરે કંઈ પણ નથી જોઈતાં. ફકત તારાં દર્શન, તારો સહવાસ અમે નિત્ય ઈચ્છીએ છીએ.' સર્વ મુખી અને ગતગંગાની પ્રાર્થના સાંભળીને સદગુરૂ બ્રહ્મા એ જગ્યાએ પ્રગટ થયાં. ત્યારે કમળાકુંવર સુરજાબાઈ અને સર્વ ગતગંગા ઉઠીને ઉભાં રહ્યાં અને બધાએ તેમની પૂજા અર્ચના આરતી કરીને સિંહાસન પર બેસાડયા અને બધા લોકો નમ્રપણેથી હાથ જોડીને તેમની સામે ઉભા રહ્યાં. સદગુરૂ બ્રહ્માનું એ અલૌકિક સ્વરૂપ, સૌદર્ય અને બ્રહ્મતેજ જોઈને બધા ભાવ વિભોર થઈ ગયા. ભકત કમલાકુંવર આગળ જઈને તેમને વિનવવા લાગ્યો.

તમે સુણો સતગુરૂજી વિનંતી અમો રંકજ તણી, હવે અમને કઠણ વેલા ન દેખાડશા હો ધણી. ॥૩૭૯॥
સ્વામી અપરાધી ગત સર્વે તમારી કેવાયે, અમે અપરાધી જીવ લાગુ તમારે પાયે. ॥૩૮૦॥
સ્વામી અમે ઉણી આચારી તમે ક્ષમા કરનાર, હવે અમારા અજ્ઞાનનો નહીં અંતને પાર. ॥૩૮૧॥
ત્યાં સતગુરૂયે સર્વે રખેશરને વાત કહી, હવે મુખી કમલાકુંવરને શિર ભરણા ભરાસે સહી. ॥૩૮૨॥
તે માટે સર્વે દેવલોક ચીનનગરી છોડી બાહેર નિસરો,તે જંબુદ્વિપ હેમપુરી નગરીમાંહે જઈ સંચરો. ॥૩૮૩॥
તાહાં તમે શ્રીનારાયણના સૈન્યમાં મલજો સહી,હવે ચીન મહાચીનને ડુબાવશે સ્વામી અહી. ॥૩૮૪॥
જયારે એવા કહીને સતગુરૂ બ્રહ્મા ચાલ્યા વિદા થાયે,તાહા સર્વે દેવલોક જઈ લાગ્યા સતગુરૂને પાયે. ॥૩૮૫॥
ત્યારે સુરજારાણી વિનંતી કરે સતગુરૂસુ ધણી, હવે અમને અંતઃકાલે ન વિસારશો ધણી. ॥૩૮૬॥
જે દેવલોક સર્વે ચીન નગરી છોડી ચાલી નિસર્યા,તે દેવ જંબુદ્વિપે હેમપુરી નગરીમાં આવી સંચર્યા. ॥૩૮૭॥
જે સુરજારાણી મુખી ગત મળીને સ્વામીના દલ માંહા જાયે,તે જઈ લાગે સતગુરૂ બ્રહ્માના પાયે. ॥૩૮૮॥
તે સર્વે ગતમુખી પાયે લાગી સ્તુતિ કરે ઘણી, હવે અમને ચરણે રાખો તમારે ધણી. ॥૩૮૯॥

વિભાગ ૧૦: સ્વામિ (નિષ્કલંકી નારાયણ) ની સેનાનું વર્ણન

ભકત કમલાકુંવર અને સુરજારાણી અને સંપૂર્ણ ગતગંગા સદગુરૂ મહારાજને હાથ જોડીને નમ્રભાવે વિનવવા લાગ્યાં કે 'હે નાથ, અમે અનાથોની વિનંતી કાને ધરો. તમે પાછળ અતિ કઠિન સુચવ્યા પ્રમાણે એવા આ પ્રલય કાળનું દર્શન અમને થાય નહીં એવી અમારી આગ્રહની વિનંતી છે. તે મહાભયાનક કલિકાલમાં આપની કૃપાછત્ર નીચે અમને રાખો. અમે અપરાધી છીએ. અમે બધા તમારા ચરણાવિંદી શરણમાં આવ્યા છીએ. અમે અપરાધી, આચારહીન હોઈએ તો પણ તમારા

દાસ, આજ્ઞાંકીત સેવક, તમારી જ પ્રજા છીએ. હે સદ્‌ગુરૂનાથ અમારા અજ્ઞાનનો પાર નથી. તમે કૃપા કરીને અમારાં અજ્ઞાન દુર કરો. અમારી અવિદ્યાનું માયાવી પટલ દુર કરીને તમારા સતજ્ઞાન રૂપ ધર્મ સૂર્યની ઉજ્વલ પ્રકાશજ્યોત અમારા પર નાખો એવી વિનમ્રભાવે અમે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.' સદ્‌ભકતોની આ પ્રાર્થના સાંભળીને સદ્‌ગુરૂનાથ બોલ્યા, અહો સદભકતો ઋષિવરો તમારી ભકિત જાણીને તમારા નિર્મળ વિશુધ્ધ અંતઃકરણ જાણીને હું સન્માર્ગદર્શન માટે આવ્યો છું. તમે બધા લોકો હવે એક ક્ષણ ભર પણ અહીં ચીન નગરીમાં રહેશો નહીં. કારણ શ્રી નિષ્કલંકી નાથ દૈત્ય કાલિંગાનો સંહાર કરીને સંપૂર્ણ પૃથ્વી નિર્દાનવી કરશે. આ પૃથ્વી પાપમયભુમી લવલેશ ન રહે તે માટે ભગવાન આ સંપૂર્ણ ચીનનગર સાગરમાં જળમય કરશે માટે તમે બધાં પોતાની પૂજાપાઠ અન દેવસભા માટે આ સ્થાન છોડી જંબુદ્વિપમાં કુંવારીકાક્ષેત્ર ધામમાં ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકીના ધામમાં આવી જાવ. ત્યાં તમારા જીવનનું સાર્થક થશે. તમારો આ સદ્‌ભકત કમલાકુંવર છે. તેનું છાયાછત્ર તમારા પર અખંડિત રીતે રહેશે. એકી સાથે એકચિત્તે તમે તેના મેળામાં સહભાગી થાઓ. જલ્દી જ તમે મુકત થશો.' એમ આશ્વાસન આપી સદગુરૂ મહારાજ તેમનો વિચાર લઈને સ્વસ્થતાથી જવા નીકળ્યા. ત્યારે બધાએ અધીરતાથી તેના ચરણ પ્રણામ કર્યા. સુરજારાણીએ કહ્યુંઃ 'હે સદ્‌ગુરૂનાથ અંતઃકાળ સમયે તમારું સતત સ્મરણ અમારા અંતઃકરણમાં રહે એ પ્રકારની કૃપા અમારા પર કરો. એક ક્ષણ પણ તારા સ્મરણચિંતનથી ખાલી જાય નહીં. સદૈવ અહર્નિશ અખંડીતપણે તમે અમારા હૃદયસિંહાસન પર બિરાજમાન થાઓ એવી અમારી અંતઃકરણથી તમારા ચરણકમળે નમ્ર પ્રાર્થના છે.' સુરજારાણી કમળાકુંવર અને ઈતર સર્વ સદભકતજનોની પ્રાર્થના સાંભળીને સદ્‌ગુરૂ મહારાજ અત્યંત આનંદીત થયા. હર્ષભેર અંતઃકરણથી અને સ્નેહાર્દ દ્રષ્ટિથી બધાની મનોકામના પૂર્ણ કરનારા બ્રહ્મ ચૈતન્ય સ્વરૂપ અંતર્યામી સદગુરૂ મહારાજે તેમને કૃપાશીર્વાદ અને વરદાન આપ્યું અને તે અંતર્ધ્યાન પામ્યા. પછી બધાએ દેવ સભા સાથે ચીન નગર છોડીને જંબુદ્વિપ તરફ પ્રયાણ કર્યું. હેમપુર નગરીમાં ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના નિવાસ સ્થાને આવ્યા પછી બધાએ ભગવાનને હાથ જોડીને નમ્રભાવે પ્રણામ કર્યા. ભગવાને તેમના એ પ્રેમભાવના પ્રણામ સ્વીકારીને તેમને યોગ્ય આવકાર આપી તેમનો આદર સત્કાર કરીને પોતાના અનંત કોટી સૈન્યના મેળામાં તેમને જોડી લીધા. ભકત કમલાકુંવર અને સુરજામાઈ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અને સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માના ચરણે લાગી અનન્યભાવે તેમની સ્તુતિ ગાવા લાગ્યાં.

શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણ પ્રગટ થયાના પરછા જાણ, ભાઈ સુણો મુનિવરો તેની વાણ. ॥૩૯૦॥
જયારે પ્રભુજી દૈત્ય કોલિંગાને મારવાનો કરે વિચાર,ત્યારે સ્વામી મેદની માંહેથી પ્રગટ થશે તે વાર. ॥૩૯૧॥
જે સ્વામીના શ્વેત ઘોડો શૃંગાર વખાણ, તે ઘોડાના સુવર્ણ રત્ને જડિયા પલાણ. ॥૩૯૨॥
તે ઘોડાની લગામે પટા સોનેરી કડા, તે બહુ રત્ન પદારથ હિરે જડા. ॥૩૯૩॥
તે ઘોડાની કોટે બાંધી હિરારત્નની માલ, તે ઘોડાને મોતી પહેરાવા છે બાલોબાલ. ॥૩૯૪॥
તે ઘોડાને તંગ સોવણસુતરણા બાંધે કુંદના તાર, તારે સતગુરૂ કહે ઓર અનંત શૃંગાર. ॥૩૯૫॥
તે સ્વામીનો શ્વેત ઘોડો શણગાર્યો મહા ભરપૂર, જાણે સહસ્ત્ર કળા લઈને ઉગા સૂર. ॥૩૯૬॥
ત્યારે હસી હરખીને સ્વામીજી બોલ્યા બોલ, અને તે માણક જડત્રની કરે સંજોય. ॥૩૯૭॥
સ્વામીની પગની મોજડી સુવર્ણ ઝલકાત, તે સ્વામી પહેરે વસ્ત્ર શ્વેત ભાત. ॥૩૯૮॥
ત્યાં એવો કેડે પટકોલ બાંધે યદુરાયે, આ સદગુરૂ કહે તે અમુલખ કહો નવ જાયે. ॥૩૯૯॥
સ્વામીને માથે મુગટ કાને કુંડલ છલકાયે,ત્યારે સ્વામીની નજર સામુ દેખ્યુ નવ જાયે. ॥૪૦૦॥
જે છુરી કટયાર સ્વામી કેડે કસ બાંધે તેણીવાર, સ્વામીને ખડગ ત્રિધારૂ ધર્યું હાથમાંહા સાર. ॥૪૦૧॥

જયારે શ્વેત ઘોડે સ્વામી થાયે સ્વાર, ત્યારે ત્રિભુવન માહે પડશે પોકાર. ॥૪૦૨॥
જે સતગુરૂજી હર્ષસુ બોલ્યા વિખ્યાત, સ્વામીના હાથમા ચાબકો બહુરંગી ભાત. ॥૪૦૩॥
જે વરજા શહર માંહા સ્વામીના સૈન્ય જો ભળે; તહાંથી મજલે મજલે પિયાણ જો કરે. ॥૪૦૪॥
હનુમાન વીર તાહા દેસે હાક, અને મલસે યોધ્ધા ત્યાં લાખો લાખ. ॥૪૦૫॥

ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના પ્રાકટયનું વર્ણન કરતી વખતે સતગુરૂ મહારાજ કહે છે કે યોગ્ય અનુકુળ કાળ પ્રાપ્ત થતાં જ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પૂર્વ ક્ષિતિજ પર જે પ્રમાણે સુર્યનારાયણ ઉદીત થાય છે તદ્વત ભૂગર્ભમાંથી જમીન વિદારણ કરતા પોતાના શ્વેત અશ્વ પર સવાર થયેલી સ્થિતિમાં પ્રગટ થશે. તે સગુણસાકાર સ્વરૂપ સુંદર મનોહર મુર્તિનું સ્વરૂપ અત્યંત તેજસ્વી સોજવળ ભવ્ય અને દિવ્ય હશે. દૈત્યના સંહાર માટે તેણે વિદ્યુત્વતા પ્રમાણે ચકચકીત એવી ત્રણ ધારની તલવાર ધારણ કરી હશે. ભગવાનના શ્વેત અશ્વનું ભવ્ય દિવ્ય તેજસ્વી સ્વરૂપનું વર્ણન કરવું સર્વસ્વી અશકય છે. પ્રત્યક્ષ ભગવાનનું વાહન એવો તે અશ્વ શેષનો અવતાર છે. તેના શૃંગારના અને પ્રભાનાં વખાણ કરવાં અવર્ણનીય છે. રત્નમાણેકથી જડાયેલા એવા સુવર્ણના પલાણ તેની પીઠ પર ઝળકે છે. તેની નીચે એક અત્યંત મૃદુ એવી રંગબેરંગી રેશમી શાલ હોઈને તેના પર સુંદર કલાકસબીનું નકશીકામ કર્યુ છે. તેને લીલા માણેક મોતીના ઝાલરો લગાવી છે. આ સુવર્ણના તારમાં સુવર્ણ અને રૂપેરી ફુલ પરોવીને એની ઉપર રત્ન જડીત એવા ગોફ તેના ગળામાં બાંધ્યા છે. આ પ્રકારે નાનાવિધ પ્રકારના એ શ્વેત અશ્વને શૃંગારેલો હોઈને ઉદય મહેમાન સૂર્યની જેમ તેની સ્વરૂપ શોભા દેખાતી હતી. સહસ્રકળાયી યુકત એવો સૂર્યોદય થાય એ પ્રમાણે એ અશ્વ અત્યંત તેજસ્વી અને સુંદર દેખાતો હતો. આવા એ અશ્વની કેશવાળી પર અને માથા પર મમતાથી હાથ ફેરવતા ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી અશ્વના શૃંગારની સંયોજના સારી થઈ છે કે નહીં તેનું એ નિરીક્ષણ કરે છે. ભગવાને પોતાના પગમાં સુવર્ણકાંતિના જોડા પહેર્યા હોઈને તેની ઉપર ઠેક ઠેકાણે માણેક રત્ન જડેલા છે. તેમણે અંગ પર ધારણ કરેલા વસ્ત્ર બહુમુલ્ય અને બહુરંગી છે. તેમણે પોતાની મસ્તક પર એક પટકો બાંધ્યો હોઈને તેના પર સુવર્ણ મુકુટ પહેર્યો છે. તેમના કાન પર મુકુટા સાથે જડેલા એવા મકરાકાર કુંડળ ઝળકે છે. તેમણે ગળામાં અલગ અલગ પ્રકારના સુવર્ણ મોતીની ગોફ, કંઠ માળા પહેરેલી છે. તેના સ્વરૂપની શોભા ફકત અવર્ણનીય છે. તેમના તેજથી સામેથી મુખારવિંદ જોઈ પણ શકાતું નથી. ભગવાને પોતાના શરીર પર અલગ અલગ અનેક વિધ શસ્ત્રો ધારણ કર્યા છે. સુરી, કટારી, ઢાલ, તલવાર, ધનુષ્યબાણ, મુગદલ, ગદા, શંખ વગેરે અને શસ્ત્રો એમની પાસે હોઈને એક અત્યંત અદ્ભુત તેજસ્વી એવં ત્રિધારી ખડગ તેમણે એક હાથમાં લીધું છે અને બીજા હાથમાં વિવિધ રંગીન ચાબુક લીધો છે. આ પ્રકારનું અદ્ભુત સુંદર તેજસ્વી સ્વરૂપ જોઈને બધા હર્ષીત આનંદીત પુલકીત થાય છે. ભગવાન પોતાના સર્વ સૈન્યોની જમાવટ અને સંગઠન કરે છે. ત્યાં હનુમાન મોટેથી ભુભુકાર કરતાં ત્રિભુવનના સૈન્યને હાક મારીને એકત્ર કરી ભેગા કરે છે. હનુમાનના હાકને પ્રતિસાદ આપી સર્વ સૈન્ય ત્યાં હાજર થાય છે. તેમાં કયા કયા સૈનિક દાખલ થયા એ સદગુરૂ મહારાજ વર્ણન કરીને કહે છે.

સ્વામીના સૈન્ય મેલાવાના પરછા જાણ, તમે સુણો મુનિવર તેહ નિરવાણ. ॥૪૦૬॥
ત્યાં પેલી ચોસઠ લાખ જોગણીયો આવે જે વાર,તે હાથ ડમરૂ વગાડેને બોલે જયજયકાર. ॥૪૦૭॥
જે સૈન્ય સાથે ઔટ કરોડ જન ભુતાત, તેમાં બાણુ લાખ ચઢે પેસાવળ જાત. ॥૪૦૮॥
તેમા દેવી જોગણીની ભૂત પેસાવલ જાત, તે સ્વામીના સૈન્ય આગળ માર્ગ સમારે ઉતપાત. ॥૪૦૯॥
જે સતગુરૂ બ્રહ્માજી આદે અનંત કરોડી દેવ ઉધ્ધરા જેહ,
તો અંતે સ્વામીની સેનામાંહી આવી સંચરા તેહ.॥૪૧૦॥

જે દેવ જખા નવ્વાણુ કરોડી કેવાયે, તે પણ આવી લાગા સ્વામીજીને પાયે. ॥૪૧૧॥
જે દેવ છપ્પન કરોડી મેઘા સત સંઘાત, તે પણ આવી લાગે સ્વામીજીને સાથ. ॥૪૧૨॥
જે કોઈ બત્રીસ કરોડી કિન્નર દેવ, અને તે પણ આવ્યા સ્વામીજીની સેવ. ॥૪૧૩॥
તે દેવ તેત્રીસ કરોડી મુનિવર ભયા, અને તે પણ સ્વામીને પાસે આવીયા. ॥૪૧૪॥
જે દેવ પાંચ કરોડી પ્રહલાદ સરજયા તે, તે પણ આવી મળ્યા પ્રભુની સંઘાતે. ॥૪૧૫॥
જે દેવ સાત કરોડીશું હરિશ્ચંદ્ર રાયે, તે પણ આવી લાગા સ્વામીને પાયે. ॥૪૧૬॥
જે દેવ નવ કરોડીશું ભકત યુધિષ્ઠિર જાણ, તે પણ સર્વે રણ ચઢયા નિરવાણ. ॥૪૧૭॥
જે દેવ બાર કરોડીશું સ્વામી સદ્ગુરૂ નાથ, તે પણ આવી મળ્યા શ્રી સ્વામીજી સાથ. ॥૪૧૮॥
એવા પ્રભુજીના સૈન્ય આપ છે ઉત્તમ સાર, પણ તેહમાં પાંડવ દલનો નહી અંત ને પાર. ॥૪૧૯॥

ભગવાન શ્રી નિકલંકી નારાયણના સૈન્યના મેળામાં જગતની પવિત્ર મહાભૂતિમાં જન્મ ધારણ કરીને આવેલા સર્વ દેવગણ રહેશે. સર્વ દેવગણ પોત પોતાના દૂતગણ સાથે મૃત્યુલોકમાં અલગ અલગ જગ્યાએ જન્મ ધારણ કરશે અને હનુમાનની હાક સાંભળતાં જ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના છત્ર નીચે એકત્રીત ભેગા થશે. તેમાં સર્વ પ્રથમ ચોસઠ લાખ યોગિણી હાથમાં ડમરૂ અને શસ્ત્ર ધારણ કરીને ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણનો જયજયકાર કરતી આવશે. પછી સાડા ત્રણ કોટી ભૂતગણ આવશે. એ પૈકી બાણુ લાખ પેસાવલ જાતીનાં સૈન્ય રહેશે. યોગીણી ભુત અને પિશાચ એ ભગવાન શંકરના દૂતગણ હોઈને ભગવાનની સહાય માટે એ મૃત્યુલોકમાં અવતરશે અને ભગવાનના સૈન્ય આગળ ચાલતા જઈને સૈન્યનો માર્ગ ખુલ્લો કરતાં ચાલશે. ભગવાનના સૈનિકોની ઉત્તમ પ્રકારની સેવાચાકરી કરશે. અનાદિકાળથી સતગુરૂ બ્રહ્મા દ્વારા જે જીવાત્મા અમરાપુરીમાં પહોંચ્યા છે તે સંપૂર્ણ જીવાત્મા મુકિત માટે મૃત્યુલોકમાં માનવ રૂપે જન્મ ધારણ કરશે અને ભગવાનના સૈન્યમાં દાખલ થશે. પ્રથમ દશનારાયણ કલ્પમાં નવ્વાણુ કોટી યક્ષ જીવાત્મા અમર થયા હતાં. દ્વિતીય દેવગુણ કલ્પમાં છપ્પન કોટી મેઘદેવતા અમર થયા હતા, તૃતીય લીલવગુણ કલ્પમાં બત્રીસ કોટી કિન્નર ગણ અમર થયા હતા. એ બધા પોત પોતાના આગેવાનો સાથે અવતરશે. અને દેવદૂત હનુમાનની હાક સાંભળતાં જ ભગવાનની સહાય માટે પોત પોતાના અનુક્રમે સત્યાયુગમાં ભકત પ્રહલાદ સાથે પાંચ કોટી, ત્રેતાયુગમાં ભકત હરિશ્ચંદ્ર સાથે સાત કોટી, દ્વાપરયુગમાં ભકત યુધિષ્ઠિર સાથે નવ કોટી અને કલિયુગમાં બ્રહ્મસ્વરૂપી સદગુરૂના અનુગ્રહે અમર થયેલા બાર કોટી જીવાત્મા એમ તેત્રીસ કોટી મુનિ પણ અલગ અલગ દેશમાં અવતરશે અને યોગ્ય એવો સમય આવતાં જ ભગવાનની ધ્વજા છત્ર નીચે પોતાની સેના સહિત પધારશે. એ પકારની અગણિત સેના ભેગી થશે. આ સંપૂર્ણ સૈન્યમાં પાંચે પાંડવોનું સૈન્ય અત્યંત શુરવીર, ધૈર્ય અને બળસંપન્ન તેજસ્વી હશે. પાંડવો જંબુદ્વિપમાં ભરતખંડમાંજ અલગ અલગ રાજ્યમાં પ્રગટ થશે અને તેમના પ્રત્યેકના સ્વતંત્ર સૈન્ય રહેશે તેની હકીકત એવી.

કાશ્મિર નગરી ઉત્તમ કહેવાયે, અને તયાં ઉપન્યા યુધિષ્ઠિર રાયે. ॥૪૨૦॥
જે દેવ અઢાર લાખ ખડગધારી જાણ, અને તે પણ રણ ચઢે નિરવાણ. ॥૪૨૧॥
જે નગર ઉજજેની મહા ઉત્તમ સહી, અને સહદેવ જોશી ઉપન્યા છે તહી. ॥૪૨૨॥
જે દેવ ચૌદલાખ ચક્રધારી જાણ, અને તે પણ રણ ચઢે નિરવાણ. ॥૪૨૩॥
જે નગર અમરકોટ ને જાલંદર દેશ, ત્યાં ઉપન્યો ભીમસેન તે અવળે કેશ. ॥૪૨૪॥
જે દેવ ચાળીસ લાખ ગદાધારી જાણ, તે પણ રણ ચઢે નિરવાણ. ॥૪૨૫॥

જે નગર ઉંચ મુલસ્થાન સહી જાણ, તયાં અર્જુન ઉપન્યા પરમાણ. ॥૪૨૬॥
જે દેવ છત્રીસસાખ ધનુર્ધારી જાણ, અને તે પણ રણ ચઢે નિરવાણ. ॥૪૨૭॥
જે નગર પંચાવલ પુર્વ બંગાલ મંહા કહેવાયે, ત્યાં ઉપન્યા છે નકુલ રાયે. ॥૪૨૮॥
જે દેવ પચાસલાખ નેજા ધારી જાણ, અને તે પણ રણ ચઢે નિરવાણ. ॥૪૨૯॥
જેવા પાંચે બંધવ મળ્યા એક જ ઠાયે, તેહની ગણત્રી કહી નવ જાયે. ॥૪૩૦॥
તેહેમાં ઘોડા હસ્તી ઊંટ બહુ અપાર, તયાં આવ્યા દેશ દેશના યોધ્ધા સાર. ॥૪૩૧॥
જરદ ભમર મંજીઠા મહુઅર જાત, કચ્છી કુમેદ કલાણી સાહેર સાથ. ॥૪૩૨॥
કાલા કાટુવા કાબરાને કોકલી સાર, કટર જટર અબલખી અપાર. ॥૪૩૩॥
ત્યારે કેહેરડા કાહડા કલોલ રાખી જાત, બાકી અવર તુરંગ કહા નવ જાયે. ॥૪૩૪॥
તે દલમાંહા ધ્વજા નિશાણ તણો નહી પાર, ત્યાં ચઢે યોધ્ધા મહારણ ઝુંજાર. ॥૪૩૫॥
તે પાંડવના દલ ચાલતા લોપે ચંદ્રમા સૂર, જેમ સમુંદર નદીયું આવે છે પૂર. ॥૪૩૬॥
નવસો નવ્વાણુ નદીયુ આવે જેમ, અને પાંડવ સૈન્ય ચાલે છે એમ. ॥૪૩૭॥

કાશ્મિર દેશમાં સદ્ભકત રાજા યુધિષ્ઠિર પ્રગટ થઈને અઢાર લાખ ખડગધારી સૈન્ય સાથે એ ભગવાનના સૈન્યમાં હાજર થશે. ઉજ્જૈન શહેરમાં સહદેવ જોશી પ્રગટ થઈને ચૌદ લાખ ચક્રધારી સૈન્ય સાથે એ પણ ભગવાનના સૈન્યમાં દાખલ થશે. જાલંદર દેશમાં અમરકોટ નગરમાં મહાબલી ભીમસેન પ્રગટ થશે તે પોતાના ચાલીસ લાખ ગદાધારી સૈન્ય સાથે ઉપસ્થિત થશે. ઉચ્ચનગર પંજાબમાં અર્જુન અવતરશે તે પોતાના છત્રીસ લાખ ધનુર્ધારી સૈન્ય સાથે હાજર થશે. પૂર્વ બંગાળમાં નકુલ પ્રગટ થશે અને તે પચાસ લાખ નેજાધારી સૈનિકો સાથે ભગવાનના મેળામાં દાખલ થશે. આ પાંચ ભાઈઓ પોત પોતાના સૈન્ય સાથે ભગવાનના સંકેતાનુસાર એકત્રીત થઈ આવશે ત્યારે તેમની ગણતરી કરવી, વર્ણન કરવું અશક્ય થશે. સૈનિકોના વાહનો અને શસ્ત્રાસ્ત્ર વાહતુકી કરતા, ઘોડા, ઊંટ, ગધેડા, ખચ્ચર, હસ્તિ, વગેરે પશુઓની સંખ્યા પણ અગણિત રહેશે. ભગવાનના સૈન્ય છાવણીમાં જામેલા અલગ અલગ દેશના અલગ અલગ જાતીના અશ્વોનું વર્ણન કરવું ફક્ત અશક્ય છે. એ અશ્વમાં હરણ, હંસલા, અરબી, તેજી, તુર્કી, તોખાર, જરદ, ભમ્મર, મંજીઠ, બહુવર, કચ્છી, કુમેદ, કલ્યાણી, સોરઠી, કાળા, કાટવા, કાબરા, કોકિલા, કટક, જટર, અબલખીયા, કેરડા, કાહડા, કલોલ, ઈરાકી અનેક જાતીના નામવંત રંગરૂપથી અદ્વિતીય એવા અનેકવિધ ઘોડાઓ હશે. યુધ્ધની તાલીમ આપેલ ખાસ એવા તે અશ્વ હશે. તેના પર સવાર થનાર યોધ્ધા પણ અનુપમેય શુરવીર મહારણ ધુરંધર હશે. પાંડવોનું સૈન્ય ચાલતી વખતે ચંદ્ર સુર્ય પણ ઢંકાઈ જશે. ધુળના ગોટે ગોટા ઉડીને આકાશ સર્વ અભ્રાચ્છાદિત થશે. દિવસ કે રાત છે એ પણ સમજાશે નહીં. સાગરમાં ભરતી આવી, નદીઓને મહાપુર આવે અથવા પૃથ્વી પરના નવસો નવ્વાણુ નદીઓ એકત્ર આવે એ પ્રમાણે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના ધ્વજ નિશાની નીચે પાંડવ સૈન્યોની ભરતી આવશે.

શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણ તણુ સૈન્ય જો મલે, અને દેવ રખેશર તે રણ સંગ્રામે ચઢે. ॥૪૩૮॥
ત્યાં વાજે દદામાને ઝલકે નિશાન જેહ, જેમ ગંગાની છોળે પ્રવાહ વહે તેહ. ॥૪૩૯॥
અનંતવરણી છત્ર ઉપરે સુરજમુખીયુ ધરે, તે મજલે મજલે પિયાણ કરે. ॥૪૩૪॥
તે દળ આવી પહોંચ્યા જયાં છે શ્રીનારાયણ હરિ, ત્યાં સ્વામીને પાયે લાગી વિનંતી કરી. ॥૪૪૧॥
ત્યારે સ્વામીજી હસીને હર્ષસુ બોલ્યા જાણ, એ પાંડવના દળ કરીશું આગેવાન. ॥૪૪૨॥

જે દેવ વાસંગ નાગરાજા વસે પાતાળ, તે પણ સ્વામીને આવી મળે તતકાળ. ॥૪૪૩॥
જે નવ કુળ નાગ ટિલાવંત મણિધારી વીર, તે એવા નાગના સૈન્ય રણે ચઢે સધીર. ॥૪૪૪॥
જે દેવ ગોરખયતિ મહામુનિવર સહી જાણ, તે સાથે પાંચ લાખ સીંગી પુરાવે નાદ. ॥૪૪૫॥
જે દેવ સવા કરોડી શંખ વાગે ઝણકાર, ત્યાં દેવ લોકના સૈન્ય તો આવે અપાર. ॥૪૪૬॥
જે દેવ એક લાખ એંસી હજાર સંતમહાત્મા જાણ, તે પણ સ્વામીને આવી મળ્યા પ્રમાણ. ॥૪૪૭॥
તે માંહે સર્વ ઋષિવરને જાણ, તે સર્વે પહેલા સ્વામીને આવી મળ્યા નિરવાણ. ॥૪૪૮॥
તે દેવ સાત દેવદૂત મહાબલવંત આયે, તે તો શ્રી સ્વામીજીને શિર ચમ્મર ઢોળાયે. ॥૪૪૯॥
જે અઢાર વનસ્પતિ બહુરંગી ભાત, તે પણ આવી મળશે સ્વામીની સાથ. ॥૪૫૦॥
જેસ સાતે સમુંદર મુનિવર કહેવાયે, તે પણ સ્વામીન સૈન્ય આગળ મળશે આયે. ॥૪૫૧॥
જે સતી નવો નવસો નદીયો જાણ, તે પણ આવી મળે સ્વામીજીને પરમાણ. ॥૪૫૨॥
જે દેવ વરૂણ પવન બહુ બલીયા કહેવાયે, તેઓના બળ કાંઈ કહ્યા નવ જાયે. ॥૪૫૩॥
જે દેવ આદે ચાલા એ સતગુરૂને વચન, તે તો સ્વામીના દલમાં અંતે આવા જાણ. ॥૪૫૪॥
જે દેવ કલિયુગમાં લાગ્યા સતગુરૂ ને પાયે, તે મુનિવર સ્વામીને મલસે જાયે. ॥૪૫૫॥
જે કોઈ આદ અંત લગી રખેશર દેવ, તે સઘળા આવશે સ્વામીજીની સેવ. ॥૪૫૬॥
જે આજ સાચા સતપંથી મુનિવર કહેવાયે, તે સ્વામીના દલમાં આવે રખેશર રાયે. ॥૪૫૭॥
જે દેવ આવે હનુમાન બહુ બલીયા કહેવાયે, તે પરવત મસ્તકે લઈ ચઢાવે. ॥૪૫૮॥
તેમાં વાનર યોધ્ધા આવે મહા બળવંત, ત્યાં આવી મલ્યા સર્વેસ્વામી યદુનાથ. ॥૪૫૯॥

ભગવાન શ્રી નિકલંકી નારાયણના સૈન્યનો અદભુત એવો મેળો થશે. સર્વ દેવ અને ઋષિવર રણસંગ્રામના ઉદ્દેશથી ભુતળ પર અવતરીને ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના ધ્વજ છત્ર નીચે એકત્રિત આવશે. એ સૈન્યમાં નગારાં, ઢોલ વગેરે મોટા મોટા રણવાદ્યો વાગશે. નિશાન ધ્વજા પતાકાનો પાર લાગશે નહીં. ગંગાનો પ્રવાહ જેમ અફાટ હોય છે તેમ સૈન્યપ્રવાહ અફાટ અતૂટ રહેશે. એ સંપૂર્ણ સૈન્ય પર સુર્યનારાયણ નાનાવિધ રંગના છત્ર ધારણ કરશે. મજલ પ્રયાણ કરતાં કરતાં સર્વ સૈન્ય ભગવાન શ્રી નિકલંકી નારાયણની છાવણીમાં આવી દાખલ થશે અને તેનો ચરણે લાગી પોતાની સેવા સ્વીકારવાની વિનંતી કરશે. ત્યારે ભગવાન પ્રત્યેક સાથે હસીને પુલકીત અંતઃકરણથી પ્રત્યેકના કુશલ ક્ષેમ પુછશે. સદ્‌ભક્ત પાંડવોને અગ્રગણ્યના માન આપશે અને તેમના જ સૈન્યની બધાની આગળ રાહબરી કરશે. પાતાળ લોકના સુપ્રસિધ્ધ મહાબળવાન નાગરાજ વાસુકી પોતાના સહસ્ત્રફેણોથી યુક્ત પ્રગટ થઈને ભગવાનની ભેટ લઈને સહાય માટે આવવાની પોતાની સદિચ્છા પ્રગટ કરશે. તેની સાથે નવકુળ નાગનું અપરિમિત અગણિત સૈન્ય રહેશે. તે પ્રત્યેક વીરના મસ્તક પર તિલક અને રત્નમણી રહેશે. અત્યંત ચકચકીત લખલખીત પ્રકાશયુક્ત એ મણી હશે. આ પ્રકારનું આ નાગસૈન્ય પણ ભગવાનની સહાયતા માટે યુધ્ધ કરવા માટે સજ્જ થશે. મહાન સિધ્ધ પુરૂષ ગોરખયતિ પણ પોતાના સંપૂર્ણ પાંચ લાખ સેવકગણ સાથે પ્રગટ થઈને આવશે અને શૃંગનાદ કરીને સંપૂર્ણ સૈન્યમાં વીરરસ ઉત્સાહ જાગૃત કરશે. ઈંદ્રસ્વર્ગના ગણગંધર્વ પિતૃ વગેરે દેવ પણ પ્રગટ થઈને શંખનાદ, દુંદુભી, વીણા, ટાળ, મૃદંગ નાદ કરીને સંપૂર્ણ વાતાવરણ નાદમય કરીને સૈનિકોને ઉત્તેજીત કરશે. એક લાખ એંશી હજાર સંતમહાત્મા પણ પ્રગટ થઈને પોત પોતાની રીતે ભગવાનની સેવામાં દાખલ થશે. તેમાં મહાબળવાન એવા પ્રમુખ સાત દેવદુત અને યમદુત પોતાના સંપૂર્ણ દૂતગણ સાથે પ્રગટ થઈને ભગવાનના સૈનિકો પર છત્ર ચામર ઉભારશે.

વિવિધ રસોથી ફળપુષ્પપાનથી યુક્ત રહેલ અઢાર ભાર વનસ્પતિ ભગવાનની સેવામાં ઉપસ્થિત થશે. પોતાના ફળ પુષ્પોથી, સુખદ છાયાથી અને ઔષધોપચારથી બધા સૈનિકોને સંતુષ્ટ કરશે. સાતે મહાસાગર પોતાના ઉગ્ર ભયંકર સ્વરૂપનો ત્યાગ કરી સૌમ્ય શાંત સુશીતલ મધુર સ્વરૂપ ધારણ કરીને ભગવાનની અને સૈનિકોની તેમના વાહનોની જળસેવા કરશે. તેમની મદદમાં નવસો નવ્વાણુ નદીઓ ઉપસ્થિત રહેશે. સાગર અને નદીઓના મુખ્ય અધિષ્ઠાતા વરૂણ, વાયુ અને સૂર્ય એ બધા પ્રગટ થઈને ભગવાનની સેવામાં ઉપસ્થિત રહેશે. પૂર્વ કલ્પમાં અને પૂર્વ યુગમાં જે મુનિવર સદ્‌ભક્ત સદ્‌ગુરૂના વચનાનુસાર વર્તીને આત્મજ્ઞાન સંપન્ન અને આત્માબલ સંપન્ન થયા તે સર્વ મુકિત લાભ માટે ભગવાનની સેવામાં દાખલ થશે. અનાદિકાળથી જે સદભકત, ઋષિ, મુનિ, તપસ્વી, યોગી, યતિ, દેવ, સંત, મહાત્મા, સિધ્ધપુરૂષ, જ્ઞાની, આત્મજ્ઞાની સત્પુરૂષ, સતપંથી, વૈકુંઠ અમરધામ નિવાસી હશે તે બધા આ અનંત કરોડીના સૈન્ય મેળામાં પ્રગટ થશે અને પોત પોતાની રીતે ભગવાનની સેવા કરશે. સર્વ સૈનિકોમાં અગ્રગણ્ય એવા મહાબલવીર હનુમાન પોતાનું ઉગ્ર તેજસ્વી સ્વરૂપ ધારણ કરીને ઉપસ્થિત થશે. તેની સાથે અગણિત એવું વાનર સૈન્ય હશે. એકંદરે આ પૃથ્વી પર અનાદિકાળથી જે શૂરવીર દેવ સદ્‌ભક્ત થઈને અમરગતીમાં ગયા, જેમણે મૃત્યુ પર વિજય મેળવી અમૃત્વ પ્રાપ્ત કરાવી લીધું તે બધાના મુકતનો આ અંતિમ કાળ હોવાથી એ સર્વ ભગવાનની સેવામાં ઉપસ્થિત થશે અને પોત પોતાની રીતે સેવા કરીને અંતે ભગવાનના આત્મચૈતન્ય જ્યોતિસ્વરૂપમાં વિલીન થશે.

જ્યારે દેવ રખેશર સ્વામીને પાયે લાગીને ઉભા રહે,ત્યારે સહુને રથે બેસાડો એમ સ્વામીજી કહે. ॥૪૬૦॥
એકેક મુનિવર સાથે એશી લાખ ઉંટ સામલ સાર,ત્તે ત્યાં દાણો પાણી ઉપાડે ચાર. ॥૪૬૧॥
એકકા ઋષિવરના દળ એવા ચાલે ઉત્તમ સાર, તેમા ચાર લાખ ઊંટ તંબુ નિશાન સાથ. ॥૪૬૨॥
ત્યાં બે લાખ ઊંટ તીર કમાનને હોયે, તે સેલા બખ્તર નોબત નગારા જોયે. ॥૪૬૩॥
એકએક મુનિવર સાથે એવા દલ ચાલે જાણ, તે આગળ સાતલાખ યાચકને ઝલકે નિશાન. ॥૪૬૪॥
તે સર્વે સ્વામી આગળ ઝળકે નિશાન વાગે સુર, અને બીજા અવર વેણુ વાગે રણતુર. ॥૪૬૫॥
ત્યાં વાગે દદામાને નફેરી ભેર ભરે, ત્યારે બહુ નાદ નિશાને ધરતી થરથરે. ॥૪૬૬॥
ત્યાં દળદળીયુ રણશિંગને શહણાઈઓ અપાર, ત્યારે વાગે ભેર ભુંગળ માંદળ ધમધમકાર. ॥૪૬૭॥
ત્યાં વાગે ટાળ મૃદંગ ધમધમકાર, ત્યારે વાગે વીણા વાંસળી સારંગી સાર.॥૪૬૮॥
એવા અનંત વાજંત્ર વાગે મુરલી અનુપમ વાણ, બાકી અવર વાજીંત્રનો કોઈ પાર ન જાણ. ॥૪૬૯॥
ત્યાં મળ્યું સૈન્ય સ્વામીનું કછુ કહ્યું ના જાયે, તે દળ ધરતીએ ના સમાયે. ॥૪૭૦॥
જે બ્રહ્મા વિષ્ણ મહેશ્વર હાજર લાગા પાયે, અને તે રથે બેસી બરાબર ચાલ્યા જાયે. ॥૪૭૧॥
જે મુનિવર લોકનું સૈન્ય મેલાવે સ્વામી નાથ, ત્યારે નવગ્રહ પણ ચાલ્યા સ્વામીને સાથ. ॥૪૭૨॥
જે કોઈ ઉત્તર દક્ષિણ પૂરવ પશ્ચિમ હુતા દેવ,તે દોડીને શ્રી સ્વામીના સૈન્યમાં મળ્યું તતખેવ. ॥૪૭૩॥
જે મળ્યું સૈન્ય અનંત અનુપમ સાર, તેમા ધ્વજા નિશાનનો ન આવે પાર. ॥૪૭૪॥
ત્યારે સ્વામીના સૈન્ય દેખીને બહુ આનંદ જો થાયે,ત્યાં એકેક મુનિવરનું સૈન્ય વખાણ્યા નવ જાયે. ॥૪૭૫॥
તે સર્વે મુનિવરના ઘોડાની પાખરો ઝલકે ઘણી, ત્યા સેલા બખ્તર પહેરી બેઠા ગતમાં ગુરૂનર ધણી. ॥૪૭૬॥
જે સવામીને મસ્તકે પટકો પહેર્યો બહુરંગી ભાત, તે સ્વામીને દસ મણની કમાન હાથ. ॥૪૭૭॥
તેનો અઢાર શેરનો તરકસ મહાતીર, જેથી દૈત્યના છેદસે શીર.॥૪૭૮॥

તેસ્વામીની કેડે કટયારી છુરી મુગદલ તલવાર, ત્યા સર્વે દેવલોક બાંધે હથિયાર. ॥૪૭૯॥
ત્યાં ગાજે ગરજે અને દેસે યમપાશ, અને મારી દૈત્યને કરસે નિરાસ. ॥૪૮૦॥
જે દેવ બાંધી હથિયારને એકઠા થાયે, તે સર્વે જઈ લાગે ગુરૂનરને પાયે. ॥૪૮૧॥

જયાં સર્વ દેવઋષિ આવી ભગવાનને ચરણે લાગ્યા ત્યારે અત્યંત હર્ષથી પ્રેમપૂર્વક કુશળક્ષેમ ભગવાને પુછયા અને બધાએ યથાયોગ્ય તૈયાર થઈને પ્રયાણ કરવું એવી સુચના આપી. એક એક મુનિવર સાથે એંસી લાખ ઊંટ શસ્ત્રાસ્ત્ર દાણાપાણી અને યુધ્ધોપયોગી સામાન લઈને જવા માટે આયોજન થશે. એક એક ઋષિવર સાથે ચાર લાખ ઊંટ તેમની પાસેના તંબુ, નિશાન, તીર, કમાન, બીજા શસ્ત્રો, ટોપ, નગારાં, યુધ્ધવાદ્ય વગેરે વહન કરીને લઈ જવા માટી નિમ્યા હશે. એક એક મુનિવર સાથે આટલો દળભાર રહીને સાત લાખ યાચક એમના પર ધ્વજા છત્ર નિશાન ધારણ કરશે. ભગવાનની આગળ અગણિત રણવાદ્ય વગાડશે. શંખ, ભેરી, તુરંગ વગાડીને સર્વ વાતાવરણ નાદમય કરશે. રણશિંગા, વેણુનાદ, નગારાં, ઢોલક, શહેનાઈ, મોટા મોટા ભોંગા, રણભેરી, મુદુંગ, તાલ, ઢોલકી મોટા મોટા ઢોલ એવા ભયકારી, શરીર પર રોમાંચ લાવનાર નાદ સાંભળીને ત્રિભુવનના પ્રાણીમાત્ર ભયકંપીત થશે. તો ટાળ, વીણા, મૃદંગ, સારંગી, વાંસળી, તંતુવાદ્ય, જલતરંગ, ઘંટાતરંગ, ચિપળ્યા વગેરે નાજુક મોહક સ્વવાદ્યોથી બધાના મન મોહીત થશે અને કેટલાંક વીરોના શરીરમાં એ નાદે વિરરસ સંચરશે. તે અમૃતોપમ અનહદ નાદ સાંભળીને ત્રિભુવનના જીવાત્મા ધન્ય ધન્ય અને કૃતકસત્ય થશે. ભગવાનના એ અગણિત અપરિમિત સૈન્યની ગણતરી બ્રહ્મદેવથી પણ થઈ શકે તેમ નથી. સંપૂર્ણ પૃથ્વી તળ તેમને અપૂર્ણ પડશે. બ્રહમા, વિષ્ણુ, મહેશ પ્રત્યક્ષ પ્રગટ થઈને ભગવાનની સાથે રથ પર આરૂઢ થશે. તેમની પાછળ પાછળ નવગ્રહ પણ પોત પોતાના વાહન પર સવાર થઈને ચાલવા લાગશે. ઉત્તર, દક્ષિણ, પૂર્વ અને પશ્ચિમ દિશા તરફ વાસ્તવ્ય કરેલા બધા દેવ આવી ભગવાનના સૈન્યમાં આવી મળશે. આ પ્રકારે અનંત, અપાર, અનુપમ સૈન્ય ભગવાનની સેવામાં દાખલ થશે. એ સંપૂર્ણ સૈન્ય જોઈને અને એક એક મુનિવરના ભકિતપ્રેમ જોઈને ભગવાન અત્યંત હર્ષિત થશે. એક એક મુનિવરના વખાણ કરાશે. આ પ્રકારનું તેમનું દિવ્ય તેજ સાજ શૃંગાર અને ધૈર્ય, વીર્ય, શૌર્ય રહેશે. પ્રત્યેક મુનિવરના ઘોડાની પીઠ પર ચાદર અને પલાણ અત્યંત ચકચકીત રત્નમણીથી ગુંથેલાં ભગવાનના મસ્તક પરનું મુકુટ અત્યંત નાવિન્યપૂર્ણ ઘડીઘડી બદલતા રંગના રત્ન માણિકથી ગુંથાયેલા બહુરંગી હશે. ભગવાનના હાથમાં દસ મણનું ધનુષ્ય હશે. હાથમાં, અઢાર શેરનો ચન્દ્રાકૃતિ તરકસ મહાતીર ઝળકશે. જે યોગે દૈત્યોનું શિરકમલનું છેદન કરશે. ભગવાન પાસે કટાર, છુરી, મુગ્દલ, તલવાર વગેરે આયુધ હશે. સર્વ દેવદેવતા ગણ હાથમાં શસ્ત્રાસ્ત્રો ધારણ કરીને યુધ્ધ માટે સજજ થશે. પ્રત્યક્ષ કૃતાન્ત કાળ પ્રમાણે એ યમપાશ ધારણ કરીને સંપૂર્ણ દૈત્યોનો નાશ, સંહાર કરશે. શાસ્ત્રાસ્ત્રથી યુકત થયા પછી એ બધા સતગુરૂ બ્રહ્મા શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના ચરણે લાગશે.

સૈન્યમાં યોદ્ધાઓના રંગ - યુગ પ્રમાણે

જે ચાર જુગમાં રખેશરના જુજવા રંગના પરછા જાણ,તમે સુણો મુનિવર તેહેના સહી નિરવાણ. ॥૪૮૨॥
રગતા પેચા કરસના સેતા જાણ, સરદ જરદ શામ શ્વેત પરમાણ.॥૪૮૩॥
જે ચાર યુગના સૈન્ય ચોરંગા એકઠા થાયે, તે બહુ રૂપવંતા રખેશ્વર કહા ના જાયે. ॥૪૮૪॥
જે કર્તા યુગમાં મુનિવર થયા પરમાણ, તેના સૈન્ય લાલ રંગે સહી પ્રમાણ. ॥૪૮૫॥
જે દેવના સરદ ઘોડાને સરદ પલાણ, તેહેને સરદ વસ્ત્ર પહેરાવ્યા જાણ. ॥૪૮૬॥
તેહને સરદ વાઘાને લાલ શિરબંધ જાણ, તેહના કેડેનો પટકો સરદ વખાણ. ॥૪૮૭॥
ત્યારે સરદ ધ્વજા સરદ ઝલકે નિશાન, તેહેના પગની મોજડી સરદ જાણ. ॥૪૮૮॥

જે કર્તાયુગમાં ભક્ત પ્રહલાદ જાણ, તેહેના સર્વે સૈન્ય સરદ થાયે પ્રમાણ. ॥૪૮૯॥
જે કર્તાયુગમાં ઋગ્વેદ સરદ રંગે જાણ, તેથી સૈન્ય સરદ થયા પરમાણ. ॥૪૯૦॥
જે ત્રેતાયુગ માંહે મુનિવર ભયા, તેહેના સૈન્ય સર્વે જરદ રંગે થયા. ॥૪૯૧॥
તે દેવોના જરદ ઘોડાને જરદ પલાણ, તેહેના જરદ ધ્વજાને ઝલકે નિશાન. ॥૪૯૨॥
તે દેવને જરદ વાઘાને જરદ પેરીક ભાયે, તેહની જરદ મોજડી પેહેરણ પાયે. ॥૪૯૩॥
તેહને જરદ વસ્ત્રને જરદ શિરબંધ જાણ, તેહને કેડેનો પટકો જરદ વખાણ. ॥૪૯૪॥
જે ત્રેતાયુગમાં હરિશ્ચંદ્ર સતવાદી જાણ, તેહેના જરદ સૈન્ય કીધા પરમાણ. ॥૪૯૫॥
જે ત્રેતાયુગ માંહે યજુર્વેદ જરદ રંગે જાણ, તેથી સર્વે સૈન્ય જરદ થયા પરમાણ. ॥૪૯૬॥
જે દ્વાપરયુગ માંહા મુનિવર સુજાણ, તેના સર્વે શામ સૈન્ય થયા પ્રમાણ. ॥૪૯૭॥
તે દેવના શામ ઘોડાને શામ પલાણ, તેહની શ્યામ ધ્વજાને ઝલકે નિશાન. ॥૪૯૮॥
તે દેવના શામ વાઘાને વસ્ત્ર પરણક ભાયે, તેહેના પગની મોજડી શામ કહેવાયે. ॥૪૯૯॥
તેહેના શાપ શિરબંધ સર્વે રંગે જાણ, તેહેને કેડેનો પટકો શામ વખાણ. ॥૫૦૦॥
જે દ્વાપયુગમાં સાચા દેવ યુધિષ્ઠિર જાણ, તેહેના શામ સૈન્ય થયા પરમાણ. ॥૫૦૧॥
જે દ્વાપરયુગમાં શામવેદ શામરંગે જાણ, તેથી સર્વે દેવ શામ થયા પ્રમાણ. ॥૫૦૨॥
આજે કલિયુગમાં જે મુનિવર ખરા ઈમાની જાણ, તે કરોડી બારમા શ્વેત વખાણ. ॥૫૦૩॥
જે શ્વેત ઘોડાને સ્વામી થાશે સ્વાર, તે સ્વામીને શ્વેત વાઘા પેરણ સાર. ॥૫૦૪॥
તેહેના શ્વેત ઘોડાને શ્વેત પલાણ, તેહેના શ્વેત વાઘાને વસ્ત્ર પ્રમાણ. ॥૫૦૫॥
તે દેવને શ્વેત તીરને શ્વેત કમાન, તેહેની શ્વેત ધ્વજાને ઝલકે નિશાન. ॥૫૦૬॥
તે દેવને મસ્તકે શિરબંધ શ્વેત જાણ, તેના પગની મોજડી શ્વેત વખાણ. ॥૫૦૭॥
તે દેવનો કેડેનો પટકો શ્વેત રંગે સાર, ભાઈ તેના રૂપ તણો ન આવે પાર. ॥૫૦૮॥
એવા શ્વેત સર્વે સૈન્ય સ્વામીજીના ચઢે, તેહેને સ્વામી મેઘાડંબરના શિર છત્ર ધરે. ॥૫૦૯॥
આજ કલિયુગમાં સતગુરૂબ્રહ્મા થયા જાણ, તેના શ્વેત સૈન્ય કીધા વખાણ. ॥૫૧૦॥
આ કલિયુગમાં અથર્વવેદ શ્વેત રંગેજાણ, તેથી શ્વેત સર્વે સૈન્ય થયા પ્રમાણ. ॥૫૧૧॥
એવા ચાર યુગના સૈન્ય ચોરંગે ઉત્તમ સાર, સતગુરૂ કહે બાકી વર્ણનનો નાવે પાર. ॥૫૧૨॥
જયારે એવા સૈન્ય ચોરંગા સ્વામીયે દેખ્યા નેણ, ત્યારે હસી હર્ષસુ બોલ્યા વેણ. ॥૫૧૩॥
ત્યારે પ્રભુજી મુનિવરને એમ કહે નિરવાણ, હવે તમે જંબુદ્વિપમાંહે જઈને કરો મેલાણ. ॥૫૧૪॥

ચાર યુગના ઋષિવરોના અલગ અલગ રંગના વસ્ત્રો ધારણ કરેલાં એ સૈન્યોનું વર્ણન કરતી વખતે સદ્ગુરૂ મહારાજ કહે છે કે લાલ, પીળો, ઘનવાદળી અને સફેદ પ્રકારના ચાર રંગના તેમનાં વસ્ત્રો હશે. જે કર્તાયુગમાં મુનિવરનો ઉધ્ધાર થયો હતો એવા ભક્ત પ્રહલાદ સાથેનાં પાંચ કોટી સૈનિકોનો ગણવેશ લાલ રંગનો હશે. ઋગ્વેદનો વર્ણ લાલ હોવાથી અને ઋગ્વેદ કર્તાયુગનો પ્રાધાન્યભૂત હોવાથી એ પ્રચલિત કાળે ઋગ્વેદના યુગધર્માનુસાર વર્તીને જે લોકો અમર થયા, એ ફલંત્ર સમયે એ પગટ થશે માટે તેમને તેમનાં વસ્ત્રો લાલ રહ્યાં. તેમના ઘોડા લાલ રહેશે, તેના પરની ચાદર અને પલાણ લાલ હશે, એ સૈનિકોએ ધારણ કરેલા બધા વસ્ત્રો લાલ જ હશે. તેમના માથાનો ફેંટો, પટકા અને ઉપવસ્ત્ર લાલ રહેશે. તેમના પગના

પાદત્રાણ પણ લાલ રહેશે. તેમના ધ્વજાનિશાન બધાં લાલ રંગનાં રહેશે.

ત્રેતાયુગમાં જે સદ્ભકતોનો ઉધ્ધાર થયો હતો એવા ભકત હરિશ્ચંદ્ર સાથે સાત કોટી સૈનિકોનો ગણવેશ પીળા રંગનો હશે. યર્જુર્વેદનો વર્ણ પીળો હોવાથી અને યર્જુર્વેદનો યુગધર્મ ત્રેતાયુગમાં પ્રચલિત હોવાથી પ્રાધાન્યભૂત વેદ તરીકે યુગધર્માનુસાર વર્ત્તિને જે લોકો અમર થયા, આ છેલ્લા સમયે એ પ્રગટ થશે માટે તેમનાં વસ્ત્રો પીળા રહેશે. તેમના ઘોડા પિતવર્ણના, તેની પરની ચાદર પલાણ વગેરે પિતવર્ણના હશે એ સૈનિકોએ ધારણ કરેલા બધા વસ્ત્રો પિત્તવર્ણ જ રહેશે. તેમના માથા પરના ફેંટા, પટકા અને ઉપવસ્ત્ર જોતાં પીળાં જ હશે. તેમના પગના પાદત્રાણ પીળા જ રહેશે. તેમની પાસેના શસ્ત્રાસ્ત્ર પિત્તવર્ણનાં રહેશે. તેમની ધ્વજા નિશાન બધા પીળાં જ હશે.

દ્વાપર યુગમાં જે ઋષિવર મુનિવર સદ્ભકત યુધિષ્ઠિર સાથે નવ કોટી સૈનિકોને ગણવેશ ગર્દ વાદળી રંગનો-શામવર્ણનો હશે. સામવેદનો વર્ણ શામ હોવાથી અને સામવેદ દ્વાપરયુગમાં પ્રાધાન્યભૂત વેદ હોવાથી એ કાળે સામવેદના યુગધર્માનુસાર વર્તીને જે લોકો અમર થયા એ આ કલિયુગના છેલ્લા પ્રહરે પ્રગટ થશે. માટે તેમનો ગણવેષ શામવર્ણ હશે. એ સૈનિકોએ ધારણ કરેલાં બધાં વસ્ત્રો શામવર્ણના જ હશે તેમના માથા પરનાફેંટા, પટકા અને ઉપવસ્ત્ર શામ વર્ણના હશે. તેમના પગના પાદત્રાણ પણ શામ રહેશે. તેમના શસ્ત્રાસ્ત્ર ધ્વજા અને નિશાન પણ શ્યાવર્ણના જ રહેશે.

આ કલિયુગમાં જે સદ્ભકતનો ઉધ્ધાર થયો અને ઉધ્ધાર થશે એવા સદ્ગુરૂ બ્રહ્માના અનુગ્રહી ઋષિવર મુનિવર બાર કોટી જીવાત્મા સૈનિક રૂપે અવતરશે, તેમનો ગણવેશ સંપૂર્ણ સફેદ શુભ્ર હશે. અથર્વવેદનો વર્ણ શ્વેત હોવાથી અથર્વવેદ આ કલિયુગનો પ્રાધાન્યભૂત વેદ છે. માટે પ્રચલિત સમયે બ્રહ્મસ્વરૂપી મહાત્મા તરફથી સદગુરૂ બ્રહ્મા પાસેથી અનુગ્રહ લઈને તેમાણે કહ્યા પ્રમાણે સાધનાનુસાર અને યુગધર્માનુસાર આચરણ કરીને જે જીવાત્મા અમર થયા અને થશે એ બધાં કલિયુગના અંતસમયે પ્રગટ થશે. માટે તેમનો વસ્ત્રો શ્વેત રહેશે. તેમના ઘોડા શ્વેત, તેના પરની ચાદર પલાણ શ્વેતવર્ણનાં રહશે. એ સૈનિકોએ ધારણ કરેલાં બધાં વસ્ત્રો શ્વેત વર્ણ જ રહેશે. તેમના ફેટા, પટકા, ઉપવસ્ત્ર અને પાદત્રાણ જોતાં શ્વેતવર્ણના હશે. તેમનાં શસ્ત્રાસ્ત્ર ધ્વજા નિશાની પણ શ્વેત વર્ણ જ હશે.

આ પ્રમાણે ચતુર્વર્ણની આ ચતુરંગ સેના ખુબ ચિત્ર વિચિત્ર અને નયનમનોહારી દેખાશે. સદગુરૂ મહારાજ કહે છે કે એ ભગવાનની અપાર અતુલ પરાક્રમી એવી સેનાનું વર્ણન કરવું શબદોની બહાર છે. આ બધુ ચૌરંગી સૈન્ય જોઈને ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અત્યંત પુલકિત થશે. અત્યંત હર્ષોત્ફુલ્લ અંતઃકરણથી એ બધાને અભિવાદન કરીને આભાર માનશે અને પોતાના આગેવાન સેનાપતિને જંબુદ્વિપ તરફ પ્રયાણ કરવાનો સંદેશ આપશે.

સેનાની વિશાળતાના વખાણ

પ્રભુજીની સ્વારીના પરછા રે જાણ, તેહેના મુનિવરો સુણો વખાણ. ॥૫૧૫॥
જે દન સંવત્સર ચિલોતરો ચૈત્રમાસ ને ગુરૂવાર,
તે દન સ્વામીજીના સૈન્ય ચઢે ત્યારે પ્રભુજી થાસે સ્વાર. ॥૫૧૬॥
જયારે ઘેરથી પગલાં ચાર સ્વામીજી ચાલી નિસરે, ત્યારે નાર એક સામી આવી સંચરે. ॥૫૧૭॥
તે પહેરી આભુષણ સોળ શૃંગાર, તે માથે સુવર્ણ કુંભ લઈને આવી સુહાગણ નાર. ॥૫૧૮॥
તે કુંભ ઉપર સુવર્ણની થાળ અનુપમ સાર, તેમાં અમૃત ભોજન ભરીયા સાર. ॥૫૧૯॥
જયારે એવા સારા શકુન સ્વામીને થાયે, ત્યારે સતગુરૂ બ્રહ્માજી બોલ્યા સત ભાયે. ॥૫૨૦॥
સ્વામીજી આજ ભલા શકુન છે મહાબળીયા કેવાયે, સર્વે દૈત્યના દળ ખરીયુમાં જાયે. ॥૫૨૧॥

ત્યાંથી દળ ચાલી જંબુદ્વિપમાં જાય, ત્યારે સૈન્ય ગઢ પર્વત પહેલી ફુકે ઉપડાય. ॥૫૨૨॥
જયારે એવા દેવઋષિ દળ ઉલટે સધીર, ત્યારે નદી સમુદ્ર ના પાવે નીર. ॥૫૨૩॥
જે સ્વામીનું સૈન્ય ચાલે તેમા બહુ ઘોડાનો ઊંટ,
તેમા સાતે સમુદ્રના પાણી પહેલી ફોજે થાશે એકેકો ઘુંટ. ॥૫૨૪॥
પેહેલી ફોજ એક એકો ઘુંટ ભરાયે, ત્યારે પાછલી ફોજને રહેમત થાયે. ॥૫૨૫॥
જે દળ મેરૂ શિખર વચ્ચે સંચરી વાટ, ત્યારે લંકા ગઢ આવે સ્વામીની સાથ. ॥૫૨૬॥
શ્રી સ્વામીનું સૈન્ય મેરૂ શિખર વચે નહી માયે,
તે સૈન્ય ચાલતા ધરતીયે સવા ગજ લીદ ચઢાયે. ॥૫૨૭॥
એવા દલ ચાલતા ઉડે ખેહને બહું ગીર્દી ચઢે, ત્યારે ચન્દ્રમા સુરજનો ઠોર નહી જડે. ॥૫૨૮॥
તયં લોપે સુરજને જેમ ભાદરવાની રાત, અને ધરતી પગ તળે ના સુઝે જાત. ॥૫૨૯॥
ત્યારે સ્વામી ખડ્ગ હાથમાં ત્રિધારૂ લેસે ભરપુર, જેમ સહસ્ત્ર કલા લઈને ઉગા સૂર. ॥૫૩૦॥
ત્યાં ખડગને અજવાળે દળ ચાલે અપાર, શ્રીસ્વામીના દળ આવી પહોંચે જંબુદ્વિપ મોઝાર. ॥૫૩૧॥
જે સ્વામીના દળમાં તુરંગ હેસાર કરે, ત્યારે જમીન આકાશ સહુ નક્ષત્ર થરહ રે. ॥૫૩૨॥
જયારે એવા દળ ચાલેને ધરતી કંપે અપાર, ત્યારે ધવલાધોરી શિર ન થંભે ભાર. ॥૫૩૩॥
એવા પાછમ દિશાથી સ્વામીના દળ આવે જાણ,
તે ભરતખંડને જંબુદ્વિપ માંહે કુંવારીકા ક્ષેત્રે કરે મેલાણ. ॥૫૩૪॥
ક્ષેત્રસુ ક્ષેત્ર કુંવારીકા સાબરમતીને તીરરે, રૂપ નિષ્કલંકી અવતર્યા આપ શામ શરીર રે. ॥૫૩૫॥
પૂર્ણા તાપી રેવા મહી કાવેરી મદગીરીજેરે, નેત્રવતીથી અવતર્યા પ્રગટ જો જો વીર રે. ॥૫૩૬॥
ગંગા જમુના સરસ્વતી તે થકી દખન દેશરે, સાબરમતીના તીરમાં હરિ છે માણસ વેસ રે. ॥૫૩૭॥
આજ હેમપુરી નગરીમાંહાં કુંવારીકા ક્ષેત્ર જાણ,
સદગુરૂબ્રહ્મા સ્થાનકે નિષ્કલંકી આવી કરે મેલાણ. ॥૫૩૮॥

વિભાગ ૧૧:
ઈમામશાહની દરગાહ
સોનાની અને પાપ/પુણ્ય
તોળાસે

સેના પિરાણામાં ભેગી થશે.

ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણની સવારીનું વર્ણન સદ્‌ગુરૂ મહારાજ કરે છે કે, 'ચિલોત્ર સંવત્સરીનો ચૈત્ર મહિનો ગુરૂવાર શુભ મુહુર્ત જોઈને ભગવાન નિષ્કલંકી નારાયણ યુધ્ધ માટે સૈન્ય સિધ્ધ કરીને જંબુદ્વિપ તરફ પ્રયાણ કરશે. ભગવાન પોતે સર્વ પ્રથમ પોતાના શ્વેત અશ્વ પર સવાર થઈને પોતાના સ્થાનથી ચાલ પગલાં પ્રયાણ કરશે, ત્યાંજ તેમની સામેથી એક સુંદર સૌભાગ્યવતી એક સુંદર સ્ત્રી આવશે. સોળ શૃંગાર અને સંપૂર્ણ સૌભાગ્ય અલંકારથી યુકત એવી એ સ્ત્રી સુવાર્ણનો ઉદકકુંભ માથા પર લઈને આવશે અને કુંભ પર સુવર્ણ થાળીમાં અમૃતોપમ પંચ પકવાનનાં ભોજન હશે. એ અત્યંત શુભ શુકન થયેલાં જોઈને સતગુરૂ બ્રહ્મા અત્યંત હર્ષિત થઈને ભગવાનને ઈશારો કરશે અને કહેશે. 'સ્વામીજી, આજ આપણને આ અત્યંત શુભ, યશોદાયી અને મહાબળશાળી શુકન થયાં છે. દૈત્યોનું સંપૂર્ણ દળ હમણાં જ પૂર્ણપાણે નષ્ટ થયું એમ નિશ્ચિત સમજો.' ત્યાંથી મજલ પ્રયાણ કરતા એ સર્વ સૈન્ય જંબુદ્વિપ તરફ આવા લાગશે. જે પર્વત શિખર પરથી તેમજ ગાઢ પર્વતોમાંથી સૈન્ય પ્રયાણ કરશે. એ પર્વતો શિખર સપાટ થતાં જશે. જાણે હવાથી ધુળના ગોટા ઉડે એ પ્રમાણે સૈન્યના પ્રવાહને કારણે પર્વત શિખર ઉડતાં જશે. ભગવાનનું આ એટલું મોટું દેવઋષિ સૈન્ય હશે કે તેની ગણના પણ કરાશે નહીં. તેમાં ઊંટ ઘોડા અગણિત હશે. સાતેય સમુદ્ર અને નદીઓ તેમની સેવા માટે દોડી આવશે અને પ્રત્યેક પાણી સૈનિકોની તે સેવા કરશે. મેરૂ શિખર પરથી નીચે

ઉતરીને રસ્તો કાઢતાં એ સૈન્ય પ્રયાણ કરશે. દક્ષિણ તરફ છેક લંકા સુધી સૈન્ય પ્રયાણ કરશે, સૈન્ય જે માર્ગે જશે એ માર્ગ ઘોડા ઊટના લીદનો સવા ગજ ઉંચો થર થશે. ચાલતી વખતે ધુળ એટલી ઉડશે કે જાણે આકાશ મેઘથી આચ્છાદિત થાય એ પ્રમાણે સર્વત્ર અંધારું થશે. એ ધૂળના ગોટાથી સૂર્ય ચંદ્ર પણ ઢંકાઈ જશે. ભાદ્રપદના રાત્રી પ્રમાણે સર્વત્ર અંધારું છવાશે. પગ નીચે પત્થર વગેરે દેખાશે નહી. ત્યારે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પાતાનું ત્રણ ધારનું શસ્ત્ર હાથમાં ઉચું ધારણ કરીને સૈન્યને ઈશારો કરશે. હજાર કળાથી સૂર્ય તપશે એ પ્રમાણે તે ખડ્ગ ચળકશે અને તેના અજવાળાંના અનુરોધથી સૈન્ય ચાલવા લાગશે. આ પ્રકારે તે સંપૂર્ણ સૈન્ય જંબુદ્વિપમાં આવી થોભશે. જંબુદ્વિપની ભૂમિ પર પગ મૂકતાં જ ભગવાનનો શ્વેત ઘોડો જોરથી ફુરફુરતો હણહણશે. અને બધા ઘોડા તેનું અનુકરણ કરશે. તેમની એ હણહણાટી સાંભળીને જમીન થરથરવા માંડશે. આકાશમાંના નક્ષત્રો થરથરસે અને ધવલધોરી પોતાના શિર પર પૃથ્વીનો ભાર સહન કરવા માટે એકદમ અસમર્થ થશે. એવા પ્રકારે પૃથ્વી ડોલાયમાન થશે. ત્યારે શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ ભગવાનનું સૈન્ય પ્રયાણ કરશે. ભરતખંડમાં જંબુદ્વિપના કુંવારીકા ભૂમી પર આવી રોકાણ કરશે. અને સર્વ સૈન્ય ત્યાં પડાવ કરશે. આ કુંવારીકા ક્ષેત્ર સાબરમતીના પૂર્વ દિશાએ હોવાથી ત્યાં ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર ધારણ કરીને પ્રત્યક્ષ પ્રગટ લીલાચરિત્ર કરશે. પૂર્ણા, તાપી, રેવા, મહીસાગર, કાવેરી અને નેત્રવતી આ નદીઓના પરિસરમાં ઠેક ઠેકાણે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી પોતાના સૈનિકોના પડાવ રાખશે. ગંગા યમુના સરસ્વતી આ નદીઓના પરિસરમાં પણ સૈનિકોનો પડાવ હશે. અને મુખ્ય સ્થાન સાબરમતી પાસે સ્થાપશે. આજે સાબરમતી પાસે હેમપુરી નગરી એજ કુંવારીકા ક્ષેત્ર હોઈને સદ્ગુરૂ બ્રહ્મા એ સ્થાપન કર્યુ છે. આવી આ પવિત્ર ભુમીમાં ભગવાન શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણ પોતાનું આસન સ્થિર કરશે.

ઈમામશાહની દરગાહ સોના ની થઈ જશે.

સદગુરૂ ઈમામશાહની સમાધિ મંદિર સુવર્ણની થાય
તેના પરછા જાણ, તમે સુણો મુનિવરો સહી નીરવાણ. ॥૫૩૯॥
જયારે સ્વામી જંબુદ્વિપ કુંવારીકા ક્ષેત્રમાં પ્રગટ દેસે પાયે,
ત્યારે ગુરૂ ઈમામશાહની સમાધિ મંદિર સર્વ સોનાનો થાયે. ॥૫૪૦॥
ત્યારે ઢોલી તખત નગીના ગોમટીયે સ્વામી બેઠા જાયે,
ત્યારે ગુરૂ ઈમામશાહ પાસે સ્વામી વાતો કરાયે. ॥૫૪૧॥
જે ઈમામશાહના મહેલ આગળ નગીના ગોમટી કહેવાયે,
ત્યાં દહાડે પાપ ધરમના ત્રાજવા બંધાવે. ॥૫૪૨॥

પાપ પુણ્ય તોળશે

પ્રભુજી જંબુદ્વિપે હેમપુરી નગરીમાંહા બજાવે તુર,
બાકી દુનિયામાં તેના પડસે સુર. ॥૫૪૩॥
જે સર્વે દેવલોક આવી લાગ્યા સતગુરૂને પાયે,
ત્યારે દેવ દાનવના સૈન્ય વચ્ચે નદી સરસ્વતી હોયે. ॥૫૪૪॥

વિભાગ ૧૨: કાલિંગાનો વધ અને સેનાપતિ દ્વારા લડાઈ અને છેલ્લે અંત

જયારે ગુરૂનરના દળ સર્વે એકઠા થાયે, ત્યારે દૈત્ય કાલિંગાના દલ પોતા છે આયે. ॥૫૪૫॥
જે ચીન મહાચીન દેશ છે પુરબ દિસ, ત્યાં દૈત્ય કાલિંગો રહે છે મનસાવેશ. ॥૫૪૬॥
જે દૈત્ય કાલિંગો છે મહાબળવંત, તેહેના સૈન્ય તણો નહી આવે અંત. ॥૫૪૭॥
તેહેના સૈન્ય યોધ્ધા અનંત અપાર અને મહાશુર બળવંત છે સાર. ॥૫૪૮॥
જે ચીન મહાચીન થકી કાલિંગો ચઢીયો જાણ, જેણે જંબુદ્વિપે આવી કીધો મેલાણ. ॥૫૪૯॥

કલિંગા ની સેના નું વર્ણન

જે ચોવીસ ચેલા છે દૈત્ય કાલિંગા તણા, તે ચરપટ ચાળા કરસે અતિ ઘણા. ॥૫૫૦॥
દૈત્યના સૈન્ય ચાલતા ધરતી વાજે ધમધમકાર, તે દળનો નહી કોયે અંતને પાર. ॥૫૫૧॥
જે આવા દળ ચરપટ કરતા અપાર, તે આસનપુરી અંતરીક્ષ બેસે તેણીવાર. ॥૫૫૨॥
તે દૈત્ય અંતરીક્ષ આસને બેસીને ચાલ્યો આકાશ, એવી કારમી વસતો કરે પ્રકાશ. ॥૫૫૩॥
જે દૈત્ય અન્નના પરબો ચલાવે જાણ, તે દૈત્ય પાણી મંત્રીને ધૃત કરે નિરવાણ. ॥૫૫૪॥
તે દૈત્ય વેળુ મંત્રી ખાંડ કરે જોયે, તે સાત પીઢીના મા બાપ દેખાડે સાયે. ॥૫૫૫॥
જે દૈત્ય કાષ્ટના ઘોડાને ખવરાવે દાણ, તે નદીઓના નીર ઉલટા ચલાવેનિરવાણ. ॥૫૫૬॥
એવા ચરપટ કરતા દૈત્ય આયે એ ઠાયે, તેહને બેઈમાની દુનિયા મલસે જાઈ. ॥૫૫૭॥
જે આવા દૈત્ય ને લાગી વાર, તે ચાલી આવ્યા લાલપુરી સિધ્ધપુરી મોઝાર. ॥૫૫૮॥
જે દૈત્ય પાવડીયા આરો ઉતરી આયે, તેહેના અણગણતા સૈન્ય કહા ન વજાયે. ॥૫૫૯॥
તે દલના સર્વે યોધ્ધા મહા બળવંત કહેવાયે, ત્યારે દળ આવતા વાટે છ મહિના થાયે. ॥૫૬૦॥
જે પાવડીયે આરે ઉતર્યો છે કાલિંગો રાયે, તેના દળમાં દૈત્ય નગારે વાળે ઘાયે. ॥૫૬૧॥
જે દૈત્ય પાવડીયે આરો મુકી આણી સમોરા થાયે, તે દલમાહા ધ્વજા નિશાનનો પાર ન લેવાયે. ॥૫૬૨॥
એવા દૈત્ય ચરપટ કરસે અપાર, ત્યારે ભુલસે સકલ સંસાર.॥૫૬૩॥
ત્યાં નહી ભુલે સાચા રખેશર જાણ, જેણે સતગુરૂ બ્રહ્મા ભેટયા પ્રમાણ. ॥૫૬૪॥
તે દૈત્યનાં દલમાહા કોઈ અન્ન ના પાયે, અને સ્વામીના સૈન્ય માહા અન્ન રોટી થાયે. ॥૫૬૫॥
તે બહુ સૈન્ય જયારે એકી દ્રષ્ટિ કરે, અને તે વચ્ચે નારદ મુનિ આવી સંચરે. ॥૫૬૬॥
તે બેઊ દળ વચ્ચે નારદ ચાલા કરશે સહી, ત્યાં દેવ દૈત્યને જુઝવો સહી. ॥૫૬૭॥
જયારે એવા ચરપટ દૈત્ય કાલિંગો કરસે અપાર, ત્યારે શ્રીનારાયણ દેવતા ચઢસે સ્વાર. ॥૫૬૮॥

ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પોતાના બધા જ સૈનિકોની છાવણીનું આયોજન અને વ્યવસ્થા ઉત્તમ પ્રકારે કરી પોતાના મુખ્ય સ્થાનકે આવશે. ત્યારે સદ્‌ગુરૂ ઈમામશાહની સમાધિને તેમનાં ચરણસ્પર્શ થતાં જ એ સંપૂર્ણ સુવર્ણમય થશે. અત્યંત ચકચકીત તેજસ્વી સુંદર એવો એ મહેલ દેખાવવા લાગશે. ભગવાનના પરમ પાવક સ્પર્શથી એ મહેલનું પરિવર્તન થઈને નવું ઉત્સાહ ચૈતન્ય તેને પ્રાપ્ત થશે. નગિના ગોમટી પાસે રત્ન જડિત સિંહાસન પર બેસીને તેમની બાજુમાં બેઠેલા બ્રહ્મસ્વરૂપી સદ્‌ગુરૂશ્રી ઈમામશાહ મહારાજ સાથે એ કંઈક વાતનો વિચાર વિનિમય કરશે. તેમની બેઠકની સામે એક ભવ્ય મોટુ ત્રાજવું હશે. એ જગ્યાએ ન્યાયાલયની સ્થાપના થશે. એ જગ્યાએ જીવાત્માના કૃતકર્મનો નિવેડો થશે. પાપપુણ્યનો નિર્ણય લઈને જેવા જીવાત્મા કર્મ તે પ્રકારનાં ફળ તેને પ્રાપ્ત થશે. જે જીવાત્માં સત્કૃત્યવાન પુણ્યવાન હશે તેને તેમની પાસે રાખશે. અસત્યાચરણ, દંભાચરણ, પાપકૃત્યો કરનારાઓને તેમના કર્મ ફળ ભોગવવા માટે પ્રલયગર્તામાં ફેંકી દેશે. જંબુદ્વિપમાં કુંવારીકા ક્ષેત્રમાં હેમપુરી નગરીમાં ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણનો ડંકો વગાડશે અને નવખંડમાં તેનો પ્રતિસાદ સંભળાશે. વિશ્વના સંપૂર્ણ દેવલોક ભગવાનના છત્ર નીચે એકત્રીત થશે. સંપૂર્ણ વિશ્વની દેવશકિત ત્યાં સંગઠીત થશે.

ચીન દેશનો દૈત્ય કાલિંગો મહા સામાર્થ્યવાન બલશાલી પણ દુષ્ટ પ્રવૃત્તિનો દાનવ થશે. તેની પાસે અગણિત સૈન્યબળ રહેશે. તે પોતાનું અસંખ્ય અપાર એવું સૈન્યદળ સાથે લઈને ભગવાનશ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના સૈન્યની સામે લડવા ચડાઈ કરી આવશે. તેના યોધ્ધા અનંત અપાર બળસંપન્ન મહાવિક્રાળ હશે. તેના મુખ્ય સેનાપતિ સંરક્ષક એમ ચોવીસ

અધિકાર હશે. બધા દેશમાં રાજદૂત તરીકે જઈને તે પોતાના આસુરી દાનવી કૃત્યોથી સંપૂર્ણ જગત પર મોહપાશ નાખશે અને પોતાના દાનવી આસુરી મતનું સમર્થન કરીને પોતાનું પ્રભુત્વ બતાવવાનો પ્રયત્ન કરશે. અલગ અલગ ચમત્કાર કરતા કરતા સંગઠિત થયેલા એ કાલિંગાના સૈનિકો આક્રમણ કરતા કરતા સતલજ નદી પાસે આવેલ સરસ્વતી નદી સુધી ઉત્તર માર્ગથી આવીને અટકે. અને સરસ્વતી તીરે તેમનો બધાનો મોટો પડાવ રહેશે. ત્યાંથી એ પોતાના અલગ અલગ ગુપ્તચરોને અલગ અલગ જગ્યાએ મોકલી ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણની છાવણીની અને યુધ્ધબલની ગુપ્ત માહિતી મેળવશે. તેમના સૈન્યમાં અગણિત ધ્વજ નિશાન રહેશે. ઢોલ, નગારાં, તુંતારા, રણશિંગા, શંખ વગેરે બધા રણવાદ્યો, અસંખ્ય અપાર રહેશે. ભગવાનના અવતાર કૃત્યો પર, નામ પર જેમને શ્રધ્ધા નથી, જે બેઈમાન, ભૌતિક સુખમાં રમનારા હશે, સદ્‌ગુરૂ વચન પર જેમને ઈમાન શ્રધ્ધા નહીં હોય એવા અજ્ઞાની મુર્ખ પાપી લોકો દૈત્યના ચાળાથી અને ભુલાવણીમાં પડીને તેમને મળશે. પણ જે સાચો ઋષિવર હશે તે કદી જ સન્માર્ગ પરની પોતાની શ્રધ્ધા ચળવા દેશે નહીં. દૈત્ય કાલિંગાનું સૈન્ય સરસ્વતી નદી તીર સુધી આવ્યું છે એમ સમજાતાં જ શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પોતાના સૈનિકોની ટુકડી ત્યાં મોકલશે. અને સરસ્વતી નદીના દક્ષિણ તીરે પોતાના સૈન્યની છાવણી માંડશે. આ પ્રકારે દેવ દાનવનું સૈન્ય સામ સામે આવશે. યુધ્ધના ઉદ્દેશથી એકત્રિત થયેલા એ બંને દળ યુધ્ધની આજ્ઞાની રાહ જોતાં એકબીજા તરફ તીવ્ર દ્રષ્ટિક્ષેપ કરશે. દૈત્યના સૈનિકોને અન્નપાણીની અત્યંત મુશ્કેલી થશે. તેમને અન્ન મળી શકશે નહી : ભગવાનની બાજુના સૈન્યને અન્નપાણીની અત્યંત કાળજી લેવાશે. એક એક સૈનિકની ગણના કરીને તેમના અન્નપાણી વસ્ત્ર વગેરેની અત્યંત ઝીણવટથી દેખરેખ થશે. બંને સૈન્ય જયારે સામ સામે આવશે ત્યારે તેમાંથી નારદમુનિ આમતેમ અને ત્યાંથી અહીંથી એમ ફેરા કરીને સંધી ઘડી લાવવાનો પ્રયત્ન કરશે. પણ દાનવ તરફના કે દેવ તરફના કોઈ પણ આગેવાન એ વાત માટે તૈયાર થશે નહીં. ઉલટુ ઉભય પક્ષ તરફથી લડાઈની જ ભાષા વપરાશે. છેલ્લે નારદ મુનીના સંધીના પ્રયત્ન નિષ્ફળ થશે માટે એ બંનેને યુધ્ધ કરવા માટે ચેતવશે અને ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ યુધ્ધ માટે પ્રવૃત્ત થઈને પોતાના શ્વેત અશ્વ પર સવાર થશે.

યુદ્ધ નું વર્ણન

હવે યુધ્ધ કરવાના પરછા જાણ, તેહેના મુનિવર સુણો વખાણ. ॥૫૬૯॥
ત્યાં આવ્યા હનુમાન ધ્વજાધારી બહુ કંકાસ જો કરે,
તેહેની હાક સુણીને દૈત્ય સઘળા થરહરે. ॥૫૭૦॥
ત્યારે આવી ચોસઠ લાખ જોગણી સ્વામીજીને પુછે વિચાર,
સ્વામી તમે કહો તો દૈત્યના દળ સોસી લેઉ નિરધાર. ॥૫૭૧॥
ત્યાં આવ્યા પવન પુઠે અમને રજા દેવો ત્રિભુવનરાયે,
તો એ દૈત્યના દલ સર્વે મેલુ ઉડાયે. ॥૫૭૨॥
ત્યારે આવ્યા ભીમસેન સ્વામી હું વિનંતી કરૂ,
હવે તમે રજા દો તો અમે રણસંગ્રામે લઢું. ॥૫૭૩॥
સ્વામી તમે કહો તો સ્વર્ગમંડલ ફેરવીને ઉફરાટુ કરૂ,
કહો તો દૈત્ય કાલિંગાને જીવતો તમ આગળ ધરૂ. ॥૫૭૪॥
ત્યારે સ્વામીજી બોલ્યા ભીમ સુણો સતભાયે,
તમે પાંચે પુત્ર પાંડવ મહા બળીયા રાયે. ॥૫૭૫॥
જયારે આવી વાત પ્રભુજીએ ભીમસુ કહી,
ત્યારે સુરજારાણીને કમળાકુંવર આવ્યા સહી. ॥૫૭૬॥

સુરજારાણી અને કમલાકુંવર સ્વામીને મળવા ગયા

જહા ગુરૂનર બેઠા છે એક ઠાયે, ત્યાં સુરજારાણી
કમલાકુંવર પ્રદક્ષિણા ફેરીને લાગ્યાં પાયે. ॥૫૭૭॥
ત્યારે માતાને કુંવર ગુરૂનરસુ વિનંતી કરે આપ,
સ્વામી અમારા પૂર્વ જન્મના બાળો પાપ. ॥૫૭૮॥
સ્વામી પૂર્વ જન્મના પાપ આજ અમારા ગયા,
જયારે અમને દર્શન ગતમાં ગુરૂનરના થયા. ॥૫૭૯॥
સ્વામી અમે મધ્યમ જીવ તો તમસુ ઉત્તમ થઈએઆજ,
હવે અમારા દુઃખ દલંદર તમે કરો દૂર નાથ. ॥૫૮૦॥
ત્યારે હેત ધરીને સ્વામીજી બોલ્યા વિખ્યાત,
સુણો બાઈ સુરજારાણી કહુ તમને એક વાત. ॥૫૮૧॥
આજ કલિમાં દૈત્ય કાલિંગો મહા દુષ્ટ કહેવાયે,
બાઈ તેની સઘળી સંધ પોતી પણ તમે સમજાવો જાયે. ॥૫૮૨॥
જયારે સ્વામીજી એસા વચન બોલ્યા સતભાયે,
ત્યારે કરી પ્રણામને માતા પુત્ર દૈત્યના દળમાં જાયે. ॥૫૮૩॥
જે સ્વામીના દળમાંથી માતાને કુંવર રજા માગી નિસરા,
તે દૈત્ય કાલિંગાના દળમાહા જઈ સંચરા. ॥૫૮૪॥

સુરજારાણી અને કમલાકુંવર
કાલિંગાને મળવા ગયા

સદ્ગુરૂ ઈમામશાહ મહારાજ દેવ દાનવોનાં આગમનાં થવાના યુધ્ધનું વર્ણન કરતાં કહે છે. કે હે મુનિવરો, એ યુધ્ધનું સમર્ગ વર્ણન કરવું અશકય છે. શબ્દ સૃષ્ટિની પેલી બાજુ એનું વર્ણન છે. પણ એ ભગવાનની અંતપ્રેરણાથી યથામતિ વર્ણન કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે તે શ્રવણ કરવું. સામ સામે યુધ્ધ માટે સજ્જ થયેલા એ ઉભય સેનામાંથી મોટા મોટા શુરવીર યોધ્ધા પોતાના સેનાપતિની અજ્ઞાની રાહ જોઈને ઉભા છે. તેટલામાં ધ્વજા છત્રધારી હનુમાન મોટેથી ગર્જના કરતા જયાં ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ ઉભા હતા ત્યાં આવ્યા અને ભગવાનને કહ્યું, 'હે સ્વામીન તમે મને દૈત્યો સાથે યુધ્ધ કરવાની પરવાનગી આપો. હું મારી હાકથી આખું ત્રિભુવન કંપાવી દઈશ. અને ખરેખર હુનમાનની હાકથી બધા દૈત્યો ભયકંપિત થયા. એટલામાં ચોસઠ લાખ યોગિણી ભગવાનની સામે આવી અને હાથી જોડીને કહે : 'હે સ્વામીનાથ તમે અમને યુધ્ધની આજ્ઞા કરો. અમે દૈત્યોનું મોહની ભુલાવીને તેમના પ્રાણ જ શોષી લઈશું. તેટલામાં વાયુદેવ સાક્ષાત્ પ્રગટ થઈને ભગવાન પાસે આવ્યા અને બોલ્યા: 'હે ત્રિભુવનપતિ તમે મને યુધ્ધની પરવાનગી આપો એટલે તમારી કૃપાથી હું આખા દાનવ સૈન્યોને પતંગ પ્રમાણે ઉડાડી મુકીશ.' પછી ભીમસેન હાથ જોડીને આગળ થયો અને બોલ્યોઃ 'સ્વામી તમે મને દૈત્ય સાથે યુધ્ધ કરવાની પરવાનગી આપો એવી મારી વિનંતી છે. તમે આજ્ઞા કરો તો હું તમારી પ્રેરણાથી હું આખું ત્રિભુવન પણ ઉંધુ કરી નાખીશ. તમે આજ્ઞા કરો તો દૈત્ય કાલિંગાને જીવતો પકડીને તમારી સેવામાં હાજર કરીશ. ત્યારે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ કહે છેઃ 'હે શુરવીર રણવીરો, તમારા બધાનો અને સદ્ભકત પાંડવોનાં પરાક્રમ અપાર અનંત અગણિત છે. મને તમારા બધાના પરાક્રમની સંપૂર્ણ જાણ અને ખાતરી છે. યોગ્ય સમય આવ્યા પછી હું તમને એવી આજ્ઞા કરીશ. એવો વાર્તાલાપ થાય છે ત્યાં જ સદ્ભકત કમલાકુંવર પોતાની માતા સાથે ભગવાન પાસે આવ્યો. સુરજાદેવી અને કમલાકુંવર સદ્ગુરૂ બ્રહ્મા પાસે જઈને તેમને પ્રદક્ષિણા કરી વિનંતી કરવા લાગ્યાં અને બોલ્યાઃ 'હે સદ્ગુરૂનાથ, ભગવાન દિનદયાળ,

તમારા દર્શનથી અમારા પૂર્વભવના જન્મોજનમના દુષ્કૃત્ય દૂર થયાં અને જનમો જનમનાં સુકૃત ઉદય થયાં. અમે અધમ જીવાત્મા તમારા પરમપાવક દર્શનથી પાવન થયાં. અમારા જન્મમરણનું ભવદુઃખ નહીવત થયું. તમારી સ્તુતિ કંઇ રીતે કરવી એ પણ અમને ખબર પડતી નથી. અમને તેવી આંતરિક પ્રેરણા ભકિતભાવ, પ્રેમ, અને જ્ઞાન આપવાની કૃપા કરો. અમારા બધા અપરાધ તમારા બાળક જાણીને અંતરમાં રાખવા કૃપા કરો. ત્યારે અત્યંત પ્રેમભાવથી ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણે તેમને કહ્યું કે : સુરજારાણી, સદ્ભકત કમલાકુંવર હું તમને તમારા હિતની વાત કહું છું તે સાંભળો. સામાજિક અન્યાય, અત્યાચાર, હિંસાચાર, અને મદાંધપણાથી ઉન્મત્ત થઇને દૈત્ય કાલિંગો સર્વત્ર અધર્મ કરે છે. દૈત્ય કાલિંગો અને તેના દુષ્ટ સહાયકર્તા ઉન્મત્તપણે આપણા સતપંથ ધર્મને હાની લગાવી પોતાના માયાવી અને પ્રલોભનપણાથી ગરીબ જનતાને હેરાન કરે છે. પીડે છે., નાઇલાજે આ અન્યાય વિરૂધ્ધ હાથમાં શસ્ત્ર ધારણ કરીને યુધ્ધ માટે પ્રવૃત્ત થવું પડે છે.

માનવ સમાજનું યુધ્ધથી બિલકુલ હિત થતું નથી. પણ એમની ઉપર થતાં જુલમ અન્યાય, અધર્મના ઉન્મુલ કારણે અને તે સમાજઘાતક શકિતનું હિરમોડ કરવું આપણું કર્તવ્ય છે. દૈત્ય કાલિંગો અને તેના દુષ્ટ સાથીદારો, આ યુધ્ધમાં મરશે જ પણ તેમની સાથે બાકીના નિષ્પાપ નિર્દોષ જીવાત્માઓનો વ્યર્થ નાશ ન થાય માટે શકતઃ આ યુધ્ધ ટાળવાનો અમારો વિચાર છે. સામ, દામ, દંડ અને ભેદ આ અન્યાયથી અમે હનુમાન, નારદમુનિ વગેરેને કાલિંગા પાસે વિશિષ્ટ માટે મોકલ્યા પણ તેનો કંઇ ઉપયોગ થયો નહી. માટે હે સુરજાદેવી, તમારું સૌભાગ્ય કાયમ રહે, દેવોનું અને દાનવોનું હિત થાય, યુધ્ધ પ્રસંગ ટાળીને દાનવોએ પણ સમાજહિત અને માનવ ઉન્નતિ તરફ લક્ષ આપવું એ માટે અમારી એવી ઇચ્છા છે કે, તમે માતા પુત્ર પોતાના પરિવારમાં જઇને કાલિંગાને અને તેમના સાથીદારોને સદાચાર સદ્ધર્મની સમજ આપો અને યુધ્ધ ટાળવાનો પ્રયત્ન કરો. કાલિંગાની અને અમારી વચ્ચે બધા પ્રકારની સંધી સંપન્ન થઇ છે. સર્વ પ્રયત્ન કર્યા પણ વ્યર્થ છે. ફકત છેલ્લો પ્રયત્ન કરવાનો છે. કદાચિત એ પણ ઉપાય ન થાય તો તમને અમારું સંપૂર્ણ રક્ષણ અને અભય છે. એ માટે ચિંતા કરો નહીં. તમારી અને તમારી ગરીબ નિર્દોષ પ્રજાના રક્ષણની જવાબદારી અમે લઇશું. પણ એ માટે આવેલા પ્રસંગ સાથે નિર્ધારથી અને ધૈર્યથી મુકાબલો કરવા સજ્જ રહેવું. ભગવાનનું નિવેદન સાંભળીને ભકત કમલાકુંવર અને સુરજારાણીએ ભગવાને પ્રણામ કર્યા અને પોતાનું કર્તવ્ય પાર પાડવા માટે દૈત્યની છાવણીમાં તેમણે પ્રવેશ કર્યો.

જયારે દૈત્યે આવતા દીઠા કુંવરને પોતાની નાર, ત્યારે દૈત્ય કાલિંગો બોલ્યો તેણે ઠાર. ॥૫૮૫॥
સુણો કમલાકુંવર એમ કહે કાલિંગો રાયે, તમે ઇહા આવ્યા તે કોણ કારણ સતભાયે. ॥૫૮૬॥
તમને ચીન નગરીના અમે સોંપ્યા રાજ, તમે તે દેશ છોડી કેમ આવ્યા આજ. ॥૫૮૭॥
ત્યારે બોલ્યા સુરજારાણીને કમલાકુંવર સતભાયે, એ અભંગ સાથે યુધ્ધ કર્યો નહી જાયે. ॥૫૮૮॥
જે દેવ ત્રણ ભવનના ધણી કહેવાયે, તે અભંગશુ યુધ્ધ કેમ કરશો હો રાયે. ॥૫૮૯॥
એ દેવ શ્રી મચ્છરૂપે દૈત્ય શંખાસુર માર્યો છેદ, અને વાળ્યા સદગુરૂ બ્રહ્માના વેદ. ॥૫૯૦॥
એ દેવ શ્રી કુર્મરૂપે મેરામણ મંથ્યો મેરૂ સમુદ્રમાં ધરી, ત્યારે દૈત્ય મધુકંટકને મારી રત્ન ચતુર્દશ કાઢયા હરી. ॥૫૯૧॥

એ દેવ શ્રી વરાહ રૂપ ધર્યા કૈલાસ, ત્યારે પૃથ્વી રાખી તાહા દાઢે પ્રકાશ. ॥૫૯૨॥
એ તો મોરધ્વજ દૈત્ય સંહાર્યો દાઢે જો ધરી, ત્રીજે વરાહરૂપે થયા શ્રીનરહરી. ॥૫૯૩॥
એ દેવશ્રી નરસિંહ રૂપે થયા હો રાયે, અને દૈત્ય હિરણ્યકશ્યપ માર્યો જાયે. ॥૫૯૪॥
ત્યાં પાંચ કરોડીશું તાર્યા પ્રહલાદ, તેને દેવે કીધા છે અમર કાજ. ॥૫૯૫॥

જે દેવે શ્રી વામન રૂપ બહુ ચલિંત્ર કરી, ત્યારે બળી દાનવને પાતાળે ચાંપ્યો ધરી. ॥૫૯૬॥
એ દેવ શ્રી પરશુરામ રૂપે જો થયા, અને સહસ્ત્રાર્જુનને લોહ પાંજરામાં ભરીયા. ॥૫૯૭॥
એણે તો પૃથ્વી સર્વે નિક્ષત્રીય કીધા, જયારે છઠા અવતાર શ્રી હરિએ લીધા. ॥૫૯૮॥
એ દેવ શ્રી રામ સ્વરૂપે દૈત્ય માર્યો લંકાપતિ રાયે, સાત કરોડીશું તાર્યા હરિશ્ચન્દ્ર રાયે. ॥૫૯૯॥
જયાં રાવણ દૈત્ય માર્યો પરિવાર સમેત, ત્યાં વિભીષણને સોંપ્યાંલંકા રાજ હેત. ॥૬૦૦॥
એ દેવ શ્રીકૃષ્ણ રૂપે બહુ ચરિત્ર કર્યા, અને ચૌદભુવન તો મુખમા ધર્યા. ॥૬૦૧॥
ત્યાં માર્યો કંસાસુર આઠમે અવતાર, એણે સર્વે યાદવ કુળનો કીધો સંહાર. ॥૬૦૨॥
એ દેવ શ્રી બુધ્ધ સ્વરૂપે હરિ આપે થયા, તે ભકત પાંડવોને દ્વારે આપે ગયા. ॥૬૦૩॥
એ તો ભકતસખા સહાયે કૃપાળ, તે તો ધરણીધર છે દિનદયાળ. ॥૬૦૪॥
ત્યાં દૈત્ય દુર્યોધન સંહાર્યા જાયે, ત્યારે નવ કરોડીશું તાર્યા યુધિષ્ઠિર રાયે. ॥૬૦૫॥
આ કલિયુગમાં દેવનો થયો નિષ્કલંકી અવતાર, તે અભંગ શું યુધ્ધ નહી કરો તમો ચેતો હો ભરથાર. ॥૬૦૬॥
એ દેવના દશે અવતારનો ગુણ જયારે રાણીએ કહ્યો, ત્યારે દૈત્ય કાલિંગાના મનમાં ક્રોધ ના માયો. ॥૬૦૭॥
હારે રાણી અન્ન પાણી ખાયે અમારૂને શું વખાણે હરિ, ત્યારે તુ અમ ઘેર નારી કેવી સુંદરી. ॥૬૦૮॥
હાંરે રાણી જેના તમે સેવો છો પાયે, આજ તે અભંગને હું મારૂ સોયે. ॥૬૦૯॥
હાંરે રાણી જેના તમે સ્મરણ કરો છો રાતને દિવસ, આજ તેના હું કાટી લાવું શિશ. ॥૬૧૦॥
હારે રાણી એના સર્વે સૈન્ય મારીને લેઉજો અંત, તો હું દૈત્ય મહા બળવંત. ॥૬૧૧॥
એવા દૈત્ય વચન સાંભળીને સુરજારાણી બોલ્યા તતકાળ, ત્યારે હાથમાં ફુલ દડો લીધો સાર. ॥૬૧૨॥
સ્વામી તમે મારી વિનંતી કરજો માન, હું અર્પુ છું તમને આ પુષ્પાંજલી જાણ. ॥૬૧૩॥
સ્વામી તમે મારાં કહ્યું ના કરો કિરતાર, તો મારી આ પૂજાપત્રી સ્વીકારશો હો ભરથાર. ॥૬૧૪॥
એવી વાત સતીયે મુખ માંહેથી કહી સાર, લઈ પુષ્પ હાથમાંને દૈત્યના શિર પર અર્પ્યુ તેણે ઠાર. ॥૬૧૫॥
સતીના મુખમાંહેથી એવી વાત નિસરી જાયે, ત્યાં દેવે પુષ્પોમાં ચક્રની શકિત રાખી ત્યાંયે. ॥૬૧૬॥ કાલિંગાનો વધ
રાણીના હાથ માંહેથી પુષ્પ મસ્તક ઉપર પડે, ત્યારે દૈત્યના મસ્તક ત્રુટી ધરણી પર પડે. ॥૬૧૭॥
ત્યાં સર્વે સૈન્યમાં પડયો પોકાર, જે સુરજા રાણીએ માર્યો કાલિંગો પોતાનો ભરથાર. ॥૬૧૮॥
ત્યારે સર્વત્ર થયો હાહાકાર શોરબકોર, દૈત્ય સેનાપતીએ યુધ્ધના કીધા આહવાન. ॥૬૧૯॥
દૈત્ય સેનાપતી રાણીને કુંવરને પકડવા જાયે, તેવોને દેવદૂત નિષ્કલંકી પાસે લઈને જાયે. ॥૬૨૦॥ દૈત્ય સેનાપતિએ યુદ્ધ શરૂ કર્યું
ત્યારે દેવ દૈત્યના થયા યુધ્ધ ઘમાસાન સાર, તેમાં કોઈ કેને ના આવે હાર જીત તે ઠાર. ॥૬૨૧॥

સાધ્વી સતી સુરજારાણી અને પુત્ર કમલાકુંવર ભાવી ઘટના બધી જાણતા હતા. પણ ફકત ભગવાનની આજ્ઞા અને કર્તવ્ય કરવા હેતુથી એ દૈત્યના આવાસમાં ગયાં. દૂતોએ સચના આપ્યા પછી અને પ્રત્યક્ષ દૈત્ય કાલિંગાએ ત્યાં માતાપુત્રને જોઈને આશ્ચર્ય વ્યકત કર્યું. સામે પોતાનો પુત્રને અને પત્નિને જોઈને તેણે તેમને કહ્યું: 'બાળક કમલાકુંવર તારી જવાબદારી પર હું આખા ચીન દેશના રાજયશાસનની જવાબદારી મુકી યુધ્ધ માટે અહીં આવ્યો. પણ તમે બંને માતા પુત્રએ એ છોડીને અહીં આવવાનું કારણ શું ? એવું શું કારણ ઉપસ્થિત થયું કે તમને દેશ છોડીને આવવું પડયું.' ત્યારે કમલાકુંવર અને સુરજાદેવી બોલ્યા: 'હે તાત દેશ છોડીને આવવાનું એકજ કારણ થયું તે એમ કે આપણા દેશના રક્ષણ માટે અને ગરીબ પ્રજા હીત માટે

તમારે અમારી એક જ વિનંતી માન્ય કરવી કે યુધ્ધ બંધ કરીને એ અભંગ નારાયણ સાથે સમુજતી કરવી. કારણ તમારૂ સૈન્ય બળ એ ભગવાનના સૈન્ય બળથી કેટલાયે ઘણું ઓછું છે. સિવાય તેની પાસે આપણા કરતાં અધિક સુધારેલા પ્રગતિશીલ શસ્ત્રાસ્ત્ર છે. એ ભગવાન ત્રિભુવનપતિ, પ્રત્યક સૃષ્ટિકર્તા, નિયામક અને સંહર્તા છે. એ અભંગ, અવિનાશી, અનાદિ, અનંત છે. તેમની સાથે યુધ્ધ કરશો નહીં. અનાદિ કાળથી તેમની સંસ્કૃતિ, ધર્માચરણ પધ્ધતિ અને સમાજોન્નતીકારક વિચારશકિત માનવ કલ્યાણ અને ઉત્કર્ષની જ છે એ તેમની આ સંસ્કૃતિને ટકકર આપી આપણે અસુર સંસ્કૃતિથી તેને નામશેષ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો પણ આપણો કોઈ જ પ્રયત્ન આજ સુધી સફળ થયો નહીં. પ્રત્યેક સમયે આપણા પક્ષની સંસ્કૃતિને હાર તો ખાવી જ પડી પણ એ કારણ અસંખ્ય પ્રાણહાની, વિત્તહાની ભોગવવાં પડયાં છે. અનાદિકાળથી આ દેવ દાનવનો ઝઘડો ચાલું છે. એ ભગવાને પહેલા મત્સ્ય અવતારના સમયે શંખાસુરનો સંહાર કરી વેદોનું રક્ષણ કર્યું. ભકત રૂખ્માગદના સત્વનું રક્ષણ કર્યું. વેદોકત સર્વત્ર પ્રસાર કર્યો અને વૈદિક સનાતન સતપંથ ધર્મની સથાપના કરી. આગળ બીજા કુર્મ અવતારમાં સમુદ્ર મંથન ઘડીને અમૃત્વ પ્રાપ્ત કરાવી આપ્યું. એ માટે કાચબાનું રૂપ લઈને મેરૂમંદાર પર્વત પીઠ પર તોલીને મુકયો અને મધુ કૈટભ દૈત્યનો સંહાર કર્યો. ભકત અંબરીષના વ્રતાચરણનું સત્વ પાલન કરીને તેને અમર કર્યો. ત્રીજા વરાહ અવતાર સમયે મોરધ્વજ અથવા હિરણ્યાક્ષને સંહાર કરીને રસાતળમાં જતી પૃથ્વીનો ઉધ્ધાર કર્યો. ધ્રુવ ભકતને અવિચળ પદનું સ્થાન આપી તેને અવિચળ અવિનાશી બનાવ્યો. ચોથા નૃસિંહ અવતાર સ્વરૂપમાં હિરણ્યકશ્યપુ દૈત્યનો સંહાર કરીને માનવ સમાજને દુષ્ટ અને ઘાતક વર્તનથી બચાવ્યા. ભકત પ્રહલાદની કસોટીમાં સમય સમયે સહાય કરીને તેનું રક્ષણ કર્યું. પાંચ કોટી ભકતોનો સદ્‌ભકત પ્રહલાદ સાથે ઉધ્ધાર કર્યો.

ભગવાને ત્રેતાયુગમાં પાંચમા વામન અવતારના સમયે બળીરાજાનો ગર્વહરણ કરીને ભકત કમળાધ્વજનો ઉધ્ધાર કર્યો. છઠ્ઠા પરશુરામ અવતારના સમયે સહસ્રાર્જુનનો સંહાર કર્યો. જગતમાં સર્વત્ર વ્યાપેલા ક્ષાત્રબળ સામે બ્રાહ્મતેજથી સંઘર્ષ કરીને તેજસ્વી એવા સનાતન ધર્મનું અજવાળુ આપ્યું. ખેત જમીનનો વિકાસ કરીને અન્ન ધાન્ય ઉત્પાદન અને વૃધ્ધિ કરી. ભકત કમળાપતિનો ઉધ્ધાર કર્યો એ જગન્નિયંતા ભગવાન નારાયણે આગળ સાતમો શ્રી રામ અવતાર ધારણ કરીને લંકાપતિ રાવણનો સંહાર કર્યો. તેણે સ્થાપન કરેલી રાક્ષસી સંસ્કૃતિનો નાશ કરી અને માનવી જીવનનો વિકાસ અને ચતુર્પુરૂષાર્થ સાધ્ય કરનારા માર્ગનો પોતે અવલંબ કરીને આદર્શ જીવનના પાઠ જગતને શીખવ્યા. ભકત હરિશ્ચંદ્રને સત્વકસોટીમાં તેને આત્મબળ આપી સાતકોટી જીવાત્માઓની સાથે તેને અમરપદનો અધિકારી બનાવ્યો.

દ્વાપરયુગમાં શ્રીકૃષ્ણ અવતારના સમયે ભગવાને કંસ ચાણુર વગેરે અનેક દુષ્ટ દૈત્યોનો સંહાર કર્યો. ચૌદ ભુવન પોતાના મુખમાં બતાવી પોતાના વિશ્વવ્યાપી સ્વરૂપ વ્યકત કર્યા. અનેક સદ્‌ભકતોનો ઉધ્ધાર કરીને ગીતાનો ઉપદેશ કર્યો. પોતે એ પ્રમાણે માનવને આદર્શ બનાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો. ઉન્મત્ત બનેલા યાદવકુળનો સંહાર કરીને પૃથ્વી પરનો ભાર ઉતાર્યો. એ જ ભગવાને આગળ બુધ્ધ અવતાર ધારણ કરીને સદ્‌ભકત પાંડવોને અધ્યાત્મક જ્ઞાનનો ઉપદેશ કર્યો. તેમની પાસેથી જીવન્મુકત અવસ્થાની અલગ અલગ સાધના કરીને તેને પૂર્ણત્વ કરાવ્યું. દુષ્ટ દુર્યોધનને પણ આ જ્ઞાનનો ઉપદેશ કર્યો પણ તેણે એ ન માનવાથી અત્યંત વિકટ અવસ્થામાં તેને મરણ પ્રાપ્ત થયું. નવ કોટી જીવાત્મા સાથે સદ્‌ભકત પાંડવોનો ઉધ્ધાર થયો.

સાંપ્રત કલિયુગમાં ભકતવત્સલ દિનદયાળુ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રગટ થયા હોવાથી તેમણે અને સદગુરૂ બ્રહ્મસ્વરૂપ મહાત્માએ દિગ્દર્શીત કરેલા વૈદિક સનાતન સતપંથનો પ્રકાશ એ જગતને આપે છે. માનવ સમાજને ઉન્નતિનો અને આત્મોધ્ધારનો દિવ્ય સંદેશ એ આપવાથી એમના ધ્યેય પ્રમાણે પ્રત્યેક વર્તવાથી તેમનો ઉત્કર્ષ થશે માટે સ્વામીનાથ

અમારી હાથ જોડીને તમને વિનંતી છે કે તમે એ ભગવાનના મહાનકાર્યમાં સહકાર્ય કરીને સાંપ્રત યુધ્ધ પ્રસંગ ટાળી આપણી ગરીબ પ્રજાની જીવ હાની અને વિત્તહાની બચાવવી.' સુરજારાણી અને કમલાકુંવરનાં આ વચન સાંભળીને દૈત્ય કાલિંગો અત્યંત સંતપ્ત થયો. એકદમ ક્રોધીત થઈ ઉછળીને એ બરાડયો. 'મહામુર્ખો, આ જ કહેવા માટે તમે અહીં આવ્યા ? મૂર્ખ શિરોમણીઓ ભગવાન ભગવાન શું કરતાં બેઠાં છો, ખરો ભગવાન કોણ છે હમણાં હું તમને બતાવું છું ! પોતાની સર્વોત્કૃષ્ટ રાક્ષસી સંસ્કૃતિ છોડી દેવોની ગુલામગીરી શીખવાની એવી દૈવી સંસ્કૃતિ તમને કઈ રીતે ગમે છે ? ખુશી ખાઓ પીઓ અને મજા મોજ કરો. સામે આવેલ કોઈ પણ ભોગનો ત્યાગ ન કરતાં પોતાને પુરૂષાર્થ માનીને તેનો યથેચ્છ ઉપભોગ લેવો. એ છોડીને મૃત્યુ પછી પોતાને યમરાજા સામે જવાબ આપવો પડશે. એવા પ્રકારનો બીકાણ વિચાર તમારા મનમાં આવ્યો કેમ ? અરે મૂર્ખો, આવા મહામુર્ખનો તો હું હમણાં જ જવાબ લઈશ, ઉપર જવાની જરૂર જ નથી. જેટલો આનંદ લુંટી લેવો હશે એ યથેચ્છ લુંટો તેમાંજ જીવનનું સાર્થક છે. ભગવનત શકિત નામનો વિજય જગતમાં નથી અને મને તેની બીક બતાવો છો ? મારું અન્ન ખાઓ છો અને નમક હરામ થઈને મારા શત્રુનાં વખાણ કરો છો. આજ સુધી મને તમારા આ ભેદીપણાની જાણ નહોતી, નહીં તો આના પહેલાં જ તમને મૃત્યુના સ્વાધીન કર્યાં હોત. પણ હે રાણી, હવે તો ધ્યાન રાખ કે જેમનું ધ્યાન મનમાં તું કરે છે એ કેટલો અભંગ હોય તો ય તેનો પ્રત્યક્ષ કાળ એવો હું મહાબળવંત સર્વસમર્થ છું. મારો એક એક સૈનિક એવો બળવાન છે કે તેવા કેટલાય અભંગોને તોડીને તેમનો ચુરો કરશે. ' દૈત્ય કાલિંગાની ગર્વોકિત વાણી સાંભળીને સુરજારાણીને ખુબ દુઃખ લાગ્યું. તેને એનો ખુબ ગુસ્સો આવ્યો પણ પ્રત્યક્ષ પતિ સામે શું કરી શકશે. મન શાંત કરીને બોલીઃ 'સ્વામીનાથ ! અમારી આગળ બધાં ભવિષ્ય સ્પષ્ટ દેખાય છે. તમને ખરાબ શુકન થયું છે અને મને સ્વપ્નમાં પણ અત્યંત ખરાબ ભયાનક સ્વપ્ન આવ્યું. પણ તમે આ પૈકી એક પણ વાત માનતા નથી એ અમારું અને ગરીબ પ્રજાનું દુર્દૈવ છે. આપણું અહિત થાય એવો કોઈ દુષ્ટ હેતુ અમારો નથી, પણ તમે આ દાસીની એક છેલ્લી મનોકામના પૂર્ણ કરશો. સૌભાગ્ય લેણાથી યુકત આવી આ દાસીની પૂજા તમે સ્વીકારો અને અમને જવાની આજ્ઞા કરો. આમ કહીને સતી સુરજારાણીએ મનોમન ભગવાનની આરાધના કરીને પતિના કલ્યાણની કામના કરીને પુષ્પાંજલી તેના મસ્તક પર ચડાવી અને હાથ જોડીને તે એકાગ્રતાથી નમ્રતાથી પ્રણામ કરવા લાગી, ત્યાં જ એક મોટો ચમત્કાર એ જગ્યાએ થયો. સુરજારાણીના હાથથી ફુલ દૈત્ય કાલિંગાના મસ્તક પર પડતાં જ સુદર્શન ચક્ર ફરે એ પ્રમાણે એ ફુલ ભયાનક વેગથી ચક્રાકાર ફરવા લાગ્યાં. એ તેમનું કોમળપણું મટીને વજ્ર પ્રમાણે કઠણ અને એ તીક્ષ્ણ બન્યાં અને દૈત્ય કાલિંગાના મસ્તક પરથી ગરદન પર ગરગર ફરવા લાગ્યાં. એક ક્ષણમાં દૈત્ય કાલિંગાનુ શિર ભયાનક અવાજ કરતું જમીન પર પછડાયું. આ દ્રષ્ય જોતાં જ સતી સુરજારાણીને અત્યંત દુઃખ થયું. એ શોકવિલાપ કરવા લાગી અને બીજી જ ક્ષણે એ પણ મુચ્છર્ગિત થઈને જમીન પર પડી. સર્વત્ર હાહાકાર થયો. સર્વત્ર એકજ અવાજ થયો. સુરજારાણીએ પોતાના પતિને દૈત્ય કોલિંગાને ભગવાનના કહેવાથી ઠાર માર્યા. સત્યઘટના પહેલાં જ આ અપપ્રચાર સર્વત્ર પ્રસર્યો. સર્વ દૈત્ય સૈન્યમાં ભયનું વાતાવરણ પ્રસર્યું.

દેવ દૈત્યના દલ સામસામા આવ્યા તેના પરછા જાણ, હવે તમે સુણો મુનિવરો સહી પરમાણ. ॥૬૨૨॥
ત્યાં યોધ્ધા ઉઠયા મહા ક્રોધ જ કરી,હવે એઊ મારો સૈન્ય સઘળુ શ્રીયે કહ્યા જયાં છે હરી. ॥૬૨૩॥
જે રાણીએ સ્વામી માટે માર્યો પોતાનો ભ્રતાર, તે અભંગનું શીશ આપણે કાપી લાવો તતકાલ. ॥૬૨૪॥
ત્યારે હલ હલંકાર બેઉ સૈન્યમાં થાયે, તે રણક્ષેત્રમાં સામસામા દલ ચઢી જાયે. ॥૬૨૫॥
ભાઈ પ્રભાતે જયારે ઉગે સબળા સૂર, ત્યારે બેઊ સામસામા વાજે રણતૂર. ॥૬૨૬॥
એવા સૈન્ય રણસંગ્રામે ચઢીને બજાવે તૂર, ત્યાં અનંત નિશાન ફરકે જયાં પૂર. ॥૬૨૭॥

ત્યારે બેઉ સૈન્યમાંથી યોધ્ધા ઉઠયા છે લઢવા સાર, તેમાં કોને કોને ના આવે હાર. ॥૬૨૮॥
ત્યારે દૈત્ય મલકેશર સાથે લડે ભીમસેન રાયે, ત્યાં મારે યોધ્ધા ગદાના ઘાયે. ॥૬૨૯॥
ત્યારે દૈત્ય રકતકેશર સાથે લડે નકુલ રાયે, જેના બળ તણો પાર ન પાયે. ॥૬૩૦॥
ત્યારે દૈત્ય રણકેશર લડે જન ભૂત, તેમાં યોધ્ધા બળીયા છે અદભુત. ॥૬૩૧॥
જે દૈત્ય ગજકેશર છે મહાબળવંત, તે સાથે લઢે ત્યાં વીર હનુમંત. ॥૬૩૨॥
જે વીર હનુમાન પર્વત લાવે સંભાળ, તે દૈત્ય ગજકેશરના રથ ઉપર દેસે રાળ. ॥૬૩૩॥
જે દૈત્ય આવતા પર્વત લેયે સંભાર, તે કટકા વચ્ચેથી કરસે નિરધાર. ॥૬૩૪॥
ત્યારે હનુમાન બીજો પર્વત લાવે ઉઠાયે, તેથી દૈત્ય ગજકેશર માર્યો જાયે. ॥૬૩૫॥
જયાં કોપ ધરીને યતી હનુમાને દૈત્ય સંહાર્યો જાણ,ત્યાં દૈત્ય નાગકેશર બહુ યુધ્ધ કીધો નિરવાણ. ॥૬૩૬॥
ત્યાં બીજા યોધ્ધા પડયા અનંત અપાર, ત્યારે બેઊ દલમાં એકેની ના આવે હાર. ॥૬૩૭॥
ત્યારે હસી હર્ષમાં બોલ્યા સ્વામીજી વિખ્યાત, અને ખડ્ગ ત્રિધારૂ સ્વામી લીધુ છે હાથ. ॥૬૩૮॥
અંતે ખડગ મનવેગે યદુપતી રાયે, તેથી સર્વે દૈત્યનું સૈન્ય સંહાર્યુ જાયે. ॥૬૩૯॥
જે નદી સરસ્વતી દૈત્યના રગતે પુરી વહે, જે રગત તોરંગ કાને ભીનાતા સહુ કોઈ કહે. ॥૬૪૦॥
જે યુગચાર નદી સરસ્વતી ઠાલી રહી, તે દૈત્યના રગતસુ પુરજ વહી. ॥૬૪૧॥
ત્યા દેવ ઉગાર્યા તે સર્વે સ્વામીને હેત, ત્યારે દૈત્ય કાલિંગાનું દળ પડયા રણક્ષેત્ર. ॥૬૪૨॥
જયારે સ્વામી દળ સર્વે એકઠા થાયે, ત્યારે દૈત્યના મસ્તક સર્વે ખરીયા માંહે જાયે. ॥૬૪૩॥
જે શ્વેત ઘોડાને ડાબલે દૈત્ય કાલિંગાનું શિર અથડાયે, તે લઇ નાખે ચીન નગરી માંહે. ॥૬૪૪॥
ત્યારે સ્વામીના શ્વેત ઘોડો ચીન નગરીમાં જાયે, તે કોટના કાંગરા નાખે રોળી તેણે ઠાયે. ॥૬૪૫॥
જે ચીનનગરી દૈત્ય કાલિંગાનું સ્થાનક કહેવાયે, તે સર્વે લઇ સમુદ્રમાં ડુબાડવા સાયે. ॥૬૪૬॥
શ્રીહરિ તે દૈત્ય સંહારીને નિર્વંશ કરે, ત્યારે ભકત કમલાકુંવરને શિર બાર કરોડીના ભરણાં ભરે. ॥૬૪૭॥
જયારે આદ અંતના દેવ આવ્યા સ્વામીજી પાસ, ત્યારે સતગુરૂ સ્વામી તેવોને આપે વૈકુંઠમાં વાસ. ॥૬૪૮॥

સર્વે દૈત્યોનું સંહાર

દૈત્ય કાલિંગાનો યુધ્ધ પહેલાં જ અંત થયો. સર્વત્ર હાહાકાર પ્રસરાયો. કાલિગાની રાણી અને પુત્ર જ પ્રત્યક્ષ ત્યાં હાજર હોવાથી સર્વ સેનાપતિઓને શું કરવું એ સુઝતું નહોતું. તે અત્યંત સંભ્રમમાં પડયા. છેલ્લે તે મહાબલાઢય અકરાળ વિકરાળ દેહધારી રાક્ષસો એકદમ ઉછળીને અતિશય ગુસ્સાથી બોલ્યા, ' આ રાણીનું રાજકુમારનું કહેવું બિલકુલ સાંભળવું નહીં. આપણે લડાઈની જ તૈયારીમાં આવ્યા છીએ અને આપણા બધા સૈનિક શસ્ત્રાસ્ત્રોથી સજ્જ છે માટે વિલંબ ન કરતાં આગળ મોરચો બાંધો. જયાં તે શ્રીહરિ હશે ત્યાંજ તેના પર તુટી પડો અને આજે જ એ અભંગનું શિર કાપીને છિન્ન ભિન્ન કરી નાંખો અને જે શ્રીહરિના કહેવાથી રાણીએ પોતાના પતિનો શિરચ્છેદ કર્યો એ રાણીને અને રાજકુમારને પકડીને બંદીશાળામાં નાખો. કાલિંગાના સેનાપતિના એ આતતાયીપણાના બોલ સાંભળીને બધા સૈનિકોમાં ઉત્સાહ આવ્યો અને સર્વત્ર સૌ દૈત્યો તૈયાર થઈને યુધ્ધ માટે સજ્જ થયા. ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના દૂતો સુરજારાણી અને કમલાકુંવરનું રક્ષણ કરીને એમને દૈત્યોના ટોળામાંથી સુરક્ષિતપણે લઈ ગયા.

બીજા દિવસે સવારે સુર્યોદય થતાંની સાથે જ ઉભય સૈન્યમાં જયાં ત્યાં રણશિંગું ફુંકાયું. સર્વ સૈન્ય પૂર્ણ તૈયારીમાં રણસંગ્રામ પર ચઢી આવ્યા. રણવાદ્યો નગારા, ઢોલ, રણશિંગા, શંખના અવાજથી સર્વ વાતાવરણ ધણધણી ઉઠયું. બંને

સૈન્યોમાંથી સેનાગ્રણીઓ આગળ આવ્યા અને એક બીજા પર ચાલ કરીને મારીશું અથવા મરીશું આ જિદથી તે એક બીજા સાથે ક્રોધથી ટકરાયા. દૈત્ય મલ્લકેશર ભીમ પર ચડી આવ્યો. બંને મલ્લવિદ્યામાં કુશળ વીરધીર અને વજ્જદેહી હોવાથી ખુબ સમય સુધી તેમનું યુધ્ધ ચાલ્યું. કોઇ પણ કોઇનાથી હાર માનતું નહોતું. છેલ્લે બંનેનું અત્યંત તુમુલ ગદાયુધ્ધ થયું. ગદાના ઘાવથી બંને અત્યંત ઘાયલ થયા. એ બંને એકબીજાના દેહનો ઘાત કરવા મરણિયા બન્યા હતા. તુલ્યબળ હાથીઓની જે પ્રમાણે લડાઇ થાય એ પ્રમાણે એ ભયાનક દેખાતા હતા. બધા લોકો એ યુધ્ધ જોઇને ભયભીત થયા. છેલ્લે ભગવાનનું સ્મરણ કરીને ભીમે એક ગદાનો પ્રહાર મલ્લકેશર ઉપર એવો કર્યો કે લોહી ઓકતો એ મહાબળવાન દૈત્ય ત્યાં જ ચત્તોપાટ પડયો. ભીમનો જય થયો. દૈવ સૈન્યમાં સર્વત્ર આનંદ આનંદ ને જયજયકાર થયો.

બીજા દૈત્ય સેનાપતિ રકતકેશર નકુલ સૈન્ય પર તુટી પડયો. નેજાધારી સૈન્યએ તેમના સૈન્યનો સંહાર કર્યો. તેણે પણ નકુલ સૈન્યને મહાત્રાસ આપ્યો. છેલ્લે યુધ્ધ કરતાં કરતાં એ બેન. એક બીજાને એવા ભિડાવ્યા કે શસ્ત્રાસ્ત્રોથી એક બીજાનો સંહાર કરવા ઉદ્યુત થયા. ખુબ સમય સુધી તેમનું યુધ્ધ ચાલ્યું, પણ નકુલ આગળ તેનું કંઇ બળ ચાલી શકયું નહી. નકુલના નેજાથી દૈત્ય રકતકેશર ઘાયલ થઇને જમીન પર પડયો તે ઉઠી જ શકયો નહીં.

ત્રીજો દૈત્ય સેનાની રણધુરંધર એવો રણકેશર સંપૂર્ણ ભુતગણ પર તુટી પડયો. ભગવાન શંકરના એ દૂતે રણકેસરને ચારે બાજુથી ઘેરી લીધો અને પોતાની માયાવી તામસ પાશાથી બાંધ્યો. તેમની સહાય માટે યોગિણી યક્ષિણીનું સ્ત્રી સૈન્ય પણ દોડી આવ્યું અને આ બધાએ રણકેસરની ખુબ ફજેતી કરી. રણાંગણમાંથી તેણે છટકવાનો પ્રયત્ન કર્યો પણ ભુતગણ તેને ભાગવા પણ દેતા ન હતા. છેલ્લે બધી બાજુથી પ્રહાર થવાથી એ દુષ્ટ દૈત્યએ રણાંગણમાં જ દેહ મુકયો. આ રીતે તેનો પણ અંત થયો.

ચોથો દૈત્ય ગજકેસર આ નામ પ્રમાણે જ ગજદેહી અને મહાપરાક્રમી હતો. તેની બરોબરીથી યુધ્ધ કરી શકે તેવા વીર દૈવ સૈન્યમાં ફકત હનુમાન જ હતા. માટે દૈત્ય ગજકેસર યુધ્ધ માટે સામે આવતાં જ હનુમાન હાથમાં એક પર્વતપ્રાય મોટો પથ્થર લઇને આગળ આવ્યા અને તેણે એ પર્વત ગજકેસર પર નાંખ્યો. એ તેણે ખુબ કુશળતાથી ચુકવ્યો અને એ હનુમાન પર દોડી ગયો. બંનેનું ખુબ સમય સુધી શસ્ત્રાસ્ત્રથી યુધ્ધ થયું. પણ કોઇ કોઇનાથી હારતું નહોતું. હનુમાને એક પછી એક પર્વત તેના શરીર પર નાખવાના શરૂ કર્યા પણ ગજકેસરએ એ બધા પર્વતોનું ચુર્ણ કર્યું. અને પોતાના હાથમાંના વજ્રપ્રાણ શસ્ત્ર હનુમાન પર ફેંકયો એ આઘાતથી હનુમાન ઘાયલ થઇને ક્ષણભર નિશ્ચેત પડયા પણ બીજા જ ક્ષણે તે જ શસત્રથી ગજકેસર પર આઘાત કરતાં જ રકત ઓકતો દૈત્ય ગજકેસર ધડ કરીને જમીન પર પડયો અને પડતાંની સાથે જ તેના પ્રાણ ગયા. તેના જમીન પર પછડાવવાથી પ્રચંડ અવાજ થયો અને ધરતીકંપ થાય એ પ્રમાણે લોકો ભયભીત થઇને તેના દેહ નીચે દબાઇ ગયા.

રણધુરંધર એવો ગજકેસર જમીન પર પડતાં જ પાંચમો દૈત્ય સેનાધિપતિ નાગકેશર અત્યંત ક્રોધાયમાન થયો અને અત્યંત ભયંકર યુધ્ધ કરીને તેણે હનુમાનને નિશ્ચેતન પાડયા. દેવપક્ષ તરફના અનેક સૈનિકોને તેણે ઘાયલ કર્યા. સર્વત્ર દાનવોની જીત થવા લાગી. દાનવ અત્યંત હર્ષિત થઇને ઇર્ષાથી અને પ્રાણથી લડવા લાગ્યા. પ્રહલાદ, હરિશ્ચંદ્ર, યુધિષ્ઠિર, ભીમ, અર્જુન વગેરે એક એક સેનાપતિ નાગકેસર સાથે લડવા લાગ્યા પણ એ કોઇની સાથે હાર માનતો નથી. ઉલટું એક એક ને ઘાયલ કરીને જ તેણે પાછા મોકલ્યા. એ જોઇને ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પોતાના શ્વેત અશ્વ પર સવાર થયા. તેમણે હાથમાં ત્રણ ધારનું એ દિવ્ય ખડ્ગ ધારણ કર્યું. ભગવાન પાસે એ ખડગ સાડા ત્રણ હાથ લાંબુ હતું. યુધ્ધ માટે હાથમાં ધારણ કરતાં

જ એ અત્યંત ચકચકીત તેજસ્વી શસ્ત્ર સાત હાથ લાંબુ અને પ્રત્યક્ષ દૈત્યો સાથે યુધ્ધ કરવા લાગ્યા. ત્યારે સો સો હાથ લંબાઈને એ શસ્ત્રથી ભગવાન નાગકેસર સાથે યુધ્ધ કરવા લાગ્યા. મનોવેગથી શસ્ત્ર ફેરવીને ભગવાને સંપૂર્ણ દૈત્યોનો નાશ કર્યો. એ દિવ્ય ખડગથી એક પણ દૈત્ય પોતાનો બચાવ કરી શકયો નહીં. નાગકેશર પણ એ અસ્ત્રને બળે પડયો. દાનવ સૈન્યમાં હવે કોઈ પણ સેનાપતિ રહ્યો નહીં. દૈત્યોના લોહીથી ચારયુગથી કોરી રહેલી સરસ્વતી નદી બે ગણી વહેવા લાગી. દૈત્ય કાલિંગાના સેનાધિપતિ અને સૈનિકોના લોહીથી સરસ્વતી નદીમાં ઘુડા પુર આવ્યું. એ લોહીથી અર્ધો ઘાટ ભરાઈ ગયો. પૂર્વકાળમાં ભગવાને મહાકાળી શકિતદેવીને આપેલ વચન પૂર્ણ કર્યુ. સર્વ દેવ સૈન્યમાં ભગવાનનો જયજયકાર થયો. સંપૂર્ણ દાનવવંશ નષ્ટપ્રાય થયો. દાનવી સંસ્કૃતીનો સંપૂર્ણ લય થઈને દેવ સંસ્કૃતિનો પ્રભાવ સર્વત્ર પ્રસર્યો. ભગવાનનું બધું સૈન્ય એકત્રીત સંગઠીત થયું. ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના દિવ્ય અશ્વના પગે દૈત્ય કાલિંગાનું શિર અથડાવા લાગ્યું. ત્યારે ભગવાને એ અશ્વને આજ્ઞા કરી કે તું આ શિર લઈને ચીનમાં આ કાલિંગાની રાજધાનીમાં નાંખી દે. ચીનનો બાકી રહેલો આખો કોટ પાડી નાખ અને એવો જોરથી પગ પછાડ કે જમીન ધ્રુજીને જળનો પ્રવાહ ઉછળે અને જોતાં જોતાંમાં આખું નગર અને દેશ જળમય થઈ જાય. આ પ્રકારની આજ્ઞા થતાં જ શ્વેત અશ્વ ચીન નગર નષ્ટ ભ્રષ્ટ અને જળમય કરીને પાછો ભગવાન પાસે આવશે. આ પ્રમાણે દૈત્ય નિર્વંશ થશે. ભગવાનનો જય થશે અને ભકત કમલાકુંવર સાથે બાર કોટી જીવાત્માઓની મુકિત થશે. ત્યાં જ અનંતકોટીનું ભરાણું એટલે કલિયુગમાં અંત સમયે અનાદિકાળથી અમરપદને પ્રાપ્ત થયેલા સદ્‌ભકતો ભગવાનના નિર્ગુણ જ્યોતિર્મય સ્વરૂપ લય પામશે.

વિભાગ ૧૩: નિષ્કલંકી નારાયણનું કુંવારીકા ધરતી સાથે લગ્ન અને સતપંથીઓ નું રાજ્ય

જે અનંત કરોડીના ભરણાંના પરછા જાણ,
તમે સુણો મુનિવરો તેહ નિરવાણ. ॥૬૪૯॥
એવી વૈરણ વેળા આવસે, અને પ્રભુજી થાસે સ્વાર,
દૈત્યોને જગમાંથી કાઢસે, કુળ દૈત્યના કરસે સંહાર. ॥૬૫૦॥
નિદાનવી કરસે પ્રીથમી, અને હોશે જયજયકાર,
જયારે દૈત્ય કાલિંગાને છેદસે, રાજ કરસે કિરતાર. ॥૬૫૧॥
નવખંડમાં પ્રભુજી આપે રાજા, અવર દુજા નહી કોય,
રખેશરને રિધ્ધિ સિધ્ધી આલસે, મૂર્ખ હાથ ઘસતા રોય. ॥૬૫૨॥
જયારે ભાદરવા શુદ પુનમ રોજ ગુરૂવાર જાણ,
સ્વામીજીના લગ્ન વસમાકુંવારી સાથે નિર્ધારસે પરમાણ. ॥૬૫૩॥

નિષ્કલંકી નારાયણ કુંવારી ધરતી સાથે લગ્ન કરશે.

વસમા કુંવારી સ્વામી પરણસે માથા ભરાવસે કુંભ,
માંદલ ભેરી તુર વાજસે, એવા હોસે હો રંગ. ॥૬૫૪॥
તેડાવો સીતા કુંતા દ્રૌપદી અને સતીયા છે ચાર,
ચોથી તેડાવો તારાદેવી હોચના મંગળ ગાવે અપાર. ॥૬૫૫॥

ત્યાં ચાર વેદ ચાર મંગળ વરતાસેરે જાણ,
તે ઉમંગમાં સહુ કોઈ કરે છે જયજયકાર. ॥૬૫૬॥
જયારે સ્વામી નામની દુહાઈ મુલક મુલકમાંહે ફરે,
ત્યારે સ્વામીજી સાચા રાજ તે રખેશરને કરાવે. ॥૬૫૭॥

વસમા કુંવારી સ્વામીરાજા પરણસે,
ત્યારે પાંડવ રખીયાને રાજ કરાવેજી. ॥૬૫૮॥
જે દ્વાપર જુગમાં તેણે કૌલ દીધા છે, તે પૂરણ કરવાનો કાજજી. ॥૬૫૯॥
તે રખેશર સવાલાખ વરસ સુધી રાજ કરસે, ત્યારે સર્વેને થાસે આનંદજી. ॥૬૬૦॥
એવા સવાલાખ વરસ તો એક દિન સરીખા જાયે,
અને તે પછી અનંત કરોડીના ભરણાં ભરાવશેજી. ॥૬૬૧॥

સતપંથી ૧.૨૫ લાખ વર્ષ સુધી રાજ કરશે.

આ પ્રકારે અત્યંત ભયાનક સ્વરૂપનો સમય આવશે ત્યારે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ શ્વેત અશ્વ પર સવાર થઈને સર્વ દુષ્ટ દૈત્યોનો સંહાર કરશે. જગતમાંથી દુષ્ટ પ્રવૃત્તિના લોકોનો સમૂળ નાશ કરશે નાસ્તિક અને ભોગપરાયણ એવી દુષ્ટ સંસ્કૃતિનો સમુળ ઉચ્છેદ કર્યા પછી સત્પ્રવૃત્ત એવા નિરામય નિર્વિવાદ વિશુધ્ધ વૈદિક સંસ્કૃતિનો સર્વત્ર પ્રચાર કરશે. માનવને સુસંસ્કૃત રીતે જીવન જીવતાં આવડે એ માટે પ્રયત્ન કરશે. સંપર્ણ પૃથ્વી નિંર્દાનવી કરશે. સર્વત્ર ભગવાનના નામનો જય જયકાર થશે. સંપૂર્ણ પૃથ્વી પર નવખંડમાં ભગવાનના નામની આણ ફરશે. નવખંડમાં સર્વત્ર શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ રાજ્યસિંહાસન પર બેસીને રાજ્યાશાસન કરશે. ઋષિવર, મુનિવર, તપસ્વી, સદભકત હશે તેમને રિધ્ધિ સિધ્ધિ અર્પણ કરશે. તેમની સર્વ મનોકામના પૂર્ણ થશે, ત્યારે મૂર્ખલોક હાથ ઘસીને મનમાં ને મનમાં ઝુરશે. ભાદ્રપદ શુધ્ધ પુર્ણીમા ગુરૂવારના દિવસે ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણના લગ્નનો વાક્ નિશ્ચય વસમકુમારી સાથે થશે. તેનાં ભગવાન સાથે પહેલા કર્તાયુગમાં વાક્દાન કર્યું હતું. એ વચન પૂર્ણ કરવા માટે આ વિવાહ સંબંધ જોડાશે. સદગુરૂ બ્રહ્મા આ કન્યાદાન ભગવાનને સ્વહસ્તે કરશે. જળકુંભ ભરાવશે. કુંભકળશ પૂજન થઈને સર્વત્ર આનંદ જ આનંદનું વાતાવરણ પ્રસરશે. સતી દેવી સીતા, કુંતા, દ્રૌપદી અને તારામતી ચારેય વેદોનું મંગલ ગાન કરશે. સર્વત્ર નવચૈતન્ય પ્રગટ થઈને ઉત્સાહથી સ્વયંસ્ફુર્તીથી બધા ઉત્સવ મંગલ ગાન કરીને ભગવાનનો જયજયકાર કરશે જયારે ભગવાનના નામે એકછત્ર અમલ આખી દુનિયામાં શરૂ થશે.

આ રીતે આખા વિશ્વના વ્યવહારની ઘડી વ્યવસ્થિત થયા પછી ભગવાન બધાંને નવા ધર્મની સમજ આપશે. તેનો પ્રચાર અને પ્રસાર અને અમલ સર્વત્ર થશે. ભગવાન પોતાના પરમપ્રિય સદ્ભકત પાંડવોને સત્યવાદી ઋષિવરોને સામે બોલાવીને તેમની પાસે રાજદંડ સોંપશે અને તેમને કહેશે કે: 'હે સદ્ભકત ઋષિવર્ય દ્વાપર યુગમાંઅપાર કસોટી સહન કરીને રાજ્યછત્ર સિંહાસન મેળવ્યું. અતુલ પરાક્રમી કરીને દુષ્ટ ઘાતકી કૌરવોનો એટલે અધર્મનો ઉચ્છેદ કર્યો, પણ ધર્મરાજ્ય કંઈ કરી શકયા નહી, કારણ દ્વાપર યુગ સંપન્ન થઈને કલિયુગની શરૂઆત થઈ માટે રાજ્યશાસન છોડીને તમારે હિમાલય જવું પડયું. એ સમયે અપૂર્ણ રહેલી તમારી ધર્મશાસન કરવાની ઈચ્છા હું હવે તમને આ રાજદંડ આપી પૂર્ણ કરૂ છું. આ રાજદંડ લઈને તીર્થધર્મ પ્રમાણે રાજ્યાશાસન કરો. સવાલાખ વર્ષ સુધી તમારું આ ધર્મશાસન ચાલશે પછી એ ધર્મઆચરણથી અનંત કોટી જીવાત્માઓની ગદ્ગતિ થશે. ત્યારે તમારું શાસન સંપુષ્ટમાં આવશે અને પછી કલ્પાન્તકાળ શરૂ થશે. કલિકાળ સંપન્ન થશે. સંપૂર્ણ પૃથ્વી, જીવપ્રાણીમાત્રનો વ્યવહાર સંપન્ન થશે. સર્વત્ર જલપ્રલય થશે. આ પ્રકારે કહીને ભગવાન રાજદંડ ઋષિવરોને સોંપશે અને અંતર્ધ્યાન થશે. ઋષિવર સવાલાખ વર્ષ સુધી ધર્માશાસન કરશે પણ એ કાળ એક દિવસે પ્રમાણે નીકળી જશે એ પછી અનંતકોટી જીવાત્માઓની સદ્ગતીનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત થશે.

આદ અંતના જે જીવ અમરાપુરી માંહે ગયા,
તે સર્વે જીવ કલિયુગ અંતે આવી મળ્યા. ॥૬૬૨॥
એ અમરાપુર તો મુનિવર પામીયે સહી,
જે રોવે તપસી સતગુરૂને એકમન ચિત્તે સહી. ॥૬૬૩॥

This book contains the so-to-say new or amended Dasavatar which uses more of
"Hindu" or "Indian" outwardly-looks/words/terms in place of "Islamic" or "Arabic" outwardly-looks/words/terms, used
in original Dasavatar preached since formation of Satpanth.
It is understood that this is done to attract Hindus

જે આજ સતગુરૂના વેદવચન પરમાણીયા જાણ,
ભાઈ તે તો પામીયે વૈકુંઠ અમરાપુર ઠામ. ॥૬૬૪॥
જે નીત અમી પીયે ને આચાર પાલે સો ક્રિયાના સહી,
નેજે મુનિવર ખરી દસવંત સુક્રિત સતગુરૂ મુખે દેસે સહી. ॥૬૬૫॥
જેણે ઈહા પંચેન્દ્રિય વશ કરી દિલ રાખ્યા ઠામ,
અને સાચા માર્ગે ચાલે સહી પરમાણ. ॥૬૬૬॥
શ્રીનારાયણના યુગોયુગના અવતારને જાણી સેવ્યા એકે ધ્યાન,
ભાઈ તે મુનિવર અમરાપુર પોતા નિરવાણ. ॥૬૬૭॥
જે યુગ પ્રમાણે વેદને ઓચરે ને વ્રત દાન કરે,
તે મુનિવર અમરાપુરમાં વહેલા સંચરે.॥૬૬૮॥
રખેશર તે જે ટુટા દિલને સાંધે જી, અને ભુલડા જીવને માર્ગે લાવેજી. ॥૬૬૯॥
રખેશર તે જે ખરા મારગ ચાલેજી, તેહુના અમરાપુરમાં મહેલ બંધાયાજી. ॥૬૭૦॥
શ્રી નારાયણ એવા મહેલ નિપાયાજી, જે કોઈ રહસે હો કરણી સારોજી. ॥૬૭૧॥
એવા મુનિવર અમરાપુરી માંહે સુખ ભોગવસે જાણ,
તે દેવ અમરપદ પામ્યા સદગુરૂના વચને પરમાણ. ॥૬૭૨॥
જે આ સદગુરૂના જપ તપ થકી જીવ ઉધ્ધાર્યા જાણ,
ભાઈ તે મુનિવર અમર થયા નિરવાણ. ॥૬૭૩॥
પ્રથમ આઠ લાખ કરણ સ્વામીજીએ સરજા જાણ,
તાહા સતગુરૂ બ્રહ્માએ તપ કીધા પરમાણ. ॥૬૭૪॥
આ સતગુરૂના જપ તપથી દેવ નિપન્યા કરોડી અનંત,
તેઉને સતગુરૂશું અવિચલ રાખ્યો હેત. ॥૬૭૫॥

અનાદિકાળથી જે જીવાત્મા અમરાપુરીમાં રહ્યા હતા, અમૃતત્વ પ્રાપ્ત કરીને નિરાભિમાની થયા. આત્માલોભને કારણે જેમની વૃત્તિ સમ થઇ, એવા જીવનમુકત અને વિદેહમુકત સદ્ભકત આ કલિયુગના અંત સમયે પગટ થશે. આ અમરપદ એ જ મનુષ્યને પ્રાપ્ત થાય કે જે તપસ્વી સદ્‌ગુરૂની એકાગ્ર મને દ્રઢચિત્તે સેવા કરે છે, માનવ જન્મમાં આવી સદ્‌ગુરૂ મુખના વેદવચન પ્રમાણે માનીને, દ્રઢનિશ્ચયથી આચરણ કરે છે, તે જીવાત્મા વૈકુંઠમાં, અમરાપુરીમાં પ્રવેશ કરે છે. જે નિત્યનિયમથી અમી એટલે સદ્‌ગુરૂ ચરણામૃતનું પ્રાશન કરે છે અને સદ્‌ગુરૂએ કથન કરેલા નીતિનિયમ ક્રિયાકર્મકાંડનું આચરણ કરે છે, સાચી કમાણીની સ્વકષ્ટાર્જિત દસવંત સક્રિય સદ્‌ગુરૂને દાનધર્મદ્વારે અર્પણ કરે છે. પંચેન્દ્રિય દમન કરીને પંચભૂત આત્મ વશ કરે છે, મનસ્થિર રાખી એકાગ્રચિત્તે પોતાના હ્રદયમાં ભગવાનના નિર્ગુણ નિરામય સ્વયં તેજસ્વી જયોતિસ્વરૂપનું ધ્યાન અને પ્રાણવબ્રહ્માનું નામસ્મરણ ચિંતન નિંદિધ્યાસન કરે છે. તે જીવાત્માને મૃત્યુ પછી અમરાપુરી પ્રાપ્ત થાય છે. ભગવાને સૃષ્ટિકાર્ય કરવા માટે સમયે જે અવતાર ધારણ કર્યા, તેનાં રહસ્ય જાણીને તેમની સેવા પૂજા ઉપાસના કરનારા જીવાત્મા અમરાપુરીમાં જાય છે.

યુગધર્માનુસાર પ્રાધાન્યભૂત રહેલા સનાતન વૈદિક માર્ગાનુસાર ક્રિયા, કર્મકાંડ, યજ્ઞના હોમહવન, પૂજા, અર્ચના કરીને

દેવી દેવતાનું પૂજન અર્ચન કરે છે, વ્રત, દાન, દાગ વગેરે યુગધર્માનુસાર આચરણ કરે છે તે જીવાત્મા મૃત્યુ પછી વૈકુંઠમાં પ્રવેશ કરે છે. જે ઋષિવર પોતાના આત્મતપોબળથી એકબીજાનાં તુટેલાં હૃદય પણ પ્રેમભકિત દ્રવથી સાંધે છે, નાસ્તિકોને પણ આસ્તિ કરી છોડે છે. ભવાટવીત, ભવારણ્યમાં ભટકેલા જીવાત્માને સુયોગ્ય માર્ગદર્શન કરીને મૂળ સ્થાન પર લાવી છોડ છે. પોતે મુકિત માર્ગનુ આચરણ કરીને સદ્‌ભકતોને એ માર્ગનું અવલંબન કરાવે છે, એ સદભકત જીવમુકત મહાત્મા ઋષિવર અમરાપુરીમાં જાય છે. કલ્પાંત કાળ સુધી તે જીવાત્મા ત્યાં સ્વર્ગીય સુખ ઉપભોગે છે. તેમની વૃત્તિ મુળ નિરિચ્છ હોવાથી સર્વ પ્રકારના દિવ્ય સુખ ભોગવીને પણ તે અલિપ્ત હોય છે. કોઇ જ આસકિત ભોગવાસના તેમને નથી હોતી. સદ્‌ગુરૂના કૃપાશીર્વાદથી અને સંત મહંત સદ્‌ભકતોના પુણ્ય પ્રભાવથી તે જીવાત્મા અજર, અમર, પૂર્ણતૃપ્ત હોય છે. આઠ લાખ કરોડ વર્ષમાં સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માએ કરેલી તપશ્ચર્યાના પુણ્યપ્રભાવે આ ચરાચર પ્રકૃતિ સમષ્ટી નિર્માણ થાય છે. જીવપ્રાણીમાત્ર સૃષ્ટિ વિકાસ પામે છે અને છેલ્લે સર્ગકાલનમાં પોતાનો મુળ નિર્ગુણ નિરાકાર સ્વરૂપમાં લય પામે છે. એ સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માના નિરંજન નિર્વિકાર સગુણ સાકાર સ્વરૂપ સાથે અત્યંત દ્રઢપ્રેમ ભાવથી અવિચળ દ્રઢ પ્રીતિ જોડે તે જીવાત્મા દેવગતી માટે જાય છે, અમર થાય છે.

પહેલા દશરાયણ કલ્પમાં તપસી સતગુરૂ બ્રહ્મા જાણ,
તાહા જખા નવ્વાણુ કરોડી દેવ નિપના નિરવાણ. ॥૬૭૬॥
બીજા દેવગુણ કલ્પમાં તપસી સતગુરૂ બ્રહ્મા જાણ,
તાહા મેઘા દેવ છપ્પન કરોડી ઉધ્ધાર્યા નિરવાણ. ॥૬૭૭॥
ત્રીજા લીલવણગુણ કલ્પમાં તપસી સતગુરૂ બ્રહ્માજી જાણ,
ત્યાં બત્રીસ કરોડી દેવ કિન્નર ઉધ્ધાર્યા નિરવાણ. ॥૬૭૮॥
ચોથા શ્વેતવેરા કલ્પમાં તપસી સતગુરૂયે યુગ કીધા ચાર,
ત્યાં તેત્રીસ કરોડી દેવ મુનિવર કીધા પરમાણ. ॥૬૭૯॥
પહેલા કર્તાયુગમાં તપસી સતગુરૂ બ્રહ્મા અમર કીધા કાજ,
ત્યાં સતગુરૂ વચને આ સતપંથ ધાયા ભકત પ્રહલાદ. ॥૬૮૦॥
જે સતગુરૂના જપ તપથી પાંચ કરોડી મુનિવર દેવ છુટયા આજ,
ત્યાં પામ્યા અમરાપુરમાં અવિંચલ રાજ. ॥૬૮૧॥
બીજા ત્રેતા યુગમાં તપસી સતગુરૂ વશિષ્ટ સતધરમ દેખાડયા જાણ,
ત્યાં સતગુરૂએ બહુ તપ કીધા નિરવાણ. ॥૬૮૨॥
તેથી સાત કરોડી મુનિવર દેવશું રાજા હરિશ્ચંદ્ર નિપન્યા પરમાણ,
ભાઈ તે તો વૈકુંઠ પામ્યા અમરઠામ. ॥૬૮૩॥
દ્વાપરયુગમાં તપસી સતગુરૂ વેદવ્યાસે સત ધરમ દેખાડયા જાણ,
ત્યાં સત ગુરૂને બહુ તપ કીધા નિરવાણ. ॥૬૮૪॥
એ ગુરૂના જપ તપથી નવ કરોડી દેવશું નિપન્યા યુધિષ્ઠિર રાયે,
અને તે પણ અમરાપુરીમાં પોતા જાયે. ॥૬૮૫॥
આજ કલિમાં તપસી સતગુરૂ ઈમામશાહે સત ધરમ દેખાડયા જાણ,
ત્યાં સતગુરૂને બહુ તપ કીધા નિરવાણ. ॥૬૮૬॥

કલિયુગમાં ઈમામશાહ નો ધર્મ જે પાળશે તેમાંથી માત્ર ૧૨ કરોડ લોકો અમરાપુરી માં જશે.

એ ગુરૂના જપ તપથી બાર કરોડી દેવ મુનિવર સંગે નિપન્યા જાણ,
તેણે કમળાકુંવરને શિર ભરણા બાંધ્યા નિરવાણ. ॥૬૮૭॥
એ આદ અંતના અમરાપુર પોતા જીવ કલિયુગ અંતે એકઠા જો મળસે,
એ અનંત કરોડીનાં ભરણાં સત્ગોર પાત્ર બ્રહ્માજી ભરાવસે. ॥૬૮૮॥
જયારે એ અનંત અપાર જીવ ભકતને સાથે આવશે જાણ,
તેણે પ્રભુજી સતગોર પાત્ર બ્રહ્માજી સાથે મોક્ષ મુગતના આપે ઠામ. ॥૬૮૯॥
તે જીવને ફરી સ્વર્ગનર્ક સુખદુઃખ લાગશે નહીં,
તેના આવા ગમનના ફેરા પ્રભુજી ચુકાસે હો સહી. ॥૬૯૦॥
તે સતી જીવની આસના વાસના સ્વામી પરહરસે સહી,
અને તે જીવે તો નિરંજન નિરાકાર માંહે મલસે જઈ. ॥૬૯૧॥
જે જીવ તપસી સતગુરૂને જાણી સેવા કીધી જાણ,
અને ગુરૂ બ્રહ્માના વચન શિર સહ્યા તે જીવ મોક્ષ પામ્યા નિરવાણ. ॥૬૯૨॥
એવા નિર્વાણપદ તો તે સતીયા જીવને મળે,
જે સત રાખી આચાર પાલે તે સતગુરૂની કસણી સાર સહે. ॥૬૯૩॥

પ્રથમ દશરાયણ કલ્પમાં તપસ્વી સતગુરૂ બ્રહ્મા પ્રગટ થઈને તેમણે ઉપદેશેલા યુગધર્માનુસાર આચરણ કરીને નવ્વાણુ કોટી યક્ષ દેવને નિર્માણ પદ પ્રાપ્ત થયાં. બીજા દેવગુણ કલ્પમાં મહાતપસ્વી સતગુરૂ બ્રહ્મા સ્વરૂપે પ્રગટ થયા અને તેમને દિગ્દર્શીત કરેલા યુગધર્માનુસાર સાધના કરીને છપ્પન કોટી મેઘગણ મુકત થયા. આગળ ત્રીજા લીલવગુણ નામના કલ્પમાં એ જ સત ગુરૂ બ્રહ્મ મહાન તેજોરૂપ સનાતન બ્રહ્મરૂપે પ્રગટ થઈને તેમના માર્ગદર્શનાનુસાર વર્તીને બત્રીસ કોટી કિન્નરગણ અમરગતીમાં ગયા. ચોથા કરણ કલ્પમાં અથવા શ્વેતવેરા કલ્પમાં એ જ સતગુરૂ બ્રહ્મા અમરતેજ રૂપે પ્રગટ થઈને તેમણે આ કરણ કલ્પના ચાર યુગ નિર્માણ કર્યા. ચારેય યુગમાં અલગ અલગ રૂપે પ્રગટ થઈને તેમણે યુગ યુગના જે મુકિતમાર્ગનું દિગ્દર્શન કર્યુ. એ માર્ગાનુસાર યોગસાધના કરીને તેત્રીસ કોટી દેવ અમર થયા. એ પૈકી પહેલા કર્તા યુગમાં સતગુરૂ બ્રહ્માના યોગ માર્ગનું આચરણ કરીને પાંચ કોટી જીવાત્માને સદ્‌ભકત પ્રહલાદ સમવેત અમરાપુરીમાં પ્રાપ્ત થઈ. ત્રેતાયુગમાં સતગુરૂ બ્રહ્મા વશિષ્ઠ રૂપે પ્રગટ થઈને તેમણે ઉપદેશેલા યુગધર્માનુસાર, સત્યધર્મનુસાર આચરણ કરીને સાત કોટી જીવાત્મા સદ્‌ભકત રાજા હરિશ્ચંદ્ર સાથે અમરાપુરીમાં જઈ પહોંચ્યા. પછી તેજ સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્મા વેદ મૂર્તિ વ્યાસમુનિના સ્વરૂપે પ્રગટ થઈ તેમણે શાસ્રો, ચારવેદ, અઢાર પુરાણ અને અનેકાનેક સદ્‌ગ્રંથોનું મંથન કરીને નિષ્કામ કર્મયોગાચરણનો ઉપદેશ કર્યો. તે અનુસાર જીવન સાધનાના આચરણથી નવકોટી જીવાત્માને સદ્‌ભકત યુધિષ્ઠિર સાથે અમરગતી પ્રાપ્ત થઈ. એ જ મહાન તપસ્વી પરમજ્ઞાનઘન તેજોમૂર્તિ આ કલિયુગમાં સદગુરૂ ઈમામશાહ રૂપે પગટ થઈને તેમણે દશવિલા પરમપાવક સનાતન સતપંથ માનવતા ધર્મનો ઉપદેશ કરીને જીવન સાફલ્યનું જે માર્ગદર્શન કર્યુ તે અનુસાર આચરણ કરીને અમૃતત્વને પ્રાપ્ત થયેલા બાર કોટી જીવાત્મા વૈકુંઠ ધામમાં અમર થયાં. અનાદિકાળથી અંતકાલ સુધી જે અનંત કોટી જીવાત્મા અમરાપુરમાં ગયા છે. એ બધા આ કલિયુગના અંત કલ્પાન્ત સમયે પ્રગટ થશે. માનવરૂપે જન્મ લઈ ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણની આરાધના ભકિત કરશે. સત્ ભકત કમલાકુંવરના સાનિધ્યમાં રહીને સતસંગ યોગસાધના કરશે અને નિરિચ્છ, નિરહંકાર, નિર્મમ થઈને ભગવાનના તેવા નિરંજન નિરાકાર જયોતિર્મય તેજોસ્વરૂપમાં વિલય પામશે. તેમના સ્થુળ દેહ માત્ર ચૈતન્યઘન પરબ્રહ્મના સચ્ચિદાનન્દ સ્વરૂપમાં

વિલીન થશે. તેમનાં બધાં પ્રકારનાં સુખ દુઃખ જન્મ મરણના ભોગ મટશે, તેમની આશા આકાંક્ષા વાસના ઈચ્છા વગેરે સર્વ વિલય પામશે. જેમણે આ માનવ જીવનમાં આવીને સદ્ગુરૂના આદેશાનુસાર વર્તીને આત્મોન્નતિ કરી. એવા સત્યવાન સદ્ભકતને જ સદ્ગતિ મળે છે. મુઢમતિ અજ્ઞાન અભકતને કદી જ ગતિ મળતી નથી. સદ્ગુરૂના વચનાનુસાર વર્તીને તેમની અનંત અપાર કસોટી જેમણે સહન કરી તે જ જીવાત્મા મુકત થઈને નિર્વાણ પદને પામ્યા. પણ જે આ પદને પહોંચી શકયા નહી એવા અપરિપકવ જીવાત્મા કર્મગતીના ફેરા ખાતા જઈને કઈ ગતી પ્રાપ્ત થાય છે તેનું વર્ણન સદ્ગુરૂ મહારાજ કરે છે-

વળી જે ના જાણે સતગુરૂને ના જાણે, પરિબ્રહ્મ, તે ભુંડા પાપી ભોગસે તેના કર્મ. ॥૬૯૪॥
જે જીવ ના જાણે વેદ શાસ્ત્રની વાણ, તે અપરાધી જીવ ફરસે ચારે ખાણ. ॥૬૯૫॥
જેણે સતગુરૂ વચન ઉપર ઈમાન ના આણ્યુ, અને સ્વામીના અવતાર પાત્રનુ જ્ઞાન ના જાણ્યું. ॥૬૯૬॥
જેના જાણે પાપ પુણ્યના વિચાર, તે જીવ ફરી ફરી આવે આવા જુગત સંસાર. ॥૬૯૭॥
જે મુનિવર થઈને પારકી નિંદા કરે, એવા પાપી જીવડા તે નિશ્ચે નરકમાં પડે. ॥૬૯૮॥
દુનિયાની સંગત માંહે જે જીવ ભુલ્યા, તે જીવ લક્ષ ચોર્યાસીના ફેરામાં પડયા. ॥૬૯૯॥
જે ના સેવે સતગુરૂ ના પાળે વાણ, તે ના દેવે દશાંશ સુક્રીત સાચા ગુરૂ મુખે અજાણ. ॥૭૦૦॥
જે સુરા ભાંગ તમાકુ ખાવે પીવેને બોલે મકરની વાત, તે જીવ તો નિશ્ચયે નરકે જાત. ॥૭૦૧॥
જે ધર્મી હોઈને અધરમ ઓચરે, અને ધર્મના મર્મ ના જાણી તેમા ધીંગાઈ કરે. ॥૭૦૨॥
એવા અપરાધી જીવ તો પડયા આવાગમનના ફંદ, તેવોના કોઈ ના છુડાવે કર્મબંધ. ॥૭૦૩॥
જે જાણી જોઈને કુડુ કર્મ કરે, બેઈમાની અંધા જીવ તો જીવતા નરકમા પડે. ॥૭૦૪॥
એ અપરાધી જીવ તો ફરે આવાગમન માંહે, તે લક્ષચોર્યાસીના ફેરામાં ફરે સઉ કોયે. ॥૭૦૫॥
જે આદ અંતના અપરાધી જીવ કેવાયે, તે સર્વે ફરતા ફરતા કલિયુગ અંતે આવી મળે એકે ઠાયે. ॥૭૦૬॥
હવે મહાકઠણ કલ્પાન્ત તણા પરછા જાણ, તમે સુણો મુનિવરો તેહે નિરવાણ. ॥૭૦૭॥

પાપીને મળનારી સજાનું વર્ણન

જે જીવાત્મા માનવ જન્મમાં આવીને પરબ્રહ્મને જાણતા નથી અને સતગુરૂને શરણ જતા નથી. સદ્ગુરૂનો સંગ કરતા નથી એ નરપશુ પાપકર્મરત રહીને પોત પોતાના કર્મદોષ ભોગવતા હોય છે. જે જીવાત્મા વેદશાસ્ત્ર વચન સાંભળતા નથી. વાંચતા નથી અને તે અનુસાર આચરણ કરતા નથી, તે અપરાધી જીવાત્માઓને સ્વદેજ, અંડજ, ઉદ્બીજ અને જરાયુજ આ ચારેય ખાણીના ફેરા ખાવા પડે છે. જેમણે ગુરૂ થવા સદ્ગુરૂ પાસેથી અનુગ્રહ લીધો, પણ તેમના વચન પર શ્રધ્ધા ન રાખતાં આપમતી પ્રમાણે આચરણ કર્યું, ભગવાનના અવતાર પાત્રના તત્વ ન જાણતાં અશ્રધ્ધાથી તેમના દોષ કાઢીને દુષણ આપવા લાગ્યા, જે પાપ પુણ્યનો કોઈ પણ વિચાર ન કરતાં અંધપણે પશુવત જીવન જીવ્યા એ જીવાત્માઓને પોતાના કર્મવિપાક ભોગવવા માટે વારંવાર મૃત્યુલોકના ફેરા કરવા પડે છે. જે મુનિવર હોઈને ગુરૂ પાસેથી અનુગ્રહ લીધેલ હશે, તેણે પરનિંદા કરી હશે તો અનંત કષ્ટકાર એવા નરકદુઃખ એ જીવાત્માને ભોગવવા પડશે. આ માયાવી વિલોભનીય જગતના ભુલભુલામણીમાં ગુંથાઈને જે જીવાત્મા ખાય છે. જે સદ્ગુરૂ બધ્ધ થયો એ વારંવાર આ દુનિયાના નશ્વર ભોગ ભોગવવા માટે જન્મ મરણના ખસ્તા ખાય છે. જે સદ્ગુરૂનાં સેવન કરતો નથી, તેમણે આપેલ વચન પાળતો નથી, પોતાના ધનદોલત દશાંશ સુક્રિત રૂપે દાનધર્મ ન કરતાં એટલે પરમેશ્વરના અને સદ્ગુરૂના ઋણમાંથી મુકત ન થતાં પોતાના સંસાર ભોગ તરફ જ ફકત તેનો વિનિયોગ કરે છે. એ જીવાત્મા કર્મગતીના ફેરા ખાતા ખાતા કલ્પાન્ત કાળ સુધી આવી પહોંચે છે. જે મદિરા, ભાંગ, તમાકુ વગેરે ખાય પીવે અને ઉપર અહંકાર મદથી અભદ્રવાણી બોલે છે. એ બધાની પહેલાં નરકયાતના ભોગવે છે.

જેમાણે ધર્મદીક્ષા લઈને ધર્મ પ્રમાણે આચરણ કરવાનું કાંકણ બાંધ્યું છે, તે ધર્મના નિયમ પ્રમાણે ન વર્તતાં અધર્માચરણ કરેછે. અને જે ધર્મ સમજીને સમાજમાં ડોળ કરે છે એવા દંભી, ઢોંગી, લુચ્ચા લોકો આવાગમનના ફેરામાં પડશે. તેમનો એ કર્મબંધ કોઈ પણ છોડી શકશે નહીં. જે કુડકપટ, અસત્યાચરણ, અધર્માચરણ કરશે એ બેઈમાની અંધઅપરાધી જીવાત્મા આવાગમનના ફંદામાં પડશે અને જન્મ મરણના ફેરા ખાતા લક્ષચોર્યાસી જીવયોનીના કર્મબંધના ભોગ ભોગતા કલિયુગના અંતે કલ્પાંત કાળમાં પ્રગટ થશે. આ પ્રકારે અનાદિ અનંત કાળના એ અધર્મી, અસત્યાચરણ, માયાવી ભોગાસકત જીવાત્મા ફકત કલ્પાન્ત કાળમાં પ્રગટ રૂપે રહેશે. જે સદ્‌ભકત હશે તે તો પહેલાં જ સદભકત કમલાકુંવરના સમાવેત ભગવાનના આત્મ જયોતિરૂપમાં સમાઈ જશે. વિલય પામશે પણ જે તે દશાને પ્રાપ્ત થયા નહીં તે અપરિપકવ જીવાત્મા આ કલ્પાન્ત કાળમાં પ્રગટ થઈને કલ્પાંતનું દુઃખ ભોગવશે.

ત્યારે નવ નેજા પર આવસે આસમાન, અને સહસ્ત્ર કલા લઈને તપસે ભાણ. ॥૭૦૮॥
સહસ્ત્ર કલાસુ જયારે સુરજ તપસે, ત્યારે અગની મેહા વરસેરે. ॥૭૦૯॥
અગન અગન મુલસાધાર લોહો બરસે, ત્યારે ધરત્રી નાખે ધુમ જવાલાજી. ॥૭૧૦॥
અઢારભાર વનસ્પતિ પર્વત જલબલ હોશે અંગારા રે,
ત્યાં નહી જલ પર્વત જમીન સરીખી પાટ રચાસે રે. ॥૭૧૧॥
સાતવે નેજે જયારે સુરીજ તપસે, ત્યારે ધરત્રી હોસે તાંબા વરણીજી. ॥૭૧૨॥
તાહા તલે થંબે સ્વામી રાજા બેસશે,તલ તલના લેખાં લેશે રે,
સેરાસેરોકા હિસાબ માગસે, પછે અપરાધી જીવ જલસે રે. ॥૭૧૩॥
ત્યાં જીવને ઉપર સુરજની અગન તલે ધરતીની ઝાલ,
તેણે વહેસે નેત્રે લોહી અગનની ધાર. ॥૭૧૪॥
સ્વામીજી અપરાધીને ઉધે મસ્તક રાખસે, તલતલના લેખા લેશેરે,
તયાં માથાના ભેજા કાને ઉતરસે, જૈસા પાની ધારા રે. ॥૭૧૫॥
તયાં રોવે અપરાધી જીવ, બહુ કરે તે શોરબકોર, જેણે ઈહા ગુન્હા
ગતમા ચુકાવ્યા નહી, તે તો થાશે ચોર. ॥૭૧૬॥
ધરમ લઈને ગતમાં નહી મળીયા, મન દુનિયાશું લાઉરે,
તેની દેહા એવુ જલેગી, જેસી દિવડે બત્તીરે. ॥૭૧૭॥
ત્યાં અગની લોહા આકાશથી વરસે જાણ,
ત્યારે તેમા દાઝે કાયાને પ્રાણ. ॥૭૧૮॥
ત્યાં દેહી જળીબળીને ખાક જ હોઈ જાયે,
ત્યારે દેહી બેઠી કરે પાવળ છાંટીને ત્યાંયે. ॥૭૧૯॥
મુનિવર મુનિવરની નિંદા કરસે, અને મકરની બોલે વાતુરે,
તેની દેહી એવુ કુટસે જેસા નર્કદુઃખ તોલરે. ॥૭૨૦॥
મુનિવર થઈને ભાંગ તમાકુ ખાયે, ભાંગ સુરાપાન પીયેરે,
તે તમે સુણો મુનિવરો, તે નિહંચલ નરકે જાસેરે. ॥૭૨૧॥

તેણે પકડીને ઉભા કરશે, કુદી માર દિલાવેરે,
શિર પર ઘણના માર પડસે, જેસા બાદલ ગરજેરે. ॥૭૨૨॥
ઑટ કરોડી રોમ લોહાની થાસે, ફરી ફરી દેહીમાં ખુંચસે રે,
જે જીવ ઝુટા બોલસે તેણે પ્રાછે ફરીને તે ધાયેરે. ॥૭૨૩॥
એવા હિસાબ માગે સ્વામીજી, ઘણના માર દિલાવેરે, એકેક અપરાધ,
સોસા વાર પુછાસે, તારે સો સો ઉત્તર જીવડા દેસેરે. ॥૭૨૪॥

આ વિશ્વ બ્રહ્માંડમાં મુખ્ય સાતમા આસમાન કલ્પેલાં છે. સાંપ્રત કાળે સુર્યનારાયણ દસમા આકાશથી ખુબ દુર હોઇને પોતાની સોળ કળાથી આકાશમાં તપે છે. પણ કલ્પાન્તકાળના સમયે માત્ર એ સાતમા આસમાનમાં આવી પોતાની સહસ્ત્ર કળાથી તપવા લાગશે ત્યારે આકાશમાંથી ફકત અગ્નિની વર્ષા થશે. વરસાદ પડશે નહીં. અસહ્ય ગરમીના લીધે અને એ યોગે જમીનમાંથી ધુરાના ધુમાડા નીકળશે. અઢાર ભાર વનસ્પતિ, પર્વત વગેરે સર્વ બળીને ભસ્મ થશે. નદીઓ, નાળાં, પર્વત, શિખર વગેરે કંઇક પણ ન રહેતાં સંપૂર્ણ પૃથ્વી સપાટ થશે. પાણી સંપૂર્ણ શોષાઇ જશે. વનસ્પતિ સુકાઇ જઇને બળી જશે, ધરતીકંપ, જવાળામુખી ભયંકર પ્રમાણમાં અને ભયાનક સ્વરૂપે થશે. નવનેજા પર સૂર્ય આવી તપવા લાગશે. ત્યારે સંપૂર્ણ પૃથ્વી તામ્ર વર્ણ પ્રમાણે ધગધગવા લાગશે. પૃથ્વીમાંથી અગ્નિજવાળા નીકળશે, મનુષ્ય જીવ પ્રાણીમાત્રને વાસ્તવ્ય માટે પણ જગ્યા રહેશે નહી. પૃથ્વી પરનાં પ્રાણી તથા સૃષ્ટિના બધા ચૈતન્મય જીવન ઉધ્વંત થશે. ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પોતાના રાજયસિંહાસનના સ્થાન પર બેસીને સર્વ જીવાત્માઓનો પાપ પુણ્યનો હિસાબ લઇને જવાબ પુછશે. નગીના ગોમટી પાસે લગાવેલ તાસ પાસે બધાના કર્મનો નિવેડો થશે. પ્રત્યેક જીવ પ્રાણી માત્રના પાપ પુણ્યનો નિવેડો થઇને પાપમય કર્મ જ અધિક હોવાથી એ જીવાત્માઓને એ પાપકર્મ દોષ એ કલ્પાંત કાળમાં ભોગવવાં પડશે. આકાશમાંથી સૂર્યકિરણોનો અત્યંત અસહ્ય માર અને નીચેથી જમીન પરની ઉષ્ણતા-અગ્નિનો તાપ એવી સંધી સાંપડીને એ જીવાત્માને અપાર-અગણિત અસહ્ય કષ્ટ-ત્રાસ-દુઃખ ભોગવવાં પડશે. એમની આંખોમાંથી એકસરખી રકતની ધારાઓ વહેવા લાગશે. હવે છેલ્લો જ યુગ અને છેલ્લો જ પ્રહર હોવાથી કૃતકર્મનો વિપાક તેને સંપૂર્ણ ભોગવી લેવો પડશે. જે અપરાધી હશે, પાપ કર્મરત હશે તેમને ભગવાન નીચે માથું ઉપર પગ કરીને ટાંગશે અને તેના એક એક ગુન્હાનો જવાબ પુછશે, ત્યારે સૂર્યની ઉષ્ણતાથી, જમીન પરની ધગધગતી લાય અને યમદૂતના અસહ્ય મારથી ત્રસ્ત અને બેભાન થયેલા જીવાત્માના માથામાંથી રકતનું પાણી થઇને નાકમાંથી, કાનમાંથી અને મોઢાંમાંથી બહાર વહેવા લાગશે, અપરાધી જીવાત્મા તે અસહ્ય દુઃખભરથી રડશે, ટળવળશે, મોટે મોટેથી બુમો પાડશે. માતા, પિતા, ભાઇ, બહેન વગેરેને બોલાવશે. પણ ત્યાં તેમને સહાય માટે કોણ દોડી આવશે ? કોઇપણ આવી શકશે નહીં, કારણ પ્રત્યેકને પોત પોતાના જ કર્મવિપાક ભોગવવા પડે છે. જેણે અહીં મૃત્યુલોકમાં ગુરૂગતગંગામાં પોતાનો ગુન્હો ચુકવ્યો નહીં એટલે અપરાધ માફ થવા માટે ગુરૂ, મુખી અને ગતગંગામાં વિદીત કર્યો નથી. તેમના શિર પર એ ગુનાને ભાર રહેવાથી એ કર્મભોગ તેમણે ભોગવવો પડશે. જેણે ધર્મદીક્ષા લીધી, ગુરૂનું બંધન બાંધ્યું પણ ગતગંગામાં કદી પણ ભળ્યો નહીં. ગુરૂ સાથે મનથી એકરૂપ ન થતાં દુનિયાના મિથ્યા મોહ માયામાં ગુંથાયેલો અને પાપકર્મમાં બધ્ધ થયો તેને આકાશમાંથી લોહમય અગ્નિ વર્ષાવ થશે, એ યોગે એ જીવાત્માઓનું સ્થુળ દેહ ભસ્મ થશે, પણ તેમના વાસનાત્મક લિંગદેહને બળતાં કર્મવિપાક ભોગવશે. એ જીવાત્માનો દેહ જો નષ્ટ થાય તો ભગવાન તેમના પર અમૃત વૃષ્ટિ કરીને જીવતા કરશે અને પાપકર્મદોષ ભોગવવા કહેશે. જે મુનિવર વ્રત ગ્રહણ કરીને બીજા મુનિવરોની નિંદા અથવા પરનિંદા કરશે અને પોતે અહંકાર મદયુકત ભાષણ કરશે, તેમજ સત્ય ધર્મ પ્રમાણે વર્તનારાનાં વ્રત ધારણ કરીને એટલે ગુરૂ પાસેથી અનુગ્રહ લઇને

ભાંગ, ગાંજા, મદ્યપાન, માંશાસન, તમાકુ, ખાનપાન કરશે, તેમની ગતી કેવી થશે ? હે મુનિવર તેમને પકડીને ઉભા કરશે અને આજુબાજુથી યમદુત ઉભા રીને તેમને જકડીને બાંધશે અને ઘણના ઘાવ તેમના શિર પર નાંખશે, ઘણના ઘાવ નાંખીને, જે પ્રમાણે આકાશમાંથી વાદળોની ગર્જના થાય છે, એ પ્રમાણે જ ગર્જના મુજબ તેમના શિરપર ઘણના ઘાવ મારશે. તે જીવાત્માઓના શરીર પરના વાળ લોખંડના થઈને તેમના શરીરમાં ખુંચશે અને તેને કૃતકર્મનો જવાબ પુછાશે. એટલું કઠિન દુઃખ ભોગ ભોગવીને પણ જીવાત્માને એક એક અપરાધ માટે સો સો વખત પુછાશે તો પણ સો પ્રકારના ઉત્તર એ જીવાત્મા આપશે. આ પ્રકારે કર્મહીન જીવાત્માઓને તેટલો જ અધિક કર્મ વિપાક ભોગવવો પડશે.

ત્યાં નહી વરખ નહી નહી વહસે વાયે, ત્યારે નહી અન્ન પાણી તેણે જો ઠાયે. ॥૭૨૫॥
ત્યાં માતા પિતા નહી બેણીને બાંધવ વીર, તે આપે આપણા કરતબ ભોગવે શરીર. ॥૭૨૬॥
ત્યાં રોવે અપરાધી જીવ બહુ બુમજ કરે, તેના મુખમાંથી અગની ઝાલ નિસરે. ॥૭૨૭॥
આખર નયના લોહીબિંદ ઝરસે, તારે બેણ કહે બંધવ નહી મારોજી. ॥૭૨૮॥
ત્યા સ્રી નહી પુત્ર એકલા આપોઆપ, ત્યારે આપે આપણા કરતવ ભોગસે પાપ. ॥૭૨૯॥
ત્યારે પચાસ હજાર વરસના એક દિન હોસે નિરવાણ,
એવા સાડાત્રણ દિન સુધી સ્વામી હિસાબ ચુકાસે રે જાણ. ॥૭૩૦॥
ભાઈ તાહા એવો સોર પડે તો કોઈ કહ્યો નવ જાયે,
ત્યારે એમ દુઃખ ભોગવે જેમ વાઘે ઝાલે ગાયે. ॥૭૩૧॥
એવી વેલાની હકીકત સુણો મારા મુનિવર, દુઃખ દોહેલા ભારીરે,
વેદ સુણો ને સાચા ચાલો દિલ કરો હુશિયારી રે. ॥૭૩૨॥
ગુરૂ થકી બેઈમાનીને ગાફલ ભુલા, આખીર પસ્તાવો તેહુને પડયા,
ગુરૂ થકી બાજીને આખીર ગાજી, તે જીવડા શું શું ધ્યાયા. ॥૭૩૩॥
ગુરૂ થકી બેઈમાની તે ગાફલ ખોટા, તે મનમાંહે ઘણુ ઘણુ રોવસે,
ગુરૂ નર પાઈ જેણે પત્થર ધ્યાયા, તેણે મારા કોઈ ના કહસે. ॥૭૩૪॥
નીત નીત ગતમાંહે મળો મારા મુનિવરો ગુરૂનર બેહુ આયારે,
જુગજુગના હિસાબ પુછશે, તાહા ગતમાં ચુકાવો રે. ॥૭૩૫॥
જુગો જુગમાંહે જે વ્રત હોય, મુનિજન તેજ આચરો,
આજ કલિયુગમાં શુક્રવારે બીજ વ્રત પરમાણો. ॥૭૩૬॥
જે કોઈ મુનિવર જુગ પરમાણે એ વ્રત કરે સહી, તેણે એ મહા
દારૂણ કાલમાંહે મહાકષ્ટ ભોગવું પડસે નહી. ॥૭૩૭॥
જુગો જુગમાં ગુરૂનર કહેતા આવ્યા, જીકર કરો મારા ભાઈ રે,
ગુરૂ નર સેવ્યા તે અમરાપુર જાયે હરજીના દરશન પાયેરે. ॥૭૩૮॥

આ કલ્પાંતકાળનો કર્મવિપાક જે સમયે જીવાત્માઓને ભોગવવો પડશે ત્યારે સૂર્યના અને પૃથ્વીના ઉષ્ણતા ને કારણે જમીન પરનું પાણી સુકાઈ જશે. વનસ્પતિ બળીને ભસ્મ થશે. વનસ્પતિ જ ન રેહવાથી જીવાત્માઓને વિશ્રાંતી જ લેવાશે નહીં, વાયુ રહેશે નહી, એ કારણે જીવાત્માઓનો દમ ઘુંટાઈને મરશે, અન્ન પાણી જ મળશે નહી, સર્વત્ર ત્રાહી ત્રાહી

હાહાકાર થશે. સર્વત્ર અશાંતતા, કર્ણકર્કશ અને યમદૂતના શસ્ત્રના પ્રહારના અવાજ સંભળાશે. જીવાત્મા પોતાની સહાય માટે માતા, પિતા, બહેન, ભાઈ, પત્નિ, પુત્ર, પુત્રી વગેરે બોલાવશે પણ કોઈ આવી શકશે નહીં. જે તે જીવાત્મા પોત પોતાના કર્માનુસાર ગતિ ભોગવશે. ત્યાં અપરાધી પાપાત્મા મોટે મોટેથી આક્રોશ કરીને યમદૂતને વિનવણી કરશે. પણ તેનો કોઈ ઉપયોગ થશે નહીં. મોટા મોટા પ્રલયંકારી અગ્નિમાં એ જીવાત્માને નાખશે. ત્યારે તેના મુખમાંથી પણ અગ્નિની જ્વાળા નીકળશે. છેલ્લે તેના નાકમાંથી, આંખમાંથી, મુખમાંથી રકતબિંદુ નીકળશે. ત્યારે બહેન ભાઈ પણ કહેશે નહીં, કે આ મારો ભાઈ છે. આ મારી બહેન છે. હું આનો દુઃખભાર હલકો કરી શકીશ નહીં. પ્રત્યેકને પોત પોતાના કર્મભોગ ભોગવવા પડશે. કર્મભોગ ભોગવતી વખતે જીવાત્માઓની દુઃખ સ્થિતિ અત્યંત અસહ્ય થશે. પ્રલયકાળનું આ દુઃખ જીવાત્માઓને ફકત છેલ્લા સાડા ત્રણ દિવસ ભોગવવાં પડશે. પણ પચાસ હજાર વર્ષ એક દિવસમાં નીકળી જશે. આ પ્રકારે કલિયુગના પ્રમાણમાંથી પોણા બે લાખ વર્ષ પ્રલયકાળમાં નીકળી જશે. આ કાળમાં જીવાત્મા કર્મભોગ ભોગવીને અત્યંત ક્ષીણ ત્રસ્ત ભયભીત થશે, વાઘની થપાટમાં સપડાયેલ ગાય પ્રમાણે તે જીવાત્માની સ્થિતિ થશે. ઓ મારા પ્રિય મુનિવર, આ અત્યંત દુસ્તર એવા કલિયુગની હકીકત અત્યંત દુઃખદ છે. મારાથી એ વર્ણન થતી નથી. હૃદય અત્યંત કળકળી જાય છે, વાણી કંપાયમાન થાય છે, એ દુઃખદ સ્થિતિનું વર્ણન કરવું અત્યંત કઠિન છે. માટે મારા પ્રેમી સુહૃદય સદ્‌ભકતો તમે વેદવાણી, વાચા, શ્રવણ કરો અને પાપકર્મથી પરાવૃત્ત થઈને સુયોગ્ય માર્ગનું અને સત્કર્મનું આચરણ કરો, જીવન જગતમાં સદવિવેક બુધ્ધિનો વપરાશ કરીને હોંશિયાર જાગૃત સચેતન રહીને કર્મ કરો, દોષયુકત, પાપયુકત કર્મનો ત્યાગ કરો. સતમાર્ગગામી એવા મહાત્મા અને ગુરૂ તેમનું માર્ગદર્શન લઈને સતક્રિયાચરણ કરો, સદ્‌ગુરૂ સાથે બેઈમાની કરશો નહીં, ગુરૂ સાથે બેઈમાની કરવાથી છેલ્લે પશ્ચાતાપ કરવાનો સમય આવશે. સદગુરૂ વચન પર, સત્શાસ્ત્રના વચન પર શ્રધ્ધા રાખો અને આત્મોન્નતિ કરી લો, ગુરૂ સાથે બેઈમાની કરવાની રડવાનો સમય આવશે. ગુરૂની પ્રાપ્તિ થવાથી તેમની પર શ્રધ્ધા ન રાખતાં પાણી પથ્થર પૂજવા માટે જે વનોપવને ભટકે છે તે તીર્થટનથી એ જીવાત્માને શું લાભ થશે ? તમારો કર્મદોષ નિવારવા માટે તમે વનોવન ભટકશો નહી, સંસારનો ત્યાગ કરશો નહી, પણ ગુરૂ સેવા કરો. સદગુરૂનું વચન પાલન કરીને તેમની કૃપા સંપાદન કરો, સંસારાસકિતનો ત્યાગ કરો, સદ્‌ગુરૂએ શીખવાડેલ સાધના કરો. ઈષ્ટદેવગુરૂના નામનું સ્મરણ ચિંતન નિંદીધ્યાસન કરો. ગુરૂ ગતગંગામાં, સતસંગમાં હંમેશાં આવી ગતગંગાની સેવા કરો. શાસ્ત્રવચન શ્રવણ, મનન કરો. દિવસભરનું અથવા આયુષ્યભરનું પોતાના હાથે ઘડાયેલાં દોષયુકત, પાપયુકત કર્મનો નિખાલસ મને ગતગંગામાં ઉલ્લેખ કરીને માફી માગો અને બીજી વાર તેવાં કર્મ પોતાના હાથે થાય નહી માટે ગુરૂ ગતગંગાને પ્રાર્થના કરો, આ પ્રકારે ગુરૂગતગંગામાં ગુન્હો વિદીત કરીને ઉતારવાની વિધિ કરવાથી તે જીવાત્માને આ કલ્પાંત કાળનું દુઃખ ભોગવવું પડતું નથી. તે જીવાત્મા એ કર્મદોષમાંથી મુકત થાય છે. યુગધર્માનુસાર યુગ યુગને પ્રમાણભૂત રહેલાં યુગતિથિનું વ્રત ઉપવાસ, તપ, દાન કરેલાં હોવાથી તે જીવાત્માને કર્મદોષ નહીવત થાય છે. એ માટે હે મુનિવરો, પ્રચલીત રહેલા અજવાળી બીજનું એટલે શુક્રવારે રહેલા ચંદ્રદર્શનનું વ્રત કરો. શુક્રવાર એમ બે દિવસનો નિરાહાર નિર્જળ ઉપવાસ કરો એટલે તેનું ફળ તમને આ કલ્પાન્ત કાળમાં પ્રાપ્ત થશે. કલ્પાન્તકાળમાં કોઈ પણ દુઃખ તમને ભોગવું પડશે નહીં. યુગાયુગાંતરના પ્રમાણભુત યુગગુરૂ ચેતવણી જાગૃતિ આપતા આવે છે એ માટે તેમણે અલગ અલગ કાળે અલગ અલગ સ્થળે અલગ અલગ રૂપે પ્રગટ થઈને અવતાર કાર્ય કર્યુ છે. માટે હે મુનિવરો, પોતાના જીવનના ઉધ્ધારની ફિકર કરો, સદગુરૂની સેવા કરો, તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તીને કૃપાસંપાદન કરીને અમરાપુરીનું સ્થાન પ્રાપ્ત કરી લો. એટલે તમને ભગવાનનાં સાક્ષાત દર્શન થઈને જન્મ મરણના ફેરા મટશે.

જયારે આવા દારૂણ કલિકાલ સંપૂર્ણ પુરા થશે, ત્યારે પ્રભુજી પ્રિથમીને જલમાંહે ડુબાવશે. ॥૭૩૯॥
તાહા ધરત્રી કંપેને થાયે બહુ છળબળ, જાણો જે તુટી પડયો સઉ બ્રહ્માંડ. ॥૭૪૦॥
ચતુર્થ કરણ કલ્પમધ્યે શ્રીહરિનો પૂર્ણ થશે દશ અવતાર,

વિભાગ 15: સમાપન

તે પછી સ્વામી સર્વહી પ્રિથમીને જલમય કરશે નિરધાર. ॥૭૪૧॥
ત્યારે આકાશમાંહેથી બાર મેઘ વરસે અપાર,
તે અખંડ જલમેહ વરસશે જેઊ મુસળધાર. ॥૭૪૨॥
એવું જલ મેહ ધરતી ઉપર વરસશે સહી, તે જલ ધ્રુવ મંડલ સુધી વધશે તહી. ॥૭૪૩॥
ત્યાં પરમેશ્વર સર્વહી જીવાયોનીને મૃત કરશે,
તે ચતુરવાણી ભાજસે ત્યારે કોઈ એક ન રહેશે. ॥૭૪૪॥
ત્યારે જલમસ્તકે વટસપત્ર ઉપર મુરારી શયન કરસે સહી,
ત્યાં વિષ્ણુ મુરત બાલરૂપ ધરી ક્રિડા કરસે સહી. ॥૭૪૫॥
એવી આગમ નિગમની વાત સતગુરૂવે ભાખ્યા સહી,
તમે સાચા પ્રમાણી જાણો મુનિવરો સહી. ॥૭૪૬॥
સતગુરૂ આદ અંતથી સતગુરૂ બ્રહ્મા કહેવાયે, તે જોગેસર છાનુ સતસુ જોગ કમાયે. ॥૭૪૭॥
નવ અવતારે નારાયણ દેવ આવ્યા ભકતને કાજ,

નિષ્કલંકી નારાયણ = વિષ્ણુ

કલિયુગમા દસમો અવતાર શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણને લીધો છે આજ. ॥૭૪૮॥
જે શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ રૂપે તે શ્રી વિષ્ણુનો અવતાર,
તે દેવે ધરી અવતારને દૈત્ય સંહાર્યા તેણે ઠાર. ॥૭૪૯॥
પેલા નવ અવતારે નવ દાનવ છેદ્યાને દસમો કાલિંગો જાણ,
એવા સતગુરૂજી ભાખ્યા આગમ પાછળ ગિનાન. ॥૭૫૦॥
જો આજ દેવના વેદવચન સહી કરો પરમાણ, ભાઈ તમે તો પામો અમરાપુર ઠામ. ॥૭૫૧॥
એ દેવના વેદવચન મુનિવર ભાઈ પરમાણ, એમ કહે સતગુરૂ ઈમામશાહ નિરવાણ. ॥૭૫૨॥

ઈમામશાહ એ આ ગ્રંથ લખ્યો છે.

પણ જે કોઈ આ ગુરૂના વેદવચન ઉથાપે જાણ, તેણે આવાગમનનો મળશે ઠામ. ॥૭૫૩॥
ભાઈ આજ કલિયુગમાં અથર્વવેદ સહી પરમાણ, આજ અથર્વવેદ કહે તે કરજો રે જાણ. ॥૭૫૪॥
આ સતગુરૂના વેદ વચનથી આગમદેવની પૂજા નિર્વાણ,
ભાઈ એમ બોલ્યા સતગુરૂ ઈમામશાહ વાણ. ॥૭૫૫॥

આ અત્યંત ભયાનક સ્વરૂપનો કલ્પાન્ત કાળ સંપન્ન થતાં જ કાળના પ્રવાહની સાથે જ સંપૂર્ણ ચરાચર ચૈતન્ય સૃષ્ટિ એટલે જીવપ્રાણીમાત્ર સ્થુળરૂપે નષ્ટ થશે. સૂક્ષ્મરૂપે તે અનંત આકાશમાં રેણુ ત્રસરેણુ પ્રમાણે ભ્રમણ કરશે. પછી અત્યંત પ્રલયંકારી સુસવાટા ભર્યા પવન ફુંકાવા લાગશે. ધરતીકંપ જવાળામુખી અગણિત થઈને પૃથ્વીનું સ્થળ પ્રસ્થર ભંગ પામશે. આકાશમાં બારેય મેઘ એકત્ર થઈને વીજળીના કડકડાટ સાથે અત્યંત ભયંકર મેઘગર્જના થઈને પૃથ્વી તળ પર પણ ભયાનક સ્વરૂપનું આઘાત કરીને સર્વત્ર ઉલ્કાપાત, કવચભંગ વગેરે થઈને ખળભળ થશે અને પછી મુશળધાર અખંડ જળસૃષ્ટિ થશે. સંપૂર્ણ ચરાચર જગત પૃથ્વી જળમય થઈ જશે. પૃથ્વી તળ પર જમીનનો ભાગ બિલકુલ ખાલી રહેશે નહીં. સર્વત્ર પાણી

જ પાણી દેખાશે. મુશળધાર પ્રમાણે જલધારા અખંડપણે પડશે. અને ધ્રુવમંડળ સુધી પાણી વૃધ્ધિગત થશે, ચાર ખાણી ચૌર્યાસી લક્ષ જીવયોની પહેલાં જ નષ્ટ થશે. અખંડ જલવૃષ્ટિ પછી વિરામ પામશે. ભગવાન શ્રી વિષ્ણુ નારાયણ અત્યંત સુંદર એવું બાળ રૂપ ધારણ કરીને જલપૃષ્ઠ પર એક વડના પાન પર શયન કરીને ક્રિડા કરતા આત્મસ્વરૂપમાં મગ્ન થશે. સંપૂર્ણ સમષ્ટી તેમાંના એ સુક્ષ્મ દેહધારી અપરિપક્વ જીવાત્મા સૂક્ષ્મ બીજરૂપે એ ભગવાનના સ્વરૂપમાં સમાઇ જશે. વિલીન થશે નહીં. પણ વડના ફળના બીજ પ્રમાણે સૂક્ષ્મબીજ રૂપે ભગવાનના સ્વરૂપમાં સમાશે. ભગવાનની ક્રિડા સંપન્ન થયા પછી અનંત કાળ પછી જ્યારે તેમના મનમાં સૃષ્ટિ ઉત્પત્તિનો સંકલ્પ જાગૃત થશે, ત્યારે સંપૂર્ણ સમષ્ટી નિર્માણ થયા પછી અનંત કાળ પછી જ્યારે જીવાત્મા એ સૃષ્ટિમાં નિર્માણ થશે અને કર્માનુસાર ગતિ પ્રાપ્ત થઇને જીવાત્મા ચાર ખાણીમાંથી ચોર્યાસી લક્ષ જીવયોનીના ભોગ ભોગવશે. આ પ્રકારનું આ આગમ નિગમ ગતિનું જ્ઞાન બ્રહ્મસ્વરૂપી એવા સદ્‌ગુરૂ ઇમામશાહ મહારાજે કથન કર્યુ છે. સદગુરૂ ઇમામશાહ મહારાજે તે અનુસાર બ્રહ્માની દ્રષ્ટિથી મહાન એવી યોગસાધના કરીને એ જ્ઞાન આત્મસાક્ષાત્કાર કર્યુ અને કલિયુગના માનવોના કલ્યાણ માટે તેમણે આ સંપૂર્ણ જ્ઞાન કોઇ પણ પ્રકારે ગુપ્ત ન રાખતાં અને કોઇપણ પ્રકારનો અહંકાર ન કરતાં કથન કર્યુ છે. ભગવાનના દશ અવતાર લીલા ચરિત્રનું વર્ણન અહીં પૂર્ણ થાય છે. સદ્‌ભક્તોની સહાય માટે દુષ્ટ દુર્જનોના નિર્દલન માટે અને સતપંથ ધર્મના માર્ગદર્શન કરવા માટે ભગવાનને ધારણ કરેલા અવતારનું આ લીલાચરિત્ર છે. કલ્પ શરૂઆતમાં ભગવાને સદ્‌ભક્તને અને દૈત્યોને આપેલ વચન પૂર્તિની કથા (ઈતિહાસ) અહી પૂર્ણ થયો, સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માએ નિયત કરેલ અને ભગવાન વિષ્ણુએ પૂર્ણ કરેલ આ આગમ નિગમ જ્ઞાન સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્મસ્વરૂપી ઈમામશાહ મહારાજે અંતજ્ઞાનથી જાણીને કથન કર્યુ છે. જે લોકો આ ગુરૂવચન સત્ય જાણી એ પ્રમાણે વર્તવાનો અને નિષ્કામ ભક્તિમાર્ગનું અનુકરણ કરે એ મુક્તિ પામશે. પણ જે લોકો આ વચન સત્ય ન માનતાં તેમનું ઉત્થાપન કરશે, તે સત્યવચનનો ત્યાગ કરીને મિથ્યા મોહ માયાના અસત્યાચરણમાં કાળ વિતાવશે તેમને આવાગમનના જન્મ મૃત્યુના ફેરા ખાવા પડશે. હે મુનિવરો આજ કલિયુગમાં અથર્વવેદ આ પ્રમાણભૂત અને પ્રાધાન્યભુત ગણાશે. જે જીવાત્મા અથર્વવેદીય અધ્યાત્મજ્ઞાન ધ્યાન સાધનાનુસાર વર્તશે તે અંતે મુક્ત થશે. આ પ્રકારે સદ્‌ગુરૂ ઇમામશાહ મહારાજે કહ્યું છે કે : સદ્‌ગુરૂ બ્રહ્માના આગમ નિગમ વચનાનુસાર જે સદ્‌ભક્ત દેવપૂજા ભાવથી કરશે તેને નિર્વાણપદ પ્રાપ્ત થશે.

આજ અથર્વવેદમાં શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણ જાણ,
તે ભરતખંડને જંબુદ્વિપે પ્રગટ બેઠા જાણ. ॥૭૫૬॥
એ સ્વામીનો દસમો અવતાર આગમ ભાખ્યા જાણ,
તે સતગુરૂ આદ અંતનો કીધા પરમાણ. ॥૭૫૭॥
એવા ભરતખંડે જંબુદ્વિપે વરજાગઢ શહર જાણ,
ત્યાં શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ પોતે પધારસે નિરવાણ. ॥૭૫૮॥
ત્યારે સ્વસ્થાન તો દિલમદેશ જાણ, અને ક્ષેત્ર,
તો પંચનદી મુલસ્થાન પ્રમાણ. ॥૭૫૯॥
ત્યારે નિરદાળસે દાનવ કાલિંગો જાણ, બાર કરોડીશુ
ભકત કમળાકુંવર ઉધ્ધારસે નિરવાણ. ॥૭૬૦॥
ત્યારે ગુરૂ સતગુરૂ બ્રહ્મા જાણ,
અને શકિત તો આદશકિત પરમાણ. ॥૭૬૧॥

નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રકટ રૂપે ભારત માં વસે છે.

ત્યારે ચાર લાખને વરસ બત્રીસ હજાર,
શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ રૂપે થયા કિરતાર. ॥૭૬૨॥
ત્યારે ચારલાખને બત્રીસ હજાર કલિયુગનો પ્રમાણ,
બાર કરોડીશું કમળાકુંવર સહ અમરાપુરી પોતા નિરવાણ. ॥૭૬૩॥
તેણે અથર્વવેદે સતપંથ આરાધ્યા જાણ, તેણે તો
સહી અમરાપુરીમાં વાસો પામ્યા નિરવાણ. ॥૭૬૪॥
જે દસમા અવતારની દસ્તુરી સહી પરમાણે તતખેવ,
ભાઇ તે તો આ મ્રીત લોકમાં હોસે મુનિવર દેવ. ॥૭૬૫॥
જે કોઇ દસ અવતારની પરમાણી પાલસે નરને નાર,
તે લાખચોર્યાસી ના પડે ફરી આવા જગ સંસાર. ॥૭૬૬॥
જે કોઇ ભકત સતીયો આ ગત ગંગામાં આવી સાંભળો જાણ,
તે દશ અવતારની દશરતરી અથર્વવેદની વાણ. ॥૭૬૭॥
જે કોઇ દશ અવતાર શાસ્ત્ર લખે ભણે સાંભળે એકધ્યાન,
તેણે અશ્વમેધ યજ્ઞ કર્યાનો ફળ મળશે નિરવાણ. ॥૭૬૮॥
જે કોઇ દશ અવતાર શાસ્ત્ર એક મનસુ સાંભળે નરને નાર,
ભાઇ આ સતગુરૂ કહે તેનો પુણ્યનો ન આવે પાર. ॥૭૬૯॥
શ્રીનિષ્કલંકી નારાયણનો દસમો અવતાર સંપૂર્ણ સહી,
એવી શ્રી સતગુરૂ ઇમામશાહે વાણી કહી. ॥૭૭૦॥
અહીંથી શ્રીનારાયણ દેવની અવતારની દસ્તુરી સંપૂર્ણ સાચ,
એવી શ્રી સત્ગુરૂ ઇમામશાહ બોલ્યા વાચ. ॥૭૭૧॥

ઈમામશાહ એ લખેલો ગ્રંથ

દશાવતાર ગ્રંથ સંપૂર્ણ

આજ પ્રચલિત યુગધર્માનુસાર અથર્વવેદીય બ્રહ્મવિદ્યા સર્વશ્રેષ્ઠ અને અત્યંત મહત્વની છે. અથર્વવેદીય ઉપનિષદાદિ સતશાસ્ત્રમાંથી અને આધિકારીક મહાત્માઓ દ્વારા આ વિદ્યા ગ્રહણ કરીને અભ્યાસ કરવો અને આત્મોન્નતિ સાધવી. ભગવાન શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણનું નિત્ય ધ્યાન સ્મરણ ચિંતન કરો. તેનું સ્વરૂપ અવ્યકત નિરંજન નિરાકાર છે. જયોતિસ્વરૂપમાં તેનું ધ્યાન કરવું. સગુણ સાકાર રૂપે એ આ ભરતખંડમાં જંબુદ્વિપ કુવારીકા ક્ષેત્રમાં પ્રત્યક્ષ પ્રગટ રૂપે વસેલા છે. એ ભગવાનના સગુણ સાકાર અવતારલીલાનું ચરિત્ર સદ્ગુરૂ ઇમામશાહ મહારાજે વર્ણન કર્યુ છે. એ ભગવાનનું સ્વસ્થાન ભરતખંડમાં જંબુદ્વિપમાં રહેલા પંચનદી મુળસ્થાન ક્ષેત્ર છે. ચીન દેશસ્ત દૈત્ય કાલિંગાનો અને સંપૂર્ણ દાનવોનો સંહાર કરીને ભગવાન ભકત કમળાકુંવરનો ઉધ્ધાર કરશે, સદ્ગુરૂ બ્રહ્મા એ યુગગુરૂ તરીકે ઇમામશાહ નામરૂપે પ્રગટ થશે. અવતારની શકિત એ પોતે આદ્યશકિત જ રહેશે. કારણ ભગવાન આદ્યનારાયણનો જ પ્રત્યક્ષ પ્રગટ અવતાર હશે. ચાર લાખ બત્રીસ હજાર વર્ષ આ અવતારનું પ્રમાણ હશે અને કલિયુગ પ્રમાણ પણ ચાર લાખ બત્રીસ હજાર વર્ષ જ રહેશે. અથર્વવેદ અંતર્ગત બ્રહ્મવિદ્યાનો અવલંબન કરીને અને આચરણ કરીને સદ્ભકત કમલાકુંવર તેમજ અનંત કોટી જીવાત્મા મુકત થશે. ભગવાનના અવ્યકત નિર્ગુણ નિરવ્યય સ્વરૂપમાં જયોતિર્મય સ્વરૂપમાં પૂર્ણપણે વિલય પામશે. આ પ્રકારના આ દસ અવતારોનું લીલા ચરિત્ર થોડામાં થોડું અહીં વર્ણન કર્યુ છે. ભગવાનના સંપૂર્ણ લીલાચરિત્ર વર્ણન કરવા માટે કોઇ પણ સમર્થ નથી. સર્વ વેદ

નિષ્કલંકી નારાયણ પ્રકટ રૂપે ભારત માં વસે છે.

સદગુરુ બ્રહ્મા એ ઈમામ શાહ ના નામે પ્રગટ થશે.

શાસ્ત્ર તેના સ્વરૂપનું વર્ણન કરતાં કરતાં વિરામ પામ્યા છે. યથાર્થતાથી તે સ્વરૂપ સમજવા માટે કોઈ સમર્થ નથી. પણ અહીં એ જ ભગવાનની લીલા ચરિત્રની ફક્ત રૂપરેખા સદ્ગુરૂ મહારાજે કથન કરી છે તે સત્ય અને પ્રમાણભૂત છે. જે સદ્ભક્ત શ્રધ્ધાયુક અંતઃકરણથી પૂર્ણપણે એકાગ્રતાથી અને નિશ્ચળતાથી વાંચશે અથવા કથન કરશે તે જીવાત્માઓને ફરી જન્મ મરણના ફેરા ખાવા પડશે નહીં. સદભક્ત નિરભિમાને ગુરૂગતગંગામાં આવીને નિત્ય સત્સંગમાં ભગવાનના આ નિર્લેપ નિર્વિષય એને નિષ્કામ લીલા ચરિત્રનું વર્ણન કરશે એ મુકત થશે. વિશેષતઃ અથર્વવિદીય બ્રહ્મવિદ્યાના શ્રવણથી અને ક્રિયાચરણથી એ જિજ્ઞાસુ જીવાત્મા સન્માર્ગ દર્શન એવા સદ્ગુરૂ સાથે તાદાત્મ્ય પામીને ભગવાનના દર્શનના અધિકારી થશે. જે કોઈ ભાવિકજનો ''શ્રીમદ્ ભગવત્ દશાવતાર' પારાયણ જ્ઞાનયજ્ઞ કથા કરાવશે તેમને સહસ્રયજ્ઞનું શ્રેય મળશે. શુધ્ધ સત્વમાં ગુણાધિષ્ઠિત આદિ નારાયણની પ્રેરણાથી ભગવાન વિષ્ણુએ ધારણ કેરલા દશ અવતારની લીલા ચરિત્રોનું વર્ણન રહેલા આ ''શ્રીમદ્ ભગવત્ દશાવતાર'' ગ્રંથ અહીં પૂર્ણ થયો છે. સદ્ગુરૂ પાત્ર બ્રહ્મા, ઈંદ્ર, ઇમામશાહ મહારાજ કહે છે કે એ જ અનંત ગુણાધિષ્ઠિત ભગવાનના અપરિમિત કૃપાપ્રસાદીત તેમના જ ગુણોનું વર્ણન કરવાના મેં યથામતિ પ્રયત્ન કર્યો છે. એ શ્રોતાએ સત્ય માનીને શ્રવણ કરવો અને સમજી લેવાનો પ્રયત્ન કરવો. ભગવાન અનંત વિભુ સ્વયંજ્યોતિસ્વરૂપ આત્મચૈતન્ય સ્વરૂપ નારાયણ આપણા બધા પર સ્નેહમય પ્રેમાળ કૃપાદ્રષ્ટિ કરીને મુકિત માર્ગના અધિકારી કરે. બધાનું આત્મ કલ્યાણ થાય. બધાનો આત્મિક ઉત્કર્ષ થાય. બધા એ આત્મજયોતિ સ્વયંપૂર્ણ પરબ્રહ્મ દર્શનના અધિકારી થાય. એ તેમના ચરણારવિંદે વિનમ્ર પ્રાર્થના.

શ્રીમત્પરિબ્રહ્માર્પણમસ્તુ

॥ ઈતિ શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ અવતાર સમાપ્ત ॥

॥ ઈતિ શ્રીમદ્ ભગવત્ દશાવતાર ગ્રંથ સમાપ્ત ॥

• • •

શ્રી નિષ્કલંકી નારાયણ ભગવાનકી જય

શ્રી સદ્ગુરૂ શ્રી ઈમામશાહ મહારાજની જય

શ્રી સતપંથ સનાતન ધર્મકી જય

ૐ શાંતિઃ ! શાંતિઃ !! શાંતિઃ !!!

